

UTOROK 19. JANUÁRA 2010

PREDSEDÁ: PÁN MARTÍNEZ MARTÍNEZ

podpredseda

1. Otvorenie rokovania

(Rokovanie sa začalo o 15.00 hod.)

2. Schválenie zápisnice z predchádzajúceho rokovania: pozri zápisnicu

3. Rozprava o prípadoch porušenia ľudských práv, demokracie a princípov právneho štátu (oznámenie o podaných návrhoch uznesenia): pozri zápisnicu

4. Nedávne zemetrasenie na Haiti (rozprava)

Predsedajúci. – Ďalším bodom programu je vyhlásenie vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčky Komisie pani Ashtonovej o zemetrasení na Haiti.

Vypočujeme si aj pána komisára De Guchta, ale ako prvá dostane slovo pani Ashtonová. Veľmi ma teší, že ju tu môžem privítať, pretože som s ňou pri iných príležitostiach vo veľkej miere spolupracoval, a želám jej všetko dobré v novej funkcii.

Catherine Ashton, *vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/podpredsedníčka Komisie.* – Vážený pán predsedajúci, naozaj vám veľmi pekne ďakujem za láskavé slová. Vážené poslankyne, vážení poslanci, požiadala som o túto rozpravu, aby som mohla tomuto Parlamentu poskytnúť aktuálne informácie o situácii na Haiti po hroznom zemetrasení 12. januára. Straty sú zničujúce a škody obrovské. Tragédia postihla takmer tri milióny ľudí a počet mŕtvych stále stúpa.

Ide o obrovskú humanitárnu a politickú pohromu. V záujme zmiernenia utrpenia haitských ľudí sa momentálne sústreďujeme na spoluprácu s Organizáciou Spojených národov a haitským vedením. Zaviazali sme sa obnoviť Haiti z dlhodobého hľadiska. Prišlo tam o život aj mnoho Európanov a približne tisíc je stále nezvestných.

EÚ reagovala rýchlo a nesnažila sa získať miesto na prvých stránkach novín, ale zameriavala sa na poskytnutie pomoci ľuďom, ktorí ju potrebovali. Na základe odporúčania od Organizácie Spojených národov sme odolali naliehavej potrebe okamžite vycestovať na Haiti. To by len odvieďlo pozornosť a vzácne zdroje od poskytovania pomoci. Samozrejme, že na Haiti pocestujeme okamžite, ako to bude vhodné, a s pánom komisárom De Guchtom sme sa dohodli, že na Haiti pocestuje tento týždeň, aby vyjadril sústrasť EÚ a zdôraznil náš záväzok voči ľuďom. Zároveň využije príležitosť posúdiť naše doterajšie úsilie o pomoc a prediskutovať s Organizáciou Spojených národov a našimi ľuďmi na mieste najnaliehavejšie potreby na najbližšie týždne a mesiace.

My medzitým budeme naplno pokračovať vo svojej práci v rámci všetkých oblastí: humanitárnej, politickej a bezpečnostnej. V priebehu posledných dní som neustále v kontakte s ministerkou zahraničných vecí pani Clintonovou, s vedením Organizácie Spojených národov, ministrami zahraničných vecí EÚ a Kanady, ktorá vedie skupinu s názvom Priatelia Haiti, a to všetko s cieľom zaistiť účinnú a koordinovanú medzinárodnú reakciu. Tento týždeň pocestujem do Spojených štátov, aby sme pokračovali v rozhovoroch o tejto téme, ako aj o ďalších témach s administratívou Spojených štátov a s generálnym tajomníkom OSN a ďalšími predstaviteľmi v New Yorku.

OSN požiadala o naliehavú finančnú pomoc vo výške 575 miliónov USD, ako aj o logistickú pomoc pri preprave humanitárnej pomoci. Generálny tajomník OSN včera požiadaval aj o policajné a vojenské posilnenie mierovej misie OSN.

V záujme mobilizácie a koordinácie našej reakcie som požiadala španielske predsedníctvo EÚ, aby na včera zvolalo mimoriadne zasadnutie Rady pre zahraničné veci. Po prvýkrát od nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy teraz spájame úsilie Komisie, sekretariátu Rady a členských štátov do komplexného prístupu, ktorý ja globálne koordinujem. Je to významný posun.

Včerajšie zasadnutie Rady bolo veľmi produktívne. Všetci sme sa zhodli na potrebe rýchlej reakcie a úzkej koordinácie s Organizáciou Spojených národov. Pokiaľ ide o finančnú pomoc, Rada dospela k týmto záverom. Uvítala predbežný záväzok Komisie poskytnúť okamžitú humanitárnu pomoc vo výške 30 miliónov EUR ako doplnok k 92 miliónom EUR predbežne prisľúbených členskými štátmi.

Uvítala predbežný záväzok Komisie poskytnúť sumu vo výške 100 miliónov EUR na počiatočnú nehumanitárnu pomoc, napríklad na obnovu a rekonštrukciu, a vzala na vedomie predbežnú informáciu od Komisie, že z dlhodobšieho horizontu bude možné poskytnúť sumu 200 miliónov EUR.

Vyzvala na medzinárodnú konferenciu na Haiti, ktorá by sa konala v primeranom čase a po úplnom vyhodnotení potrieb vzniknutých následne po krízovej situácii.

Celkovo ide o veľkú reakciu v krátkom čase. Pomoc bude smerovať do Dominikánskej republiky. Získať dostatočné množstvo peňazí bude teraz menším problémom než ich dopraviť k ľuďom, ktorí ich potrebujú. Musíme zaistiť, aby tieto prostriedky správne smerovali do udržateľnej politickej a hmotnej obnovy. Po žiadosti generálneho tajomníka OSN o pomoc s dopravou humanitárnej pomoci a o ďalšie policajné jednotky ma Rada vyzvala, aby som určila príspevky členských štátov EÚ a predložila návrhy na túto mobilizáciu. Pracujem na tom.

Preto sme okamžite po zasadnutí Rady zvolali zasadnutie Politického a bezpečnostného výboru. Už teraz sú známe predbežné informácie o príspevkoch členských štátov vrátane možných príspevkov prostredníctvom Európskej žandárskej jednotky. V najbližších dňoch budeme ďalej pracovať v prípravných skupinách Rady v záujme rýchlej, cieľenej reakcie.

Rada pre zahraničné veci sa stretne znovu v najbližší pondelok. Budeme pokračovať v téme Haiti a zvažovať ďalšie kroky.

Ide o veľký test zahraničnej politiky EÚ v novom svete Lisabonskej zmluvy. Ľudia na Haiti, ale aj naši vlastní občania očakávajú rýchlu, účinnú a koordinovanú reakciu. A myslíme si, že práve to poskytujeme.

Teším sa na spoluprácu s Parlamentom na tejto téme a teší ma, že tu dnes môžem byť, poskytnúť vám tieto informácie a vypočuť si vaše názory.

Karel De Gucht, člen Komisie. – Vážený pán predsedajúci, dovoľte mi začať zdôraznením mimoriadnej povahy tejto pohromy, a to z pohľadu humanitárneho dosahu, ako aj dosahu na krajinu ako celok.

Haiti je jednou z najchudobnejších krajín sveta. Je to krajina s chronicky nestálou situáciou, ktorej existujúce základné funkcie a možnosti boli vážne narušené. Situácia ťažko postihla aj medzinárodné spoločenstvo. Ešte stále sú nezvestní pracovníci Organizácie Spojených národov a mimovládnych organizácií, ako aj naši zamestnanci Komisie. To vysvetľuje aj ťažkosti pri organizovaní pomoci na mieste. Ľudia musia pochopiť, že nejde o nedostatočné schopnosti, ale o to, že zasiahnuté bolo aj samotné spoločenstvo poskytujúce pomoc. Záchranne operácie nenapredujú tak rýchlo, ako by sme si želali, aj keď vidno, že sa situácia každú hodinu zlepšuje.

Inými slovami, nejde tu len o záchranu ľudských životov. Musíme zachrániť krajinu ako celok. Práve preto zvolala vysoká predstaviteľka pani Cathy Ashtonová toto mimoriadne zasadnutie Rady, ktoré bolo veľmi užitočné pri riešení problému. Dovoľte mi stručne sa zamerať na štyri hlavné úlohy.

Po prvé, musíme, samozrejme, riešiť humanitárne potreby. Tie sú obrovské a týkajú sa prevažne krízovej zdravotnej starostlivosti o zranených, poskytovania vody a zabezpečovania hygieny – pretože tu napríklad hrozí riziko cholery –, potravy a prístreškov. Najviac chýbajú ordinácie, primárna zdravotná starostlivosť a lieky, prístroje na úpravu vody, potravinová pomoc, núdzové prístrešky a logistická podpora. Dostatočné sú kapacity určené na vyhľadávanie a záchranu.

Priority v oblasti úsilia o organizáciu a koordináciu sa týkajú dokončenia vyhodnotenia potrieb, získania lepšej predstavy o podrobných potrebách a organizácie logistiky prepravy. Aj to sa bude riešiť v rámci inštitúcií EÚ.

A napokon musíme zorganizovať koordináciu medzinárodných záchranných prác. Za takýchto okolností je to vždy veľmi ťažké. Dovoľte mi zdôrazniť, že európske tímy Úradu Európskej komisie pre humanitárnu pomoc (ECHO) a Monitorovacieho a informačného centra (MIC) boli nasadené na mieste len niekoľko hodín po zemetrasení. Odvtedy tam pracujú s cieľom prispievať pri vyhodnotení potrieb a koordinácii pomoci. Spolupracujeme s tímami z Úradu OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí (OCHA) a sme v neustálom kontakte s pánom Johnom Holmesom, koordinátorom humanitárnej pomoci OSN.

Po druhé, treba vybudovať alebo skôr obnoviť základné funkcie štátu. To je veľmi dôležité. Táto krajina musí znovu fungovať, nielen z hmotného hľadiska, keď väčšina budov zmizla, ale nezvestných je aj veľa vysokých predstaviteľov a štátne štruktúry boli vážne narušené.

Rada víta, že na miesto naliehavo vyšleme tím expertov EÚ s konkrétnou úlohou vyhodnotiť najkritickejšie potreby haitského štátu a občianskej administratívy, aby sme mohli poskytnúť technickú pomoc. Náš diplomatický a spolupracujúci personál na mieste má, samozrejme, najlepšiu pozíciu na splnenie tejto úlohy, ale jeho možnosti sú vyčerpané. V najbližších dňoch to bude stále dôležitejšie. Ako Európska únia a Európska komisia spoločne s Radou by sme mohli zohrávať vedúcu úlohu pri znovuvytvorení štátnych inštitúcií, a to z hmotného aj ľudského hľadiska.

Po tretie, plánujeme, samozrejme, rekonštruovať krajinu, ale musíme sa pozrieť aj nad rámec okamžitej záchranej fázy. O niekoľko týždňov mnohé záchrannárske tímy a prostriedky nasadené na mieste v súčasnosti odídu a nastane riziko druhej vlny pohromy, veľmi typické pre tento typ katastrofy, ak nezachováme našu pomoc a podporu.

Musíme okamžite vytvoriť významné a koordinované strednodobé a dlhodobé spoločné plány reakcie EÚ na krízu. Naše útvary na tom pracujú. Cieľom by malo byť zaistenie správneho rozdelenia práce medzi inštitúciami EÚ a členskými štátmi a zaistenie prepojeného prístupu k obnove a rozvoju s trvalým a neprerušeným prechodom od okamžitej pomoci k reakcii po krízovej situácii.

Vyzývame všetky členské štáty, aby sa v plnej miere zapojili do tohto úsilia a aby premenili všetky naše záväzky týkajúce sa koordinácie a účinnosti pomoci na skutky. Práve teraz sa preverí sila našich záväzkov. Ak chceme uspieť, musí sa táto sila ukázať.

A na záver finančná reakcia. Ako už spomínala pani vysoká predstaviteľka, Európska komisia významne prispeje, predovšetkým z pohľadu humanitárnej pomoci sumou 30 miliónov EUR, z čoho najväčšia časť, konkrétne suma 22 miliónov EUR, predstavuje úplne nové finančné prostriedky, ktoré zvýšia už existujúcu humanitárnu angažovanosť, ktorú na Haiti máme. Počiatočná pomoc pri obnove, ktorá nie je humanitárnou pomocou, a to, čo som práve hovoril o štátnych inštitúciách, patrí do tejto kategórie, dosahuje výšku 100 miliónov EUR s polovičným podielom presmerovaných peňazí a polovicou z nových finančných prostriedkov. Potom tu je dlhodobá pomoc pri rekonštrukcii, kde terajšia úvodná suma je 200 miliónov EUR.

Potom sa budeme musieť pozrieť na situáciu. Počúvame o číslach blížiacich sa sume 10 miliárd USD. Pripadá mi to veľa a rozpočet Komisie takúto sumu v žiadnom prípade neumožňuje. Na prípadnú možnosť prispieť vyššími sumami sa budeme musieť bližšie pozrieť s darcovskou konferenciou a členskými štátmi. Toto je celoeurópsky balík, ktorý sa teraz pripravuje ako doplnok k všetkým príspevkom, ktoré členské štáty už poskytli a poskytnú.

Ako už spomínala pani vysoká predstaviteľka, zajtra ráno cestujem do oblasti, na Haiti a aj do Dominikánskej republiky, rokovať s orgánmi aj o snahe znovu vybudovať štátne inštitúcie. Na mieste sú prezident aj veľké mimovládne organizácie. Pôjdem aj do Dominikánskej republiky. Je dôležité stretnúť sa aj s týmito predstaviteľmi, pretože sú to susedia. Už teraz vidieť, že situácia môže viesť k istému preťaženiu na hraniciach, preto sa stretnem aj s predstaviteľmi dominikánskych orgánov.

To je všetko, čo môžem v tejto chvíli povedať. Po svojom návrate podám v pondelok ráno správu Výboru pre rozvoj.

Gay Mitchell, v mene skupiny PPE. – Vážený pán predsedaajúci, som si istý, že Parlament by si rád pripomenul chýbajúci personál OSN a EÚ a všetkých doteraz nezvestných a trpiacich na Haiti.

Teší ma tiež, že pán komisár De Gucht sa tam chystá vycestovať a že po svojom návrate v pondelok podá správu Výboru pre rozvoj. Je to veľmi vítaný vývoj. Ak použijem jeho vlastné slová, táto udalosť má dosah mimoriadnej povahy, čo je podľa mňa v prípade krajiny tohto druhu celkom logické. Práve preto sa skutočne domnievam, a spomeniem to len takto naráchlo, že Európska únia by mala byť viditeľnejšia.

Teraz, keď máme vysokú predstaviteľku, ktorá je podpredsedníčkou Komisie, musí byť táto osoba viditeľnejšia pri problémoch tohto druhu.

Európska únia je najväčším poskytovateľom pomoci na svete, keď sa na celkovej pomoci podieľa vo výške 60 %, a pravdepodobne sme najväčším darcom aj v oblasti humanitárnej pomoci. No zatiaľ čo na mieste vidíme lodné nemocnice USA, z EÚ vidíme len členské štáty ako Belgicko, Írsko, Veľká Británia a podobne.

EÚ by malo byť na mieste jasne vidieť. Prečo nemáme skupiny na riešenie konfliktov? Prečo tam nemáme stále skupiny, ktoré by sa vymieňali a ktoré by boli pripravené odísť do oblasti, ak dôjde k takýmto udalostiam?

Na záver chcem povedať, že podstatou toho, čo sa deje na Haiti, je chudoba. Keď táto hrozná tragédia pominie a upadne do úzadia, nemali by sme na Haiti zabudnúť. Je čas vyriešiť zásadnú situáciu chudoby na Haiti raz a navždy.

Linda McAvan, *v mene skupiny S&D*. – Vážený pán predsedajúci, dnes sme v myšlienkach s ľuďmi na Haiti v ich tragédii a som si istá, že všetci poslanci im budú chcieť vyjadriť svoju sústrasť. Je to tragédia, no ako povedal pán Gay Mitchell, je to tragédia v krajine, v ktorej 75 % ľudí už žije pod hranicou chudoby. Keď sa pozeráme do budúcnosti, práve na to by sme sa mali naozaj zamerať.

Na výzvu pomôcť Haiti zareagovala verejnosť úžasne. Len v samotnom Spojenom kráľovstve sa za niekoľko dní zozbieralo 30 miliónov GBP – od verejnosti a počas finančnej krízy –, vieme teda, že verejnosť podporuje naše úsilie o získanie financií pre Haiti.

Pani vysoká predstaviteľka, chcem vám poďakovať za prácu na zabezpečení rýchlej reakcie EÚ pri tomto probléme. Už pri cunami sme zistili, že dobrá koordinácia je naozaj taká dôležitá ako skutočné financie, ktoré poskytneme. Nezáleží na tom, ktorá loď pomoc dovezie, podstatné je pomoc na miesto dopraviť na základe spolupráce s Organizáciou Spojených národov.

Z dlhodobejšieho hľadiska ma teší, že na Haiti sa uskutoční medzinárodná konferencia. Domnievam sa, že musíme chápať celú problematiku Haiti, musíme sa zaoberať dlhom tejto krajiny. Dúfam, že aj problémy tohto dlhu Haiti budú na programe medzinárodnej konferencie. Haiti dlhuje 890 miliónov USD medzinárodným veriteľom, z čoho veľká časť predstavuje dlh voči MMF. MMF poskytol Haiti úver vo výške 100 miliónov USD. Mohli by sme to premeniť na dotáciu? Nemá význam ochudobňovať túto krajinu ďalších 100 rokov. Dúfam, že o tom budete na stretnutí s MMF hovoriť.

Dúfam, že sa budeme zaoberať aj inými otázkami, a domnievam sa, že máte pravdu v tom, že problém hranice s Dominikánskou republikou je rovnako dôležitý. Ešte raz vám teda ďakujem za úsilie a dúfam, že celý Parlament bude intenzívne pracovať na zabezpečení dobre koordinovaných činností.

Liam Aylward, *v mene skupiny ALDE*. – Vážený pán predsedajúci, dovoľte mi na úvod zaželať vysokej predstaviteľke pani barónke Ashtonovej všetko dobré pri riešení mnohých úloh, s ktorými sa stretne počas svojho mandátu. Ako dobre vie a ako to uviedla aj Organizácia Spojených národov, situácia na Haiti je najhoršou humanitárnou katastrofou za posledné desaťročia, pretože počet nezvestných, obetí a mŕtvych stále rastie.

Ľudský rozmer tejto tragédie je nesmierny. Záchranne práce sa síce začali, ale všetci si uvedomujeme významné problémy, s ktorými sa záchranári stretávajú pri úsilí dostať pomoc k ľuďom, ktorí ju najviac potrebujú.

Mimovládne organizácie sa vyjadrili, že rastúce problémy bezpečnosti, logistiky a byrokracie na mieste bránia v pomoci a ešte viac zhoršujú katastrofickú situáciu. Ide o problémy, ktoré majú pre Haitanov rozhodujúci vplyv na rovnováhu medzi životom a smrťou.

Celá táto namáhavá práca zameraná na zmiernenie utrpenia a chaosu si vyžaduje jasné vodcovstvo a koordinovanú pomoc. Mimovládne organizácie, vládne orgány, medzinárodné organizácie a miestne orgány musia spolupracovať, aby zabezpečili viacsektorovú krízovú pomoc pre ľudí, ktorí ju potrebujú.

Je zrejmé, že krajina okamžite potrebuje obrovskú medzinárodnú podporu. Reakcia európskych občanov a ich rekordná štedrosť a solidarita sú obrovské. Včerašie oznámenie o humanitárnej pomoci Európskej únie pre Haiti vo výške viac než 420 miliónov EUR dokazuje vodcovstvo a zaviazanosť, ale jej doručenie musí byť koordinované a účinné.

Cieľ, ktorý Európska únia oznámila, spočíva v konsolidácii a posilnení globálneho poskytovania pomoci. Dúfam, že vy, pani Ashtonová a pán komisár De Gucht, budete dôrazne pracovať smerom k tomuto cieľu počas príslušných návštev Spojených štátov, Haiti a iných miest koncom tohto týždňa.

Dlhodobý rozvoj najchudobnejšieho národa na západnej pologuli sa musí stať prioritou. Pridelenie pomoci Európskej únie vo výške 200 miliónov EUR na pomoc Haitanom pri dlhodobej rekonštrukcii je dobrý začiatok, no Európska únia ako globálny vodca musí plniť svoju zodpovednosť aj vtedy, keď kamery odídu a pozornosť sveta sa obráti inam.

Eva Joly, v mene skupiny Verts/ALE. – (FR) Vážený pán predseda, pani vysoká predstaviteľka, pán komisár, dámy a páni, táto nová humanitárna kríza, ktorá na Haiti pretrváva, má pravdepodobne väčší rozmer než všetky predošlé, až taký, že pochybujem, že sa dajú nájsť správne slová na hovorenie o obetiach, na rozhovory s tými, ktorí prežili, na oslovenie rodín, aby sme im povedali, ako veľmi cítime ich bolesť a že si uvedomujeme svoju zodpovednosť.

Bez ohľadu na to, aké prudké bolo zemetrasenie, to samotné nevysvetľuje rozsah škody. Táto škoda totiž súvisí aj s chronickou chudobou, ktorej je Haiti vystavené už mnoho rokov. Až doteraz sa medzinárodnému spoločenstvu nepodarilo na tom nič zmeniť. Uvalením politík na Haiti, ktoré, ako vieme, nefungovali, medzinárodné inštitúcie, Európa a jej partneri práve naopak zhoršili krehkosť jeho sociálnej štruktúry, hospodárstva a inštitúcií.

V 70. rokoch bolo Haiti takmer sebestačné, pokiaľ ide o potraviny. Pokrývalo 90 % svojich poľnohospodárskych potrieb. Dnes dováža viac než polovicu. To iste muselo mať škodlivý vplyv na miestnu produkciu. Pred týmto zemetrasením bolo Haiti krajinou bez prostriedkov, pretože bolo pripravené o prostriedky, na ktoré malo nárok.

Preto musíme Haiti v prvom rade poskytnúť maximálnu podporu, aby sa vyriešila krízová situácia. Z tohto pohľadu môžeme len nariekať, že medzinárodnú pomoc je veľmi ťažké dostať na miesto. V budúcnosti musíme zlepšiť naše postupy. Musíme si však predovšetkým uvedomiť, že dlhodobá rozvojová pomoc nebude účinná, ak nastolíme priority, ktoré považujeme za správne, keď nám všetci priamo na mieste hovoria, že sa mylíme. Musíme pokračovať tak, že spochybíme všetky naše metódy, a to nebude fungovať, ak nezvýšime financovanie, ktoré vyčleňujeme na naše rozvojové politiky z dlhodobého hľadiska. Európska únia oznámila sumu pomoci, ktorú uvoľní pre Haiti, a členské štáty urobili to isté. Hovoríme pritom o 1 30 miliónoch EUR v krátkodobom horizonte a o 200 miliónoch EUR na dlhodobé potreby.

Rada by som prirovnala tieto čísla k sume 155 miliárd USD, ktorú sa banky finančného centra a Wall Street chystajú vyplatiť niekoľkým tisícom ľudí pracujúcim v bankách. To vyvoláva otázku o modeli rozvoja, ktorý chceme na globálnej úrovni presadzovať.

Naliehavá humanitárna pomoc je potrebná, ale samotná nestačí. V žiadnom prípade sa nesmie zamieňať za rozvojovú pomoc, ktorú by krajiny, ktoré ju majú prijímať, dostávali ako naozajstný diktát. Krajinám vo veľkých ťažkostiach by sa malo v prvom rade pomáhať tak, že ich budeme aj ďalej rešpektovať, umožníme im čerpať výhody z ich vlastných zdrojov. Musíme zrušiť dlh Haiti a zaplatiť náš dlh voči tejto krajine.

Vážený pán predseda, pani vysoká predstaviteľka, pán komisár, dámy a páni, máme povinnosť voči obetiam Haiti, musíme im pomôcť obnoviť ich krajinu, ktorá bola zdevastovaná už pred tým, než ju prírodná katastrofa úplne prevrátila naruby.

(potlesk)

Nirj Deva, v mene skupiny ECR. – Vážený pán predseda, v našich srdciach a myšliach sme s ľuďmi na Haiti vo chvíli ich utrpenia. Chválím barónku Ashtonovú a pána Karla De Guchta za ich slová o tom, čo sa už udialo a čo sa ešte robí. Niet pochyb o tom, že financie budú prichádzať. Bol som pri cunami, ktoré zasiahlo Srí Lanku a neskôr Indonéziu. Bol som svedkom zemetrasení v Turecku. Pozeral som sa na to, čo sa stalo v Číne. Vždy, keď dôjde k nejakej z týchto situácií, zastihne nás to nepripravených, nie pokiaľ ide o tabletky na čistenie vody, stany alebo čistú vodu, ale v oblasti infraštruktúry. Povieme si, ach, infraštruktúra je zničená. Samozrejme, že je zničená. Musíme byť schopní veľmi rýchlo zabezpečiť krízovú infraštruktúru.

Ako by sa to dalo urobiť? Čo napríklad lietadlová loď? Má elektrinu, má jadrovú energiu, má generátory na čistenie vody a má vrtuľníky. Mohli by sme zriadiť globálnu záchrannú jednotku, ktorá by bola pripravená vyraziť ihneď po oznámení katastrofy, ktorá by zabezpečila provizórne prístavy, poskytla dočasné prístrešky a celú infraštruktúru, ktorá bola zničená? Musíme myslieť od základov na to, ako sa dajú životy zachraňovať okamžite po vypuknutí nešťastia.

Patrick Le Hyaric, v mene skupiny GUE/NGL. – (FR) Vážený pán predseda, pani podpredsedníčka a vysoká predstaviteľka, pán komisár, chcel by som znovu povedať, že som veľmi nešťastný z toho, čím musí prechádzať haitský ľud, deti na Haiti.

Dnes je to už siedmy deň, ktorý žijú, prežívajú v absolútnom pekle. Nápor globálnej solidarity zahreje pri srdci, ale treba ho aj ďalej posilňovať a lepšie koordinovať s jediným cieľom, a to pomáhať Haitanom, ktorí sú smädní, hladujú, sú bez domovov a chýba im najzákladnejšia zdravotná starostlivosť. Vzdávame hold všetkým mužom a ženám, ktorí sú na tom zaangažovaní.

Európska únia sa rozhodla uvoľniť počiatočné finančné prostriedky. Nemôžeme však zostať len pri tom. Pomoc Európskej únie sa musí výrazne zvýšiť a zapojiť sa musí aj globálny bankový systém. Potravinové prebytky Európy sa musia naliehať dopraviť haitským ľuďom.

Buďme úprimní. Náš kontinent je naozaj zaviazaný Haiti a má povinnosť poskytnúť mu odškodné za tie roky nadvlády a drancovania. Treba sa poučiť z toho, ako tento ostrov, perlu Karibiku, ovládajú medzinárodné finančné inštitúcie, ktoré ho zadusili šialeným dlhom a rovnako šialenými úrokmi, ktoré sa s dlhom spájajú.

Náš Parlament by sa mal postaviť za okamžité a bezpodmienečné zrušenie celého tohto dlhu. Naša skupina by uvítala, aby konferencia, ktorá sa čoskoro uskutoční v Montreale, zabezpečila účinnú prípravu na medzinárodnú konferenciu o obnove, rekonštrukcii a udržateľnom rozvoji Haiti za účasti haitského ľudu.

Táto rekonštrukcia musí prebiehať pod záštitou Organizácie Spojených národov, aby Haitčania mohli obnoviť svoju hospodársku a politickú suverenitu. Haiti nesmie byť cenou v boji o nadvládu medzi veľkými mocnosťami. A aj keď chválime Spojené štáty za ich úsilie pri podpore, musíme byť na pozore a nedovoliť severoamerickým vedúcim predstaviteľom, aby využili túto hroznú katastrofu ako zámienku na okupáciu ostrova, na to, aby na ňom vládli a aby si tam zriadili vojenské základne.

Európa sa musí stať príkladom. Musí mať len jediný cieľ, jedinú starosť, a to ľudí a deti Haiti.

Fiorello Provera, v mene skupiny EFD. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, chcel by som vyjadriť svoju hlbokú solidaritu so všetkými, ktorých postihla táto prírodná katastrofa.

V takýchto situáciách, keď došlo k masívnemu zničeniu budov a infraštruktúry a sú tisíce mŕtvych, je takmer nemožné účinne doručiť pomoc bez aspoň minimálnych podmienok verejného poriadku a bezpečnosti. Každé úsilie o pomoc je ťažké bez dôkladnej koordinácie pri zhromažďovaní potrebných tovarov a poriadnom rozdeľovaní pomoci. Základom je pochopiť, čo je potrebné, kto to potrebuje a kedy.

Ďalším bodom na zamyslenie je skutočnosť, že až v príliš mnohých prípadoch bola štedrosť verejnosti a súkromných darcov zneužitá a veľké sumy peňazí sa nedostali k tým, ktorí ich naozaj potrebovali. Preto je potrebné mať prísny systém kontroly, ktorý zabráni mrhaniu peniazmi alebo ich krádeži, najmä v nestabilných krajinách s vysokou mierou korupcie a nízkou úrovňou riadenia. Európa musí ukázať svoju vlastnú účinnosť. Dúfam, že bude úspešná.

Nick Griffin (NI). – Vážený pán predsedajúci, hrôza na Haiti je šokujúca. Je ľudské cítiť súcit s nevinými obeťami tamojšej prírodnej katastrofy.

Všetci, čo sme tu, máme dobré platy a môžeme si dovoliť dávať. Odovzdám svoj dnešný plat, ak to isté urobí každý britský poslanec EP. No naši voliči si pre dane nemôžu dovoliť byť takýto štedrý.

Globalizácia zničila náš priemysel. Banky zruinovali naše hospodárstvo. Byrokracia EÚ potláča našich podnikateľov a podvod s uhlíkovou daňou vrhá milióny do smrtiacej palivovej chudoby.

Počet mŕtvych na Haiti je šokujúci, ale túto zimu len v samotnej Británii zomrie 50 000 dôchodcov predčasne v dôsledku chladu a nákladov na vykurovanie.

V celej Európe počet mŕtvych dosiahne stovky tisícov, ale keďže táto pravda zahanbuje politickú elitu a pretože poukazuje na nepohodlnú pravdu globálneho ochladzovania, tento škandál sa potichučky pochová tak ako naši starší ľudia, keď zomrú.

Stovky tisícov našich vlastných ľudí zomierajú v dôsledku opomenutia zo strany vlády a daní EÚ na zimu, ale vy ďalej trvate na vyhadzovaní peňazí iných ľudí na katastrofu niekde inde. To nie je súcit, to je smradľavé pokrytectvo.

Viem, že toto miesto je v rozpakoch, pokiaľ ide o naše kresťanské dedičstvo, ale Biblia ako vždy odкрýva večnú pravdu, ktorú by väčšina tu radšej ignorovala. Prvý list Timotejovi 5, 8 hovorí: „No ak sa niekto nestará o svojich blízkych, najmä o členov rodiny, ten zaprel vieru a je horší než neveriaci.“

Michèle Striffler (PPE). – (FR) Vážený pán predsedajúci, pani vysoká predstaviteľka, ako tu už bolo povedané, rozmery katastrofy boli mimoriadne v dôsledku sily zemetrasenia, nepochybne jedného z najzávažnejších v histórii, a preto sa obávame hrozivého počtu mŕtvych.

Napriek tomu ma teší rýchla reakcia Európskej komisie a členských štátov a záväzok, ktorý prijali, na vyčlenenie obrovského balíka pomoci vo výške 429 miliónov EUR na krízovú humanitárnu pomoc

a rekonštrukciu Haiti. Je však poľutovaniahodné, že Európania konali nekoordinovane a že kroky Európskej únie dostatočne nevidieť, čo ostro kontrastuje s účinnosťou pomoci USA a núti nás to zabudnúť na to, že Európska únia je najväčším darcom humanitárnej a rozvojovej pomoci na svete.

Európska komisia aktivovala aj mechanizmus Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany, ktorý koordinuje ponuky na pomoc od členských štátov a v súčasnosti predstavuje jadro nášho systému reakcie na krízu. Posledné udalosti potvrdzujú potrebu zlepšiť reakciu Európskej únie na krízy. Základom je skutočná organizácia s funkciou civilnej ochrany, a preto vám pripomeniem návrh pána Barniera z roku 2006, ktorý navrhuje vytvorenie európskej jednotky civilnej ochrany. Návrh je pripravený a stačí ho použiť.

Predseda Európskej rady pán Van Rompuy sa dnes navyše vyjadril za jednotku rýchlej reakcie. Spojené štáty za niekoľko dní prevzali dominantnú úlohu v otázkach záchranných činností a koordinácie. Je nevyhnutné odovzdať úlohu centrálnej a globálnej koordinácie, ktorú plní OCHA, Úrad OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí, späť tomuto úradu, ktorý má najlepšiu pozíciu na vykonávanie tejto koordinácie.

Nemýľte sa, nejde o vyhlásenie vojny vlajok. Dobrá organizácia však znamená úsporu času a peňazí a domnievam sa, že európski občania majú právo vedieť, čo Európska únia robí.

Patrice Tirolien (S&D). – (FR) Pán predsedajúci, je Haiti odsúdené na nešťastie?

Od vyhlásenia jeho nezávislosti tam prírodné katastrofy vytvorili aj cestu pre politické pohromy a dnes tu čelíme tragédii historických rozmerov. Sú tam mŕtvi, zranení, nespočetné množstvo zničených budov a trosky národných politických štruktúr a štruktúr spolupráce.

Musíme poraziť osud. Európska únia sa musí zúčastniť na tomto dvojitom krízovom a rekonštrukčnom snažení. Dlhujeme to mnohým našim prepojeniam s Haiti, prepojeniam, ktoré sú predovšetkým historické. Haiti ako bývalá kolónia bola najprosperujúcejšia zo všetkých. Po druhé sú to prepojenia diplomatické. Na základe Dohody z Cotonou je tento ostrov privilegovaným partnerom. No a napokon sú to väzby geografické, keďže Haiti je susedom Európskej únie vďaka najvzdialenejším regiónom.

Kríza na Haiti navyše predstavuje prvý test novej Európskej služby pre vonkajšiu činnosť, ktorú vediete, pani Ashtonová. Až doteraz to bolo nezvratné. Táto katastrofa zároveň poukazuje na úlohy a zlepšenia, ktoré musíme v tejto štruktúre vykonať, pretože ak dáme bokom hnutie solidarity na našom kontinente, reakcia USA otvára otázku schopnosti našej mobilizácie.

Významné úsilie smerujúce k európskej koordinácii a príspevky členských štátov preto nesmú zakryť ťažkosti v rozhovoroch o nasadzovaní Európskej žandárskej jednotky. Keďže je rozhodujúce, aby výdavky Európskej únie usmerňovala Organizácia Spojených národov, tieto ťažkosti vedú k záveru, že Európska únia sa musí vybaviť autonómnou, integrovanou štruktúrou s prostriedkami na riešenie takých komplikovaných úloh, ako je humanitárna kríza.

A napokon, fáza rekonštrukcie predstavuje obrovskú úlohu. Úloha je nespočetne: politických, administratívnych, hospodárskych, sociálnych a environmentálnych. Pravdepodobne je toto rok nula v novej ére pre Haiti. Pre Európu, ktorá sa musí presadiť ako viditeľný vodca v tomto procese, je to veľká politická úloha.

Charles Goerens (ALDE). – (FR) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, každý večer nám správy o ôsmej pripomínajú nesmierne utrpenie na Haiti.

Tomuto utrpeniu sa vyrovná možno iba celosvetový súcit, ktorý ho sprevádza. Tento súcit je celkom určite spontánny a úprimný, ale trvá len krátko. Okamih pravdy nastane o dva týždne, keď sa médiá začnú zaoberať inými témami. Ak niekto nepreberie štafetu, Haitania budú opäť vystavení riziku, že zostanú sami, opustení a napospas osudu.

V krajine, v ktorej treba všetko urobiť, počnúc obnovou a rekonštrukciou, je dôležité konať tak, aby rôzne časti akcií viedli k skutočnému rozvoju. Pokiaľ ide o Európsku úniu, má k dispozícii rozsiahlu skupinu nástrojov a poriadne skúsenosti v tejto oblasti. Práve preto problémy, ktorým čelí haitská spoločnosť, ktorá je zúfalo chudobná, predstavujú aj okamih pravdy pre Európsku úniu.

V najbližších dňoch a mesiacoch budeme musieť konať účinne a rozhodne. Ide o najdôležitejší aspekt z hľadiska obnovy, keď obnovíme podmienky bezpečnosti a verejného poriadku, ktoré sú základom pre všetky koordinované činnosti v krajine, v ktorej zemetrasenie zničilo všetko vrátane inštitucionálnych štruktúr.

Považujem preto za rozumné zdôrazniť jeden podstatný aspekt. Obnova, rekonštrukcia haitského štátu musí byť prácou samotných Haitánov. Hovoríme tu o ich rozvoji. Môžeme im pomôcť v duchu partnerstva. Európa by to mala potvrdiť na medzinárodných konferenciách plánovaných na túto tému.

Áno partnerstvu, nie paternalizmu a neokolonializmu!

Edvard Kožušník (ECR). – (CS) Všetci sa určite zhodneme na tom, že ide o najväčšiu tragédiu za posledných 200 rokov v tejto oblasti. A ja by som chcel za svojich kolegov z frakcie Európskych konzervatívcov a aj za svojich spoluobčanov v Českej republike vyjadriť súcit a účasť so všetkými obeťami a postihnutými. No aj bez ohľadu na túto tragédiu sa ukazuje, že Európska únia je aj po schválení Lisabonskej zmluvy nekoordinovaná a neschopná rýchlej akcie. Pripomína mi tak trochu štvorhlavého draka. Máme tu prezidenta, premiéra predsedajúcej krajiny, predsedu Komisie aj kandidujúcu komisárku. Dámy a páni, osobne si myslím, že v tomto prípade musím konštatovať, že Európska únia zaspala. Nezaspali však občania jednotlivých členských štátov, ktorí dnes a každý deň poskytujú svoju materiálnu aj finančnú pomoc.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Vážený pán predsedajúci, pripájame sa k zvyšku sveta a vyjadrujeme náš súcit a našu útosť nad tragédiou, ktorá postihla ľudí na Haiti, a chceli by sme im dokázať úplnú solidaritu, musíme však poukázať na určité otázky, ktoré považujeme za zásadné.

Mali by sme začať tým, že odsúdime každú osobu alebo krajinu, ktorá sa snaží profitovať z tejto katastrofy návratom k neokolonializmu. Zdá sa, že práve tento postoj sa skrýva za nasadením tisícov severoamerických vojenských oddielov napriek tomu, že väčšina obyvateľov žije v chudobe a naďalej sú obeťami vykorisťovania zo strany nadnárodných spoločností a zasahovania vonkajších orgánov, najmä Spojených štátov.

Je čas na kompletnú humanitárnu pomoc, spoluprácu a podporu pri rekonštrukcii, ktoré si ľudia z Haiti zaslúžia za svoju dôstojnosť a odvahu. Mali by sme si pamätať, že práve Haiti bolo tým miestom, kde sa 400 000 Afričanov, zotročených a predávaných Európanmi, vzbúrilo proti otroctvu a začalo prvú veľkú sociálnu revolúciu na americkom kontinente.

Koordinovanú pomoc by sme mali poskytnúť ako naliehavú záležitosť, ale mali by sme to urobiť bez toho, aby sme podľahli neokolonialistickému pokušeniu.

Roberta Angelilli (PPE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, na Haiti sa odohráva obrovská tragédia spôsobená prírodou, ale aj nedostatočným riadením zo strany štátu, ktorý nie je hodný tohto názvu, štátu, ktorý je neschopný riadiť čo i len minimálne túto katastrofu a humanitárnu krízu, neschopný riadiť pomoc pre civilné obyvateľstvo, ktoré sa teraz stáva korisťou bezohľadných ľudí.

Červený kríž vydal varovanie. Na konferencii, ktorá sa má konať 25. januára v Montreale, musí EÚ hovoriť jednohlasne a žiadať o jednotné, koordinované riadenie humanitárnych akcií. V opačnom prípade riskujeme chaos a premrhanie tejto pomoci vrátane obrovských a hodnotných súm, ktoré dnes spomínala Komisia, a pomoci od členských štátov.

Pani barónka Ashtonová, výnimočné úsilie by malo byť zamerané na deti, predovšetkým siroty, ktoré si zaslúžia prvoradú pomoc, a to aj z pohľadu psychologickú pomoc, aby neboli odsúdené na chudobu a vykorisťovanie. Rovnako by sme mali zaistiť, aby sa medzinárodné spoločenstvo nechystalo len na zjednodušenie procesu adopcie. Viedlo by to len k určitému druhu legalizovanej deportácie detí, čo Haiti nepotrebuje.

Pán Frattini, taliansky minister zahraničných vecí, správne navrhuje výstavbu budov a domovov, aby mohli dôstojne vyrastať vo svojej vlastnej krajine, a umožnenie dočasných výletov do zahraničia na prázdniny a najmä za vzdelaním. Skončím otázkou. Sme na medzinárodnej úrovni pripravení znížiť alebo zrušiť dlh Haiti?

Corina Crețu (S&D). – (RO) V tejto chvíli celý svet vyjadruje solidaritu a súcit s obeťami katastrofického zemetrasenia na Haiti a táto udalosť znovu zdôrazňuje potrebu konať v takýchto situáciách rýchlo a koordinovane. Obmedzovanie strát teraz závisí od toho, aký účinný bude zásah, a ako to tu už bolo spomínané, spôsob, akým medzinárodné agentúry a organizácie spoločne s oddelením EÚ pre humanitárnu pomoc konali, bude príkladom, nezabúdajúc ani na gestá jednotlivých členských štátov.

Domnievam sa, že je potrebné vytvoriť operačnú jednotku rýchleho zásahu EÚ, keďže situácia na Haiti nám ukazuje okrem potreby pomoci pre tých, čo prežili, aj potrebu zachovania verejného poriadku a zaistenia bezpečnosti obyvateľstva. Iste, v tejto chvíli sme v situácii, keď mnohí protestujú a vznášajú obvinenia, že úmysel údajne spočíva vo vojenskej okupácii za maskou humanitárnej pomoci. Ale v situácii, keď ozbrojené

sily OSN nestačia alebo ich udalosti ochromili, Európska únia by sa mala viac zapojiť, najmä preto, že sa v regióne teší veľkej dôveryhodnosti.

Domnievam sa, že ako Európska únia sa musíme vyrovnáť s rozsiahlym procesom rekonštrukcie na Haiti a pritom pozdvihnúť stabilitu štátnych štruktúr. Samozrejme, že je veľmi dôležité prejavíť súcit obyvateľom krajiny, ktorí prechádzajú týmto veľkým utrpením, čo znamená aj nájsť konkrétne riešenia na zjednodušenie postupov adopcie detí, ktoré po pohrome ostali sirotami, a ponúknuť konkrétnu pomoc obyvateľstvu, ktoré je tak ťažko skúšané.

Paweł Robert Kowal (ECR). – (PL) Vážený pán predsedajúci, pani Ashtonová, počúvame hlasy z rôznych častí Parlamentu a majú spoločnú jednu vec, jednu tému: reakciu Európskej únie, politickú reakciu, ktorá bola nedostatočná a nebola dobre koordinovaná. Myslím si, že by sme mali poďakovať charitám, že tak spontánne a ako stále bez zlyhania reagovali na potrebu.

Mali by sme sa zamyslieť aj nad tým, čo by sa dalo robiť lepšie. Mám len jednu otázku pre pani Ashtonovú. Ide o prvú takúto situáciu, ktorú riešite vo svojej novej funkcii. Aký je váš hlavný záver z tejto udalosti a z chýb, o ktorých tu všetci hovoríme? Čo je to najdôležitejšie, čo by sa dalo zmeniť v budúcnosti? Myslím si, že to je to najdôležitejšie, o čom by sme mali rozmýšľať, a vo veľkej miere je to aj naša úloha.

Philippe Juvin (PPE). – (FR) Vážený pán predsedajúci, pani Ashtonová, to už stačí! To už stačí! Pri každej katastrofe sa opakuje to isté. Francúzi pošlú lietadlo a pomoc, Belgičania, Taliani, Nemci, všetci robia to isté a vždy to robia sami. Stále je to ten istý príbeh. Na mieste je výsledok stále rovnaký: žiadna koordinácia, stratené príležitosti pre obete a nedostatočná organizácia.

Kedy sa to skončí? Kedy bude Komisia konečne konať? Nechoďte nám sem hovoriť, že je to zložité, pretože projekty sú pripravené. Stačí ich používať. V roku 2006 pán Barnier navrhol vytvorenie európskej jednotky civilnej ochrany, do ktorej by členské štáty prispievali dobrovoľne bez toho, aby sa muselo čakať na hypotetickú jednohlasnosť 27 štátov, spojením existujúcich národných jednotiek civilnej ochrany, ich spoločným výškolením v oblasti techník spoločnej záchrany, spoločných spôsobov komunikácie a so spoločnou centrálou.

Je to jednoduché, pani Ashtonová, zapojte tých, ktorí sa chcú zapojiť. Ostatní sa pripoja vo chvíli, keď si uvedomia, že to je budúcnosť. Po cunami sme prijali rôzne záväzky, no dodnes sa ešte nič neurobilo.

Tvrdím, že nekonanie Komisie je trestným činom, a to vážim svoje slová. Pani Ashtonová, prečo je Európa odsúdená na opakovanie svojich chýb? Pani Ashtonová, nespochybňujem vašu dobrú vôľu, no urobte dnes a tu vyhlásenie o vytvorení tejto európskej koordinačnej jednotky. Parlament vás bude nasledovať. Ak potrebujete podporu, sme tu, aby sme vám pomohli. Len nám tu už, preboha, nehovorte o koordinácii, ale postarajte sa, aby táto koordinácia fungovala! Nečakajte na ďalšiu pohromu!

Michael Cashman (S&D). – Vážený pán predsedajúci, musím povedať, že sú ľudia, čo konajú, a sú ľudia, čo hovoria. Chcem preto zablahoželať Rade, Komisii a vysokej predstaviteľke ku krokom, ktoré vykonali. Nič z toho sa nedalo predvídať. Sme svedkami niečoho, čo bolo nepredstaviteľné.

Sedím tu a počúvam lacné politické reči proti vysokej predstaviteľke, proti členským štátom a proti Komisii založené na predstave, že keďže je to americká ruka, ktorá vyťahuje ľudí z trosiek a zachraňuje životy, treba túto ruku odstrániť a povedať nie neokolonializmu a že nejako, útočením na samotné Haiti, zlepšíte životy ľudí, ktorí tam trpia. Hanba vám.

Uistime sa, že koordinujeme. Prenechajme koordináciu Američanom, veď ak to zachraňuje životy, je to to podstatné. Zabudnite na politickú rétoriku.

Blahoželám k prisľúbeniu tejto sumy peňazí. Pani barónka Ashtonová, blahoželám k tomu, že ste to nehrali na publikum a nevyužili ste vzdušný priestor na cestu na Haiti len preto, aby ste tam boli a aby ste ukázali, že tam ste. Čo by sa tým dokázalo? Absolútne nič. Preto vyjadrujem hnev v mene tých ľudí, ktorí čakajú na záchranu, a hovorím: koordinujme sa s Američanmi. Popožeňme Organizáciu Spojených národov, aby už doručila pomoc, a prestaňte viesť lacné politické reči.

(potlesk)

Róza, Gräfin von Thun Und Hohenstein (PPE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, chcela by som sa pridať k názoru pána Juvinu na to, že humanitárna pomoc je koordinovaná slabo. Nechcem hovoriť len o humanitárnej pomoci, ale aj o technickej, štrukturálnej alebo rozvojovej pomoci. Katastrofa sa nedala

predvídať, ale vedeli sme, v akom hroznom stave je Haiti, a jeho situácia sa ešte zhoršila touto ranou osudu. Už dlho sme vedeli, v akom zlom stave je Haiti a ako zle fungujú jeho štruktúry. Vieme tiež, že ak by fungovali lepšie, ak by sme ešte pred zemetrasením lepšie zorganizovali pomoc a technickú spoluprácu s Haiti, tieto štruktúry by fungovali lepšie a v dôsledku toho by umožnili teraz lepšie využitie našej pomoci a zachránili by tisíce ľudí. To sa však nestalo.

Plánuje pani Ashtonová ako vysoká predstaviteľka a členka Rady prijať konkrétne opatrenia s konkrétnymi dátumami zamerané na koordináciu technickej spolupráce rôznych európskych krajín tak, aby tretie krajiny, ktorým pomoc poskytujeme, naozaj túto pomoc dobre využili? Pristúpime k nejakej výmene osvedčených postupov medzi krajinami, ktoré majú veľa skúseností, kde technická spolupráca funguje veľmi dobre, a krajinami, ktoré len začínajú uplatňovať túto technickú spoluprácu? Vznikne dobrá, spoločná a silná európska politika, ktorú budú môcť tretie krajiny skutočne použiť, aby sme neposkytovali humanitárnu pomoc v zhone, keď sa nečakane ocitnú stovky tisícov ľudí v tragickej situácii?

David-Maria Sassoli (S&D). – (IT) Vážený pán predsedajúci, pani vysoká predstaviteľka, dámy a páni, obrovská tragédia, ktorá postihla Haiti, si vyžaduje okamžitú reakciu a jednotlivé členské štáty už realizujú rozsiahle činnosti zamerané na pomoc a záchranu aj napriek tomu, že medzi európskymi krajinami stále panuje istá miera konkurencie.

Nová Európa so svojou vysokou predstaviteľkou by mala byť schopná poskytovať vlastnú pomoc trpiacim. Zemetrasenie navyše zasiahlo najchudobnejšiu krajinu na západnej pologuli, v ktorej 80 % obyvateľstva žije pod hranicou chudoby a 54 % žije v absolútnej chudobe.

V rámci tejto krízy však nastala ďalšia, a to kríza detí, najslabšej časti obyvateľstva, ktoré zostali bez rodiny, ochrany a štátu. Chcem preto vyzvať vysokú predstaviteľku pre zahraničné veci na prešetrovanie krokov smerujúcich k tomu, aby haitské deti vo veku do 10 rokov mohli byť prevezené do európskych krajín, kde by mali zabezpečenú starostlivosť.

Pani Ashtonová, Európa ich môže prijať a ponúknuť im primerané životné podmienky na obmedzený čas, kým sa nevytvoria primerané podmienky na ich návrat do vlastnej krajiny. Toto všetko by sa malo dať zorganizovať, malo by to byť jednoduché pre európske krajiny a bol by to spravodlivý spôsob reakcie na potrebu solidarity, ale aj spôsob, akým by sa zabránilo špekulatívnym a nezákonným krokom na úkor detí. Hovoríme o deťoch, o najcennejšom zdroji, ktorý by sme na Haiti mali chrániť.

Laima Liucija Andrikiene (PPE). – Vážený pán predsedajúci, v posledných dňoch odznelo mnoho sťažností na neefektívnosť a pomalosť reakcie na haitskú krízu.

Mnohí poukazujú na zvyšujúcu neistotu, rastúce zúfalstvo medzi tými, čo prežili zemetrasenie, a hrozný nedostatok potravín a oblečenia.

Je pravda, že tieto problémy existujú a že ich musíme čo najskôr vyriešiť. Mali by sme však zatlieskať zaangažovanosti mnohých medzinárodných subjektov od vlád cez organizácie občianskej spoločnosti po jednotlivcov na celom svete.

Európska únia celkom iste patrí k tým, ktorí vyjadrili svoju úprimnú solidaritu s Haiťanmi. Mnohí kritizovali údajne pomalú reakciu EÚ na krízu dokonca ešte aj dnes, ale EÚ nie je len o rozhodnutiach prijímaných v Bruseli. Národné vlády vyslali tisíce mužov a žien na pomoc Haiťanom a vyčlenili milióny eur na pomoc.

Úloha EÚ by sa mala zameriavať skôr na strednodobú a dlhodobú pomoc a na rekonštrukciu haitských miest a dedín, infraštruktúry, škôl a nemocníc.

EÚ by sa určite mohla stať fórom, záštitou, pod ktorou by sa distribuovala a koordinovala strednodobá a dlhodobá pomoc Európy.

Prísľub, ktorý dala Komisia a členské štáty na vyčlenenie sumy vo výške takmer 500 miliónov EUR, je určite veľkým a významným krokom týmto smerom a všetci by sme ho mali podporovať.

Enrique Guerrero Salom (S&D). – (ES) V prvom rade chcem vyjadriť svoju sústrasť a solidaritu s Haiťanmi, ktorých tak ťažko zasiahla táto katastrofa.

My v Európskej únii nie sme vojenskou mocnosťou, ani ňou byť nechceme. No napriek tomu predstavujeme na svete mocnosť, a to vďaka nášmu sociálnemu modelu. A mocnosťou sme aj vďaka našej spolupráci na rozvoji a vďaka našej humanitárnej pomoci a sme na to hrdí.

Haiti či katastrofa, ktorá krajinu postihla, dnes predstavuje úlohu pre nové inštitúcie vytvorené Lisabonskou zmluvou. Teraz je čas na humanitárnu pomoc, ale veľmi skoro tu bude čas na obnovu, na podporu rozvoja a na ponúknutie pomoci na účely zriadenia vlády a inštitúcií. Na očakávania ľudí Haiti musíme odpovedať jednohlasne. Musíme odpovedať kombinovaním funkcií vysokej predstaviteľky s funkciami komisárov pre rozvoj a humanitárnu pomoc.

Prečo? Prečo by sme mali všetci konať spoločne? V záujme lepšej koordinácie pomoci z krajín, v záujme toho, aby bola naša pomoc účinnejšia, aby sme hovorili európskym hlasom, ktorý sa dá spoznať na celom svete, a aby sme lepšie splnili to, čo od nás svet v tejto chvíli očakáva, a to podporu počas tejto humanitárnej krízy a podnietenie rozvoja. To, čo sa dnes deje na Haiti, by mohlo byť zajtra ďalšou katastrofou a pozajtra by to mohlo zasiahnuť každý kúsok sveta.

Jim Higgins (PPE). – Vážený pán predsedajúci, jedna z najchudobnejších krajín sveta spustošená len za 15 sekúnd, obeť zlej vlády, obeť diktatúry a korupcie. Päťdesiat tisíc ľudí zomrelo, tisíce sú stále nezvestné a tri milióny zostali bez domova.

Reakciu Spojených štátov treba pochváliť, reakcia Organizácie Spojených národov si zaslúži trochu menšiu pochvalu, ale musím súhlasiť so všetkým, čo tu odznelo. A nehovoríme to z politického hľadiska, pán Cashman, ale naša reakcia bola menej než primeraná. Zostali sme v závese Spojených štátov.

Logistické ťažkosti sa prekonajú – čistá voda, lieky, potraviny a prístrešky – to všetko bude v pravý čas. No to, čo Haiti potrebuje oživiť po tejto katastrofe, je úplne fungujúca demokracia s hospodárstvom, ktoré dokáže podporovať svojich ľudí. Jeho obnovu musíme odhadovať na celé roky a nielen týždne a mesiace po kríze.

Ako to tu opakovane zaznelo, zmizne z televíznych obrazoviek. Bude témou číslo jeden ešte dva či tri týždne, keď sa stane témou číslo tri a potom postupne z obrazoviek odíde. Ale práve toto je skutočná úloha. V roku 2008 totiž Haiti zasiahli dva zničujúce hurikány, ktoré za sebou nechali chudobu a pustotu. Vtedy prisľúbili svetoví vedúci predstavitelia sumu 600 miliónov EUR. V skutočnosti však poskytli len 40 miliónov EUR.

Potrebujeme znovuzrodenie, oživenie, opätovný vznik a rozvoj Haiti. Treba ho správne viesť a riadiť, ale predovšetkým treba stanoviť jasnú a realizovateľnú stratégiu, ktorá by z Haiti urobila hrdý, nezávislý a demokratický subjekt, akým by Haiti malo byť, ale akým nie je a doteraz nebolo, čo viedlo k súčasnej katastrofe.

Roberto Gualtieri (S&D). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, nebývalá humanitárna katastrofa na Haiti náš všetkých hlboko zasahuje a Európska únia má povinnosť v maximálnej možnej miere prispieť k úsiliu medzinárodného spoločenstva pomocou všetkých nástrojov, ktoré má k dispozícii.

Pokiaľ ide o finančné prostriedky, v posledných dňoch a hodinách sa dosiahol významný pokrok. Viac úvah si však zaslúžia ďalšie aspekty reakcie Európy na krízu, no mali by sme sa vyhnúť obavám o náš imidž a namiesto toho sa sústrediť na podstatu, ako to správne povedala pani vysoká predstaviteľka.

Jasne sa teraz ukazuje centrálna úloha stabilizačnej misie OSN na Haiti (MINUSTAH), a to tak z pohľadu civilnej ochrany, ako aj bezpečnosti, čím berie priestor autonómnej misii spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP), ale koordinačná úloha EÚ pri podpore misie OSN zostáva naďalej kľúčová.

Pri tejto príležitosti by som chcel pripomenúť pánovi Juvinovi, že táto koordinácia existuje a že Monitorovacie a informačné centrum (MIC) túto koordináciu vykonáva v oblasti civilnej ochrany a Spoločné situačné centrum (SITCEN) ju vykonáva v oblasti bezpečnosti. Treba dúfať, že táto práca povedie k nasadeniu Európskej žandárskej jednotky, ako o to vyslovene žiadala Organizácia Spojených národov.

Od pani vysokej predstaviteľky a od Komisie je užitočné zistiť, ako MIC a SITCEN reagujú v reálnom živote, keď čelia takým ťažkým úlohám a testom, ako funguje ich koordinácia a či sú ich nástroje a prostriedky primerané.

To nám pomôže neskôr, keď budeme musieť uvažovať o primeranosti týchto nástrojov a možnostiach konzulárnej ochrany, ale teraz na takúto debatu nie je čas. Teraz je čas na konanie a prijatie záväzkov a my v plnej miere podporujeme kroky vykonané pani vysokou predstaviteľkou.

PREDSEDÁ: PÁN LAMBRINIDIS*podpredseda*

Milan Zver (PPE). – (SL) Aj ja by som chcel vyjadriť ľútosť nad tým, čo sa stalo na Haiti, a zablahoželať Európskej komisii a európskym inštitúciám k ich relatívne prijateľnej reakcii.

No napriek tomu sa podobne ako niektorí kolegovia poslanci zamýšľam nad tým, či naša reakcia bola dostatočne rýchla. Možno by bolo vhodné, keby pani Ashtonová, podpredsedníčka Komisie, osobne navštívila miesto tejto tragickej udalosti, pretože by to mohlo byť dôležité z niekoľkých dôvodov.

Nesúhlasím s tými z vás, ktorí argumentujú, že prítomnosť vojakov a iného personálu na uplatňovanie práva by mohla byť predzvesťou začiatku nášho koloniálneho prístupu k Haiti. Podľa mňa takéto reči nie sú ani spravodlivé, ani vhodné.

Dôležité je však to, aby sme na ďalšej medzinárodnej konferencii na Haiti prijali dlhodobé opatrenia na znovuzriadenie štátnych inštitúcií, aby sme im umožnili znovu pracovať. Myslím tým predovšetkým na politiky v oblasti zdravia a vzdelávania. Len politiky tohto druhu a len rozvoj v týchto oblastiach a inštitúciách môže formovať Haiti na stabilnejšiu krajinu, než je dnes.

María Muñoz De Urquiza (S&D). – (ES) Vážený pán predsedajúci, chcela by som zdôrazniť význam toho, aby Európska únia zabezpečovala vedenie nielen v oblasti okamžitej humanitárnej pomoci, ale aj dlhodobej spolupráce na obnovení krajiny. Musíme pracovať s miestnymi orgánmi a vládou Haiti, pretože krajina je už dosť krehká na to, aby sme ju ešte oslabovali tým, že jej orgány zastúpime medzinárodnými organizáciami. Musíme pracovať spoločne s miestnymi mimovládnymi organizáciami.

Chcela by som oceniť rýchlu reakciu španielskeho predsedníctva, a to tak z pohľadu koordinovania pomoci, ako aj sprístupnenia prostriedkov pomoci Európskej únii, ktoré Španielsko už malo v krajine a v oblasti. Španielsko je totiž hlavným európskym poskytovateľom pomoci, a to nielen v Latinskej Amerike, ale konkrétne aj na Haiti.

Marielle De Sarnez (ALDE). – (FR) Vážený pán predsedajúci, pani Ashtonová, politika je v prvom rade o symboloch, a preto si myslím, že by ste nemali byť tu, ale na Haiti. Preto si myslím, že by ste nemali cestovať do Spojených štátov, ale na Haiti.

Myslím si, a hovorím to s veľkou dávkou smútku, že ste nedostatočne vyhodnotili rozsah udalosti, tejto hroznej tragédie, a keď to všetko zvažíme, Európa vlastne nikdy nebola tak veľmi neprítomná. Sme najväčšími darcami, a predsa neexistujeme.

Môj druhý pocit je, že čím viac vymenúvame, čím viac vytvárame funkcie a tituly, tým menej existujeme, a to by nás malo donútiť položiť si niekoľko otázok. Koľko katastrof sa ešte musí stať, kým vedúci predstavitelia Európskej únie napokon splnia svoje zodpovednosti? Správa pána Barniera je na stole od roku 2006. Čo nám ešte bráni v jej prijatí? Čo nám ešte bráni v jej uplatňovaní?

James Nicholson (ECR). – Vážený pán predsedajúci, myslím si, že všetky naše pocity už boli vyjadrené a v myšlienkach sme s tými, ktorí prišli o život, s ľuďmi z Organizácie Spojených národov, s ľuďmi zo samotného Haiti a s ľuďmi, ktorí trpia, aj keď stále žijú.

Potrebujeme dobré, dôrazné koordinované činnosti a nič, naozaj nič by tomu nemalo stať v ceste. Môžem povedať, že vítam záväzok, ktorý sme v Európe prijali voči Haitanom. Dúfam, že ho splníme, pretože ma to dojalo, a to je celkom správne. Čo sa stane o dva týždne, keď sa im médiá prestanú venovať a nebudú už viac v správach? Čo tí ľudia budú robiť potom?

Áno, je tu jasná potreba obnoviť Haiti, z krátkodobého aj dlhodobého hľadiska, ale teraz je dôležitejšie dostať pridelenú pomoc k trpiacim na mieste, k tým, čo sa trápia. Musím povedať, že úplne súhlasím s pripomienkami pána Cashmana. Je to príliš dôležité na to, aby sa tu zbierali lacné politické body.

Luis Yáñez-Barnuevo García (S&D). – (ES) Využijem len pár sekúnd na to, aby som v prvom rade zablahoželať pani vysokej predstaviteľke, Rade, Komisii a rotujúcemu predsedníctvu Európskej únie k rýchlosti, koordinácii a úsiliu, ktoré od samého začiatku ukázali.

Možno ich netešila veľká pozornosť médií, ktorú vyvolalo 10 000 vojakov námornej pechoty USA, ktorí prišli na ostrov, ale podľa mňa (a mám veľa skúseností) všetko prebehlo veľmi rýchlo a účinne. Chcel by

som spomenúť len jednu vec, ktorá počas rozpravy nebola spomenutá. 50 % tých, ktorí boli zachránení z trosiek počas prvých 78 hodín, zachránili tímy z Európy a členských štátov.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Vážení pán predsedajúci, ako už povedala pani Jolyová, sú okolnosti, pri ktorých slová a čísla strácajú svoj zmysel a stávajú sa smiešnymi. Dva milióny utečencov – ako sme počuli –, možno aj viac, viac než 200 000 mŕtvych, spustošená krajina, hlavné mesto, ktoré bolo takmer vymazané z mapy.

Naliehavé je teraz vytiahnuť posledných ľudí, čo prežili, ak takí ešte sú, pochovať mŕtvych, dať potravu žijúcim, distribuovať vodu, liečiť, operovať a obnovovať. Každá krajina vycestovala na miesto rýchlo, veľmi rýchlo, so svojimi prostriedkami, vybavením, psami, ľuďmi a štedrosťou. Úsilie je nesmierne a veľkolepé, ale toto úsilie je národné.

Európa musí teraz jednoznačne nabrať na rýchlosti a zhmotniť túto myšlienku, ktorú niektorí z nás, mnohí z nás, obhajujeme tu v Európskom parlamente a inde už niekoľko rokov, a to vytvorenie európskej jednotky na civilnú intervenciu, zelené barety či biele prilby, na farbe nezáleží, spojenie ľudí, prostriedkov a spoločných stratégií.

EU-FAST, iniciatíva, ktorú začal pán Verhofstadt v roku 2003, alebo EuropeAid, ktorú začal pán Barnier v roku 2006 – na autorovi koniec koncov nezáleží – myšlienka spočíva v schopnosti rýchlo konať a byť spoločne pripravení.

Liisa Jaakonsaari (S&D). – (FI) Vážení pán predsedajúci, považujem za zvláštne, že tu ľudia hovoria o viditeľnosti a spochybňujú motívy Spojených štátov amerických, keďže práve teraz je potrebná pomoc. Považujem za mimoriadne tragické, že v tejto chvíli sú v ruinách stále ľudia, ktorých by bolo možné zachrániť. Všetko, čo sa dá urobiť na zlepšenie situácie, jednoducho urobiť treba.

Keď boli pred nedávnom zriadené sily krízového riadenia s cieľom posilniť európsku zahraničnú a bezpečnostnú politiku vrátane obrannej politiky, dôvodom na to, ktorý odznel, aspoň vo Fínsku, bolo, že tieto sily mali fungovať aj pri prírodných pohromách, aby pomohli, keď dôjde k takýmto katastrofám kdekkoľvek na svete, samozrejme, vrátane Európy. Teraz však sily krízového riadenia nemajú čo robiť v rôznych častiach Európy, v ktorých sú zriadené. Nemajú čo robiť. Našťastie nie sú v Európe žiadne krízy, teda nemajú čo robiť. Čo bráni tomu, aby sa tieto sily krízového riadenia použili aj v krízach, ako je táto, ak prichádza žiadosť o pomoc?

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) Dnes, po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy, pravdepodobne riešime najväčšiu tragédiu, aká sa kedy stala, a musíme pochopiť pozíciu vysokej predstaviteľky, keď ihneď na začiatku svojho funkčného obdobia musela riešiť pomerne zložitú úlohu, akú, dovoľm si povedať, doposiaľ nikdy riešiť nemusela. Áno, je pravda, že dnes vidíme nejaké nedostatky a v budúcnosti potrebujeme lepšie pripravené spoločné jednotky Európskej únie, ktoré by sa mohli zúčastniť na týchto záchranných operáciách. Myslím si, že najväčším prínosom by dnes bolo, ak by sa peniaze, ktoré sa dnes spomínali a ktoré sa majú poslať do Haiti republiky, začali používať čím skôr a vynaložili sa na obnovenie infraštruktúry, ako to spomínal prezident Haiti, a možno by sa dali použiť aj na odstránenie niektorých z tých zrútených budov, ktoré dnes ležia na uliciach.

Catherine Ashton, vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/podpredsedníčka Komisie. – Vážení pán predsedajúci, na začiatku som chcela prísť sem do Parlamentu a vypočuť si názory. Beriem si k srdcu a chápem frustráciu, ktorú cítia vážené poslankyne a vážení poslanci z toho, že niektoré veci sa dali riešiť lepšie.

Poslanci kladli otázky týkajúce sa viditeľnosti a koordinácie. Niet pochyb o tom, že keďže je Amerika bližšie, keďže má schopnosť mobilizovať sa tak rýchlo, ako to aj urobila, na fotografiách, ktoré uvidíte na televíznych obrazovkách, sú práve Američania. To, že sme tak úzko spolupracovali so Spojenými štátmi, je tiež dôležitou súčasťou toho, čo robíme teraz a budeme robiť v budúcnosti.

A rovnako niet pochyb o tom, že keď ma v noci zobudili, aby mi povedali o zemetrasení, zmobilizovali sme našich ľudí tak rýchlo, ako sa to dalo. V reakcii sa zmobilizovalo dvadsaťjeden členských štátov. Urobili sme veľa práce, keď Rada a Komisia po prvýkrát spoločne vystupovali, a dovoľte mi povedať, že je to len osem dní, čo som tu stála pred vami v rámci svojho vypočutia.

Dvadsaťjeden členských štátov s 11 tímami na vyhľadávanie a záchranu, päť poľných nemocníc, šesť zdravotných centier, 40 tímov lekárov a sestier, šesť jednotiek na čistenie vody, to všetko sme vyslali ihneď,

ako sme mohli, a vzdávam poklonu členským štátom za prácu, ktorú robia. Vzdávam poklonu aj úradníkom, ktorí pracovali a aj ďalej pracujú dňom i nocou, aby túto snahu dali dokopy.

Hneď na začiatku som sa pýtala pracovníkov Organizácie Spojených národov na mieste a generálneho tajomníka Pana Ki-muna, kde by som mohla najviac pomôcť. Nebolo pohýb o tom, že som na mieste nemohla prispieť ničím, len by som zabrala cenný priestor lietadlám, ktoré by krúžili okolo letiska a nemohli by pristáť pre stav, v akom je v súčasnosti letisko. Nie som lekárka. Nie som hasič. Moje miesto bolo pri zabezpečovaní koordinácie, pri rozhovoroch so skupinou Priatelja Haiti, pri koordinácii so Spojenými štátmi s cieľom zaistiť, že na mieste robíme maximum.

Ako vážení poslanci, aj ja vzdávam poklonu mimovládny organizáciám a ľuďom na mieste. Pustošenie, ku ktorému na mieste došlo, malo veľký vplyv na Organizáciu Spojených národov, ktorá prišla o mnohých členov svojho vyššieho vedenia, a na mimovládne organizácie, ktoré nedokázali reagovať tak rýchlo, ako by chceli, jednoducho preto, že zomreli aj ich ľudia.

To situáciu veľmi sťažilo. Videli ste a my sme videli ľudí zúfalo hľadajúcich pomoc čudujúc sa, kde pomoc je. Za týchto okolností bolo mimoriadne náročné dostať k nim pomoc a ľudia neúnavne pracovali, aby im ju poskytli. Veci sa teraz zjednodušujú, pomoc sa dostáva na miesto, no ani na chvíľu neberte na ľahkú váhu to, aké ťažké sú okolnosti na mieste.

Podarilo sa to? Áno. Som spokojná? Nie. Keďže sú toto moje prvé týždne vo funkcii, poviem vám veľmi jasne: vnímam, čo hovoríte. Vnímam túto frustráciu. Chápem ju. A správne ma kritizujete, že to nebolo také dobré, ako by to mohlo byť v budúcnosti. Máte pravdu. Malo by a musí sa to stále zlepšovať.

Musím urobiť to, že sa pozriem na to, čo sa stalo, a poučím sa z toho, aby som zaistila, že v budúcnosti urobíme viac pre to, aby sme sa spojili. No neuberám nič na ohromnom množstve práce, ktorá sa každú hodinu a každý deň vykonávala a vykonáva.

Pokiaľ ide o dlhodobý horizont, vážení poslanci majú úplnú pravdu. Keď kamery odídu, musíme tam byť. Musíme tam byť fyzicky, musíme tam byť vo forme podpory, ktorú dokážeme poskytovať. Súhlasím s tým, že otázky dlhu musia byť súčasťou rozhovorov, ktoré prebiehajú. Súhlasím s tým, že všetky kroky, ktoré sa robia, sa musia robiť v partnerstve s Haitanmi a pri zachovávaní úcty k nim. Súhlasím s významom obnovenia infraštruktúry a súhlasím, že musíme zaistiť uznanie úlohy Organizácie Spojených národov a to, aby ju mohli dobre naplňať.

Práve preto idem nielen do Spojených štátov na stretnutie s ministerkou zahraničných vecí pani Clintonovou, ale navštívim aj Organizáciu Spojených národov, kde budem hovoriť s generálnym tajomníkom a hlavnými predstaviteľmi o tom, ako by sme sa teraz mohli zjednotiť pre budúcnosť, pretože, ako hovoríte, bude to mať obrovský význam.

Dovoľte mi ukončiť realitou situácie. Ako vážení poslanci spomínali, je to krajina, kde viac než 70 % ľudí už žilo pod hranicou chudoby. Je veľmi dôležité, ako spomínali vážení poslanci, aby bolo dobre postarané o deti a najmä sirotu, pričom toto spustošenie si bude vyžadovať pomoc počas najbližších rokov.

Dovoľte mi povedať len pár slov o infraštruktúre v tejto chvíli. Nemocnice, elektrina, komunikácie, dodávky vody, lodné a letecké prístavy boli veľmi poškodené. Hlavné úradné budovy, Prezidentský palác, budova parlamentu, ministerstiev financií, spravodlivosti, plánovania, zdravotníctva a vnútra sú úplne zničené. Mnohí z popredných vládnych predstaviteľov sú nezvestní. Funkcie haitskej vlády nefungujú. Ako ste povedali, Haiti je už teraz jedna z najchudobnejších krajín sveta a keďže musíme obnoviť infraštruktúru, stotožňujem sa s vašim odhodlaním zaistiť, aby sme sa o to postarali.

(potlesk)

Karel De Gucht, člen Komisie. – (FR) Vážený pán predsedajúci, v prvom rade by som chcel povedať pánovi Le Hyaricovi, ktorý vyzýva na dopravovanie prebytkov potravín na Haiti, že Európska únia nepresadzuje tento prístup z jednoduchého dôvodu, že Komisia uprednostňuje nakupovanie týchto produktov v danej oblasti. Začneme tým, že zistíme, či je možné nakupovať ich v oblasti, radšej než by sme prepravovali naše prebytky na Haiti.

Po druhé, pokiaľ ide o celú otázku koordinácie a civilnej ochrany a podobne, dovoľte mi povedať tri veci.

Prvá, civilná ochrana je v kompetencii členských štátov a všetky iniciatívy zamerané na koordináciu musia stáť na tomto základe. To sa navrhovalo aj v správe pána Barniera, no až doteraz sme nedospeli k záveru. Je to v kompetencii členských štátov a nie Komisie ako takej.

Druhá, pokiaľ ide o civilnú ochranu a koordináciu, od cunami v roku 2004 sa koordinácia civilnej ochrany EÚ posilnila a veľmi zefektívnila. Virtuálne cvičenia však, samozrejme, nikdy nemôžu dostatočne otestovať efektívnosť našej spolupráce tak, ako to, žiaľ, dokážu len prírodné pohromy. Počas tejto krízy štáty, ktoré nie sú členmi EÚ, volajú do MIC s cieľom zistiť, ako by mohli prispieť k záchranným prácam pomocou zariadení EÚ.

Tretia, nezabúdajme, že počas druhého funkčného obdobia pána Barrosa v Komisii sa humanitárne činnosti a civilná ochrana zlúčili do kompetencií jedného komisára, čo považujem za veľmi cennú snahu. Okrem toho teraz máme vysokú predstaviteľku, ktorá bude mať dvojité úlohu. Pokiaľ ide o koordináciu, v minulosti sme videli to, že nechýba napríklad v rámci Komisie – vrátim sa k tomu o minútku –, ale niekedy k jej nedostatku dochádza medzi európskymi inštitúciami a členskými štátmi a medzi Európskou komisiou a Radou. Myšlienka tejto dvojitej úlohy bola presne taká, aby Rada a Komisia lepšie spolupracovali, a myslím si, že počas tejto krízy sa ukázalo, že sa naozaj dosiahol pokrok.

Na záver musím povedať, že som trochu smutný z toho, čo povedali niektorí rečníci. Samozrejme, že ako komisár nemôžem byť smutný, musím to len vziať na vedomie, no nie je to dostatočným ocenením všetkých našich ľudí, ktorí pracovali, či už priamo na mieste, alebo v Bruseli, úplne od začiatku dňom i nocou, počas víkendov, bez akéhokoľvek sťažovania, bez toho, aby si nárokovali na preplatenie. Pracovali veľmi tvrdo a v priebehu niekoľkých hodín už aktívne pôsobili aj na mieste, aj keď ich zariadenia boli tiež veľmi zasiahnuté.

Vezmite preto, prosím, do úvahy, že takýto druh obrovskej pohromy sa nedá predvídať, že na ňu môžete reagovať len vo chvíli, keď k nej dôjde, a musíte ukázať, že viete za veľmi krátky čas zorganizovať reakciu. Myslím si, že Komisia toto dokazuje. Myslím si, že členské štáty okamžite a masívne podporili naše konanie, a myslím si, že by sme mali byť o niečo menej kritickí voči týmto službám.

Predseda júci. – Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční počas februárovej schôdze.

Písomné vyhlásenia (článok 149)

Maria Da Graça Carvalho (PPE), písomne. – (PT) Aj ja by som chcela vyjadriť svoju solidaritu s ľuďmi Haiti postihnutými zemetrasením, ktoré krajinu zasiahlo 12. januára, a vítam, že EÚ prisľúbila pomoc. Európska únia je najväčším poskytovateľom humanitárnej a rozvojovej pomoci na svete. Len niekoľko hodín po katastrofe EÚ poskytla pomoc vo výške 3 miliónov EUR na počiatočné záchranné operácie. Suma 134 miliónov EUR bola uvoľnená na úvodné aktivity na obnovu a rekonštrukciu. Suma 200 miliónov EUR bola vyčlenená na obnovu v dlhodobejšom horizonte navyše k sume 92 miliónov EUR, ktorú poskytli rôzne štáty EÚ. Tieto sumy, celkovo vo výške 429 miliónov EUR, sa môžu ďalej zvyšovať v závislosti od vyhodnotenia potrieb. Chcela by som zablahoželať Európskej komisii k ich koordinácii pomoci, no som sklamaná, že Európska únia nebola dostatočne viditeľná na mieste. Škodí to obrazu EÚ v očiach medzinárodnej verejnosti a je to v rozpore s imidžom USA, ktoré pritom prispelo sumou 91,6 miliónov EUR. Počas tejto pomoci sa jasne ukázala potreba zdravotnej starostlivosti, preto vyzývam na zvýšenie kvóty lekárov a zdravotných technikov a na väčšiu logistickú podporu.

Gaston Franco (PPE), písomne. – (FR) Prekvapuje ma neprítomnosť vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku na mieste prírodnej pohromy na Haiti. Napriek tomu, že Lisabonská zmluva nadobudla platnosť, Európska únia má stále problém ukázať sa na medzinárodnej scéne, a to je veľmi poľutovaniahodné. Zdá sa, že európsky systém reakcie na krízu je príliš roztrieštený, príliš komplikovaný a nedostatočne úspešný. Pokiaľ ide o obnovu Haiti (na ktorú je vyčlenená suma 100 miliónov EUR) a o rekonštrukciu krajiny (200 miliónov EUR), čo presne sa bude financovať z Európskeho rozvojového fondu (ERF) a nástroja stability? Ak má Európska únia reagovať na požiadavku OSN na logistickú a bezpečnostnú podporu, podľa mňa musí navyše byť v pozícii, aby využívala všetky nástroje poskytované Lisabonskou zmluvou vrátane vojenskej reakcie. Vyzývam na rýchle zriadenie európskej jednotky civilnej ochrany, ako ju navrhol pán Barnier v roku 2006, s cieľom dosiahnuť európsku reakciu, ktorá bude plánovaná, prirodzene koordinovaná a účinná. Nedávne vyhlásenia pána Van Rompuya smerujú správne. Obhajoval vytvorenie humanitárnej jednotky rýchlej reakcie. Aký presne bude charakter tohto projektu a kedy sa spustí?

Filip Kaczmarek (PPE), písomne. – (PL) Dámy a páni, správy, ktoré dostávame z Haiti, sú šokujúce. Je to jedna z najhroznejších katastrof, o akých sme kedy počuli. Už teraz však môžeme vyvodit určité závery, ktoré by mohli byť v budúcnosti užitočné. Je jasne vidieť, že mechanizmy koordinujúce humanitárnu pomoc nie sú najlepšie. Pomoc pre Haitiťanov mohla byť oveľa účinnejšia, ak by darcovia humanitárnej pomoci disponovali lepšími prostriedkami na koordináciu svojej práce. Zlepšenie koordinácie však nie je otázka len

pre Európsku úniu, pretože pokrok v tejto oblasti si vyžaduje konštruktívnu analýzu a konanie zo strany všetkých podstatných darcov. V situáciách, ako je aj táto aktuálna na Haiti, je potrebná rýchlosť, primeranosť a pružnosť. Dnes nie je správny čas na uvažovanie o tom, kto by mal napríklad ovládať letisko v hlavnom meste Haiti. Aj to je, samozrejme, dôležité, ale rozhodnutia o používaní konkrétnych riešení by sa mali prijímať inokedy. Teraz musíme urobiť všetko možné, aby sme sa sústredili na najdôležitejší cieľ, na záchranu ľudských životov.

Alan Kelly (S&D), písomne. – Nedávne zemetrasenie na Haiti nám všetkým ukazuje, aký krehký môže byť život na tejto planéte. Všetkých nás dojali fotografie a príbehy, ktoré nám posledné dni prinášajú médiá. Reakcia globálneho spoločenstva na túto prírodnú katastrofu je úžasná a chválím všetkých, ktorí pomáhajú pri záchranných prácach alebo ich financovaní z domova. Prejdú celé generácie, kým sa ľudia z Haiti úplne dostanú z toho, čo bola, dúfajme, len jednorazová udalosť. Dôležité je, že tento Parlament prejavuje solidaritu s týmito ľuďmi. Chcel by som dúfať, že Európska únia by mohla zohrávať vedúcu úlohu pri poskytovaní nádeje na lepšiu budúcnosť týmto ľuďom. Krátkodobú krízovú pomoc musí podporiť dlhodobější pomoc určená na to, aby sa budúce generácie dostali z tohto najstrašnejšieho utrpenia. Spôsob, akým poslanci tohto Parlamentu zo všetkých politických skupín dodnes reagovali, je mimoriadne povzbudivý. Teším sa na spoluprácu s kolegami pri zabezpečovaní toho, čo môžem urobiť pre ľudí Haiti. EÚ sa musí usilovať o to, aby sa stala príkladom pre bohatých, vždy ochotným poskytnúť pomoc tým, ktorí majú menej výhod než my.

Joanna Katarzyna Skrzydlewska (PPE), písomne. – (PL) Vážený pán predsedajúci, tragické informácie o hroznom zemetrasení na Haiti sa k nám dostávajú každý deň. Tieto správy úplne jasne ukazujú, že Haiti, ponorené do totálneho chaosu a ponechané bez podpory, nedokáže riešiť výsledok tejto hroznej tragédie. Celé medzinárodné spoločenstvo vrátane Európskej únie je povinné poskytnúť humanitárnu pomoc obetiam tejto katastrofy, ktoré boli úplne pripravené o základné prostriedky na život. Preto by som chcela dôrazne vyzvať príslušné štruktúry Európskej únie, aby okamžite a účinne konali a poslali čo najskôr základnú pomoc a podporu na boj s následkami zemetrasenia na Haiti.

5. Situácia v Iráne (rozprava)

Predsedajúci. – Ďalším bodom programu je vyhlásenie vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčky Komisie o situácii v Iráne.

Catherine Ashton, vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/podpredsedníčka Komisie. – Vážený pán predsedajúci, vážené poslankyne, vážení poslanci, toto je významná príležitosť na otvorenie otázok situácie v Iráne.

Európska únia chce s Iránom normálne vzťahy a naše snahy v oblasti jadrovej problematiky sú toho súčasťou. V tejto súvislosti budem ako vysoká predstaviteľka pokračovať v úlohe svojho predchodcu Javiera Solanu v medzinárodných rokovaniach s Iránom.

Irán je dôležitou krajinou s dlhou históriou, bohatou kultúrou a pozoruhodne talentovaným obyvateľstvom. Filmy a knihy pochádzajúce z Iránu sú strhujúce, úroveň vzdelania žien je vysoká, je tam schopnosť verejnej diskusie a mladá populácia je energická a aktívna. Iránska spoločnosť má v mnohých ohľadoch charakteristické znaky a spôsobilosti slobodnej spoločnosti. Hrozba pre spoločnosť sa prejavila nepokojmi po minuloročných voľbách, ktoré mnohí v Iráne vnímali ako sfaľované. To je, samozrejme, záležitosť Iráncov. Naším záujmom je, aby sa dodržiavali medzinárodné normy a zásady občianskych a politických práv.

V tejto súvislosti ma hlboko znepokojili správy o násilnom potlačovaní demonštrácií a svojvoľných zadržiavaniach v Teheráne a ďalších iránskych mestách počas nedávnych osláv sviatku Ášúrá na konci decembra. Používanie násilia proti demonštrantom, ktorí sa usilujú o uplatnenie svojej slobody prejavu a práva na zhromažďovanie, je neprijateľné. To sú univerzálne ľudské práva, ktoré sa musia dodržiavať, a ľudia, ktorých zadržali za pokojné uplatňovanie svojich práv, by mali byť prepustení na slobodu.

S hlbokým znepokojením registrujem, že mnohé zadržania boli možno zamerané na obhajcov ľudských práv a novinárov a že mnohým zadržaným je odopieraný prístup k právnomu zástupcovi a kontakt s rodinami. Irán musí dodržiavať svoje medzinárodné záväzky a zaobchádzať so zadržanými osobami v súlade s medzinárodnými štandardmi ľudských práv.

Ďalšou aktuálnou záležitosťou je zadržanie ďalších 12 členov bahájskej náboženskej obce. Pre týchto ľudí sa musí zabezpečiť riadny, verejný a spravodlivý proces v súlade s medzinárodnými štandardmi.

EÚ nepremárnila žiadnu príležitosť na vyzvanie iránskej vlády, aby dodržiavala medzinárodné záväzky, ku ktorým sa slobodne a dobrovoľne zaviazala. Vydávame verejné vyhlásenia a využívame ďalšie diplomatické prostriedky. Pracujeme cez Organizáciu Spojených národov: Valné zhromaždenie len minulý mesiac prijalo uznesenie odsudzujúce situáciu. Plne využijeme nadchádzajúce hodnotenie Iránu, ktoré sa uskutoční na zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva v Ženeve začiatkom februára.

Pokiaľ ide o jadrovú otázku, ľutujeme, že Teherán nenadviazal na posledné stretnutie medzi Javierom Solanom a hlavným vyjednávačom Jalilim, ktoré sa uskutočnilo 1. októbra v Ženeve. Všetci sme stretnutie vyhodnotili ako pozitívne. Irán však teraz prakticky odmietol návrh dohody Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE) a odmietol pokračovať v rozhovoroch o jadrovej otázke.

EÚ a všetci jej partneri v rokovaní sa usilujú o nájdenie diplomatického riešenia iránskej jadrovej otázky, preto musíme pokračovať v dvojúrovňovom prístupe. Od Teheránu potrebujeme vážne angažovanie sa v zmysluplných rozhovoroch.

Naším cieľom zostáva vybudovať si presvedčenie, že jadrový program je určený výhradne na mierové účely. Nedostatočné presvedčenie sa ďalej oslabilo zistením, že Irán buduje ďalšie zariadenie na obohacovanie uránu bez toho, aby o tom v stanovenej lehote informoval MAAE. Irán okrem toho aj naďalej nedostatočne spolupracuje s MAAE a nedodržiava svoje medzinárodné záväzky.

Je nevyhnutné, aby sa EÚ a medzinárodné spoločenstvo jednotne postavili za snahy o rokovania a aby tieto snahy podporili vhodnými prostriedkami. Ak máme dosiahnuť naše ciele, je najširšia možná jednota kľúčová.

Ak sa Irán v jadrovej problematike a všeobecne v oblasti regionálnej stability uberie konštruktívnejším smerom, mohol by na Blízkom východe a v oblasti Perzského zálivu zohrávať dôležitú úlohu, čo by odrážalo jeho oprávnené miesto a hrdú históriu.

Na záver, problémy, ktoré Irán spôsobuje, ťažko spočívajú na pleciah môjho úradu. Je to krajina, ktorá má obrovský potenciál, a naša ochota konštruktívne sa zaoberať Iránom stále trvá. Budem v tom ďalej pokračovať. Úprimne dúfam, že počas svojho mandátu sa do tohto Parlamentu vrátim s pozitívnejším obrazom vzťahov s Iránom.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, v mene skupiny PPE. – (ES) Pani barónka Ashtonová, vaše znepokojenie je úplne oprávnené, pretože situácia v Afganistane je mimoriadne vážna predovšetkým z hľadiska ľudských práv. Na myslím mám predovšetkým občianske práva a politické slobody, kde sme svedkami skutočne neuveriteľného rozpadu: svojvoľné využívanie násilia, masové uväzňovanie členov opozície, vraždy, exekúcie, bránenie v práci mimovládnych organizácií a nemožnosť uplatňovania slobody tlače. Delegácii Európskeho parlamentu dokonca nepovolili vstup.

Vážený pán predsedajúci, vzhľadom na súčasné okolnosti rozmýšľam, či má teraz význam navštíviť túto krajinu.

Pani barónka Ashtonová, vaše poznámky k jadrovej problematike boli veľmi jasné a priame: napriek varovaniu medzinárodného spoločenstva pokračuje Irán vo výrobe obohateného uránu. Odmietol pokus o zmier od prezidenta Obamu a odmietol posledný plán navrhnutý šiestkou, ktorá zahŕňala Rusko a Francúzsko.

Pani barónka Ashtonová, moja otázka je veľmi jednoduchá: myslíte si, že sme u tejto krajiny vyčerpali už všetku trpezlivosť? Myslíte si, že by sme teraz mali prejsť k prijatiu energetickejších opatrení, alebo považujete skôr pozvoľný prístup za najlepší spôsob rokovania s iránskym režimom?

Chcel by som vám povedať, že vrelo vítam váš prejav v prospech obrany ľudských práv v tejto krajine. Porušovanie je mimoriadne závažné a myslím si, pán predsedajúci, že Parlament musí otvorene odsúdiť situáciu v oblasti ľudských práv v krajine. Dúfam, že to bude schopný urobiť prijatím uznesenia o tejto problematike. Musí naďalej vytrvať, pevne vytrvať v neúnavnej obrane slobody.

Roberto Gualtieri, v mene skupiny S&D. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, nedávny vývoj situácie v Iráne neponecháva inú možnosť, ako vyjadriť vážne obavy. Tieto obavy sa týkajú rastúceho porušovania politických a občianskych práv, ktoré ostro odsudzujeme, a nedodržiavania povinností vyplývajúcich z účasti Iránu v Dohode o nešírení jadrových zbraní, na základe ktorej samotná krajina uvádza, že nechce vyvolávať pochybnosti.

Nechceme spochybníť právo Iránu na vývoj jadrovej energie na mierové účely, ani nechceme podceňiť úlohu, ktorú Irán môže zohrávať na regionálnej úrovni, jeho oprávnené bezpečnostné požiadavky, či potrebu vytvoriť spoľahlivý systém regionálnej bezpečnosti zahrňajúci všetky jadrové mocnosti v oblasti. Avšak práve preto nerozumieme dôvodom, pre ktoré sa nesplnila požiadavka Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu na obohacovanie uránu v zahraničí, a toto rozhodnutie nás sklamalo.

V tejto situácii je na Bezpečnostnej rade, aby rozhodla o reakcii medzinárodného spoločenstva a o prípadných nových sankciách, ktoré by sa mali zamerať na nešírenie zbraní a ktoré by mali byť nástrojom na podporu cesty zložitého, ale nevyhnutného dialógu, ktoré však nesmú byť určené a použité na porazenie režimu.

Pokiaľ ide o tento postup, Európska únia by mala zohrávať svoju úlohu tým, že vo vhodný čas a vhodným spôsobom porozmýšľa nad možnými technickými opatreniami, ktoré doplnia sankcie OSN, a zároveň tým, že potvrdí svoju ochotu viesť rozhovor a dialóg, ktorú nesmie nikdy stratiť ani v ťažkých časoch.

Plne podporíme konanie Európskej únie a vysokej predstaviteľky v súlade s prístupom objasneným vo vystúpení vysokej predstaviteľky.

Marietje Schaake, v mene skupiny ALDE. – Vážený pán predsedajúci, minulé leto ma zvolili do Európskeho parlamentu pre kritiku našej vlády. Ak by som ako mladá žena spravila to isté v Iráne, pravdepodobne by ma preto zabili, väznili, mučili a znásilnili.

Vďaka novým médiám sme všetci videli zábery, ako iránsky režim kruto zasahuje proti občanom, ktorí pokojne a otvorene vystúpili na obranu demokracie a slobody. Nedávne prípady zadržania spravodajcov pôsobiacich v oblasti ľudských práv spravodajským úradom Revolučných gárd ukazujú, že iránsky režim má zvýšený záujem o izoláciu krajiny. Medzinárodní novinári sa veľmi spoliehali na ich správy.

Včera bol deň Martina Luthera Kinga. Pripomíname si muža, ktorý tiež mierumilovne pochodoval ulicami a hovoril: „Príde čas, keď mlčanie bude zradou.“ Pani vysoká predstaviteľka, tento čas dávno nastal.

Prezident Barack Obama prerušil svoju dovolenku cez Vianoce, aby vystúpil proti ešte krutejším útokom na občanov počas osláv sviatku Ášúrá. V navrhovanom dvojúrovňovom prístupe k Iránu, ktorý drží v rovnováhe jadrovú problematiku a ľudské práva, Spojené štáty čoraz viac zdôrazňujú ľudské práva. Európa by tu mala prevziať silnejšie vedúce postavenie nielen vtedy, keď je to politicky bezpečné.

Katastrofa na Haiti je strašná tragédia a som rada, že ste niečo podnikli. Avšak katastrofa spôsobená človekom, ktorá pretrváva v Iráne, sa zatiaľ nedočkala vedenia ani koordinácie zo strany Európy. Minulý mesiac mala ísť delegácia tohto Parlamentu navštíviť Irán, ale režim nechcel, aby sme na vlastné oči videli jeho slabosť a nejednotnosť. Je najvyšší čas, aby Európa k Iránu zaujala jednotný postoj, svet čaká.

Je súčasný iránsky režim, ktorý stratil svoju legitimitu a je vnútorne rozdelený, v rokovaníach dôveryhodným partnerom? Aké opatrenia navrhujete v súvislosti s jadrovou otázkou, ktoré zasiahnu vládu bez toho, aby uškodili obyvateľom? Ste ochotní zavolať v Európe mimoriadnu diskusiu o Iráne?

Ako využijete nástroj EÚ pre ľudské práva na zabezpečenie toho, aby ľudské práva zostali prioritou Európy? Myslím si, že musíme podporiť občanov, občiansku spoločnosť a novinárov. Program ochranných miest, ktoré navrhlo české predsedníctvo, by mohol byť užitočným nástrojom na podporu ohrozených Iráncov v Európe.

Pri vypočutí pani komisárky Kroesovej som sa jej opýtala, či je ochotná s vami spolupracovať na tom, aby sa sloboda prejavu na internete stala integrovanou súčasťou zahraničnej politiky Európy. Pýtam sa vás to isté.

Barbara Lochbihler, v mene skupiny Verts/ALE. – (DE) Vážený pán predsedajúci, pani barónka Ashtonová, Európsky parlament pozorne sledoval vývoj domácej a zahraničnej politiky v Iráne. Delegácia pre Irán sa venovala dialógu so zástupcami vlády a občianskej spoločnosti a pripravovala sa na cestu do Iránu začiatkom mesiaca, ktorá sa bohužiaľ narýchlo zrušila.

Práve nespokojnosť so sfalšovanými voľbami a neustále stupňovanie sa štátneho útlaku a násilia boli dôvodmi, prečo sa zástupcovia iránskej občianskej spoločnosti obrátili na Európsky parlament. Svojím odvážnym krokom sa dožadujú našej podpory pri obhajovaní demokratických slobôd a vyzývajú nás, aby sme naše základné hodnoty brali vážne. Protestov je mnoho a stále pokračujú. Iránska vláda sa vyzýva, aby na tieto nevyriešené otázky poskytla politickú odpoveď, ale namiesto toho sme svedkami nárastu najhorších

porušovaní ľudských práv, ako sú mučenie a napádanie zadržaných, počúvame o úmrtiach demonštrantov a pritom prebiehajú nespravodlivé súdne procesy.

Mnoho Iráncov od nás očakáva, že budeme sledovať nielen zahraničnú politiku a jadrový program, ale že si budeme všímať aj politickú situáciu v Iráne a reagovať na ňu. Je vítané, že krajiny ako Španielsko a Írsko sú ochotné bez byrokracie vydávať prenasledovaným obhajcom ľudských práv víza a pomôcť im tak vo veľmi nebezpečnej situácii. Ostatné členské štáty by mali tento príklad nasledovať a vyzývame tiež Komisiu, aby politicky prenasledovaným osobám poskytla rýchlu pomoc.

Zvonku môžeme konať len obmedzene. Rozhodujúce zmeny musia vyjsť zo samotnej krajiny. Musíme však udržať otvorené komunikačné kanály s vonkajším svetom. V tejto súvislosti musíme ostro kritizovať zahraničné spoločnosti ako Siemens a Nokia, ktorých technológie umožňujú a pomáhajú zefektívniť cenzúru.

Keďže sa v rokovaniach o jadrovej otázke nedosiahla žiadna dohoda, čoraz viac sa hovorí o uvalení sankcií. Nie je však jasné, aké sankcie by mali na politické vedenie želaný vplyv. Ak sankcie povedú k zhoršeniu životnej úrovne mnohých ľudí, jeden príklad predstavujú sankcie na benzín, nedosiahnu svoj cieľ a poskytnú režimu príležitosť na zvalenie viny za zhoršenie hospodárskej situácie na takzvaný vonkajší svet.

Z tohto dôvodu je veľmi dôležité vypracovať ciele a inteligentné sankcie prípadne aj voči jednotlivcom. Rada môže napríklad dať na čiernu listinu osoby zodpovedné za represívne opatrenia posledných mesiacov. Je mimoriadne dôležité, aby sme v prístupe EÚ voči Iránu vytvorili dvojúrovňový prístup a držali sa ho. Napriek neúspechom sa musíme usilovať o politický dialóg. Izolácia Iránu nepomôže ani jeho ľudu, ani jeho susedom v regióne.

Charles Tannock, *v mene skupiny ECR*. – Vážený pán predsedajúci, bezohľadné ambície prezidenta Ahmadínežáda vyvinúť jadrové zbrane predstavujú podľa mňa najväčšie ohrozenie svetového mieru súčasnosti.

Len prostredníctvom jednotného a koordinovaného prístupu dosiahne diplomacia EÚ napokon úspech. Obnovené sankcie musia byť teraz ciele a režimu v Teheráne musia spôsobiť neobyčajnú ujmu. Rovnako však musíme uznať, že iránsky ľud a iránsky režim nie sú to isté.

Odkedy Ahmedínežád minulý rok vyhral sporné prezidentské voľby, videli sme ísť do ulíc mnoho disidentov a odvážnych mladých odporcov. Títo ľudia potrebujú našu podporu, pretože sa stotožňujú s našimi hodnotami slobody, demokracie a princípov právneho štátu. Beznádej v Iráne je v skutočnosti taká veľká, že vedúci predstaviteľ opozície Mír Hosejn Músáví, ktorý bol v minulosti sotva známy ako demokrat, povedal, že je ochotný obetovať vlastný život za budúce dobro svojej krajiny. Medzitým v nezmenšenej miere pokračujú ohavné porušovania ľudských práv, keď bežne popravujú mladistvých a homosexuálov.

My poslanci Európskeho parlamentu veľmi chceme zažiť demokratický a slobodný Irán, ktorý už cez Hamas a Hizballáh nebude vyvážať terorizmus a zaujme svoje oprávnené miesto v medzinárodnom spoločenstve. EÚ by mala všetkými možnými spôsobmi zdvojnásobiť svoje úsilie o urýchlenie tohto procesu.

Bastiaan Belder, *v mene skupiny EFD*. – (NL) Vážený pán predsedajúci, minulý týždeň mi médiá predniesli nepríjemné tvrdenie: uviedli, že Izrael skôr či neskôr napadne svojho úhlavného nepriateľa Irán. Zatiaľ čo v Európe sa naďalej diskutuje o tejto záležitosti, médiá v Iráne intenzívne rozoberajú aj vojenskú alternatívu namierenú proti kontroverznému jadrovému projektu Teheránu. Verdikt konzervatívnych novín *Kayhan* o údajnej jadrovej hrozbe je, že sú to všetko sionistické klamstvá a zveličovania. Medzitým niet pochyb o tom, že jadrový program Iránskej islamskej republiky predstavuje vážnu bezpečnostnú hrozbu najmä pre Izrael, ale tiež pre širší región. Preto stále dúfam, že to medzinárodné spoločenstvo nielen uzná, ale že nakoniec v tomto smere prijme opatrenia. Podľa môjho názoru sa v tejto súvislosti musia predostrieť všetky možnosti. Účinný systém sankcií, ktorého sa nemecká kancelárka pani Merkelová včera ešte stále dožadovala, bude znamenať, že židovský štát nebude musieť za žiadnych okolností podniknúť jednostranné kroky.

To ma privádza k dôležitej otázke na Radu, na vás, pani vysoká predstaviteľka. Naozaj existuje európska základňa pre nekompromisné sprísnenie sankcií proti iránskemu režimu? Úzke obchodné väzby medzi mnohými poprednými členskými štátmi EÚ – nemusím uvádzať žiadne názvy, pretože aj vy určite viete, ktoré to sú – a Iránskou islamskou republikou môžu kedykoľvek predstavovať významné prekážky pre seriózne zaobranie sa jadrovou otázkou. Počas uplynulých týždňov napísali noviny *The Wall Street Journal* o tom množstvo článkov, kde vyjadrili ostré názory, ktoré predstavovali prakticky obžalobu Európy. Stručne povedané, existuje základ pre sprísnenie účinných sankcií proti Iránskej islamskej republike? Očakávam vašu odpoveď.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Vážený pán predsedajúci, práve posledné udalosti ukázali, že narábanie s občianskymi slobodami v Iráne vykazuje z európskeho pohľadu jasné nedostatky. Rozsudok smrti vynesený nad nedávno odsúdenými demonštrantmi je znakom toho, ako rozdielne sa v tejto krajine pristupuje k základným právam a ich dodržiavaniu. Je však tiež dôležité zdôrazniť, že vonkajšia politika EÚ musí zostať objektívna, keďže v prípade hospodársky a geostrategicky dôležitých partnerov – ako Čína alebo možno Saudská Arábia – často radi zatvárame oči pred takými vecami napriek skutočnosti, že v týchto krajinách dochádza k vážnemu odklonu od našich európskych myšlienok demokracie a právneho štátu.

Ako člen delegácie pre Irán mám osobitný záujem, aby sa odložená cesta do Iránu čím skôr uskutočnila, aby sa zlepšila dvojstranná komunikácia s EÚ. Tým azda prostredníctvom dialógu prispeje k zmierneniu dramatickej situácie v Iráne.

Lena Kolarska-Bobińska (PPE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, pani barónka Ashtonová, vnútorná situácia Iránu sa dramaticky zhoršuje zo dňa na deň a z týždňa na týždeň. Pred našimi očami sa neľútostne porušujú ľudské práva a sme svedkami takého teroru, aký sme tu nemali už desaťročia. Nebývalá vlna štátneho útlatku sa snaží umlčať tých, ktorí bojujú za demokratické reformy v Iráne. V boji proti svojim občanom využíva vláda aj špeciálne trénovaných, ozbrojených mladých ľudí milície Basídž.

Európsky parlament musí odsúdiť neprimerané využívanie sily a rastúce porušovanie ľudských práv. Neprijateľné je tiež používať trest smrti proti opozícii aj pod zámienkou zločinu „muháraba“, urazenia boha. Z tohto dôvodu potrebuje Európska únia nový prístup k situácii v Iráne. Vysoká predstaviteľka Európskej únie Catherine Ashtonová by mala vyslať silný a jasný odkaz občanom Iránu, ktorý by potvrdil náš záujem chrániť ľudské práva.

Otázka jadrových zbraní je mimoriadne dôležitá. Nemali by sme však prestať chrániť základné hodnoty len preto, aby sme v rokovaniach získali taktickú výhodu. V rozhovoroch s Iránom nesmieme odsúvať na okraj princípy právneho štátu, slobodu prejavu, ani právo na informácie. S týmito hodnotami sa nesmie zaobchádzať ako s menejcennými.

Pochádzam z Poľska, kde pred 20 rokmi, v roku 1989, diktatúra uvoľnila miesto demokracii. Stalo sa tak vďaka nenásilnému konaniu opozičného hnutia Solidarita a pokojnému dialógu medzi vládou a ľuďmi. Pre obyvateľov Iránu nevidím lepšiu cestu vpred.

Ana Gomes (S&D). – (PT) Iránska otázka je jedným z najdôležitejších problémov modernej medzinárodnej politiky. Musí sa urobiť všetko pre to, aby sa iránskemu režimu, ktorý je pre mier a bezpečnosť na Blízkom východe taký škodlivý, zabránilo získať prístup k jadrovým zbraňam.

Úloha Európskej únie sa však vo vzťahoch s Iránom nesmie premrhať na jadrovú otázku. Od zmanipulovaných volieb v júni sme boli svedkami ľudového hnutia proti represívnej, spiatočnickej a protidemokratickej povahe iránskeho režimu.

Európa musí byť konzistentná pri presadzovaní univerzálnej hodnoty ľudských práv, kvôli ktorým mnohí ľudia na uliciach Teheránu riskujú svoje životy. Bez spochybňovania zvrchovaného práva ľudí rozhodovať o svojom osude je nevyhnutné, aby Európska únia podnikla kroky na povzbudenie tých, ktorí bojujú za slobodu a demokraciu v Iráne. Na boj proti cenzúre, ktorá je doménou všetkých represívnych režimov, nie je nič účinnejšie ako slobodné a alternatívne informačné kanály.

Vzhľadom na túto skutočnosť očakávame, že bude čoskoro fungovať perzský televízny kanál, ktorý Európska komisia udelila spoločnosti *Euronews*.

Očakávame tiež, že pani barónka Ashtonová ako nová vysoká predstaviteľka presadí kreatívne iniciatívy, ktoré prispejú k väčšej politickej transparentnosti v Iráne, prihliadajúc na odporúčania tých, ktorí bojovali za slobodný Irán, vrátane iránskych emigrantov.

Okrem toho by však táto obava o politickú budúcnosť Iránu mala ovplyvňovať všetky nové sankcie, o ktorých sa rozhodne v súvislosti s jadrovou otázkou. Ako v tomto Parlamente vysvetlil iránsky intelektuál Akbar Gandží, je nevyhnutné, aby sme sa vyhli hospodárskym sankciám, ktoré oslabia ľudí a najmä iránsku strednú triedu, ktorá tvorí základ opozície.

Pre bezpečnosť na Blízkom východe, v Európe a vo svete nič nemôže urobiť viac než iránska demokracia vybudovaná Iráncami. Európska únia si to musí stanoviť za jeden zo svojich cieľov.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Vážený pán predsedajúci, Irán prechádza nepochybne najväčšou krízou vo svojej histórii od roku 1979 pre svoj režim, ktorý je odolný voči akejkoľvek zmene a ktorý od volebnej frašky dňa 12. júna 2009 zvýšil počet cielených vražd odporcov, útokov a väznení mierumilovných demonštrantov a novinárov.

Na začiatku rozpravy spomenula pani Ashtonová správy mimovládnych organizácií, v tomto ohľade hrozné správy, nehovoriac o paródii na spravodlivosť určenej pre Francúzku Clotilde Reissovú a bahájsku menšinu – sedem z nich už bolo v Teheráne od minulého pondelka súdených. Riskujú doživotné väzenie alebo niečo horšie len preto, že ich náboženstvo je iné ako náboženstvo vládnucej sily.

Správa je krutá, prezidentské voľby nič nezmenili, alebo presnejšie povedané zmenili: ešte viac zradikalizovali iránsky režim, ak to vôbec bolo možné. Radikalizácia nastala tiež, pokiaľ ide o vonkajší svet – iránske orgány úplne zmenili svoj postoj k návrhu jadrovej dohody dohodnutej v októbri 2009 vo Viedni.

Kedy začneme zvažovať zmienku – hovorím tu zmienku – o inteligentných a cielených sankciách, ako sú tie, o ktorých hovorila pani Lochbihlerová; teda sankcií proti tomuto režimu, ktorý je otvorene protizápadný a protižidovský? Viem, že táto príležitosť nie je úplne najvhodnejšia, ale, pani Ashtonová, nemyslíte si, že musíme viac a lepšie konať, že musíme pomôcť mladým Iráncom, ktorí svoj hnev vyjadrujú na internete, že musíme odsúdiť opakujúce sa výzvy na zničenie Izraelského štátu a predovšetkým, že musíme podporiť túto občiansku spoločnosť a opozíciu, toto demokratické hnutie, ktoré vzdoruje prezidentovi, zlodejovi volebných hlasov, a jeho milícií?

Musíme zabrániť vyhroteniu, som si toho vedomá, ale musíme tiež zabrániť výhovorkám a neopakovať chybu, ktorú sme urobili v Afganistane, kde Európa nebola schopná ochrániť veliteľa Massúda. Je našou povinnosťou podporiť vodcov iránskej opozície, aby ich nepostihol podobný osud.

Fiorello Provera (EFD). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, situácia v Iráne sa aj naďalej zhoršuje.

Nedávno zabili najmenej osem ľudí, režim zintenzívnil zatýkanie žien – novinárky, odborárky a intelektuálky – 30 matiek, ktoré sa dožadovali správ o svojich zmiznutých deťoch, bolo zatknutých a hrob mladej mučeníčky za slobodu Nedy Ághá Sultánovej bol opakovane znesvätený guľkami zo zbraní. Je očividné, že režim chce zvýšiť útlak a vytvoriť atmosféru teroru.

Okrem tejto vnútornej situácie vykazuje Irán nedostatky, pokiaľ ide o medzinárodnú spoluprácu, odopiera Medzinárodnej agentúre pre atómovú energiu prístup k iránskym zariadeniam na obohatenie uránu. Jasne to ukazuje skutočné zámery iránskeho jadrového programu; ak by boli výlučné mierové, nebola by potreba ich ukrývať.

Preto by Európa mala energicky vyjadriť svoje obavy, pretože vojenská a jadrová veľmoc by mohla ohroziť bezpečnosť kontinentu a mať významné politické následky na všetky krajiny v regióne.

Martin Ehrenhauser (NI). – (DE) Vážený pán predsedajúci, aj keď konflikt v Iráne vyzerá ako mocenský boj medzi starým a novým zriadením, veľmi jasne môžeme vidieť, že tento veľmi uzavretý sociálny systém má veľmi zreteľné trhliny. Situácia v Iráne je určite dôkazom významu demokracie, a to schopnosti všetkých občanov vyjadriť svoju politickú vôľu.

Politicky zodpovedné osoby v Iráne na túto legitímnu vôľu spoločnosti v súčasnosti odpovedajú útlakom štátu, ktorý siaha až po trest smrti. Tieto útoky na občanov musia okamžite prestať, pretože štátny útlak určite nezastaví túto vôľu spoločnosti. Naopak, dlhá história Iránu je toho dôkazom.

Pokiaľ ide o plánovanú cestu delegácie Európskeho parlamentu do Teheránu, ktorú iránska vláda narýchlo odvolala, chcel by som povedať, že vtedy bola táto cesta skutočne dôležitá predovšetkým preto, aby sa mohli viesť rozhovory a dialógy so všetkými vrátane a najmä s miestnymi občanmi a občianskou spoločnosťou.

Philippe Juvin (PPE). – (FR) Vážený pán predsedajúci, Iránci vyhlásili, že sú ochotní postupne vymeniť nízko obohatený urán za palivo. Šestka takýto druh výroby odmietla napriek tomu, že nebol taký odlišný od návrhu, ktorý tá istá skupina krátko predtým vypracovala.

Vôbec nepodceňujem rokovacie schopnosti Iránu, najmä pokiaľ ide o postupný charakter výmeny, ktorý navrhli, ale vzhľadom na to, že ide o veľa, pani Ashtonová, nemyslíte si, že toto odmietnutie šestkou možno mohlo byť predmetom presne stanovenej spoločnej pozície Európskej únie? Prečo nevyužijeme túto príležitosť?

Bol by som rád, keby ste nám objasnili vaše myšlienkové pochody v tejto veci. Priznávam, že ma mátie zdržanlivosť Európy v tejto diskusii. Máme legitimitu, Európa má legitimitu. Využime ju na pomoc pri dosiahnutí dohody.

María Muñiz De Urquiza (S&D). – (ES) Moje prvé vystúpenie v Európskom parlamente minulý rok v júni bolo k téme Iránu, bolo to po poslednej vlnе popráv. Vtedy som žiadala, aby Európska únia na ochranu ľudských práv využila všetky nástroje, ktoré má k dispozícii.

Teraz vidíme, že stále pokračuje útlak proti bahájskej náboženskej menšine, proti homosexuálom – osobitne vyzývam na prepustenie väznených homosexuálov, ktorí sú v niektorých prípadoch odsúdení na smrť –, proti opozícii – viac ako 2 500 členov opozície je vo väzení –, proti slobode tlače – len tento pondelok sme boli svedkami toho, že noviny *Farhang-e-Ashti* boli zrušené za zverejnenie vyhlásenia opozičného vodcu pána Músaviho – a proti kurdskej menšine.

Irán zostáva pre európsky program veľkým problémom a nielen z dôvodu jadrovej hrozby: medzinárodné spoločenstvo už proti tomu podniká kroky. Problémom je, že Irán má veľkú schopnosť ovplyvňovať prakticky všetky oblasti, v ktorých sa vynakladá úsilie na nájdenie mierového a diplomatického riešenia na Blízkom východe, ako aj v Iraku a Afganistane.

Svojím represívnym konaním Irán ničí všetky príležitosti na normalizáciu svojich vonkajších vzťahov, aby mohol byť prijatý spoločenstvom národov a hrať konštruktívnu úlohu v medzinárodných vzťahoch.

To je situácia, ktorú si my socialisti želáme, ale dosiahnuť sa môže, len ak Irán splní svoje medzinárodné záväzky počnúc Medzinárodným dohovorom o občianskych a politických právach. V súlade s podmienkami tohto dohovoru musí Irán uznať politické strany, odborové organizácie, mimovládne organizácie, právo na zhromažďovanie, slobodu prejavu atď.

Podpora a solidarita Európskej únie, o ktoré teraz žiadam v mene tých, ktorí požadujú viac práv, a tých, ktorých režim utláča, sa nesmú zamieňať s akýmkoľvek zasahovaním Západu. Namiesto toho predstavujú želanie, aby Irán splnil minimálne požiadavky potrebné na jeho oprávnenie rokovať so zvyškom sveta.

Marco Scurria (PPE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, v publikáciách Európskej únie a na internetových stránkach EÚ často hovoríme, že ľudské práva sú srdcom procesu európskej integrácie a kľúčovým prvkom jej vonkajších vzťahov.

Krajiny, ktoré sú zmluvnými stranami v politických alebo obchodných dohodách s Európskou úniou, musia tieto práva dodržiavať. Pani barónka Ashtonová, mali by sme sa sami seba opýtať, či tieto požiadavky v našich vzťahoch s Iránom stále existujú a či to má skutočne význam, aby sme do Teheránu vyslali delegáciu bez toho, aby sme s iránskou vládou dohodli program, s ktorým budú obidve strany súhlasiť, program, ktorý nám umožní vypočuť si tiež argumenty a hlasy opozície.

Pokiaľ však ide o to, čo môžeme urobiť, musíme byť opatrní už len pri hovorení o sankciách, keďže história ukazuje, že hospodárske a obchodné sankcie režimy často posilnili namiesto ich oslabenia a že v skutočnosti oslabili ľudí, predovšetkým tých najchudobnejších. Keď sme ako delegácia načúvali určitým ľuďom a vypočuli si ich svedectvo týkajúce sa práv žien a menšín v Iráne, povedali nám, že možno by bolo lepšie uvaliť symbolické sankcie napríklad kultúrne.

V uplynulých dňoch mnoho predstaviteľov a intelektuálov z celej Európy písomne požiadalo UNESCO, aby sa Svetový deň filozofie nekonal v Teheráne. Myslím si, že tento Parlament by na seba tiež mohol prevziať takýto záväzok s myšlienkou toho, že Neda Ághá Sultánová bola študentkou s filozofickým titulom, a tento symbol by mohol zjednotiť Európsky parlament, keď vyzve UNESCO, aby prijalo toto opatrenie.

Sergio Gaetano Cofferati (S&D). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, v uplynulých týždňoch sme boli svedkami toho, že iránska vláda a iránsky režim vážne porušovali ľudské práva a základné demokratické slobody.

Pre tento Parlament a pre Európu to preto nie je už len otázkou vzťahov s krajinou, ktorá uvažuje o jadrovej politike mimo akceptovaných pravidiel a špecifických kontrolných prvkov, ktoré medzinárodné spoločenstvo spravidla pre takéto záležitosti určuje. Je tam niečo nové, alebo niečo staré sa stáva naliehavším, týka sa to ešte znepokojujúcejšej oblasti: ľudské práva.

Som presvedčený, že Irán by v regióne, kde sa nachádza, teoreticky mohol zohrávať omnoho dôležitejšiu úlohu. Myslím si však, že nová vlna porušovania práv musí byť pre nás a pre vysokú predstaviteľku prioritou.

Ostrý zásah vlády demokratický odpor neporazil. Teraz by medzinárodné spoločenstvo malo hrať aktívnu úlohu a poskytnúť pomoc ľuďom, ktorí sa postavili proti režimu a ktorí veria, že ich základné práva sa musia dodržiavať.

Z tohto dôvodu by sme tam mali byť neustále prítomní. Delegácia Európskeho parlamentu by stanovením veľmi konkrétnych cieľov mohla ísť do Iránu vyjadriť svoju solidaritu s iránskymi demokratmi a rozhodne by ani neúmyselne nemala podporiť ostrý zásah iránskej vlády. Myslím si, že by sme o tom všetkom mali ďalej diskutovať a dosiahnuť náš zámer.

Monica Luisa Macovei (PPE). – Rozhodla som sa využiť väčšinu času svojho vystúpenia na vyzdvihnutie mien ľudí, ktorí sú údajne za kritizovanie politického režimu alebo ochranu občianskych práv v Iráne držaní vo väzbe, niektorí sú odsúdení na smrť.

Alí Mehrnia, Parviz Varmazjari, Madžíd Rezaei, Alírizáh Nabavi, Alí Masúmi a Širin Alavi Holiová sú údajne väznení a podliehajú trestu smrti za „muhárabu“, čo znamená nepriateľstvo voči bohu.

Prenasledujú tridsať tri žien, ktoré patria k „trúchliacim matkám Iránu“, ktorých deti boli zabité, zmizli, alebo boli uväznené počas násilia nasledujúceho po voľbách.

Zadržiavajú ďalšie ženské aktivistky a ich rodiny: Atefeh Nabaviovú, Šabnam Madadzadehovú, Mahsu Naderiovú, Fatemeh Ziaee Azadovú a Nazilu Daštiovú.

Vo väzbe držia osem aktivistov z Výboru pre ľudské práva: Saeeda Kalanakiho, Saeeda Džalalifara, Šívu Nazarovú-Áhariovú, Kohjara Godarziho, Saeeda Haeriho, Parísá Kákáiovú a Mehrdáda Rahímího. Ďalší štyria sa ukryli po tom, čo ich predvolalo ministerstvo spravodajských služieb: Hesam Misaghi, Saeed Habibi, Navid Chandžáni a Sepeher Atefi.

Väznení sú ďalší zo združenia liberálnych študentov a bývalých študentov: Mehrdád Bozorg, Ehsan Dolatsah a Sina Šokohi.

Títo ľudia majú spoločné to, že informovali o situácii v Iráne a vyjadrovali v súvislosti s ňou svoje obavy.

Čo urobí Komisia alebo Rada pre prepustenie väzňov zadržovaných z politických dôvodov? Aké financovanie poskytuje Komisia mimovládny organizáciám pôsobiace v oblasti ľudských práv v Iráne?

George Sabin Cutaş (S&D). – (RO) Osobne si myslím, že existuje obrovský potenciál pre úzke hospodárske, kultúrne a politické väzby medzi Iránom a Európskou úniou. Tento potenciál však zostáva nevyužitý. Vzťahy medzi Iránom a Európskou úniou narážajú na veľké ťažkosti, keď príde na citlivé témy ako jadrový program Iránu alebo ľudské práva.

Myslím si, že iránska strana by mala reagovať na žiadosť o dialóg prednesenú Európskou úniou. Jeho odmietnutie zapojiť sa do dialógu môže len obmedziť transfer myšlienok a vedomostí v oblastiach vzájomného záujmu. Musím vám pripomenúť, že Európska únia je pre Irán obchodným partnerom číslo jeden a vzhľadom na cieľ Iránu stať sa členom Svetovej obchodnej organizácie by užšie obchodné partnerstvo s Európskou úniou Iránu pomohlo v jeho snahe o splnenie noriem organizácie.

Pokiaľ však Iránci nebudú k spolupráci dostatočne otvorení, konštruktívny dialóg medzi Iránom a Európskou úniou nebude možný.

Salvatore Tatarella (PPE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, pani barónka Ashtonová, dámy a páni, vy pani barónka ste načrtli dramatický obraz situácie v ohromnej krajine, ktorá má ohromnú históriu, ohromnú kultúru a ohromnú civilizáciu.

Potláčajú tam odpor a opozíciu, sú tam veľmi vážne prípady obmedzovania občianskych práv, porušovania slobôd, znepokojivý jadrový program a hrozba týkajúca sa Izraela a mieru.

Bohužiaľ som nepochopil, aké iniciatívy plánuje Európa použiť, aby túto situáciu ukončila, ochránila mier, slobodu a občianske práva. Dúfam, že v záveroch rozpravy nájdete nejaké fakty, iniciatívy a postoje, aké sa majú zaujať, a možno odpoveď na návrh pána Scurriu.

Vážený pán predsedajúci, pokiaľ ide o Parlament, som členom delegácie, ktorá sa usilovala získať povolenie iránskej vlády navštíviť Irán a ktorá nebola schopná tak urobiť, keď musela cestu na protest odvolať, a podstúpila potupu, keď jej zakázali navštíviť Irán.

Som za dialóg s Iránom, ale taliansky parlament a delegácia musia rázne vyjadriť náš postoj k ochrane slobody a práv, ktoré sú ohrozené.

Sari Essayah (PPE). – (FI) Vážený pán predsedajúci, pani komisárka, súčasná vláda Iránu nehanebne porušuje ľudské práva a sliapie po základných právach svojich občanov. Posledným dôkazom toho je zavraždenie ôsmich ľudí v súvislosti s oslavami sviatku Ášúrá a skutočnosť, že päť členov opozície momentálne čaká na trest smrti.

Súčasný iránsky režim je najväčšou hrozbou pre svetový mier. Je úplne nepochopiteľné, že medzinárodné spoločenstvo sa z diaľky prizera a iránska vláda zatiaľ môže pokojne vyvíjať vojenský jadrový program a ignorovať názory Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu. Súčasnému vedeniu krajiny je dovolené verejne sa vyhrážať zničením iného členského štátu Organizácie Spojených národov, Izraela. Podporuje tiež teroristickú skupinu Hizballáh, ktorá pôsobí v Libanone a Sýrii.

Určitým spôsobom tieto udalosti pripomínajú momenty pred 60 rokmi. Nemusíme premýšľať nad tým, čo sme mohli urobiť ináč, aby sme zabránili nenávisti. Ak však dnes podnikneme účinné kroky, môžeme zabrániť, aby sa prihodilo to isté.

Musíme čo najskôr uvaliť hospodárske sankcie proti iránskej vláde. Keďže situácia je taká, aká je, bolo by lepšie, ak by sa delegácia pre Irán EÚ nekonala, pretože mullahovia by len využili návštevu na propagandistické účely. Nezabudnime: v tomto prípade nie je problémom to, že je tam veľa zla, ale skôr to, že dobrí mlčia.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, na konci minulého roka sa v Iráne uskutočnili najväčšie opozičné protesty od demonštrácií, ktoré nasledovali po prezidentských voľbách v júni, keď bol za víťaza vyhlásený úradujúci prezident. Pri stretoch s bezpečnostnými silami zomrelo osem ľudí, stovky boli zranené a stovky zadržané. Študenti podporujúci opozíciu boli napadnutí v areáli univerzity, čo vyvolalo reakciu 88 profesorov univerzity, ktorí ajatolláha Alího Chameneího vyzvali zastaviť používanie sily proti demonštrantom.

Situácia v Iráne spôsobuje narastajúce znepokojenie, a to aj na medzinárodnej úrovni. Uvalenie sankcií proti vláde v Teheráne zvažujú Nemci, ktorých kancelárka pani Merkelová povedala, že Irán nereagoval na návrh západu spolupracovať na ukončení jeho jadrového programu. Izraelský premiér tiež požadoval zavedenie tvrdých medzinárodných sankcií proti Iránu. Podľa jeho názoru sa režim, ktorý tyranizuje svoj vlastný ľud, môže čoskoro stať hrozbou pre celý svet.

Hoci rešpektujeme zvrchovanosť Iránu, musíme silno zdôrazniť povinnosť orgánov krajiny dodržiavať ľudské, politické a občianske práva a musíme tiež vyzdvihnúť skutočnosť, že uplatňovaním svojho práva vyvíjať vlastný jadrový program nesmie Irán predstavovať hrozbu pre medzinárodnú bezpečnosť. Trpezlivosť, ktorú medzinárodné spoločenstvo prejavilo pri vedení dialógu s Teheránom, sa blíži ku koncu. Svet nesmie byť rukojemníkom agresívnej a provokatívnej politiky súčasného politického vedenia Iránu. Španielske predsedníctvo a šéfka diplomacie pani Ashtonová by mali iniciovať rozhovory o tejto záležitosti s Ruskom, aby sa Moskva pripojila k spoločnej politike tlaku na Irán.

Arnaud Danjean (PPE). – (FR) Vážený pán predsedajúci, pani Ashtonová, udalosti v deň sviatku Ášúrá a krvavé potlačenie nedávnych demonštrácií v Iráne ukázalo, že bola absolútna chyba umelo rozlišovať medzi vnútorným pritvrdzovaním režimu a nepružnou politikou, ktorú režim sleduje voči zahraničiu najmä v súvislosti s iránskou jadrovou otázkou.

Preto sa možnosť ďalších sankcií zdá neodvratná, alebo dokonca žiaduca. Rád by som presne spoznal váš názor na časový harmonogram a charakter možných sankcií, aby sme mohli vytvoriť jasné spojenie medzi vnútornými udalosťami v Iráne a jadrovou otázkou.

Potito Salatto (PPE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, nechcem ďalej pokračovať vo vymenúvaní dôvodov našich nezhôd s iránskou vládou.

Keďže sa to tu nespomenulo, vyzdvihnem jedno z najväčších porušení občianskych práv, ktoré sa týka mladých ľudí. Napriek tomu, že iránska vláda podpísala Dohovor OSN o právach dieťaťa, naďalej ukladá trest smrti neploletým.

Pani barónka Ashtonová, po tejto rozprave by som chcel, po prvé, vziať na seba úlohu objasniť spoločný prístup k udalostiam v Iráne pre Európu ako celok a Európsky parlament ako celok a po druhé, chcel by som medziparlamentnej delegácii pre vzťahy s Iránom povedať, že musí zmeniť svoj prístup.

Spolu so svojimi priateľmi pánom Scurriom a pánom Tatarellom sme delegácii vyjadrili náš nesúhlas: v oficiálnom stanovisku delegácia uviedla, že chce navštíviť Irán v každom prípade, aj keď rezolútne požiadala o možnosť stretnúť sa a hovoriť s opozíciou. Chcel by som, aby delegácia odteraz začala hrať novú pesničku a udržiavala vzťahy plné pomoci, podpory a rozhovoru s emigrovanými zástupcami opozície najmä s Míriam Radžáviovou, ktorá je typickým príkladom situácie. Európska únia by mala robiť skôr to, ako ukladať sankcie.

Tunne Kelam (PPE). – Vážený pán predsedajúci, musím pani Ashtonovej povedať, že sa obávam, že naše nádeje presvedčiť iránsky režim o našich záujmoch budú márne.

V skutočnosti máme do činenia s diktatúrou minulosti a teraz sa musíme sústrediť na príležitosť na zmenu. Režim je v rozpade a iránsky ľud od posledného júna odvážne ukázal, že nedôveruje tejto klamárskej a agresívnej diktatúre a že ju nepodporuje. Prečo by sme mali v tom pokračovať my?

Musíme skutočne podporiť občiansku spoločnosť a demokratickú opozíciu vrátane Národnej rady odporu, ktorá je jedinou organizáciou, ktorá priniesla veľmi jasný demokratický program pre Irán bez jadrovej energie.

Alexander Alvaro (ALDE). – (DE) Vážený pán predsedajúci, nemecké noviny *Süddeutsche Zeitung* dnes priniesli správu, že včera, v pondelok, úrad prokurátora v Teheráne požiadal o trest smrti pre päť opozičných osobností. Podľa organizácie Amnesty International týmito piatimi opozičnými osobnosťami sú: sedemnásťročný Alí Mehrnia, päťdesiatštyriročný Parviz Varmazjari, ďalej Madžíd Rezaii, Alírízáh Mabavi a Alí Masúmi. Ak režim ako ten v Teheráne, ktorý je nielen anachronický, ale ktorý proti svojim obyvateľom tiež podniká tvrdé kroky ako trest smrti, kameňovanie a iné metódy, a my, Európska únia, nepodnikneme potrebné kroky, stávame sa vinníkmi predovšetkým voči tým, ktorí by tam vytvorili slušnú spoločnosť, voči deťom, ktoré vyrastajú za podmienok, ktoré sú všelijaké, len nie také, aké by sme si – v zhode s naším kolegom, ktorý tu už, bohužiaľ, nie je – želali pre našu budúcu spoločnosť. Od vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku by som tu rád počul tvrdé a jasné slová a bol by som rád, keby sme sankcie proti Iránu nielen požadovali, ale ich aj realizovali.

Ulrike Lunacek (Verts/ALE). – Vážený pán predsedajúci, myslím si, že je nám všetkým jasné, že iránsky režim je diktátorský a zločinný. Otázka znie: ako s ním zaobchádzať?

Chcela by som veľmi jasne vyjadriť svoju podporu delegácii, ktorá z tohto Parlamentu mala ísť do Iránu. Delegácia by sa na jeden celý deň stretla s členmi opozície a disidentmi. Dodalo by im to silu. Chceli to. Preto mi je skutočne veľmi ľúto, že sa táto návšteva delegácie nemohla uskutočniť.

Pani barónka Ashtonová, mám pre vás jednu veľmi konkrétnu otázku. Viacerí poslanci tu hovorili o sankciách. Zo skúseností, ktoré som získala ako poslankyňa národného parlamentu, a z rozhovorov s mnohými ľuďmi za dlhý čas, by som podporila inteligentné sankcie – cielené napríklad na konkrétnych členov Revolučných gárd, odmietla by som im návštevy, alebo na iné konkrétne osoby.

Som veľmi proti uvaleniu sankcií na celú krajinu, pretože by to pravdepodobne posilnilo vládu, lebo by sa zvýšila chudoba – nemali by napríklad prístup k benzínu – a to by pomohlo podporiť režim namiesto jeho oslabenia.

Struan Stevenson (ECR). – Vážený pán predsedajúci, musím súhlasiť s Tunnem Kelamom a pánom Alvarom. Čas na dialóg s Iránom a zaobranie sa ním už dávno pominul.

Na uliciach takmer každý deň zomierajú ľudia protestujúci proti tomuto fašistickému režimu. Ako ste počuli, len včera v rámci súdnej frašky v Teheráne požiadali o trest smrti proti piatim demonštrantom, ktorých zadržali pri nepokojoch počas osláv sviatku Ášúrá dňa 27. decembra.

Čo je veľa, to je veľa. Už žiadne rozhovory, žiadne ustupovanie. Potrebujeme prísne sankcie. Je to jediný spôsob, ako môžeme obyčajným ľuďom Iránu ukázať, že podporujeme ich protesty.

Niki Tzavela (EFD). – (EL) Pani barónka Ashtonová, potešil ma váš rozvážny postoj ovplyvnený úctou ku krajine s históriou a hrdosťou Iránu. Irán je výnimočný prípad a teší ma, že uplatňujete diplomatický prístup známy ako „inteligentná sila“, a to sankcie na jednej strane a dialóg na strane druhej. Chcela by som vás naliehavo požiadať, aby ste s dialógom pokračovali.

Zvyčajne štáty, ktoré takéto krajiny odsudzujú, sú veľmi vzdialené od kultúry a mentality krajín ako Irán, Irak a Afganistan. Chcela by som vám navrhnúť, aby ste vašu skupinu zostavenú s cieľom pokračovať v otvorenom dialógu s Iránom rozšírili o krajiny, ktoré majú tradične dobré vzťahy s Iránom, ako je napríklad

moja krajina Grécko a najmä teraz so súčasnou socialistickou vládou. Región nebude schopný zniesť ďalšiu vojnu. Tlmočím tu znepokojenie pre iránsky jadrový program nielen Izraela, ale aj Spojených arabských emirátov. Pokračujte v dialógu a myslím si, že sa niekam dostaneme.

Krisztina Morvai (NI). – (HU) Tri krátke otázky. Po prvé, popredný iránsky jadrový vedec bol nedávno zavraždený pri brutálnom teroristickom útoku. Aký je názor Európskej únie na tento prípad? Napodiv tu dnes o tom nepadla žiadna zmienka. Túto skutočnosť veľmi odsudzujem. Po druhé, prečo presne predstavuje iránsky jadrový potenciál väčší problém, väčšiu hrozbu pre mier ako povedzme izraelský? Prečo sa EÚ nezaobrá aj tým? Po tretie, v roku 2006 vtedajšia socialistická liberálna vláda Maďarska nariadila strieľať do davov mierumilovných demonštrantov. Medzi inými utrpelo 14 ľudí zranenia oka. Mnoho z nich osleplo. Napriek našim opakovaným požiadavkám EÚ vtedy odmietla a odmieta aj teraz zaoberať sa touto udalosťou. Aký je v tom rozdiel? Podobne sa nezaobrá ani stovkami politických väzňov, ktorí boli v Maďarsku vo väzení. Dokonca aj dnes sú v Maďarsku vo väzení tucty politických väzňov. Veľmi vám ďakujem a teším sa na odpoveď.

Mariya Nedelcheva (PPE). – (FR) Vážený pán predsedajúci, pani Ashtonová, smrť a zmiznutie tela Sajjida Alího Músaviho, synovca opozičného vodcu, sú jedným z mnohých tragických príkladov, ktoré odzrkadľujú súčasný nepokoj Iránskej islamskej republiky.

Legitimita iránskeho režimu po veľmi pochybných voľbách minulý rok v júni je prinajmenšom neistá. Našou úlohou je preto čo najviac podporiť iránsku občiansku spoločnosť v jej hnutí odporu. Pani Ashtonová, môžete si byť istá plnou podporou, ktorú vám náš Parlament poskytne na odmietnutie takéhoto správania.

Chcela by som zdôrazniť, že pokračovaním v popieraní úlohy opozície iránsky režim nebude schopný nás presvedčiť o svojej vôli pracovať pre dobro iránskeho ľudu. Právo opozície na existenciu a jej právo na voľnú rivalitu medzi stranami, čo umožní pluralitu názorov v iránskej spoločnosti, sú pozitívnymi znakmi toho, na čo sme dlho čakali. Sme však ešte ďaleko od toho, aby sme to v Iráne zažili.

V súčasnosti si určite mnohí myslia, že na uskutočnenie prechodu k demokracii je len na iránskom režime, aby vyslyšal požiadavky demonštrantov a želania medzinárodného spoločenstva. Európa musí byť hlavným svedkom princípov právneho štátu.

Piotr Borys (PPE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, pani Ashtonová, Irán je kľúčovou krajinou, ktorá ovplyvňuje stabilitu mieru vo svete a v časti Blízkeho východu. Je samozrejme nesporné, že musíme obháňvať ľudské práva a energicky vyjadriť naše znepokojenie nad porušovaním práv opozície, ktoré sa odohráva už niekoľko mesiacov. Chcem však povedať, že Európska únia by mala predovšetkým aktívne realizovať protijadrový program, pretože Irán s jadrovými zbraňami by bol obrovskou hrozbou pre celú oblasť Blízkeho východu.

Navyše vieme, že podnecovanie revolúcie v Jemene a podpora Hamasu v pásme Gazy a al-Káidy v Afganistane sú pravdepodobne tiež myšlienkou časti iránskej politiky. V tejto súvislosti je tu teraz najpotrebnejšia určitá rovnováha a myslím si, že dôležitú úlohu by mala zohrávať aj Saudská Arábia. Myslím si, že zo strany pani Ashtonovej by sme v tejto záležitosti mali vidieť veľmi aktívny dialóg a angažovanosť.

Paul Rübzig (PPE). – (DE) Vážený pán predsedajúci, v tejto súvislosti by som ako vždy chcel zdôrazniť, že my v Európe v skutočnosti uznávame iba individuálnu vinu a zásadne odmietame paušálne podozrievanie. Som si istý, že ako Britka má pani barónka Ashtonová veľké pochopenie pre to, že v takýchto situáciách by sa blokáda mala zamerať na vinníkov, ale nie na celý ľud, ktorý sa v takejto situácii nachádza viac-menej nevinne. Mali by sme sa snažiť o rokovanie. Moja otázka znie takto: viete v Iráne o možných partneroch pre dialóg, s ktorými by ste mohli nadviazať kontakt, aby sme mohli vhodnou politickou formou viesť serióznú a objektívnu diskusiu?

Andrew Henry William Brons (NI). – Nezastávam sa režimu ajatolláhov v Iráne, ani jeho protidemokratického postoja. Chcel by som však povedať dve veci: jedna je, že dokonca aj v Európe a dokonca aj v členských štátoch EÚ sa potláča nenásilná sloboda prejavu. Navyše aktivity a udalosti v Iráne dosť cynicky využívajú Spojené štáty a ich spojenci, aby podnietili vojnové hnutie proti Iránu a myslím si, že takáto reakcia by bola absolútne neprimeraná.

Catherine Ashton, *vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/podpredsedníčka Komisie.* – Vážený pán predsedajúci, myslím si, že to bola mimoriadne dôležitá a aktuálna rozprava predovšetkým preto, že sme viackrát zopakovali záväzok, ktorý v Európskej únii máme voči dôležitým hodnotám ľudských práv.

A v našom dialógu s Iránom vlastne žiadame len to, aby dodržiaval medzinárodné dohody, ktoré ochotne a dobrovoľne podpísal, to je základom nášho prístupu k týmto otázkam. Poslanci menovaním jednotlivých osôb a popísaním udalostí v Iráne vyzdvihli záležitosti, ktoré sú pre nás predmetom najvyššieho záujmu.

Poslanci tiež poukázali na to, že dialóg, pán Gualtieri, je nakoniec neodvratný. Je veľmi dôležité, aby sme pokračovali v prístupe, ktorý znamená „zmysluplný dialóg“. Hovorím tak s vedomím, že môj predchodca Javier Solana strávil šesť rokov dialógmi, šesť rokov bol ochotný pokračovať v tejto diskusii. Takže dialóg, ale nie ako zámienka nečinnosti vo vzťahu k Iránu, ale skôr ako prostriedok na uistenie sa, že rozviníme silu tohto vzťahu a že dosiahneme to, čo si myslíme, že je dôležité.

Rokovania o členstve vo Svetovej obchodnej organizácii, ktoré po dlhý čas nikam nevedli, by ako súčasť toho mohli byť spôsobom, ako by sme mohli nájsť takú debatu, diskusiu a podporu, ktoré režimu umožnia pohnúť sa vpred.

Mnohí poslanci hovorili o význame sankcií, myslím, že predovšetkým inteligentných, prezieravých sankcií: pre nás všetkých je zásadné, aby sme zabezpečili, že keď začneme premýšľať o tom, čo bude ďalej, ak a keď začneme uvažovať nad možnosťou sankcií, aby sme tak robili s vedomím, že musia byť zamerané a určené špecificky na dosiahnutie toho, čo si želáme. Nikto v tomto Parlamente nechce v dôsledku toho vidieť trpieť obyčajných ľudí v Iráne.

Preto je tá diskusia veľmi dôležitá, vyžaduje však od nás, aby sme v rámci nej investovali energiu a čas. Vysokí predstavitelia skupiny E3+3 sa v sobotu stretli v New Yorku a boli sme schopní o tejto záležitosti diskutovať, samozrejme, aj s Ruskom.

Ako som už povedala, niet pochyb o tom, že hoci si želáme posunúť dopredu zmysluplný vzťah s Iránom prostredníctvom dialógu, ak to Irán nakoniec odmietne, potom sa v rámci nášho dvojúrovňového prístupu objaví otázka sankcií. V dôsledku tohto stretnutia sa už vlastne začalo uvažovať o ďalších vhodných opatreniach.

Táto otázka bude tiež predmetom diskusie na pondelkovom zasadnutí Rady pre zahraničné veci a čiastočne preto, že sa pripravujem aj na tieto diskusie, ma tak veľmi zaujímajú názory vážených poslancov.

Pokiaľ ide o delegáciu, ktorá má ísť do tejto krajiny, pani Lochbihlerová, vy ste vskutku predsedníčkou delegácie. Je veľmi dôležité, že doteraz nebola oficiálne zrušená. Myslím si, že by stálo za to zvážiť, či sa o to máme snažiť. Dúfam, že stretnutie sa uskutoční čoskoro, opäť v duchu úsilia o zachovanie otvoreného dialógu.

Konkrétne vďaka konaniu tohto Parlamentu začne *Euronews* v polovici roka 2010 vysielať v perzštine. Dôležité je to aj kvôli komunikácii a obrazu, ako účinne využívame komunikáciu a technológiu.

Je ťažké rozmýšľať o zablokovaní prístupu, ak zároveň zablokujeme prístup k informáciám, ktoré ľudia chcú získať, a to je, myslím, niečo, na čo nesmieme zabudnúť.

Pokiaľ ide o to, čo robíme pre budúcnosť, vážení poslanci objasnili, čo chcú, aby sme zvážili. Ako som už povedala, skupina E3+3 už tieto možnosti zvažuje. Máme Radu pre zahraničné veci. Naznačila som, že sa chceme pozrieť na prezieravé, inteligentné sankcie, keďže zvažujeme tento dvojúrovňový prístup. Jasne som povedala a naďalej jasne hovorím, že som otvorená dialógu a pripravená naň – a vo svojich úvodných komentároch som popísala potenciál tejto veľkej krajiny –, ale robíme tak s vedomím, že dialóg nemôžeme ďalej využívať na bránenie prijímaniu opatrení.

Musím skončiť vyjadrením, že ma veľmi zasiahla veta, ktorú prezident Obama použil vo svojej reči pri príležitosti prevzatia Nobelovej ceny, keď povedal, že keď sa pozrieme na význam pokračovania v rokovaníach, „rokovaniam s represívnymi režimami chýba uspokojujúca pravosť rozhorčenia. Ale [...] žiadny represívny režim sa nemôže vydať novou cestou, pokiaľ nemá možnosť otvorených dverí.“

Aby sme sa posunuli vpred, sú dvere pre zmysluplný dialóg otvorené, ale tým, že som to povedala, musím úplne uznať dvojitú cestu, ktorú položili moji predchodcovia, a musím sa ňou ako nevyhnutnou ubrať.

Predseda júci. – Vážení kolegovia, diskusia trvá od 15.00 hod. do 20.00 hod., čo je päť hodín. Navrhujem päťminútovú prestávku, aby sa vysoká predstaviteľka a všetci ostatní, ktorí boli v Rokovacej sále a budú tu aj naďalej, vydýchali. Pokračovať budeme o 17.35 hod., o päť minút.

Geoffrey Van Orden (ECR). – Pán predseda, pred prestávkou by som len chcel podať jednu informáciu. Pani barónka Ashtonová, hovorili ste o delegácii pre Irán. Delegácia mala ísť do Iránu od 8. do 10. januára, ale návšteva delegácie bola zrušená. V skutočnosti ju zrušili iránske orgány.

Vzhľadom na testovanie striel dlhého doletu, strieľanie demonštrantov a všetky ostatné nepokoje, ktoré sa diali v čase Vianoc, sa mnohí z nás už pred tým dožadovali zrušenia návštevy delegácie, hoci tomu predsedníčka delegácie v podstate nevenovala pozornosť. Teda podávam informáciu, že návšteva delegácie bola zrušená a že v Parlamente sa malo už skôr začať konať, aby sa zrušila.

Predseda. – Nevedel som o tom, že existuje postup „podania informácie“. Pán Van Orden, dovolil som vám pokračovať, ale aby som bol spravodlivý ku všetkým, to nebola žiadna procedurálna námietka.

Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční počas februárového zasadnutia v Štrasburgu.

(Rokovanie bolo prerušené o 17.30 hod. a pokračovalo o 17.35 hod.)

PRESEDÁ: PANI ANGELILLI

podpredsedníčka

6. Situácia v Jemene (rozprava)

Predseda. – Rokovanie pokračuje.

– Ďalším bodom programu je vyhlásenie vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčky Komisie o situácii v Jemene.

Catherine Ashton, vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/podpredsedníčka Komisie.

– Vážená pani predseda, vieme, prečo je dnes Jemen témou nášho programu. V Detrote sme odhalili bombového atentátnika, ktorého stopa vedie zo Spojených štátov do Európy, Afriky a Jemenu. Táto skutočnosť nám znovu pripomenula, že pokiaľ nepomôžeme krajinám ako Jemen, ktorý čelí viacerým problémom naraz, ohrozuje to našu vlastnú bezpečnosť.

Terorizmus predstavuje problém, ktorý musíme riešiť okamžite, ale ide len o jeden z mnohých problémov, ktoré navzájom medzi sebou súvisia. Na severe panuje nestabilita umocnená ozbrojeným konfliktom s povstalcami hnutia Houthis. Existuje tu konflikt súvisiaci s právom na využívanie pôdy a vody a dlhodobé napätie s južným regiónom, ktorý sa od zjednotenia v roku 1991 cíti na okraji záujmu. Vláda bola dosiaľ schopná udržať celkovú stabilitu, ale keďže príjmy z predaja ropy poklesli, štát bojuje o udržanie časti svojho územia pod kontrolou.

K tomu môžeme pridať pirátstvo v Adenskom zálive, pašovanie, migráciu a obchodovanie s ľuďmi z Afrického rohu a teraz aj rozmach džihádskeho terorizmu. Jemen zaznamenáva výrazný nárast obyvateľstva a čoraz väčší počet nespokojných mladých ľudí. Všeobecný vnútorný politický konsenzus je stále v nedohľadne.

Na základe všetkých týchto skutočností môžeme konštatovať jedno: nikto z nás si nemôže dovoliť existenciu zóny takmer bezprávia siahajúcej od Afrického rohu až po Afganistan. Na to by sme doplatili všetci.

Za posledných 18 mesiacov Európska únia považuje Jemen za prioritu vo svojej stratégii na boj proti terorizmu a vyzdvihuje komplexný prístup k budovaniu štátu a rozvoju. Rada prijala v októbri v súvislosti s Jemenom rozsiahle závery. Teraz sa snažíme zjednotiť všetkých kľúčových aktérov, aby prijali túto stratégiu. Iniciatíva Spojeného kráľovstva zorganizovať budúci týždeň stretnutie s Jemenom a o Jemene na vysokej úrovni preto nemôže byť lepšie načasovaná.

Hlavnou témou stretnutia bude bezpečnosť. V súčasnosti sa pripravuje dôležitý balík s cieľom podporiť úsilie vlády, ktorého súčasťou budú príprava a nástroje na vymáhanie práva, lepší právny rámec a systém trestného súdnictva, boj proti radikalizmu a predchádzanie vzniku konfliktov. Tento balík doplní 11 miliónov EUR vyčlenených v posledných dvoch rokoch z rozvojového programu Komisie na výcvik príslušníkov polície a prípravu mladých ľudí v justícii.

Vznik al-Káidy v Jemene je prejavom zložitejších problémov. Existuje tu veľká súvislosť medzi hospodárskymi, politickými, sociálnymi a bezpečnostnými problémami. Preto potrebujeme komplexný prístup. Je tiež nevyhnutné, aby jemenský štát posilnil svoju schopnosť uspokojiť potreby ľudí v krajine. EÚ navrhne zvýšiť

predpokladaný objem rozvojových fondov na obdobie rokov 2011 – 2013 o tretinu. V roku 2010 sa bude naďalej poskytovať humanitárna pomoc z Úradu humanitárnej pomoci Európskej komisie (ECHO). Spolu s vládou neustále riešime problémy prístupu k mnohým vysídleným osobám.

Žiadna pomoc však nemôže nahradiť záväzok a kroky samotnej vlády. Prezident Saleh vyhlásil, že záväzok viesť národný dialóg medzi všetkými zainteresovanými aktérmi môže vytvoriť nový národný konsenzus v prípade, že sa dialógu zúčastnia všetci aktéri a zohľadnia sa všetky ich záujmy. Medzinárodné spoločenstvo by tento dialóg malo trvalo podporovať. Je to jediná udržateľná cesta vpred.

V neposlednom rade sa musia kľúčoví aktéri na regionálnej úrovni podieľať na spoločnom úsilí o spoluprácu s Jemenom – najmä Saudská Arábia. Stretnutie v Londýne ponúka cennú príležitosť zapojiť občanov Saudskej Arábie, Spojených štátov a ďalších krajín do zmysluplného medzinárodného dialógu s Jemenom a o Jemene. Teším sa na rozpravu.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, v mene skupiny PPE. – (ES) Po včerašom impozantnom kúsku Talibanu v Afganistane, kde máme, aby sme nezabúdali, 100 000 vojakov bojujúcich za slobodu, a vychádzajúc zo zmareného teroristického útoku v Detroite počas týchto Vianoc som, pani barónka Ashtonová, presvedčený, že je namieste položiť si otázku, či má terorizmus v súčasnosti väčšiu silu ako v časoch, keď slobodu narušil barbarský útok na budovu dvojčiek v New Yorku.

Práve sme mali rozpravu o Iráne, vidíme, čo sa deje v Afganistane, Pakistane, na Blízkom východe, v Somálsku i priamo tu na našom kontinente, kde sme boli svedkami útokov v Madride a Londýne. Otázka, ktorú si musíme položiť – pretože z týchto udalostí musíme všetci vyvodiť závery –, znie, či postupujeme správne.

Je pravda, pani predsedajúca, že je tu nová skutočnosť, a to, že v súčasnosti máme armády, hoci nemáme jasných nepriateľov, a máme nepriateľov, ktorí nemajú armády. Napriek tomu prezident Obama po zmarenom útoku v Detroite začal rýchlo konať a generál Petraeus uskutočnil vo veľmi krátkom čase svoju tretiu návštevu Jemenu. Vidíme, že Spojené štáty uvoľnili významný balík hospodárskej pomoci a vytvorili politiku, ktorá prináša výsledky.

Práve ste nás, pani barónka Ashtonová, informovali o konkrétnych opatreniach, ktoré Európska únia plánuje prijať, a okrem 11 miliónov EUR ste spomínali ďalšie sumy. Spojené štáty vynaložili v roku 2009 na tento účel 67 miliónov USD, v roku 2010 sa táto suma zvýšila na 167 miliónov USD.

Preto sa chcem, pani barónka Ashtonová, opýtať: myslíte si, že v boji proti terorizmu nás pojmy zahraničná politika, bezpečnosť, obrana, rozvojová spolupráca a pomoc, obchod – a spomenul by som ešte kultúru alebo civilizáciu – spoja a my zistíme, že ak čelíme nebezpečenstvu a hrozbám, ktoré sa nás týkajú všetkých rovnako, mali by sme na tieto hrozby reagovať rovnako?

Hovorili ste o spolupráci so Spojenými štátmi. Mohli by ste nás informovať o podmienkach, na základe ktorých sa táto veľmi dôležitá a nevyhnutná spolupráca uskutočňuje?

David-Maria Sassoli, v mene skupiny S&D. – (IT) Vážená pani predsedajúca, pani vysoká predstaviteľka, dámy a páni, situácia v Jemene našu skupinu veľmi znepokojuje, pretože ide o celosvetovú hrozbu: neúspešný pokus vyhodit' do vzduchu lietadlo Spojených štátov, hrozby namierené proti zahraničným veľvyslanectvám, zintenzívnenie útokov zo strany al-Káidy a najnovší vývoj v Afganistane musíme brať veľmi vážne.

Žiaľ, domáca situácia v Jemene tento stav ešte komplikuje a my by sme nemali zabúdať na skutočnosť, že ide o jednu z najchudobnejších krajín sveta, ktorá trpí vážnym nedostatkom vody a vysokou nezamestnanosťou a jej hospodárstvo je vo veľkej miere závislé od príjmov z predaja ropy a plynu, ktorých zásoby sa v priebehu najbližších 10 rokov vyčerpajú.

V dôsledku toho považujem kroky Európskej únie za nevyhnutné, a to vo forme úzkej spolupráce medzi Európskou komisiou a vysokou predstaviteľkou pre zahraničné veci v oblasti humanitárnej pomoci a rozvoja a vo vzťahu k spoločnej bezpečnosti, spolupráci s policajnými zložkami a hraničnej kontrole.

Musím spomenúť aj skutočnosť, že v tejto krajine nás znepokojujú útoky na predstaviteľov politickej opozície, novinárov a ochrancov ľudských práv, o ktorých humanitárne organizácie v Jemene hovoria už dlho. Preto považujem za prioritu zabezpečiť, pani barónka Ashtonová, aby humanitárne organizácie mohli vstupovať na územie Jemenu a pracovať tam úplne bezpečne.

Dúfam tiež, že Európska únia vyvinie úsilie v snahe zabezpečiť, aby Jemen dodržal záväzky prijaté na medzinárodnej konferencii darcov v roku 2006, konkrétne zintenzívnenie procesu politických a hospodárskych reforiem, zvýšenie demokracie a životnej úrovne ľudí.

Od útoku 11. septembra sme si uvedomili, že bezpečnosť ohrozených oblastí závisí od toho, do akej miery sme pripravení dať do stávky lepšiu životnú úroveň. Pani barónka Ashtonová, demokracia začína tu, vzniká v schopnosti odstrániť priepasť medzi bohatými a najchudobnejšími krajinami.

Holger Krahmer, v mene skupiny ALDE. – (DE) Vážená pani predsedajúca, zdá sa mi, že v EÚ všeobecne, ale najmä v Parlamente už zo zvyku vedíme bezmyšlienkovité rozpravy o situácii v niektorých krajinách, pričom nejde o nič nové. Žiaľ, veľmi často sa stáva, že nočné rokovania v Parlamente vyvolávajú vlnu politických požiadaviek, ktoré sa mi niekedy zdajú dosť nepresvedčivé. Ak nevydarený bombový útok na lietadlo vedie len k všeobecnej rozprave o Jemene, myslím, že tým nerobíme dobrý dojem. Mali by sme si ujasniť, že by bolo vhodné vytvoriť stratégiu na riešenie tejto situácie.

Myslím si tiež, že situácia v Jemene si vyžaduje presnú analýzu, najmä vzhľadom na skutočnosť, že ide o skrachovaný štát, kde veľká časť krajiny nie je pod kontrolou vlády. Mali by sme urobiť analýzu možných rizík pre Európu. Zdá sa, že riziko spočíva vo výcviku teroristov v tejto krajine a týka sa aj oblasti jemenského pobrežia, ktoré sa nepochybne spája s pirátstvom. Musíme zvážiť – a možno aj pani barónka Ashtonová –, čo môžeme urobiť pre odstránenie týchto rizík. Podľa mňa by hlavná otázka mohla znieť: akým spôsobom môžeme podporiť jemenskú vládu v snahe znovu získať kontrolu nad krajinou, a tým zmierniť tieto riziká? Je potrebné, samozrejme, viesť aj ďalšie rozhovory o dlhodobom budovaní krajiny, ale nemyslím si, že by tu v Parlamente malo reálny význam predkladať zoznam požiadaviek, ktoré sú jasné vo všetkých politických oblastiach – od slobody médií až po práva žien –, alebo že nás budú brať vážne, ak sa tým budeme zaoberať. Týmto spôsobom náš cieľ v Jemene nedosiahneme, takže skôr by sme sa mali sústrediť na to, akú konkrétnu pomoc môžeme v súčasnej situácii poskytnúť v snahe vyriešiť tento naliehavý problém.

Franziska Katharina Brantner, v mene skupiny Verts/ALE. – Vrátim sa ešte k tomu, čo hovoril predchádzajúci rečník. Kríza v Jemene nie je nič nové: Jemen upadá už celé desaťročia a v hodnotení Komisie v polovici obdobia sa jednoznačne konštatovalo zhoršenie politickej situácie.

Myslím, že sa skutočne potrebujeme zamerať na politický kontext: ide o spomínaný dlhodobý konflikt na severe medzi vládou a militantnou skupinou Houthis, nepokoje na juhu a súčasný konflikt na severe, ktorý sa šíri v regióne a znepokojuje Saudskú Arábiu a Irán.

Otázka teda znie, čo presne robiť. Práve tu zazneli výzvy, aby sa prostredníctvom nástroja stability vyčlenili prostriedky pre misie v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) na výcvik ďalších ľudí, ale myslím si, že ako prístup to nestačí – ak nebudeme akceptovať koncept trvalej krízy, nemôžeme hovoriť o reakcii na krízu.

Myslím, že okrem Saudskej Arábie by sme do tejto problematiky mali viac zapojiť Radu pre spoluprácu v Perzskom zálive v Jemene. Potrebujeme, aby táto organizácia spojila rôzne jemenské strany, vládu, opozíciu, separatistov na juhu, Houthis a regionálne subjekty do určitého kvázi mierového procesu a domnievam sa, že tento proces by bolo možné podporiť a financovať napríklad prostredníctvom nástroja stability, pretože si myslím, že nástroj stability by sa mal využívať práve na tieto účely.

Ak sa uskutoční ďalšia misia SBOP a ďalšie kolo výcviku financované z nástroja stability bez cieľového politického procesu, nemyslím si, že nám to pomôže. Naliehavo vás žiadam, aby sa nástroj stability viac využíval ako politický nástroj pre včasné varovanie pri pokračovaní politického procesu a na podporu a financovanie tohto procesu. Podľa môjho názoru by to malo zmysel.

Chcela by som povedať ďalšiu vec: spomínala sa tu rodová rovnosť a zdôraznili ste, že táto oblasť si vyžaduje väčšie investície, s čím súhlasím. Jedným z hlavných problémov v týchto krajinách je nárast obyvateľstva a všetci vieme, že tento problém sa nedá vyriešiť bez plánovaného rodičovstva, čo súvisí s právami žien.

Viem, že nebudete bojovať o základné práva žien, ale myslím si, že ak uvažujeme o krokoch v snahe pomôcť jemenskej spoločnosti, rodová rovnosť a najmä plánované rodičovstvo majú veľký význam.

Adam Bielan, v mene skupiny ECR. – (PL) Vážená pani predsedajúca, pozornosť celého sveta sa v poslednom čase sústreďuje na Jemen, kde sa aktivisti al-Káidy prihlásili k našťastie neúspešnému pokusu vyhodiť na Vianoce do vzduchu americké lietadlo. Dávno však vieme, že zhoršujúca sa situácia v oblasti bezpečnosti v krajine umožňuje teroristickým skupinám nájsť tu úkryt, z ktorého je možné plánovať a organizovať ďalšie

operácie. Terorizmus sa v regióne šírila už dávno pred pamätným 11. septembrom. Pripomeňme si len útok al-Káidy na americkú vojnovú loď USS Cole 12. októbra 2000.

Jemen je najmä vďaka svojej geografickej polohe mimoriadne dôležitá krajina. Musíme mať na pamäti, že cez 26,5-kilometrový prieliv Bab-el-Mandeb medzi Jemenom a Džibutskom sa každý deň prepravuje 3,5 milióna barelov ropy, čo predstavuje 4 % svetovej produkcie. V tejto krajine je zároveň veľmi zložitá vnútorná situácia. Okrem prosperujúcej al-Káidy je na severe krajiny v provincii Saada veľké šiitské povstanie a na juhu prepuklo násilie spôsobené separatistickým hnutím. Ak k tomu pridáme negatívne dôsledky svetovej potravinovej krízy, ktorá tu bola pred dvomi rokmi, súčasnú finančnú krízu, klesajúce zásoby ropy, ktorá predstavuje dve tretiny príjmov krajiny a napokon čoraz vážnejší nedostatok vody, máme pred sebou obraz krajiny, ktorá je na kolenách, ideálny cieľ pre al-Káidu, ktorá si vzhľadom na problémy v Afganistane hľadá novú základňu.

Preto okrem vojenského zásahu, ktorý je v dôsledku pasivity a bezmocnosti miestnych orgánov v istej forme nezvratný, musí byť medzinárodné spoločenstvo vrátane Európskej únie – a v tejto chvíli sa obraciam na pani Ashtonovú – veľmi aktívne predovšetkým v procese obnovy štátnych inštitúcií.

Sabine Lösing, v mene skupiny GUE/NGL. – (DE) Vážená pani predsedajúca, médiá už mobilizujú ľudí do tretieho frontu vojny proti terorizmu. V tejto chvíli však strategické možnosti nie sú pre USA a členské štáty EÚ v Jemene a v regióne Afrického rohu zatiaľ reálne otvorené. Skutočnosť je taká, že vládna elita okolo prezidenta Saleha brutálne diskriminuje a utláča šiitské obyvateľstvo na severe krajiny a vedie vojnu proti separatistickému hnutiu na juhu, v oblasti bývalej Jemenskej ľudovodemokratickej republiky, čo spôsobuje obyvateľom tohto územia veľké utrpenie. Medzi šiitským obyvateľstvom a al-Káidou neexistuje žiadna reálne potvrdená spojitosť a táto myšlienka slúži výhradne skorumpovanej a *de facto* autokratickej vláde ako dymová clona, za ktorú sa skrýva v snahe získať rozsiahlu vojenskú pomoc.

Túto vládu by sme nemali podporovať v budovaní bezpečnostných síl – tým by sme len priliali olej do ohňa. Každá poskytnutá pomoc musí priniesť výhody všetkým regiónom bez ohľadu na ich náboženskú, etnickú alebo politickú orientáciu. Musíme iniciovať a podporiť proces zmierenia, do ktorého zapojíme OSN a všetkých miestnych aktérov vrátane susedných štátov, ako je Irán. Nesmieme jednostranne podporovať vládu v boji proti povstalcovi. Operácia Atalanta by nemala ďalej pokračovať a rozširovať sa, a už vôbec nie na území jemenskej pevniny, pretože to by slúžilo iba geostrategickým záujmom západných priemyselne rozvinutých národov.

Mali by sme urobiť všetko pre to, aby EÚ vyjadrila nesúhlas aj s absolútne nesprávnou stratégiou eskalácie Spojených štátov v Jemene.

Fiorello Provera, v mene skupiny EFD. – (IT) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, Jemen nie je novým územím terorizmu, ako ho niekto nazval, ale skôr krajinou nestability.

Nedostatočná kontrola územia zo strany centrálnej vlády a nedostatočné zabezpečenie hraníc umožňujú nárast nelegálneho obchodu, nekontrolovanej migrácie, pirátstva a teroristických aktivít. Reakcia na nové výzvy al-Káidy v Jemene by však nemala predstavovať iba vojenský tlak, ale aj pomoc miestnym orgánom získať lepšiu kontrolu nad územím. Opakujem: miestnym orgánom, nie iba vláde.

Stabilita Jemenu by sa však mala nastoliť na základe vzťahov na národnej a regionálnej úrovni, bez vonkajších alebo vopred pripravených riešení, ktoré sú často v rozpore so situáciou v krajine a sú odsúdené na neúspech. To by znamenalo väčší záväzok Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive, ktorá by sa výraznou mierou podieľala na financovaní miestnych projektov. Európska únia by mala spolupracovať so svojimi partnermi – Jemenom, krajinami G8 a krajinami Perzského zálivu na poskytovaní finančnej a rozvojovej pomoci s podporou jemenskej vlády.

Na záver by som chcel povedať, že politiky, hoci akokoľvek dokonalé, sú dlhodobou záležitosťou a mali by byť spojené s okamžitou intenzívnou podporou bezpečnosti a kontroly nad územím. V opačnom prípade vzniká riziko, že jemenský štát zlyhá a terorizmus v tejto oblasti vzrastie do obrovských rozmerov.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Vážená pani predsedajúca, je všeobecne známe, že Jemen sa v súčasnosti považuje za semenisko islamských extrémistov. Ide o krajinu postihnutú chudobou, s nízkou úrovňou bezpečnosti a vysokou koncentráciou zbraní. Jemen sa zmieta v konfliktoch a trpí akútnym nedostatkom vody. Zdá sa, že vláda v tejto krajine nemá úplne pod kontrolou ani kapitál.

Preto sa Jemen ocitol v centre pozornosti boja proti terorizmu a je ďalšou krajinou, v ktorej sa prítomnosť radikálnych islamistov považuje za negatívny dôsledok zlyhania politiky Spojených štátov v minulosti. Túto

skutočnosť by sme mali mať počas rozpravy dôrazne na pamäti a rovnako by sme nemali zabúdať na prelety CIA, tajné väznice a katastrofálne dôsledky doterajšej kampane USA na Blízkom východe.

Podľa môjho názoru by bolo naivné klásť terorizmus a chudobu na rovnakú úroveň a tiež považujem za nezodpovedné nechať sa riadiť politikou USA a slepo veriť, že problémy v Jemene vyrieši iba zvyšujúca sa vojenská pomoc. Despotický prezident je len rád, že dostáva milióny z vojenských prostriedkov Západu, ale v minulosti mal dosť času a napriek tomu znovu hľadal podporu u islamistov v snahe natrvalo umlčať odporcov režimu.

Nemôžeme, samozrejme, nečinne stáť a prizerať sa, pretože táto krajina sa mení z doterajšieho úkrytu džihádov na ich operačnú a výcvikovú základňu. Musíme jednoznačne hovoriť aj o zlepšení rozvojovej pomoci, aj keby malo ísť len o zníženie počtu nových prívržencov džihádu.

Napokon, EÚ nesmie dovoliť, aby sa dostala do pozície pokladníka USA. Naopak, Únia musí na seba prevziať úlohu nestranného sprostredkovateľa s cieľom nastoliť dialóg a pripraviť cestu pre dlhodobé politické riešenie.

Laima Liucija Andrikiienė (PPE). – Vážená pani predsedajúca, mám krátku poznámku a dve otázky na pani barónku Ashtonovú. Zdá sa, že EÚ v súčasnosti čelí dileme. Na jednej strane potrebujeme podporiť intenzívnejšie kroky v boji proti teroristom, ktorí priamo ohrozujú bezpečnosť európskych občanov. Rôzne islamské extrémistické skupiny v Jemene sú aktívnejšie ako kedykoľvek predtým a al-Káida považuje Jemen za jedno zo svojich najdôležitejších území pre plánovanie útokov na západné ciele a pre výcvik milícií a potenciálnych samovražedných útočníkov.

Najnovším príkladom hrozieb, ktorým čelíme, je neúspešný útok na lietadlo Severozápadných aerolínií. Na druhej strane treba povedať, že rôzne organizácie na ochranu ľudských práv viackrát obvinili jemenské orgány z mučenia, neľudského zaobchádzania a mimosúdnych popráv. Svojvoľné zadržiavanie občanov a prehliadky domov sú všeobecne rozšírené a potreba boja proti terorizmu sa využíva ako hlavný dôvod na ospravedlnenie týchto nezákonných praktík.

Vychádzajúc zo záverov Rady o problematike Jemenu sa chcem, pani barónka Ashtonová, v tejto súvislosti opýtať, akú podporu môže EÚ ponúknuť Jemenu v boji proti terorizmu. Okrem toho sa EÚ domnieva, že pre krízu v tejto oblasti neexistuje vojenské riešenie. Pritom Washington podpísal s jemenskými orgánmi dohodu o užšej vojenskej spolupráci. Preto by som uvítala váš názor a stanovisko Európskej únie k rozhodnutiu Američanov aktívnejšie sa angažovať v boji proti teroristom v Jemene, najmä podpisom dohody o vojenskej spravodajskej službe a výcviku.

Richard Howitt (S&D). – Vážená pani predsedajúca, vítam dnešnú rozpravu, ktorá sa uskutočňuje pred zasadnutím Rady pre zahraničné veci a konferenciou v Londýne, ktorú zvolal Gordon Brown na budúci týždeň.

Dôvodom nášho záujmu je zrejme pokus bombového atentátnika vyhodiť do vzduchu lietadlo. Dnes chcem upriamiť medzinárodnú pozornosť aj na snahu oslobodiť britského inžiniera Anthonyho S. a piatich ďalších európskych rukojemníkov, ktorí pracovali v miestnej nemocnici v Jemene, a ktorých uniesli vlni v júni.

No v súvislosti s Jemenom by sme pri našich aktivitách v budúcnosti mali zohľadniť nielen vonkajšie, ale aj vnútorné potreby. Treba bojovať proti podvýžive, ktorej úroveň je vyššia ako v niektorých krajinách subsaharskej Afriky, ako je Niger, a ako práve povedala pani Andrikienėová, proti porušovaniu ľudských práv v krajine, ktorá je vo vykonávaní popráv v celosvetovom meradle na 11. mieste, deti nevynímajúc. Preto ako medzinárodné spoločenstvo nečakajme na útok teroristov, kým začneme riešiť otázky možností, vládnutia a rozvoja v zraniteľných krajinách nášho sveta.

Vítam dnešné vyhlásenie vysokej predstaviteľky o poskytnutí pomoci a žiadam, aby témou stretnutí na budúci týždeň boli aj súčasné záväzky všetkých účastníkov poskytnúť prostriedky na pomoc Jemenu, pretože spoločná výzva OSN na podporu tejto krajiny nepriniesla ani 1 % potrebných prostriedkov. Ako povedala pani Brantnerová, cieľom týchto stretnutí bude dosiahnuť prímerie a možno aj zvolať mierovú konferenciu o najnovšom kole bojov s hnutím Houthis na severe a zabezpečiť prístup humanitárnej pomoci do regiónu. Je potrebné postarať sa o to, aby sa príjmy z predaja ropy investovali do hospodárskeho a sociálneho rozvoja v prospech ľudí tejto krajiny. Je potrebné, aby Európa spolupracovala pri hľadaní trvalých riešení vo vzťahu k jemenským väzňom, ktorí tvoria najväčší kontingent väzňov v zálive Guantánamo.

Dúfam, že vysoká predstaviteľka preskúma možnosti vytvorenia spoločného projektu EÚ a Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive v rámci SOBP, ktorý bude zameraný na výcvik členov bezpečnostného sektora v Jemene, pretože naše úsilie má pre mnohé krajiny mimoriadny význam.

Napokon, Bin Ládinovci možno pochádzajú z dediny Al-Rubat v Jemene, ale chýbajúca medzinárodná angažovanosť umožnila mnohým mladým ľuďom v krajine radikalizovať sa v jeho mene. Medzinárodná angažovanosť je v súčasnosti nevyhnutná.

Charles Goerens (ALDE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, pokus o útok je dostatočný dôvod, aby sme v súvislosti s rešpektovaním práva na bezpečnosť našich spoluobčanov odstránili akýkoľvek náznak triviálnosti. Ochrana našich spoločností nás navyše núti neustále hľadať rovnováhu medzi bezpečnosťou a slobodou.

Právo na ochranu, najmä pokiaľ ide o teroristické útoky, je stanovené v článku 188R Lisabonskej zmluvy, presnejšie v jej článku 4, ktorý oprávňuje Európsku úniu a jej členské štáty postupovať efektívnym spôsobom. V tom istom odseku sa jasne uvádza, že Európska rada musí pravidelne skúmať hrozby, ktorým Európska únia čelí. Chcel by som pani Ashtonovú požiadať, aby mi vysvetlila, či Európska únia a jej členské štáty dodržiavali toto ustanovenie a v akom rozsahu.

Môže, podľa jej názoru, spolupráca v rámci Európskej únie zabrániť tomu, aby v Európskej únii došlo k podobnému prípadu, ako bolo zlyhanie spravodajských služieb USA, ktoré sa zistilo v prípade nedávneho pokusu o atentát na let 253 z Amsterdamu do Detroitu?

Jedna otázka je v tejto rozprave absolútne kľúčová: bolo meno podozrivého teroristu európskym spravodajským službám, všetkým európskym spravodajským službám, známe? Ak nie, aké závery pani Ashtonová očakáva? Domnieva sa, že súčasná úroveň spolupráce a výmeny informácií medzi spravodajskými službami je postačujúca na to, aby sme sa v Európskej únii vyhli podobným zlyhaniam?

Považuje pani vysoká predstaviteľka možnosti spravodajských služieb členských štátov za dostatočné na spoluprácu v duchu solidarity stanovenej v článku 188R?

Občania majú, samozrejme, právo žiadať bezchybné monitorovanie teroristických hrozieb. Ťažko by pochopili, že Európska únia na jednej strane posieľa do Spojených štátov stále viac swiftových osobných údajov a na druhej strane má tá istá Európska únia nedostatky v oblasti prevencie a spravodajských služieb.

Geoffrey Van Orden (ECR). – Vážená pani predsedajúca, Jemen si, žiaľ, už dávno vybudoval povest liahne teroristov a tejto skutočnosti sa dlhé roky nevenovala dostatočná pozornosť. Konflikty, bezprávie a korupcia tu majú hlboké korene.

Mimochodom, rád by som pripomenul, že dôvodom zásahu britských jednotiek v Jemene začiatkom 19. storočia bolo skončiť s pirátstvom v Adenskom zálive, ktoré tu veľmi úspešne fungovalo viac ako sto rokov. V posledných rokoch sa, samozrejme, Jemen stal liahňou teroristov, v ktorej sa pripravujú teroristické činy a z ktorej sa terorizmus šíri do ďalších krajín. Teroristické skupiny dômyselným spôsobom využívajú možnosti, ktoré im skrachované štáty ponúkajú. Proti tomu musíme bojovať.

Spojené kráľovstvo v súčasnosti poskytuje v porovnaní s ostatnými neoceniteľnú pomoc. Dúfam, že konferencia v Londýne povzbudí ďalšie krajiny vrátane Európskej únie a ďalších regionálnych štátov v úsilí urobiť pre túto oblasť viac.

Nemôžeme, samozrejme, vyplieniť terorizmus všade, a to znamená, že musíme zlepšiť bezpečnosť vlastných krajín a účinnejšie kontrolovať vlastné hranice. Pochybujem, že by EÚ mala v tomto smere dostatočnú motiváciu, preto si každá krajina musí zamiešť pred vlastným prahom.

Charalampos Angourakis (GUE/NGL). – (EL) Vážená pani predsedajúca, ľudia v Jemene sú obeťami imperialistického konfliktu a intervencie. Som presvedčený, že imperialistické sily podnecujú etnickú, rasovú a náboženskú rivalitu v tejto krajine. Dlhé roky sa často uchýľovali k vojenskej sile. Maria mierové riešenie sporov v snahe udržať si kontrolu nad energetickými zdrojmi a distribučnými energetickými sieťami v tejto oblasti.

Vývoj v tejto krajine bol vždy výsledkom imperialistických rozhodnutí politiky NATO a politiky podpory hlboko spiatočnického a prot ľudového režimu v tejto krajine. Je možné, že obrovské zvýšenie finančnej a vojenskej pomoci zo strany Spojených štátov pod zámienkou boja proti al-Káide, označenie Jemenu ako krajiny, ktorá ukrýva teroristov, bombardovanie území krajiny vojenskými silami Saudskej Arábie za pomoci USA a prítomnosť zahraničných vojenských jednotiek spôsobia zintenzívnenie otvorenej vojenskej imperialistickej intervencie. Potvrdzuje to aj nová vlna hystérie, ktorá vznikla po pokuse o teroristický útok na lietadlo spoločnosti Delta. Som presvedčený, že národy zareagujú intenzívnejším bojom proti represívnym opatreniam a imperialistickým zásahom.

Andrew Henry William Brons (NI). – Vážená pani predsedajúca, ako by možno povedala divadelná postava pani Bracknellová, urobiť jednu veľkú chybu v moslimskom svete je nešťastie, ale urobiť dve – to znie ako ľahkomyselnosť.

Urobiť tri a viac chýb je znakom hlúposti, bláznovstva alebo zámerného darebáctva. Jemen sa teraz označuje ako nový Afganistan. Jednotky USA sa už rozmiestnili v Jemene, aby prevzali úlohu poradcu. Ako dlho už USA a ich spojenci vrátane Británie rozmiestňujú pozemné vojská na území Jemenu s cieľom bojovať proti al-Káide?

Čo by mal Západ vlastne robiť, aby zabránil ohrozeniu? Predovšetkým by mal ukončiť vojny v moslimských krajinách, v ktorých umierajú vojaci západnej armády, civilisti, a ktoré radikalizujú mladých moslimov doma i v zahraničí. Mal by stiahnuť svoje vojská z týchto území, aby sa starali o vnútornú bezpečnosť doma a aby chránili našich občanov a infraštruktúry.

Vo vzťahu k Blízkemu východu by mal jednoznačne prijať neutrálnu politiku a vzdať sa zaujatej politiky Spojených štátov. Mal by zastaviť prisťahovalectvo z moslimských krajín a vysvetliť radikálnym moslimom na Západe, že život medzi ľuďmi rovnakého vierovyznania by bol oveľa šťastnejší.

Angelika Niebler (PPE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pani barónka Ashtonová, dámy a páni, podmienky ľudí, ako aj celková politická a hospodárska situácia v Jemene sa v posledných mesiacoch dramaticky zhoršili. My Európania musíme preto urobiť maximum v snahe konečne stabilizovať túto krajinu.

Chcela by som vás, pani vysoká predstaviteľka, poprosiť: zabráňte tomu, aby sa Jemen stal druhým Afganistanom. V boji proti medzinárodnému terorizmu musíme urobiť všetko, čo je v našich silách. To sa nám však podarí len tak, že podporíme mierový proces v Jemene. Musíme dosiahnuť mier v tomto regióne a podporiť mierové úsilie vlády v tejto krajine. Jemenskej vláde treba tiež znovu pripomenúť, aby zastavila akúkoľvek diskrimináciu v Jemene – iba tak je možné nastoliť mier. Mier si vyžaduje demokratické štruktúry, ktoré podporujú práva menšín. To je naša európska cesta, hoci sa od iných ciest možno odlišuje. Vyzývam vás, aby ste vo svojej novej pozícii vynaložili maximálne úsilie v snahe kráčať po tejto európskej ceste spolu s nami.

Bez politickej stability Jemen nemá žiadnu šancu. Politická stabilita môže pomôcť oživiť miestne hospodárstvo, ktoré sa bude rozvíjať, a to môže priniesť ľuďom lepšie vyhliadky do budúcnosti. Vyzývam vás, aby ste v tejto oblasti urobili maximum. Žiadam vás tiež, aby ste využili svoj vplyv a zabezpečili, aby pomocné vojenské oddiely mohli v Jemene poskytovať humanitárnu pomoc. V Jemene žije vyše 1 30 000 utečencov zo Somálska. Situácia v krajine je katastrofálna. Vkladám do vás, pani barónka Ashtonová, všetky svoje nádeje v očakávaní, že využijete svoj vplyv. Prosím vás tiež, aby ste sa prihovorili za šiestich rukojemníkov, európskych občanov – jedného Brita a piatich Nemcov –, ktorí sú zadržiavaní ako rukojemníci v Jemene. Možno by ste im mohli pomôcť dostať sa na slobodu. Ďakujem.

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) Súhlasím s Komisiou a s kolegami poslancami, ktorí povedali, že situácia v Jemene je napätá. Krajina je vyčerpaná a zničená v dôsledku nekonečných vojen medzi fanatikmi a bojov medzi separatistami a ľudia trpia extrémnou chudobou. Takáto hospodárska a politická nestabilita už vyvolala obavy susedných štátov na Arabskom polostrove a ohrozuje nielen regionálnu, ale aj globálnu bezpečnosť. Správy o najnovšom zintenzívnení aktivít teroristických skupín sú znepokojujúce. Pripomeňme si aj neúspešný pokus vyhodiť do vzduchu lietadlo na ceste do USA, ako aj hrozby nasmerované na veľvyslanectvá v Jemene. USA už vyhlásili, že situácii v tejto krajine budú venovať osobitnú pozornosť. Preto si myslím, že pri vykonávaní spoločnej zahraničnej politiky je povinnosťou Európskeho parlamentu, Európskej komisie a ďalších inštitúcií prijať spolu s medzinárodným spoločenstvom spoločné a koordinované opatrenia, najmä vychádzajúc z nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy.

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Budem hovoriť slovinsky, takže počúvajte, prosím, tlmočníka. Jemen je krajina, ktorú sužujú náboženské a kmeňové konflikty a dôsledky chýb niekdajšej koloniálnej politiky a politiky USA. Ako už niektorí kolegovia poslanci povedali, riešime tu predovšetkým problematiku Stredného a Blízkeho východu, nestabilného regiónu s množstvom nevyriešených problémov, a po druhé sa zaoberáme, samozrejme, pôvodom všetkých konfliktov, izraelsko-palestínskym konfliktom.

Jemen predstavuje všetky tieto problémy a my by sme si nemali robiť ilúzie o tom, že riešime lokálnu záležitosť. Jemen zápasí s občianskou vojnou, základňami al-Káidy, nestabilným štátom, slabými bezpečnostnými službami, nedostatočnou bezpečnosťou a ozbrojenými vojenskými silami. Čo môžeme očakávať od konferencie v Londýne?

Pani vysoká predstaviteľka, podľa môjho názoru bude najťažšie vytvoriť holistický prístup, ale práve ten potrebujeme. Iba tak vyriešime problémy Jemenu. Potrebujeme hospodársky a rozvojový prístup a Jemenu musíme ponúknuť takú podporu, ktorá mu pomôže vybudovať štát a kapacity verejnej správy.

Myslím si však, že v druhej správe, ktorú by som od pani Ashtonovej rád uvítal, by sme nemali klamať sami seba – ani ostatných –, že ide len o ďalšiu otázku alebo ďalší problém, ktorý je možné vyriešiť vojenskými prostriedkami. Obávam sa, že sa objavujú mnohé indície, najmä vo svetových médiách, ktoré naznačujú, že pripravujeme novú líniu, nový ozbrojený konflikt. To by bolo to najhoršie, čo by sa mohlo v Jemene stať. Pravdepodobne by sa tým ešte viac zostrili vzťahy v celom regióne. Už sme sa dostatočne poučili z vojenských operácií, ktorých sme boli svedkami na Blízkom a Strednom východe, v Afganistane a na niektorých ďalších miestach.

Struan Stevenson (ECR). – Vážená pani predsedajúca, predtým sme hovorili o zhoršujúcej sa situácii v oblasti ľudských práv a brutálnom fašistickom režime v Iráne. V tejto rozprave zaznelo, že mullahovia rozšírili terorizmus do Palestíny a Libanonu a teraz svoj ohavný terorizmus exportujú do Jemenu.

Koncom októbra jemenskí predstavitelia oznámili, že zadržali loď plnú zbraní z Iránu. Zatkli piatich iránskych inštruktorov. Zbrane a inštruktori smerovali k povstalcovi hnutia Houthis.

Irán je expertom na zástupné vojny, ktoré viedol aj proti Palestíne a Libanonu. Teraz by chcel vyvolať zástupný regionálny konflikt so Saudskou Arábiou, v ktorej prevládajú sunniti. Chcel by som pani barónke Ashtonovej povedať, že ak urobí rázne opatrenia v súvislosti s Iránom, odstráni veľkú časť zhubného nádoru, ktorý ohrozuje Blízky východ.

Cristiana Muscardini (PPE). – (IT) Vážená pani predsedajúca, pani vysoká predstaviteľka, dámy a páni, vážna politická, hospodárska a sociálna kríza v Jemene súvisí s prítomnosťou a činnosťou al-Káidy na tomto území a s víziou džihádu, ktorý je jej motiváciou.

Jemen sa považuje za jednu z najchudobnejších krajín sveta a riešenie vnútorných konfliktov sa v dôsledku pôvodom náboženského konfliktu medzi šiitskou a sunnitskou menšinou komplikuje. Ako sa zdôrazňuje v návrhu uznesenia, pomoc, spolupráca a podpora zavedenia programov pre sociálnu pomoc sú nevyhnutné. Mali by sme však zdôrazniť, že ak sa jasne a rázne nevyriešia problémy bezpečnosti, prinesie to riziká aj vo vzťahu k Západu.

Dôvody, ktoré vedú teroristov k uskutočňovaniu vojenského výcviku a zabíjaniu, sú výplodom džihádistickej ideológie, ktorá sa neustále šíri a upevňuje svoje postavenie aj na africkom kontinente. K tomu čiastočne prispela aj ľahostajnosť a povrchnosť pri riešení, alebo skôr neriešení tohto problému zo strany medzinárodného spoločenstva v súvislosti s al-Káidou a jej článkami v Somálsku, Sudáne i v Jemene.

Nemali by sme zabúdať na príčiny a dôsledky prítomnosti teroristov v Jemene a na mnohé kroky v snahe destabilizovať Somálsko, ktoré je figúrkou vedenou silami al-Káidy v Jemene. Tie potom nie sú do takej miery závislé od wahabistov v Saudskej Arábii, ale skôr od iránskych ajatolláhov, ktorí im dodávajú zbrane a peniaze. Podpora Jemenu sa musí spájať s otázkou bezpečnosti.

Arnaud Danjean (PPE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, pani Ashtonová, správne ste zdôraznili, že v súvislosti s otázkou bezpečnosti je prioritou ukončiť vnútorné konflikty v krajine. Nesmieme si pľesť príčiny a dôsledky a hoci nechcem bagatelizovať riziká terorizmu, nemyslím si, že terorizmus je hlavnou príčinou nestability v Jemene. Terorizmus sa šíri v dôsledku nestability spôsobenej vnútornými konfliktami. Z tohto hľadiska by malo byť prioritou Európskej únie povzbudiť a podporiť súčasné úsilie o začatie národného dialógu s prezidentom Salehom v Jemene.

Na regionálnej úrovni existuje – ako sme práve počuli – spojitosť so somálskou krízou a krízou v Africkom rohu. Problémom sú veľmi intenzívne migračné toky, ale aj nezákonné obchodovanie so zbraňami a presun džihádskych bojovníkov medzi Jemenom a Somálskom. V tejto súvislosti by som chcel vedieť, aké je stanovisko Európskej únie k posilneniu kapacít námorného dohľadu, ktoré sa týka aj Jemenu.

Filip Kaczmarek (PPE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, Jemen je najchudobnejšou krajinou arabského sveta. Nedávno som túto krajinu navštívil a videl som to na vlastné oči. Niet pochyb, že chudoba je príčinou alebo prinajmenšom faktorom, ktorý mnohé problémy krajiny ešte prehĺbuje.

V globálnom svete sa, žiaľ, problémy Jemenu stávajú aj našimi problémami. Vnútorné konflikty, ktoré sa spomínali v návrhu uznesenia a počas tejto rozpravy, by sa mali riešiť politickými prostriedkami a strany, ktorých sa tieto konflikty týkajú, by mali rešpektovať ľudské práva a medzinárodné humanitárne právo.

Európska únia by sa mala usilovať zabrániť stupňovaniu súčasnej krízy. Poskytnutie rozvojovej pomoci môže prispieť k politickej, hospodárskej a sociálnej stabilizácii v prípade, že táto pomoc je účinná a účelne vynaložená.

Jemen nie je ďaleko od katastrofy. Spomínali sme nedostatok vody, klesajúce zásoby ropy, ale problém je aj v tom, že 90 % Jemenčanov využíva rastlinu qat, halucinogénne narkotikum, ktoré nahrádza iné plodiny. Jemen napríklad v minulosti vyvážal kávu, čo už dnes nie je možné, pretože namiesto nej pestujú drogy.

Vláda v Jemene a medzinárodné spoločenstvo nesmú prijímať len provizórne opatrenia, pretože Jemen čelí štrukturálnym problémom. Aj keď zastavíme al-Káidu v Jemene, musíme odstrániť príčiny, pretože problémy sa objavia znovu.

Marietta Giannakou (PPE). – (EL) Vážená pani predsedajúca, ako tu už zaznelo, a všetci si to uvedomujeme, situácia v Jemene je zo sociálneho, hospodárskeho hľadiska a z hľadiska sociálnej súdržnosti katastrofálna. Krajina nemá vodu, zásoby ropy sa mňajú a obyvatelia pestujú drogy.

Rovnaká situácia bola pred 26 rokmi v Afganistane, keď sme v tejto sále – mám na mysli starú sálu Európskeho parlamentu – počas rozpravy rokovali v súvislosti s budúcnosťou Afganistanu o správe o narkotikách. Ak sa okamžite neuskutoční rozvojová intervencia a nebude možné zabezpečiť na všetkých úrovniach neustálu prítomnosť OSN v Jemene, táto krajina sa nepochybne ocitne v rovnakej situácii, v akej je dnes Afganistan, ktorý má nevyriešené problémy.

Na boj proti terorizmu neexistuje veľa spôsobov a cesta, ktorú si zvolil Západ, určite nie je jedným z nich. Jediný spôsob, ako zabrániť tomu, aby sa Jemen stal základňou al-Káidy, je dospieť k dohode nielen so Saudskou Arábiou, ale so všetkými arabskými krajinami, a musíme, samozrejme, vyvinúť úsilie a pomôcť tomuto národu vzdať sa primitívnej filozofie a občianskych konfliktov a zamerať sa na demokratické práva.

Cristian Dan Preda (PPE). – (RO) Zmarený bombový útok dňa 25. decembra na palube lietadla Amsterdam – Detroit nám len potvrdil dôležitú skutočnosť. Upriamil pozornosť medzinárodného spoločenstva na vážnosť situácie v Jemene, pretože ako je dobre známe, v tejto krajine existuje nie jeden, ale tri konflikty. Okrem boja na juhu, do ktorého je zapojené separatistické hnutie, sa približne pred šiestimi mesiacmi začal konflikt v provincii Saada na severe, ktorý vedú vládne sily proti šiitským povstalcami z hnutia Huthis, a napokon sú to letecké útoky na základne al-Káidy.

Ako potvrdil aj generálny tajomník OSN dňa 5. januára, situácia v oblasti poskytovania humanitárnej pomoci je veľmi znepokojujúca, a ak sa tieto konflikty neskončia, hrozí, že sa bude naďalej zhoršovať. V súvislosti s medzinárodnou konferenciou, ktorá sa uskutoční budúci týždeň v Londýne, som presvedčený, že Európska únia musí podporiť koordinovanú reakciu v snahe zabezpečiť stabilitu tejto krajiny, čo by prispelo aj k zlepšeniu medzinárodnej bezpečnosti.

Cestu k zjednotenému, stabilnému a demokratickému Jemenu vybudujeme podľa môjho názoru tým, že vypracujeme stabilný plán na zabezpečenie vojenskej i hospodárskej podpory a na boj proti terorizmu, ktorý musia doplniť aj konkrétne opatrenia na podporu hospodárskeho rozvoja krajiny. Ďakujem vám.

Alf Svensson (PPE). – (SV) Jemen nie je len bezpečným útočiskom al-Káidy. To sme si už v tejto rozprave ujasnili. Krajina sa môže veľmi ľahko zmeniť na bojové pole dvoch hlavných síl regiónu: Saudskej Arábie a Iránu. Jemenská vláda opakovane obvinila Irán z podpory šiitského povstaleckého hnutia. Irán to odmietol, ale tieto obvinenia sa v skutočnosti objavili aj v saudskeoarabských médiách.

Dôkazom toho je aj vyhlásenie jemenskej vlády, že v októbri 2009 zastavila iránske dodávky zbraní pre povstalecké hnutie, a skutočnosť, že v posledných mesiacoch sa iránske štátne médiá venujú bojom šiitského povstaleckého hnutia viac a benevolentnejšie ako v minulosti. Počas konfliktu s povstalcami v Jemene zahynulo od začiatku útoku Saudskej Arábie dňa 4. novembra 2009 osemdesiatdva príslušníkov saudskeoarabskej armády.

Ako tu už zaznelo, Jemen sa považuje za najchudobnejšiu krajinu arabského sveta – no zároveň je v zovretí hlavných síl regiónu, Iránu a Saudskej Arábie. Zaujímalo by ma, či pani Ashtonová môže túto skutočnosť potvrdiť a či môže zanalyzovať situáciu.

Janusz Władysław Zemke (S&D). – (PL) Vážená pani predsedajúca, chcel by som vyjadriť súhlas s hodnotením situácie, ktoré predniesla pani Ashtonová. Máte pravdu v tom, pani Ashtonová, že ak chceme zmeniť situáciu v Jemene, potrebujeme humanitárnu pomoc a možno aj vojenský zásah. Ak má byť toto spektrum opatrení široké, vyžaduje si koordináciu, pretože za zlepšenie situácie v Jemene nie je zodpovedná

len Európska únia. Sú to aj mnohé inštitúcie. V tejto súvislosti by som chcel položiť nasledujúcu otázku: nemyslíte si, že by práca OSN a Európskej únie v oblasti humanitárnej pomoci mala byť lepšie koordinovaná? V oblasti vojenských záležitostí a prieskumu potrebujeme tiež lepšiu spoluprácu s NATO a spravodajskými službami – mám na mysli najmä spravodajské služby konkrétnych krajín. Tieto opatrenia musia byť koordinované, pretože potom budú výrazne účinnejšie.

Paul Rübiger (PPE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pani barónka Asthonová, moja otázka sa týka foriem spolupráce a vášho názoru na túto spoluprácu, ktorú by sme mali my, Európska únia, rozvíjať v Jemene, napríklad v oblasti malých a stredných podnikov alebo možno v oblasti poskytovania dodávok energie a vody, pretože komunikácia a vytváranie vzťahov by v budúcnosti mohli zohrávať významnú úlohu. Ktoré programy majú pre vás, pani vysoká predstaviteľka, prioritu?

Marek Siwiec (S&D). – (PL) Vážená pani predsedajúca, nechýbalo veľa a predseda Európskeho parlamentu mohol kondolovať rodinám takmer 300 obetí, ktoré sa nachádzali v lietadle smerujúcom z Amsterdamu do Detroitu. To by bolo včera. Nestalo sa tak len vďaka náhode. Svet potreboval túto dramatickú udalosť, aby si uvedomil problém Jemenu – nového zdroja terorizmu.

Bezmocne sa prizierame situácii, ktorú sme už raz zažili v Afganistane. Bezmocne sa pozeráme na to, čo sa dnes deje v Jemene, a Európa a táto budova sú plné mylných názorov ochrancov ľudských práv, ktorí ľutovali väzňov v Guantáname. Títo väzni boli prepustení a teraz opäť pripravujú útoky. Znovu opakujem, ľudia budú zomierať a my povieme, že sme bezmocní.

Plne súhlasím s názorom pána Zemkeho – bez vojenskej spolupráce, bez spolupráce v oblasti spravodajských služieb a bez spolupráce inštitúcií, ktorých úlohou je zaoberať sa terorizmom, vystavujeme zdravie a životy našich občanov riziku.

Catherine Ashton, *vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/podpredsedníčka Komisie.* – Vážená pani predsedajúca, znovu zopakujem, že dôležité a rozsiahle rozhovory o tejto oblasti sveta, ktoré trvajú niekoľko rokov, dosiahli svoj cieľ. Poukázala som na skutočnosť, že v období rokov 2007 – 2010 Komisia vynaložila na podporu 100 miliónov EUR a rovnaká suma sa vynaloží aj v budúcnosti. V tejto oblasti sme však znovu poukázali na význam udržateľného a koordinovaného úsilia, čo zdôraznili mnohí poslanci.

Myslím si, že pripomienky pani Salafrancovej, ktoré spomínala na začiatku, sme vzali do úvahy a znovu zohľadnili v mnohých príspevkoch o tom, ako môžeme zabezpečiť efektívnejšiu spoluprácu v oblasti bezpečnosti a politického a hospodárskeho zjednotenia, ktorej cieľom je vyriešiť problémy tohto národa. Pani Giannakouová hovorila o klesajúcich zásobách vody a ropy. Myslím si, že Jemen je prvou krajinou, v ktorej sa očakáva vyčerpanie zásob vody okolo roku 2015, a to musíme považovať za reálny a dôležitý problém.

Ak chceme vyriešiť tieto otázky, musíme presadiť komplexný prístup. Mnohí poslanci sa pýtali na stratégiu, ktorou by sme sa mali zaoberať. Dovoľte mi načrtnúť niekoľko jej zásadných prvkov: predovšetkým ide o otázku bezpečnosti a boja proti terorizmu. Keďže sa blíži stretnutie v Londýne, musíme sa naň dôsledne pripraviť, ako zdôraznili mnohí poslanci. Musíme pripraviť balík pomoci a zamerať sa na činnosti, s ktorými sme už začali, ide napríklad o misiu Atalanta pri pobreží a jej význam.

Práve teraz sa zaoberáme otázkou skvalitnenia námorného dohľadu. Táto téma bola predmetom rozhovoru, ktorý som mala nedávno so španielskym ministrom obrany v snahe zistiť, čo môžeme urobiť pre lepšiu a účinnejšiu koordináciu v oblasti námornej bezpečnosti, pričom je potrebné brať do úvahy dĺžku pobrežia a rozsah územia, ktoré treba pokryť.

Myslím si tiež, že sme si ujasnili komplexný prístup v súvislosti s tým, ako spojiť rôzne prvky a ako zapojiť do procesu susedné štáty Jemenu. Pani Brantnerová, spomínali ste konkrétne Radu pre spoluprácu v Perzskom zálive. Súhlasím: veľmi dôležitou súčasťou úsilia o riešenie problémov v tejto oblasti je spolupráca so susednými štátmi tohto regiónu. Dúfam, že stretnutie v Londýne spojí kľúčové členské štáty z okolia tohto regiónu, ktoré nám môžu pomôcť.

Stretnutie v Londýne je, samozrejme, príležitosť zjednotiť naše názory s názormi Spojených štátov a ďalších krajín. Spolupracujeme so Spojenými štátmi. Nie je pravda, že ich prístup sa obmedzuje na boj proti terorizmu: Spojené štáty tiež podporujú prístup vychádzajúci z hlavných príčin a plne s ním súhlasia. Tento prístup spája všetky potrebné prvky, ktoré potrebujeme na zabezpečenie podpory tejto krajiny.

Pokiaľ ide o konkrétnu otázku bezpečnosti, tento víkend sa v Španielsku uskutoční neformálne stretnutie Výboru EÚ pre vnútorné veci. Pokiaľ viem, na tomto stretnutí sa zúčastní aj náš americký partner, s ktorým budeme hovoriť o problémoch, ktoré spomínali poslanci.

Súhlasím s názorom, že toto nie vianočný stromček, ani zoznam tajných želaní. Musíme veľmi starostlivo zvážiť, čo môžeme zmeniť v snahe pomôcť Jemenu viesť vnútorný dialóg, a tým podporiť ľudí a pokúsiť sa vyriešiť niektoré súčasné konflikty v krajine, čo má podľa môjho názoru rovnaký význam ako čokoľvek iné.

Pokiaľ ide o to, ako nájsť tú správnu podporu, myslím si, že na tento účel sa môžu primerane využiť aj nástroje stability, ale to nenahrádza a nikdy nemôže nahradiť úsilie podnietiť vládu k vnútornému dialógu, ktorý môžu viesť iba oni sami. Ak máme reagovať na problémy Jemenu, do riešenia tejto otázky sa musia zapojiť aj partneri, ktorí majú pre Jemen najväčší význam.

Takže pre mňa to bola veľmi užitočná rozprava. Som vám veľmi vďačná, pretože na základe tejto rozpravy si môžem pripraviť zoznam tém, ktoré plánujem otvoriť na stretnutí Výboru pre zahraničné veci, kde budeme tieto témy riešiť, a neskôr v Londýne, ako som už spomínala. Spolu s vládou sa budeme zaoberať všetkými možnosťami, ktoré môžu poskytnúť trvalú podporu tejto krajine v oblasti hospodárskeho rozvoja, a rovnako sa budeme zaoberať bojom proti terorizmu a otázkami podpory zo strany susedných štátov.

Myslím, že záverečným bodom je riešenie kritickej situácie rukojemníkov, ktorá sa tu už viackrát spomínala: ide o šiestich rukojemníkov, jedného Brita a piatich Nemcov vrátane malých detí z nemeckej rodiny, ktorí sú zadržívaní ako rukojemníci. Viem, že nedávno bol v Jemene nemecký minister zahraničných vecí pán Westerwelle. O tejto téme sme spolu hovorili tento týždeň. Neustále myslíme na rukojemníkov a na to, ako teraz trpia. Všetky tieto témy prednesieme na stretnutí v Londýne a znovu chcem váženým poslankyniam a poslancom poďakovať za to, že nastolili tieto dôležité problémy.

Predseda júca. – Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční počas prvého februárového zasadnutia.

João Ferreira (GUE/NGL), písomne. – (PT) Už dlho sme svedkami zbližovania silných geostrategických záujmov na obrovskom území Stredného a Blízkeho východu, strednej Ázie a severnej Afriky vrátane oblasti Červeného mora a Adenského zálivu, kde má Jemen strategickú pozíciu (vedľa Somálska). Tieto záujmy sa stále viac a stále agresívnejšie bránia vojenskými prostriedkami. Súčasnú situáciu v Jemene a katastrofálne utrpenie, ktoré ľudia prežívajú, by sme mali analyzovať vo vzťahu k tejto situácii. V súlade s tým treba chápať a odsúdiť zvyšujúcu sa vojenskú prítomnosť USA a EÚ v tomto regióne. Jej brutálnym a ohavným prejavom, ktorý rozhodne odsudzujeme, je útok americkej rakety s plochou dráhou letu na údajnú teroristickú základňu al-Káidy, ktorého výsledkom však údajne boli desiatky civilných obetí. Reálne riešenie zložitých problémov a nebezpečenstiev, ktoré ohrozujú ľudí v tomto regióne, môže priniesť iba demilitarizácia, vnútroštátne právo, zvrchovanosť občanov a skutočná spolupráca s cieľom dosiahnuť riešenie zložitých sociálnych problémov, s ktorými občania zápasia.

Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz (PPE), písomne. – (PL) Vážená pani predsedajúca, pokiaľ ide o problém bezpečnosti a hospodárskej a politickej stabilizácie Jemenu, ktorý sa v poslednom čase objavoval pomerne často, ako člen delegácie Európskeho parlamentu pre vzťahy s Arabským polostrovom by som chcel vyjadriť isté znepokojenie. Jemen, ktorý je najchudobnejšou krajinou arabského sveta, sa stal objektom osobitného záujmu teroristických skupín. Tieto skupiny využili bezmocnosť Jemenu a spravili si z neho základňu pre teroristické útoky namierené ďaleko za hranice Jemenu. Podľa pozorovateľov je Jemen v dôsledku šiitského povstania na severe, separatistického hnutia na juhu a teroristických aktivít al-Káidy na pokraji rozpadu.

Preto vyzývam na posilnenie bilaterálnych vzťahov s Jemenom a na vypracovanie plánov pre čo najúčinnejšie metódy zlepšenia bezpečnosti a politickej situácie, najmä v súvislosti s mimoriadnym stretnutím o riešení tejto problematiky, ktoré zorganizoval Gordon Brown dňa 28. januára v Londýne.

7. Situácia v Iraku (rozprava)

Predseda júca. – Ďalším bodom programu je vyhlásenie vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčky Komisie o situácii v Iraku.

Catherine Ashton, vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/podpredsedníčka Komisie. – Vážená pani predsedajúca, keď sa dnes pozrieme na Irak, vidíme skutočný pokrok, hoci táto krajina musí

ešte vyriešiť množstvo problémov. Chcem sa dnes však zamerať na prítomnosť a budúcnosť Iraku ako krajiny s veľkým potenciálom a pozoruhodnými výsledkami dosiahnutými za uplynulé mesiace.

Násilie je dnes na najnižšej úrovni od roku 2003. Hoci sme boli svedkami hrozných útokov zameraných na vládne inštitúcie, celkový počet civilných obetí v roku 2009 bol nižší než polovica úrovne z roku 2008. Sektárske násilie, jeden z hlavných problémov rokov 2006 a 2007, výrazne pokleslo.

Irak má novú ústavu a v krajine s veľkým rizikom prebehlo viacero volieb s vysokou účasťou. Vďaka odvahe Iračanov sa demokratické inštitúcie postupne zakoreňujú. Minuloročné provinčné voľby prebehli pomerne hladko v celom Iraku. Nadchádzajúce všeobecné voľby, ktoré sa majú uskutočniť 7. marca 2010, môžu byť ďalším veľkým, rozhodujúcim krokom smerujúcim ku konsolidácii irackej demokracie.

Čo sa týka nás, znamená to, že naša práca na podporu Iraku musí pokračovať a po zlepšení situácie sa musí rozšíriť do nových oblastí.

Od roku 2003 poskytnula Európska únia Iraku pomoc v hodnote viac než 1 miliardy EUR. Pomoc sa zamerala na základné služby, ľudský rozvoj, utečencov, dobrú správu vecí verejných, politický proces a vytváranie kapacít – všetko v súlade s irackými prioritami. Naša integrovaná misia pre oblasť právneho štátu EUJUST LEX bola na irackú žiadosť viackrát predĺžená a teraz realizuje školenia v rámci Iraku.

EÚ zohráva vedúcu úlohu v rámci volebnej pomoci a naďalej budeme pomáhať Iraku v tejto oblasti a iných oblastiach, kým iracké inštitúcie nebudú schopné prevziať plnú zodpovednosť. Keďže sa dosahuje nálezitý pokrok, zameriavame sa čoraz viac na prenos právomocí na iracké orgány a na dlhodobú udržateľnosť.

Rozvíjame aj vzájomné vzťahy s Irakom. Nedávno sme podpísali memorandum o porozumení o spolupráci v oblasti energie a čoskoro podpíšeme Dohodu o partnerstve a spolupráci, prvý zmluvný vzťah medzi EÚ a Irakom. Bude zahŕňať otázky od politického dialógu až po obchod a spoluprácu v oblasti regulácie a rozvoja pomoc.

Chceme širší a hlbší politický dialóg s Irakom, ktorý by mal zahŕňať aj ľudské práva. Parlament prejavil živý záujem o Irak a očakávame, že v budúcnosti bude spolupráca medzi Európskym parlamentom a irackou Radou zástupcov ešte intenzívnejšia.

Je jasné, že Irak sa musí zaoberať mnohými problémami. Nadchádzajúce všeobecné voľby budú rozhodujúce a mali by byť slobodné a spravodlivé. Spolu s medzinárodnými partnermi ich budeme veľmi pozorne sledovať. EÚ vyšle do Iraku skupinu na hodnotenie volieb a vypracuje konkrétne odporúčania.

Vážené poslankyne, vážení poslanci, Irak je na dobrej ceste. Som presvedčená o tom, že využije svoje nové inštitúcie a nájde kompromis potrebný pre národné zmierenie. Čo sa týka nás, budeme naďalej stáť pri Iraku a budeme ho naďalej podporovať spolu s OSN a celým medzinárodným spoločenstvom.

Teším sa na našu rozpravu.

Esther de Lange, v mene skupiny PPE. – (NL) Vážená pani predsedajúca, aj ja by som sa chcela poďakovať vysokej predstaviteľke za jej slová, ktoré vyjadrili potrebnú dávku optimizmu. Sú tu naozaj pozitívne signály. Spomenuli ste, okrem iného, nižší počet obetí útokov a aj nadchádzajúce voľby. Ale ani úspešné voľby, pani barónka Ashtonová, nevytvárajú demokraciu a ani v krajine nezavádzajú právny štát. Odcitujem slávneho Nemca Schillera vo vašej rodnej angličtine, pani barónka, ktorý povedal, že hlas väčšiny nie je dôkazom spravodlivosti. Zrelá demokracia uznáva aj práva menšín. V tejto oblasti mám vážne obavy. Podľa mňa je sklamaním, že slovo „menšiny“ sa vo vašom prejave v Parlamente neobjavilo.

Prečo mám obavy? Organizácia Human Rights Watch naďalej predkladá správy o tom, že nemuslimské menšiny sú prenasledované. Od roku 2004 sa uskutočnili útoky na 65 kostolov. Miestne milície naďalej vyhánajú kresťanov z ich domovov. Predvčerom bol na ulici v Mosule zastrelený 52-ročný obchodník so zeleninou, otec dvoch dcér. Samozrejme, toto vedie k pokračujúcemu úteku kresťanských menšín z Iraku. V roku 1991 dosahoval ich počet ešte 850 000; po vojne v Perzskom zálive klesol na 550 000 a po invázii USA tento počet klesol na 385 000, pričom 100 000 z nich sú vnútorne vysídlené osoby. Európska únia sa nemôže ďalej nečinne prizerať tejto situácii. Článok 2 Zmluvy o Európskej únii výslovne hovorí o ľudských právach vrátane práv menšín ako o jednej z kľúčových hodnôt Európskej únie. Žiadame rešpektovanie menšín našich 27 členských štátov a vašou úlohou, pani barónka Ashtonová, je presadiť toto rešpektovanie aj na medzinárodnej úrovni.

Prístup Komisie sa doteraz zameriaval, ako ste vy sama povedali, hlavne na všeobecnú podporu infraštruktúry a budovania demokracie prostredníctvom OSN alebo inými spôsobmi. Povedali ste, že konáme v súlade

s irackými prioritami. Chcela by som, aby ste nám povedali, ako zabezpečíte, aby politika Európskej únie v súvislosti s Irakom a jej rozpočet pre túto krajinu viac zohľadňovali zraniteľné menšiny. To možno nie je hlavná priorita Iraku, ale je to naša hlavná priorita. Uvítala by som vašu odpoveď.

Silvia Costa, v mene skupiny S&D. – (IT) Vážená pani predsedajúca, pani komisárka Ashtonová, dámy a páni, myslím si, že je veľmi dôležité, aby Európsky parlament využil príležitosť, ktorú ponúka táto rozprava, vzhľadom na marcové voľby v Iraku.

Ukázalo sa, že politický proces v Iraku je dôležitý, dokonca, ako ste povedali, zaujímavý, ale je stále veľmi krehký. Preto je ešte dôležitejšie urobiť všetko pre konsolidáciu a posilnenie nových inštitúcií krajiny a politickú rovnováhu, na ktorej sú založené. Podľa nášho názoru je to kľúčový cieľ, ak chceme, aby sa stiahnutie prvých jednotiek USA uskutočnilo v auguste a aby to nemalo vážne dôsledky na vnútornú situáciu krajiny.

Spolužitie šiitov, sunnitov a Kurdov, ktoré je dnes zakotvené vo federálnych štruktúrach, by malo byť zaručené novými zákonmi, ako aj politickým konsenzom, na ktorom by sa podieľali všetky tieto strany. Vzhľadom na to vznikajú obavy v súvislosti s nedávnym rozhodnutím volebnej komisie vylúčiť mnohých kandidátov a mnohé strany s úzkymi vzťahmi so sunnitmi alebo kresťanmi, čím vzniká riziko, že demokratický proces v Iraku, ktorý je už aj tak krehký, sa ešte viac oslabí. Radi by sme si vypočuli váš názor na túto vec.

Prostredníctvom prijatých opatrení musí Európska únia sledovať tento volebný proces, ako ste povedali, ale musí byť aj ambicióznejšia pri rozvoji vzťahov s Irakom. Program Únie s názvom EUJUST LEX nás priamo zapája do procesu zlepšovania irackých právnych predpisov a demokratických inštitúcií a my skupina Progresívnej aliancie socialistov a demokratov v Európskom parlamente považujeme za pozitívny signál, že Rada rozhodla o predĺžení misie do 30. augusta 2010.

EÚ by mala pokračovať v silnej podpore Iraku prostredníctvom programov spolupráce s cieľom zapojiť sa do procesu, stabilizovať a rozvíjať krajinu a po voľbách by mala posilniť vzťahy medzi parlamentmi. Je potrebné pripomenúť, že mnohé členské štáty vrátane Talianska spolupracujú s Irakom v rámci dôležitého programu kultúrnej spolupráce.

Politická rovnováha v Iraku je dôležitá nielen pre túto krajinu, ale aj z hľadiska úlohy, ktorú Irak môže strategicky zohrávať v regióne s cieľom prekonať existujúce konflikty a zaručiť mier. V tomto zmysle predstavuje zlepšenie vzťahov s Tureckom zo strany regionálnej vlády v Kurdistane pozitívny krok týmto smerom.

Ako však vieme, Irak je naďalej krajinou s veľmi vážnymi problémami vo vzťahu k bezpečnosti, dodržiavaniu demokracie a ľudských práv, ako aj k hospodárskej neistote. Negatívnymi dôsledkami tejto situácie trpia práve najbezbrannejšie skupiny, ako napríklad utečenci tvoriaci 10 % obyvateľstva, etnické menšiny, ženy, náboženské menšiny a deti.

Musíme preto zohrávať ešte dôležitejšiu úlohu v tejto oblasti – už končím – čiastočne prostredníctvom podpory miestnych a európskych mimovládnych organizácií pôsobiacich v Iraku. V tejto súvislosti môžu byť aj ženy ako strategické osobnosti zapojené do prekonávania niektorých ťažkostí obyvateľstva.

Johannes Cornelis van Baalen, v mene skupiny ALDE. – Vážená pani predsedajúca, faktom je, že Irak nie je bezpečný. To je fakt.

Ak sa pozrieme na Irán, Irán sa snaží získať oveľa väčší vplyv, než je potrebné, na juhu Iraku, na celom juhu, prostredníctvom šiitskej menšiny. Nepočul som vysokú predstaviteľku povedať niečo o postoji Iránu. Irán ohrozuje Irak. Ako vysoká predstaviteľka vníma úlohu Európskej únie pri udržiavaní Iránu tam, kde má byť, teda v Iráne, a nie v Iraku?

Čo sa týka severu, vidíme, že existuje veľký problém medzi Tureckom a Irakom týkajúci sa Kurdistanu. Samozrejme, je legitímne bojovať proti rebelom na severe Iraku, ktorí ohrozujú Turecko, ale o to práve ide. Autonómna oblasť na severe Iraku – Kurdistan – by sa mala uberať vlastným vývojom.

Čo sa týka memoranda o porozumení v oblasti energie, toto je veľmi dôležité, ale Irak nie je unitárny štát. Prediskutovalo sa teda toto memorandum s kurdskou autonómnou vládou? Pretože prebieha diskusia o Kirkúku týkajúca sa otázky, kto vlastní ropné polia atď. Zohľadňuje sa táto otázka?

Chcel by som vás upozorniť na skutočnosť, že iracké bezpečnostné sily ešte stále nie sú dobre vytrénované a nefungujú dobre. Mali by sme teda podporovať nielen právny štát, ak nás o to požiadajú, ale mali by sme byť aj pripravení pomôcť im prostredníctvom podpory ich bezpečnostných síl. Je potrebné presadiť komplexný

prístup týkajúci sa energie, hospodárstva a stability. Je potrebné presadiť komplexný prístup týkajúci sa štátov susediacich s Irakom. Mohli by ste nám, prosím, naznačiť niečo o tomto komplexnom prístupe? V mene skupiny ALDE vám ďakujem.

Jill Evans, v mene skupiny Verts/ALE. – Vážená pani predsedajúca, chcela by som sa vysokej predstaviteľke pani barónke Ashtonovej poďakovať za jej vyhlásenie.

Myslím si, že je dôležité uviesť, že naša dnešná rozprava sa koná v čase vyšetrovania, ktoré vedie pán Chilcot v Spojenom kráľovstve a ktoré sa týka nezákonnej vojny v Iraku, a aké ponaučenie je potrebné z toho vyvodiť, pričom sa objavuje množstvo informácií, ktoré potvrdzujú to, o čom boli mnohí z nás presvedčení v čase invázie: teda že dôvodom vojny bola zmena režimu a kontrola zdrojov a nie hrozba zbraní hromadného ničenia. A čo sa týka dlhodobého plánovania vývoja Iraku po vojne, vyššie postavení diplomati a vojenski velitelia používajú výrazy ako „strašné“, „úplne zle zrealizované“ a „poľutovaniahodne nedostatočné“, keď sa vyjadrujú v rámci vyšetrovania, preto sa sotva možno čudovať, že dnes vidíme závažné dôsledky tohto postupu.

Pani barónka Ashtonová povedala, že sa dosiahol určitý pokrok. Ten sa, samozrejme, dosiahol, ale ešte stále existujú závažné problémy. V Iraku neexistujú právne predpisy na ochranu menšín. Pretrváva veľký problém s utečencami. Došlo k zmiznutiu alebo vraždám odborárov, novinárov, žien političiek a aktivistov za ľudské práva. Pokračujú samovražedné útoky. Voľby sa majú konať 7. marca a iracká volebná komisia minulý týždeň vylúčila, ako povedala moja kolegyňa, takmer 500 kandidátov, väčšinou sunnitských politikov. Títo sú už teraz nedostatočne zastúpení v irackom parlamente a to určite povedie k väčšiemu napätiu a nestabilite.

Minulý rok v novembri naliehalo predsedníctvo EÚ na vládu Iraku, aby pozastavila vykonávanie trestu smrti a úplne ho zrušila, ale v celách smrti v Iraku je ešte stále 900 osôb a trest smrti sa často vynáša na základe nespravodlivých súdnych procesov, pričom niektoré z nich trvajú len niekoľko minút.

EÚ nesie zodpovednosť za pomoc pri budovaní demokracie a zabezpečovaní ľudských práv a rámec pre činnosť v Iraku stanovuje tri priority, a to pomoc pri budovaní základných služieb, ako napríklad zdravotníctva a školstva, rozvíjanie právneho štátu a podporu komisie pre ľudské práva.

Dohoda o partnerstve a spolupráci bude základom budúcej práce, ale musíme požadovať okamžité kroky v oblastiach, ako napríklad zrušenie trestu smrti, ochrana bezbranných a špecifických skupín a posilňovanie demokracie a ľudských práv.

Struan Stevenson, v mene skupiny ECR. – Vážená pani predsedajúca, pani barónka Ashtonová, voľby v Iraku nebudú slobodné ani spravodlivé. Komisia pre spravodlivosť a zodpovednosť pred desiatimi dňami rozhodla o vylúčení Salíha al-Mutláka, vedúceho predstaviteľa parlamentného *Frontu národného dialógu* a poslanca irackého parlamentu za posledné štyri roky. Bol vylúčený z účasti na nadchádzajúcich voľbách. Myslím si, že nebola náhoda, že toto hanebné vylúčenie spolu s vylúčením vyše 500 ďalších sekulárnych irackých politikov bolo oznámené presne v ten deň, keď Bagdad navštívil Manúčehr Mottakí, nenávidený minister zahraničných vecí Iránu. Saláh al-Mutlák je vysloveným kritikom zasahovania Iránu do záležitostí Iraku a mullovia teraz naliehali, aby bol vylúčený z volieb.

Potešilo ma, že viceprezident USA Joe Biden už protestoval proti tomuto vylúčeniu, a dúfam, pani barónka Ashtonová, že urobíte to isté. Kým nebude povolená účasť Dr. al-Mutláka a iných na voľbách, nesmieme a nemôžeme uznať legitímnosť týchto volieb.

Willy Meyer, v mene skupiny GUE/NGL. – (ES) Pani barónka Ashtonová, je mi to ľúto, ale nestotožňujem sa s vašim optimizmom. Je dobré byť optimistický, ale vzhľadom na támojšiu situáciu nemôžeme byť optimistickí v súvislosti s Irakom.

Dôkazom toho je, že Komisia sa rozhodla nevyslať pozorovateľov, pretože nemôže zaručiť ich bezpečnosť. Myslím si, že toto rozhodnutie hovorí samo za seba. Jasne to ukazuje, že čo sa týka Iraku – a ja viem, že nechcete hovoriť o minulosti, ale nemáme inú možnosť a o minulosti musíme hovoriť –, máme do činenia s krajinou, ktorá bola zničená, v ktorej zahynulo viac než 1 milión ľudí a 4 milióny stratili domov v dôsledku nezákonnej, nespravodlivej vojny založenej na klamstvách. Neboli tam žiadne zbrane hromadného ničenia ani prepojenie medzi Saddámom Husajnom a al-Káidou. To je prostá pravda. Jedinou pravdivou vecou bol záujem severoamerického ropného priemyslu získať kontrolu nad ropou v Iraku.

To je prostá pravda. Táto pravda sa okrem toho nemôže presadzovať za prítomnosti okupačných jednotiek, ktoré všetko zhoršujú. V súčasnosti by ma neprekvapilo, keby prijaté rozhodnutie o vylúčení opozičných

strán vyústilo do skutočnej občianskej konfrontácie. Niektoré európske veľvyslanectvá momentálne nevylučujú možnosť vojenského prevratu, skutočného vojenského prevratu v Iraku. Vyhliadky sú preto veľmi temné.

Vyzývam vás, aby ste pracovali rýchle na čo najskoršom stiahnutí okupačných jednotiek. Sú faktorom, ktorý zhoršuje skutočnú situáciu v Iraku. Organizácia Spojených národov by preto mala prebrať kontrolu a umožniť transformáciu, ktorá zabezpečí návrat do normálneho stavu na základe práva, ktoré sa malo vždy dodržiavať, inými slovami, medzinárodného práva.

Bastiaan Belder, v mene skupiny EFD. – (NL) Vážená pani predsedajúca, pani vysoká predstaviteľka, na Vianoce v roku 2009, keď sme boli na vianočných prázdninách, bolo v Iraku, v Mezopotámii, zatvorených veľa kostolov. Hrozby bombových útokov viedli k tejto smutnej situácii podobne ako v minulom roku. Ale kostoly sú často prázdne aj tak, či už bez hrozieb alebo s nimi, pretože čoraz viac kresťanov opúšťa túto krajinu. Úroveň násilia voči nim sa zvyšuje napriek tomu, že ich počet klesá. Pred Vianocami sa uskutočnili tri vražedné útoky v Mosule. Kresťania v meste Kirkúk, ktoré bolo predtým relatívne bezpečné, boli navyše niekoľko mesiacov konfrontovaní s pokračujúcou sériou únosov a vražd, ktoré viedli k úteku stoviek kresťanských rodín.

Zatiaľ čo v roku 2003 bolo v Iraku približne 1,5 milióna kresťanov, viac než polovica z nich teraz hľadá záchranu útekem pred náboženskými čistkami, čistkami, ktoré vykonávajú islamistickí extrémisti. Jeden iracký kresťan sa spýtal, či sa Európska rada a 27 členských štátov budú len mlčky prizerať tejto tzv. afganizácii Iraku. Rád by som si vypočul váš názor na túto vec, pani vysoká predstaviteľka. Nech už je to akokoľvek, Mezopotámia bez svojho prastarého kresťanského spoločenstva nebude mať tolerantnejšiu budúcnosť a z dlhodobého hľadiska to nebude dobré ani pre bezpečnosť Európy.

Elena Băsescu (PPE). – (RO) Prípravy na parlamentné a prezidentské voľby 7. marca vyvolali horúčkovitú aktivitu a aj vytváranie nových koalícií a aliancií. Niektorí oponenti irackého predsedu vlády chcú obnoviť staré aliancie, napríklad *Irackú spojenú koalíciu*. Predseda vlády sa na druhej strane snaží pritiahnuť sekulárne skupiny alebo nezávislých kandidátov, aby sa pridali ku koalícii *Právny štát*.

Nesmieme však zabudnúť na to, že po týchto parlamentných a prezidentských voľbách bude musieť vláda zorganizovať referendum v Kirkúku. Existuje možnosť, že bezpečnostná situácia v Iraku sa zhorší v prípade, ak niektoré iracké skupiny spochybnia tieto voľby, alebo v prípade vnútorných konfliktov.

Hlavné problémy, pred ktorými stoja orgány v Bagdade, sú posunutie termínu referenda o dohode SOFA podpísanej s USA a dokončenia zákona o ropе a zemnom plyne, pokles cien ropy, veľký počet poprav – na trest smrti bolo v súčasnosti odsúdených 900 osôb – a používanie mučenia na vynútenie priznania. Všeobecné zhoršenie situácie v oblasti ľudských práv vyvoláva hlboké znepokojenie EÚ. V neposlednom rade prišlo aj k zvýšeniu úrovne korupcie. Jeden z príkladov, ktorý by som chcela uviesť, je uväznenie bývalého irackého ministra obchodu.

Čo sa týka vzťahov s Irakom, cieľom Rumunska je dosiahnuť zmenu zamerania pomoci z oblasti vojenskej bezpečnosti na oblasť civilnej bezpečnosti. Naša krajina ukázala, že si plní svoje záväzky voči partnerom prostredníctvom pokračujúcej vojenskej prítomnosti v Iraku až do ukončenia misie.

Ana Gomes (S&D). – (PT) Demokratické úspechy irackého ľudu musia byť konsolidované a prehĺbené, podobne ako aj bezpečnostná situácia. V uplynulých mesiacoch došlo k povzbudzujúcim zmenám v alianciách, ktoré veľmi prispeli k prekonaniu etnicko-náboženských rozdielov určujúcich irackú politiku v posledných rokoch. Úspech novej kurdskej strany *Zmena* je príkladom normalizácie politického života v Iraku. Nedávne vyhlásenie volebnej komisie o tom, že približne 500 sunnitských politikov bude vylúčených z volieb, však neprispieje k národnému zmiereniu, môže ohroziť volebný proces a mohlo byť opäť rozdávať konflikty. Správy o uplatňovaní trestu smrti sú tiež sklúčujúce. Pani barónka Ashtonová, vedúci európski predstavitelia by sa mali snažiť presvedčiť iracké orgány, aby tento trest zrušili. V tejto súvislosti je dôležité aj posilnenie misie EULEX.

Jeden a pol milióna Iračanov stále žije v susedných krajinách. Mnohí sa nebudú môcť vrátiť späť. Európske krajiny, ktoré sa zúčastnili na invázii v roku 2003, majú osobitnú zodpovednosť a mali by prijať väčší počet týchto utečencov. V tejto súvislosti, podobne ako v prípadoch podpory vnútorne vysídlených osôb, problematiky ľudských práv vo všeobecnosti a práv žien osobitne, takisto boja proti korupcii, je veľmi dôležité, aby iracká vláda prepracovala zákon o mimovládnych organizáciách, aby sa spoločnosť mohla organizovať sama. Je mimoriadne dôležité, aby Európska únia podporovala interakciu medzi irackými a európskymi mimovládnymi organizáciami. Občianska, slobodná a dynamická spoločnosť je predpokladom konsolidácie demokracie v Iraku.

Tomasz Piotr Poręba (ECR). – (PL) Vážená pani predsedajúca, pani Ashtonová, napriek obrovskému nasadeniu medzinárodných jednotiek a stovkám obetí v rámci medzinárodnej koalície vrátane 23 poľských vojakov je situácia v Iraku naďalej zlá. Je to krajina, v ktorej sa musíme vyrovnáť s teroristickými útokmi a prenasledovaním náboženských menšín vrátane kresťanskej menšiny. Samozrejme, v porovnaní so situáciou spred niekoľkých rokov sa dosiahol určitý pokrok. Stále však dostávame správy o teroristických útokoch, ktoré destabilizujú nielen Irak, ale aj celý Blízky východ. Cieľom teroristov a sponzorov medzinárodného terorizmu je destabilizácia Iraku. Mnoho dôkazov smeruje k tomu, že Irán je zodpovedný za financovanie terorizmu.

Aký je váš názor, pani Ashtonová, ako vysokej predstaviteľky Európskej únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, na úlohu Iránu pri zasahovaní do záležitostí Iraku? Chcel by som vás vyzvať, aby ste prijali asertívnejší prístup a spolupracovali so Spojenými štátmi s cieľom dosiahnuť riešenia, ktoré ovplyvnia Irán a vyvinú naň tlak, aby zastavil zasahovanie do vnútorných záležitostí Iraku. Podľa môjho názoru len vtedy bude existovať možnosť dosiahnuť určitý stupeň stability v regióne.

Jean-Luc Mélenchon (GUE/NGL). – (FR) Vážená pani predsedajúca, pani vysoká predstaviteľka, nestotožňujeme sa s vašim optimizmom, ani čo sa týka situácie v Iraku, ani čo sa týka výhod koalície, pretože hraničí so zaslepenosťou. Invázia a obsadenie Iraku sa uskutočnili na základe zámerne nepravdivých informácií o prítomnosti zbraní hromadného ničenia.

V dôsledku toho bolo 17 z 27 členských štátov EÚ zatiahnutých do útoku na Irak a jeho okupácie. Krajina je v ruinách, jej dedičstvo bolo vylúpené, jej obyvateľstvo je hlboko rozdelené. Náboženský fanatici tam získavajú početné rezervy bojovníkov. Iránska tyrania tam svojvoľne zasahuje. Voľby sa uskutočňujú poľutovaniahodným a nespravodlivým spôsobom.

Čo plánujete a čo plánujeme urobiť, aby sme zobrali na zodpovednosť krajiny, ktoré klamali a ktoré by zajtra mohli zasa začať s Jemenom alebo ktorýmkoľvek iným štátom? Aké opatrenia plánujete prijať na odsúdenie okupantov za používanie nekonvenčných, chemických a rádiologických zbraní a munície s ochudobneným uránom, ktorých dôsledky pre budúce generácie sú dobre známe? Ako môžeme zabezpečiť, aby sa tieto zbrane nepoužili v Afganistane, keď sme odvrátili pohľad od situácie v Iraku?

Fiorello Provera (EFD). – (IT) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, úprimne vítame nadchádzajúce voľby v Iraku, pretože predstavujú ďalší krok smerom k demokracii. Nebudú slobodné ani spravodlivé, ale musíme robiť jeden malý krok za druhým.

Obnova Iraku z hospodárskeho, obchodného, kultúrneho a finančného hľadiska a zaručenie jeho bezpečnosti sú základné podmienky rozvoja demokracie, ale musíme presadzovať aj posilňovanie inštitúcií krajiny. Mierové spolužitie rôznych etnických a náboženských skupín v Iraku možno dosiahnuť prostredníctvom obnovy inštitúcií a realizáciou federatívneho modelu, federalizmu, ktorý umožňuje širokú autonómiu rôznych regiónov v rámci unitárneho štátu. Skúsenosť irackého Kurdistanu by mohla byť užitočným podnetom.

Chcel by som preto vedieť názor pani barónky Ashtonovej, vysokej predstaviteľky, na inštitucionálny aspekt krajiny.

Alf Svensson (PPE). – (SV) Keď sa diskutuje o Iraku, hovorí sa, samozrejme, veľa o násilí a strašných udalostiach, ale je neodškriepiteľné, že v krajine prebieha demokratizačný proces.

Chcel by som vám pripomenúť, že 3 912 žien celkom otvorene kandidovalo v komunálnych voľbách v Iraku minulý rok. To znamená, že na jedno miesto kandidovalo približne desať žien. To treba vnímať ako pozitívnu vec, najmä v arabskej krajine. Dalo nám to aj určitú nádej pred parlamentnými voľbami, ktoré sa uskutočnia 7. marca tohto roku, najmä preto, lebo sunniti sa zúčastnili na komunálnych voľbách. Ako však už bolo uvedené, vládna komisia pred dvoma týždňami odmietla 14 sunnitským stranám a niekoľkým stovkám osôb povoliť účasť na voľbách. Medzi osobami, na ktoré sa vzťahuje tento zákaz, sú aj minister obrany Abdul Kádír al-Ubajdí a Salíh al-Mutlák, vedúci predstaviteľ irackého *Frontu pre národný dialóg* vedeného sunnitmi.

Iracké parlamentné voľby sú, samozrejme, kľúčové pre budúcnosť krajiny a pre budúcnosť demokratizácie Iraku, najmä čo sa týka etnickej a náboženskej súdržnosti krajiny. Chcel by som tiež zdôrazniť, že musíme hovoriť otvorene, pokiaľ ide o zaobchádzanie s etnickými a náboženskými menšinami v Iraku. Ako som uviedol, iracké parlamentné voľby budú rozhodujúce z hľadiska toho, ako budeme vnímať Irak v blízkej budúcnosti. Čo môže EÚ podľa vysokej predstaviteľky pani barónky Ashtonovej urobiť preto, aby nadchádzajúce parlamentné voľby v Iraku viac zapájali rôzne skupiny a boli demokratickejšie?

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) V uplynulých rokoch Európska únia významne posilnila svoje vzťahy a vplyv v krajinách Blízkeho východu. Európska únia vždy venovala veľa pozornosti Iraku a spolu s medzinárodným spoločenstvom sa zúčastnila na rekonštrukcii Iraku a na mierotvorných a bezpečnostných misiách. Rôzne skupiny stále bojujú o moc v krajine, čo je prekážkou zavádzania reforiem v krajine v rôznych oblastiach. Skutočnosť, že 14 strán bolo vylúčených z účasti na budúcich voľbách, je tiež dôvodom pre obavy. Irak si vybral cestu demokracie, a preto musia Európska únia a iné štáty žiadať – a ak to bude potrebné, aj pomôcť zabezpečiť –, aby sa dodržiavali medzinárodné záväzky, ktoré krajina prijala, ako aj ľudské práva a slobody. Domnievam sa, že Irak je skutočne pripravený na úzku spoluprácu s Európskou uniou. Memorandum o porozumení medzi EÚ a Irakom o spolupráci v oblasti energie, ktoré bolo podpísané v pondelok, predstavuje jeho záväzok rozvíjať dlhodobý vzťah, ktorý bude vzájomne výhodný. Z hľadiska energie je Irak pre Európsku úniu veľmi dôležitý, ale zaručenie dodávok energie je nevyhnutne spojené s hospodárskou a politickou stabilitou v krajine, ktorá v súčasnosti chýba. Pravdaže, je to dlhodobý proces, ale myslím si, že Európska únia, vysoká predstaviteľka a medzinárodné spoločenstvo musia ponúknuť prostriedky a riešenia, aby sa zásady ľudských práv a právneho štátu stali základnými piliermi budúcej politiky Iraku.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Vážená pani predsedajúca, pani Ashtonová, chcel by som povedať, že keby som chcel zhrnúť prejav pani Ashtonovej jednou vetou, povedal by som, že to bol oficiálny optimizmus. Myslím si však, že Európa a naši voliči očakávajú niečo konkrétnejšie a očakávajú pravdu. Politici ukazujú, kto vlastne sú, nielen tým, čo hovoria, ale aj tým, čo nehovoria. A ja som nepočul vo vašom prejave, pani Ashtonová, nič o určitých veciach, ktoré šokovali významnú časť európskej verejnosti vrátane verejnej mienky v našej krajine. Myslím napríklad na pravidelné prenasledovanie menšín v Iraku vrátane, a to zdôrazňujem, kresťanov. To je realita, ktorou si môžeme byť istí.

Myslím si, že môj kolega pán Poręba mal pravdu v tom, čo pred chvíľou povedal o iránskom zasahovaní v Iraku. Neplatí to isté o irackých úradoch a ich škandalóznom zasahovaní v tábore Ašraf, v ktorom sú umiestnení iránski utečenci? Nerobia to iracké orgány? Zdá sa mi, že to treba veľmi zdôrazniť najmä preto, lebo iracké orgány prijímajú finančnú pomoc od Európskej únie, ktorú potom často využívajú veľmi nevhodným spôsobom, napríklad na zasahovanie v tábore Ašraf.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, myslím si, že Irak môže poslúžiť ako príklad toho, ako je niekedy potrebné použiť silu na odstránenie diktatúry, ktorá ničí tisíce svojich oponentov chemickými zbraňami. Tieto rozhodnutia sú ťažké. Preto by som nám všetkým chcel dnes pripomenúť, keď hovorím o Iraku, tisíce vojakov zo Spojených štátov, Talianska, Poľska a iných krajín, ktorí padli v Iraku, a chcel by som pripomenúť ich rodiny. Išli tam vo viere, že budú slúžiť dobrej veci, a ako ste tu počuli, Irak je dnes na ceste budovania demokracie.

Viem, že dnes vás všetci vyzývame, pani Ashtonová, aby ste boli aktívnejšia, ale chceme, aby bola aktívna Európska únia. Choďte, prosím, do Iraku a predložte hodnotenie o situácii, aby pomoc, ktorú posielajú Európska únia, bola použitá za rovnakých podmienok, ktoré tu boli spomenuté, a najmä vzhľadom na ochranu menšín.

Janusz Władysław Zemke (S&D). – (PL) Vážená pani predsedajúca, náhodou teraz hovoria len Poliáci, ale máme skúsenosti so zapojením Poľska a poľských vojakov do obnovovania bezpečnosti v Iraku.

Stotožňujem sa s vašim názorom, pani Ashtonová, že situácia v Iraku je, našťastie, trochu lepšia než v minulosti, ale ešte stále je v dosť krehkom stave. Popri rôznych opatreniach, ktoré prijíma Únia, by som chcel navrhnúť dve konkrétne opatrenia, pretože sa mi zdá, že chýbajú. Prvé sa týka veci, ktorá tu dnes nebola spomenutá: myslím si, že pre rozvoj a stabilizáciu Iraku je čoraz dôležitejšie prijať program vzdelávania mladých Iráčanov v Európe, pretože v Iraku je stále nedostatok lekárov, inžinierov a vodohospodárskych špecialistov. Myslím si, že by sme Iraku v tejto oblasti mohli veľmi pomôcť. Druhé opatrenie sa týka ochrany kultúrnych pokladov, ktoré sa nachádzajú v Iraku. Myslím si, že EÚ by mala pomôcť najmä s rekonštrukciou Babylonu. Je to poklad, na ochrane ktorého by malo záležať každému na svete.

Paul Rübig (PPE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pani barónka Ashtonová, moja otázka sa týka memoranda o porozumení, ktoré bolo podpísané v oblasti energie. Myslíte si, že je možné dosiahnuť spolu s pánom Oettingerom alebo s pánom De Guchtom ďalší pokrok? Práve hospodárska rekonštrukcia by podľa môjho názoru priniesla Iraku viac stability. Ak by sme mali zlepšiť vzťahy v oblasti energie, najmä prostredníctvom poskytovania väčšieho objemu európskych zariadení na lepšie využitie zdrojov energie, ktoré sa tam v súčasnosti nachádzajú, pričom by sme tam nakupovali energiu v rámci kompenzácií, dosiahla by sa obojstranne výhodná situácia. Iniciatíva počas nasledujúcich niekoľkých týždňov by mala v tejto súvislosti skutočne zmysel.

Catherine Ashton, vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/podpredsedníčka Komisie.
– Ešte raz vám všetkým ďakujem za dôležitú a zaujímavú rozpravu. Pokúsim sa zareagovať na niektoré z jednoznačných problémov, v súvislosti s ktorými vážení poslanci vyjadrili najviac obáv.

Začala by som tým, že uznávam význam, ktorý vážení poslanci prikladajú problematike menšín. Ako vážení poslanci vedia, jednou zo základných zložiek našej práce v rámci dohôd o partnerstve a spolupráci je, aby sme skutočne zabezpečili, že ľudské práva budú v centre týchto dohôd. Dúfame, že čoskoro budeme môcť podpísať túto dohodu s Irakom, a zaväzujem sa zabezpečiť, aby sa v rámci našej činnosti problematika menšín primerane zohľadnila. To má jednoznačne veľký význam.

Takisto sa stotožňujem s námietkou, ktorú vzniesli viacerí vážení poslanci, týkajúcou sa trestu smrti. Naším jednoznačným cieľom je dosiahnuť jeho zrušenie, a to zo všetkých dôvodov, ktoré vážení poslanci celkom oprávnené naznačili.

Súhlasím aj s tým, že musíme skonsolidovať a posilniť politické procesy, čo bude mať veľký význam vo všetkých našich činnostiach, a že musíme najmä zabezpečiť, aby nám v súvislosti s nadchádzajúcimi voľbami bolo jasné, čo chceme dosiahnuť. Rozumiem pripomienkam, ktoré uviedli vážení poslanci vrátane pána Costu a pána Stevensona v súvislosti s rozhodnutím výboru o vylúčení kandidátov.

Prehliadka kandidátov bola vždy súčasťou predvolebného procesu. Prebieha odvolacie konanie a ja verím, že bude možné, aby prebehlo riadnym spôsobom. Mala by som povedať aj to, že plánujeme vyslať misiu EÚ na budúci týždeň, to znamená šesť týždňov pred voľbami, a to nám umožní priamo na mieste veľmi pozorne sledovať predvolebný proces, o ktorý sa veľmi zaujímate. Veríme a dúfame, že iracké orgány zabezpečia volebný proces, do ktorého sa zapoja rôzne skupiny, a to zo všetkých dôvodov, ktoré absolútne jednoznačne uviedli vážení poslanci vo svojich prejavoch.

Viacerí poslanci spomenuli aj otázku memoranda o porozumení v oblasti energie a jeho dôležitosť a význam. V tejto veci konáme veľmi jasne: spolupracujeme s Irakom ako unitárnym štátom a všetka naša spolupráca prebieha s vládou celého Iraku. Plne podporujeme, aby Irak zostal jednotným a suverénnym štátom. V rámci tejto oblasti bude dôležité rozšíriť spoluprácu. Počula som, čo sa v tejto súvislosti povedalo, najmä čo povedal pán Rübig, ktorý uviedol, že je potrebné ďalej premyslieť posilnenie tejto spolupráce. Budem o tom informovať kandidátov na posty komisárov.

Uvedomujem si tiež, keď hovorím, že existuje problém s bezpečnosťou, že otázka Kirkúku je veľmi dôležitá, ako aj otázka iných spochybňovaných hraníc. Opísala som to ako jeden z hlavných problémov, ktorým Irak v súčasnosti čelí. Jednoznačne si myslím, že Irak musí tieto otázky vyriešiť sám. Irak sa tým musí zaoberať. Som však veľmi ochotná podporiť misiu OSN v Iraku, ktorá vyvinula značné úsilie, aby sa pokúsila o začatie dialógu a procesu. Aby som však bola opatrná, neočakávam, že dialóg dosiahne pre voľbami, teda v tejto konkrétnej fáze, nejakú významnú úroveň.

Ešte niekoľko poznámok o spolupráci v oblasti energie. Vnímate to ako súčasť rozvíjania rozsiahlej a integrovanej politiky v oblasti energie pre Irak. Ide o dodávky a ich bezpečnosť medzi Irakom a Európskou úniou a malo by to, samozrejme, zahŕňať rozvoj obnoviteľnej energie, najmä solárnej a veternej energie, a aj zlepšiť opatrenia zamerané na energetickú účinnosť v rámci Iraku. Dúfam tiež, že počas nadchádzajúcich mesiacov a rokov uvidíme aj technologickú, vedeckú a priemyselnú spoluprácu. Tá poznámka bola výstižná.

Prejdem k otázke nedávneho zrušenia delegácie: pán Meyer uviedol otázku budúcich bezpečnostných obáv. Chceme vidieť zlepšenie v tejto oblasti, ako som naznačila, aby bolo možné vyslať volebnú pozorovateľskú misiu s účasťou poslancov EP. To bude mať jednoznačne mimoriadny význam pre vážených poslancov v blízkom sa volebnom procese a, ako som naznačila, ľudí tam čoskoro vyšleme.

Vážení poslanci spomenuli otázku stiahnutia jednotiek. Prezident Obama, samozrejme, oznámil stiahnutie všetkých vojenských jednotiek do augusta 2010, čo prakticky znamená, že sťahovanie sa začne čoskoro po národných voľbách. To má opäť veľký význam. Naznačila som, že čoskoro vyšleme skupinu na hodnotenie volieb, čo nám, dúfam, pomôže vyriešiť problémy, ktoré v tejto súvislosti spomenuli vážení poslanci.

Čo sa týka tábora Ašraf, neprestajne a opakovane sme upozorňovali Irak, že tento komplexný problém sa musí vyriešiť plne v súlade s medzinárodným právom a jednoznačne bez akéhokoľvek násilia.

Vrátim sa späť na začiatok: v súvislosti s Irakom som optimistická. Existujú závažné problémy a vážení poslanci nás na tieto závažné problémy oprávnené upozorňujú. S blížiacimi sa voľbami a s príležitosťou lepšej spolupráce však vnímame aj príležitosť pre Európsku úniu s jej systémom hodnôt a otázky, ktoré v nás vzbudzujú osobitné obavy: ľudské práva, práva menšín, problematika trestu smrti, rozvoj intenzívnej

spolupráce v oblasti energetickej bezpečnosti a dodávok energie a užšia spolupráca s vládou, pričom jasne vyjadrujeme svoje očakávania – budúcnosť pre Irak, ktorá bude mierová a demokratická. Na dosiahnutí tohto cieľa musíme vytrvalo pracovať.

Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční počas ďalšieho, februárového zasadnutia v Štrasburgu.

Písomné vyhlásenia (článok 149)

Jaromír Kohlíček (GUE/NGL), písomne. – (CS) Poznám málo krajín v relatívnej blízkosti Európy, ktoré sa podarilo demokratizáciou zatlačiť vo vývoji o niekoľko desiatok rokov naspäť. Irak, v ktorom zanechali negatívnu stopu, žiaľ, aj jednotky z krajín EÚ, je určite jednou z nich. V súčasnosti sa jeden z najsekulárnejších štátov islamského sveta nachádza v troskách, pričom jeho tri komunity sa neustále hádajú. Z minulosti prežili už len spomienky na relatívne dobré školstvo a zdravotníctvo krajiny a na pomerne rozvinutú infraštruktúru. Je to jediná krajina v regióne, kde mala kurdská menšina autonómiu, hoci v krajine nevládli ideálne demokratické pomery. Otázka koniec koncov znie, o ktorej krajine regiónu môžeme povedať, že má skutočne demokratický režim? Skutočnosť, že po invázii armády USA bol iracký štát úplne rozvrátený, znamená spolu s čiastočnou likvidáciou infraštruktúry sociálneho, zdravotného a školského systému obrovský krok späť. Zámienka tzv. demokratických volieb to v žiadnom prípade nemôže zakryť. Pretrvávajúca snaha odvieť pozornosť od súčasných problémov inscenovaním procesov s prominentnými predstaviteľmi režimu Saddáma Husajna je naivná. Len človek, ktorý sa vôbec nevyzná v tejto situácii, by si mohol myslieť, že situácia sa týmto spôsobom môže zlepšiť. Jediným pozitívnym aspektom posledného obdobia je skutočnosť, že vláda Spojených štátov a iracká vláda si uvedomili, že zlepšenie nebude možné bez dobrých vzťahov s Iránom.

Artur Zasada (PPE), písomne. – (PL) Optimistický tón prejavu pani Ashtonovej ma potešil, ale radšej by som si zachoval istú opatrnosť pri hodnotení situácie v Iraku. Napriek mnohým náznakom je krajina stále vnútorne nestabilná a určite nemožno povedať, že demokracia sa „zakorenila“. Nemôžeme hovoriť o stabilizácii v krajine, ak v rámci jej hraníc bolo vysídlených 1,8 až 1,9 milióna obyvateľov, ďalší milión úplne opustil krajinu a podmienky, v ktorých žijú utečenci, sú mimoriadne zlé.

Je veľmi dôležité prehodnotiť metódy, ktoré sa v súčasnosti používajú na poskytovanie zahraničnej pomoci utečencom v Sýrii a Jordánsku a vysídleným osobám v Iraku. Táto pomoc sa musí poskytovať dostatočne dlhý čas. Ako dlho? To ešte nevieme. No podobne ako doktor nepreruší liečbu pri prvých náznakoch zlepšenia, ani my si nesmieme dovoliť nechať sa zvieŕť príliš optimistickými prognózami.

(Rokovanie bolo prerušené o 19.25 hod. a pokračovalo o 21.00 hod.)

PREDSEDÁ: PÁN McMILLAN-SCOTT

podpredseda

8. Druhá revízia dohody o partnerstve AKT – ES (Dohoda z Cotonou) (rozprava)

Predsedaajúci. – Ďalším bodom programu je správa pani Evely Jolyovej v mene Výboru pre rozvoj o druhej revízii dohody o partnerstve AKT – ES (Dohoda z Cotonou) (2009/2165(INI)) (A7-0086/2009).

Eva Joly, spravodajkyňa. – (FR) Vážený pán predsedaajúci, pán komisár, dámy a páni, revízia Dohody z Cotonou nám dáva príležitosť poučiť sa z kríz, ktorým v súčasnosti čelíme: hospodárska a finančná kríza, sociálna alebo potravinová kríza, zmena klímy, energetické problémy a pretrvávajúca extrémnej chudoby.

Dominantný hospodársky model, ktorým je nespútaný voľný trh, ako aj náš životný štýl nielenže ukázali svoje hranice, ale vyvolali aj túto bezprecedentnú viacrozmernú krízu. Z tohto dôvodu musíme radikálne prepracovať všetky naše politiky.

Mám dojem, že správa, ktorú ste dnes dostali a ktorú členovia Výboru pre rozvoj jednomyselne schválili, je prvým krokom k tejto potrebnej revízii.

Prvoradá je rešpektovať konzistentnosť. Politika Európskej únie v oblasti obchodu, rybolovu a poľnohospodárstva sa musí navrhovať konzistentným spôsobom a tak, aby zabezpečila udržateľný rozvoj, aby bola zameraná na boj proti chudobe a aby všetkým zaručila slušnú životnú úroveň a príjem.

S poľutovaním vám však musím povedať, že v súčasnosti to tak nie je. Európska únia tým, že dovolila, aby sa obchod stal samoučelný namiesto toho, aby slúžil jej rozvojovej politike, obetovala obyvateľstvo rozvojových krajín v prospech svojich nadnárodných spoločností. Rokovania o dohodách o hospodárskom partnerstve medzi vládami krajín AKT, odbormi a občianskou spoločnosťou sú tak preto dosť kontroverzné, pretože ich považujú za hrozbu pre svoje hospodárstvo.

Poľnohospodárstvo je jednou z najproblematickejších záležitostí a v rámci spolupráce medzi Európskou úniou a krajinami AKT sa hrubo zanedbáva. Hoci vidiecke oblasti a tento sektor predstavujú viac ako 60 % obyvateľstva a ich pracovných miest, ich podiel na európskych fondoch určených pre krajiny AKT je prakticky nulový.

To sa musí zmeniť. Ako môžeme odstrániť chudobu bez toho, aby sme si za prioritu stanovili potravinovú sebestačnosť? Poľnohospodárstvo musí byť v centre záujmu rozvojových politík Európskej únie. Pomoc rozvojovým krajinám ako aj miestnym poľnohospodárom, pokiaľ ide o zabezpečenie ich potravinovej sebestačnosti, je veľmi dôležitá, o to viac, že v súčasnosti je potravinová sebestačnosť podobne ako demokratická legitímnosť vlád týchto krajín ohrozená novým a veľmi znepokojujúcim javom, ktorým je získavanie ornej pôdy zahraničnými investormi, čo malo v roku 2007 za následok nárast cien potravín.

Čína, Saudská Arábia a dokonca Katar teraz vlastnia v rozvojových krajinách tisíce hektárov pôdy. Európska únia a krajiny AKT musia túto situáciu riešiť, pretože môže viesť k násilným konfliktom a nepokojom spôsobeným hladom, a to tak, že zabezpečia, aby sa prístup k prírodným zdrojom, ako je pôda a voda, stal základným a neodňateľným právom miestneho obyvateľstva.

Ďalšia vec, ktorá je pre mňa veľmi dôležitá, sú daňové raje. Ich dôsledky nepriaznivo vplyvajú na rozvinuté krajiny, no ešte viac na hospodárstva a politické inštitúcie rozvojových krajín. Nezákonný finančný tok, ktorý umožňujú, predstavuje asi desaťnásobok sumy určenej na oficiálnu rozvojovú pomoc.

Zastavenie týchto únikov je otázka konzistentnosti a vierohodnosti. Prvým krokom by mohlo byť podpísanie záväznej dohody, na základe ktorej by nadnárodné spoločnosti museli automaticky zverejňovať svoje zisky a dane, ktoré platia v každej krajine, v ktorej podnikajú, čím sa zamedzí zneužívaniu a stratám, ktoré znášajú rozvojové krajiny.

Nakoniec by som rada využila túto rozpravu a ešte raz zdôraznila demokratický deficit tejto revízie, v prípade ktorej naše parlamenty neboli požiadané o konzultáciu. Úloha Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT – ES sa však musí posilniť.

Vážený pán predsedajúci, pán komisár, dámy a páni, dúfam, že vyjednávači využijú túto príležitosť a v rámci tohto partnerstva uskutočnia potrebné zmeny, ktoré budú úspešné a ktorých hlavným príjemcom bude obyvateľstvo krajín AKT.

Vital Moreira, spravodajca Výboru pre medzinárodný obchod požiadaného o stanovisko. – (PT) Vážený pán komisár, dámy a páni, Výbor pre medzinárodný obchod, ktorému mám tú česť председаť, sa rozhodol prijať stanovisko k prebiehajúcej revízii Dohody z Cotonou z dvoch dôvodov.

Po prvé, obchod je dôležitou súčasťou vzťahov medzi krajinami Afriky, Karibiku a Tichomoria (AKT) a Európskou úniou. Po druhé, Dohoda z Cotonou so sebou priniesla nové dohody o hospodárskom partnerstve, ktoré sú v podstate obchodnými dohodami.

Z týchto dôvodov sme sa rozhodli prispieť prostredníctvom správy, ktorej som spravodajcom.

V tejto správe sa zaoberáme dvomi vecami: po prvé, rešpektovaním jednotlivých častí dohôd o hospodárskom partnerstve a parlamentných monitorovacích inštitúcií, ktoré boli zriadené, ako je Cariforum, a po druhé, využitím synergií pri súčasnom rešpektovaní autonómie oboch inštitúcií. Inými slovami, rešpektovaním synergií v rámci Spoločného parlamentného zhromaždenia, ktoré je akýmsi sprostredkovateľom medzi Európskou úniou a krajinami AKT, a novými medziparlamentnými inštitúciami pre dohody o hospodárskom partnerstve.

Karel De Gucht, člen Komisie. – Vážený pán predsedajúci, veľmi si cením pozornosť, ktorú venujete druhej revízii Dohody z Cotonou. S veľkým záujmom som si prečítal správu Výboru pre rozvoj, ktorá obsahuje vynikajúcu analýzu danej situácie. Počas celého procesu je pre nás prioritou informovať Parlament, tak ako sme to robili počas posledných mesiacov.

Rokovania nabrali na dynamiku a v súčasnosti vstupujú do záverečnej fázy a nadchádzajúca spoločná diplomatická schôdza overí význam týchto rokovaní. Na spoločnom mimoriadnom zasadnutí ministrov, ktoré sa bude konať v marci, sa budeme snažiť ukončiť rokovania v súlade s Dohodou z Cotonou.

Dovoľte mi, aby som sa s vami podelil o niekoľko postrehov k tejto správe. Táto správa sa predovšetkým ukázala ako veľmi nápomocná pri podpore určitých pozícií EÚ. Spomeniem niektoré z nich: vaše stanovisko k posilneniu národných parlamentov AKT, k Medzinárodnému trestnému súdu a ostatným záležitostiam v oblasti ľudských práv potvrdilo našu rokovaciu pozíciu. Podobne súhlasíme aj s významom, ktorý prikladáte zmene klímy a potravinovej bezpečnosti a ktorý sa odrazí aj v konečnom výsledku.

Rád by som sa zameral na štyri body, pričom by som začal významom parlamentného rozmeru, ktorý stelesňuje Spoločné parlamentné zhromaždenie, ktorému táto správa pripisuje veľký význam. Komisia sa v Dohode z Cotonou zaviazala posilniť parlamentný rozmer. Naším zámerom preto nie je oslabiť Spoločné parlamentné zhromaždenie. Práve naopak, návrh Komisie sa musí zväziť v širšom kontexte rozšírenia parlamentných funkcií v oblasti dohľadu, najmä so zreteľom na existujúce a budúce dohody o hospodárskom partnerstve (DHP) a programy ERF. Mali by sme zabezpečiť maximálnu synergiu medzi DHP a inštitúciami podľa Dohody z Cotonou a tiež medzi regionálnymi schôdzami Spoločného parlamentného zhromaždenia a parlamentnými orgánmi. V tejto základnej úprave by bolo vhodné znížiť počet plenárnych zasadnutí Spoločného parlamentného zhromaždenia. Komisia však akceptuje, že túto záležitosť musia schváliť aj tí, ktorých sa najviac týka, a preto je ochotná znovu zvážiť svoje stanovisko. Zároveň by sme sa od Parlamentu chceli dozvedieť viac o tom, ako vidí úlohu Spoločného parlamentného zhromaždenia a jeho fungovanie v meniacom sa politickom a inštitucionálnom prostredí.

Vytvorenie DHP neznamena len potrebu zabezpečiť synergiu medzi nimi a inštitúciami podľa Dohody z Cotonou, ale aj aktualizovať obchodné ustanovenia tejto dohody, pretože obchodný režim Dohody z Cotonou je už zastaraný. Spolu s partnermi AKT sme sa dohodli, že budeme pokračovať v rokovaníach zameraných na regionálne dohody o európskom partnerstve. V tejto súvislosti by som ako komisár pre rozvoj zdôraznil, že nie je politicky vhodné ani právne prípustné začleniť jednostranné obchodné režimy EÚ ako GSP alebo GSP+ do Dohody z Cotonou, ako sa to navrhuje v návrhu správy, pretože závisia od autonómnych režimov EÚ. Naproti tomu Komisia víta žiadosť, aby sa v Dohode z Cotonou venovala väčšia pozornosť otázkam obchodu a rozvoja vo všeobecnosti, a najmä pomoci určenej pre obchod.

Vo svojej správe vyjadrujete obavy, že uzatvorenie DHP a zvýšená regionalizácia môžu oslabiť súdržnosť skupiny AKT. Komisia sa domnieva, že regionálna diferenciácia v rámci Dohody z Cotonou je skôr príležitosťou ako hrozbou. Regionálna integrácia je kľúčovým prvkom rozvoja krajín AKT a túto skutočnosť musíme začleniť do Dohody z Cotonou, aby sa väčšmi podporilo jej úsilie o dosiahnutie tohto cieľa. V žiadnom prípade to však neznamená zrušiť skupinu AKT a naši partneri AKT s týmto prístupom v plnej miere súhlasia.

Dovoľte mi teraz stručne sa zmieniť o odvetvových politikách, ktoré vo svojej správe zdôrazňujete. Plne súhlasíme s významom problematiky zmeny klímy a obnoviteľných energií, ktorá už bola zahrnutá do súčasnej revízie. Podobným spôsobom budeme riešiť otázku potravinovej bezpečnosti v regionálnej oblasti.

Takisto zdôrazňujete aj význam dobrej správy vecí verejných v daňových otázkach a vo fiškálnej oblasti. Dobrá správa vecí verejných je základnou zásadou Dohody z Cotonou. Komisia na základe článku 9 Dohody z Cotonou v súčasnosti pripravuje novú politiku v oblasti dobrej správy vecí verejných v daňových otázkach v kontexte rozvojovej spolupráce. Tieto aspekty sa snažíme vyriešiť aj v prebiehajúcej revízii. Preto môžem potvrdiť, že máme spoločný cieľ, ktorým je vytvoriť spravodlivé a účinné daňové systémy podporujúce rast a účinnú daňovú správu, ako aj zvýšiť účasť rozvojových krajín v medzinárodných daňových procesoch.

Uvedomujem si, že ľutujete skutočnosť, že Komisia pred začatím procesu revízie neuskutočnila konzultácie s väčším množstvom zainteresovaných strán – odseky 2 a 8 – a plne súhlasím, že pre budúce vzťahy medzi AKT – ES po roku 2020 je potrebný komplexný konzultačný proces, pokiaľ možno vo forme zelenej knihy. Výsledky súčasnej revízie budeme musieť vyhodnotiť ako východisko pre túto vec a istú formu ponaučenia.

Cristian Dan Preda, v mene skupiny PPE. – (RO) Na úvod by som chcel zablahoželať pani Jolyovej k vypracovanej správe. Oblasti, ktorých sa týka, sú mimoriadne dôležité, pokiaľ ide o zabezpečenie, aby Dohoda z Cotonou bola aj naďalej základom pre solídne partnerstvo s krajinami AKT, ako aj relevantným nástrojom v súvislosti s novými problémami, ktorým tieto krajiny čelia.

Rokovania prebiehajú v časoch, ktoré, ako všetci dobre vieme, sú ťažké a zložité. Na jednej strane krajiny AKT hlboko zasiahla nielen hospodárska a finančná kríza, ale aj nedostatok potravinovej bezpečnosti a dôsledky zmeny klímy. Na druhej strane musia všetky strany zúčastnené na rokovaní čeliť inštitucionálnej

výzve, ktorou je zohľadniť primeraným spôsobom trendy zamerané na regionalizáciu vzťahov medzi krajinami AKT a Európskou úniou. Odteraz musíme zabezpečiť, aby revidovaný text obsahoval všetky prvky, ktoré sú potrebné na spoluprácu zameranú na podporu účinného rozvoja, ktorá prispeje k dosiahnutiu rozvojových cieľov tisícročia v krajinách AKT.

Rád by som tiež zdôraznil, že som v mene Európskej ľudovej strany (kresťanských demokratov) predložil päť pozmeňujúcich a dopĺňujúcich návrhov. Domnievam sa, že tieto návrhy prispievajú k lepšiemu pochopeniu niektorých návrhov tejto správy. Napríklad je dôležité, aby sa v odseku 29 v súvislosti s ornou pôdou trvalo na koncepcii vlastníctva.

Okrem toho, pokiaľ ide o vytvorenie mechanizmu, na základe ktorého budú nadnárodné spoločnosti povinné zverejňovať svoje zisky, sa domnievam, že tento návrh by sa mal presadzovať na medzinárodnej úrovni. V odseku 25 je dôležité zreteľne stanoviť potrebu riešenia otázky potravinovej bezpečnosti konzistentným spôsobom ako súčasť rozvojovej politiky EÚ. A nakoniec, v odseku 31 stanovisko o readmisných dohodách s tretími krajinami neodráža názor skupiny PPE na túto záležitosť.

Harlem Désir, v mene skupiny S&D. – (FR) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, dámy a páni, takisto by som chcel zablahoželať pani Jolyovej k jej práci, teda k správe, a k tomu, že zohľadnila prínos Skupiny progresívnej aliancie socialistov a demokratov v Európskom parlamente, a hoci sme neskôr opäť predložili niektoré pozmeňujúce a dopĺňujúce návrhy, aj tie boli zapracované do uznesenia, ktoré predložila.

Pre našu skupinu je partnerstvo medzi Európskou úniou a krajinami AKT súčasťou historického záväzku, musí si zachovať všetky svoje konkrétne charakteristiky a nesmie sa oslabiť, a to ani v prípade potreby súladu s určitými pravidlami, ako sú pravidlá WTO. Väčšmi nám záleží na tom, aby si toto partnerstvo zachovalo najmä konzistentnosť všetkých európskych politík – obchodnej politiky, rozpočtovej politiky – s cieľmi v oblasti rozvoja, ale aj pokiaľ ide o podporu mieru, bezpečnosti, demokracie a ľudských práv v krajinách AKT.

Nie je to otázka zavedenia modelu, ale práce s týmito krajinami s cieľom zabezpečiť ich rozvoj, ktorý musí byť trvalo udržateľný. Z tohto hľadiska je veľmi dôležité, aby táto revízia umožnila zohľadniť nové prvky z posledných piatich rokov: boj proti zmene klímy, prenos technológií, rozvojová pomoc v oblasti obnoviteľnej energie, boj proti potravinovej kríze, čím by sa väčšmi zdôraznila naša spolupráca v oblasti poľnohospodárstva, potravinovej sebestačnosti, boja proti finančnej deregulácii, dobrej daňovej správy a boja proti daňovým rajom. Prispeli sme v každej z týchto oblastí.

Chcel by som zdôrazniť dva body. Obchod: realizáciou dohôd o hospodárskom partnerstve sa určité ustanovenia Dohody z Cotonou stanú zbytočnými, máme však záujem o to, aby sa v tejto dohode aj naďalej uvádzalo, že obchodné doložky a obchodné režimy, z ktorých profitujú krajiny AKT, nesmú byť menej výhodné ako tie, z ktorých profitovali predtým. Domnievame sa, že do Dohody z Cotonou by sme mali začleniť GSP, predbežné DHP a všetky tieto ustanovenia.

A nakoniec, pokiaľ ide o emigráciu, čo naši kolegovia v skupine zdôraznia, domnievame sa, že je potrebné uviesť, aby sa v dohodách o prisťahovalectve zachovali práva migrantov, ako aj to, že nemôžeme akceptovať tranzitné režimy do krajín, ktoré nezaručia dodržiavanie ľudských práv.

Louis Michel, v mene skupiny ALDE. – (FR) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, aj ja by som chcel zablahoželať pani Jolyovej k precíznosti a dôkladnosti jej správy, ako aj k veľmi primeranej analýze, ktorú táto správa obsahuje.

Druhá revízia Dohody z Cotonou musí rozšíriť *acquis* z Lomé tým, že skonsoliduje jednotu, súdržnosť a solidaritu medzi štátmi AKT. Táto dohoda musí, samozrejme, zaručiť aj to, aby tieto krajiny mohli prevziať kontrolu nad svojou rozvojovou politikou.

Plánovanie, opätovné preskúmanie a monitorovanie tejto dohody by sa tak malo stať výsadou parlamentov našich partnerských krajín. Viem, že je to očividne obrovská výzva, ale domnievam sa, že na podporu týchto parlamentov musíme vynaložiť mimoriadne úsilie. Ide o očakávanie, ktoré musíme veľmi otvorene vyjadriť orgánom našich partnerských krajín. Ako viete, niektoré vlády nie sú ochotné podporiť parlamentnú rozpravu vo svojich krajinách.

Takisto žiadam, aby sa posilnila najmä demokratická kontrola a úloha Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT – ES, a to prostredníctvom začlenenia doložiek do Dohody z Cotonou, ktoré Spoločnému parlamentnému zhromaždeniu umožnia prijímať národné a regionálne strategické dokumenty na

prerokovanie. Domnievam sa, že v budúcnosti sa s národnými a regionálnymi parlamentmi bude musieť systematickejšie konzultovať o procese návrhu regionálnych a národných strategických dokumentov.

Chcem povedať aj niekoľko slov o organizácii práce Spoločného parlamentného výboru. Domnievam sa, že by sa mali uskutočniť dve zasadnutia. Zníženie tohto počtu na jedno zasadnutie by našim partnerom vyslalo veľmi negatívny signál. Regionálne schôdze by sa možno mohli organizovať v užšej spolupráci; v tejto súvislosti predložím 25. januára predsedníctvu Spoločného parlamentného zhromaždenia niekoľko konkrétnych návrhov.

V záujme konzistentnosti a efektívnosti trvám na tom, aby parlamentné orgány poverené monitorovaním DHP tvorili členovia Spoločného parlamentného zhromaždenia s cieľom lepšie zaručiť rozmer ich rozvoja. Ďalej vítam vaše zreteľné pripomienky k tomuto vyhláseniu, pán komisár, v rámci vašej funkcie budúceho komisára pre obchod. Ani na chvíľu som nepochyboval o vážnosti vašich úmyslov, keď ste uviedli, že chcete poskytnúť týmto dohodám o hospodárskom partnerstve rozvojový rozmer.

Revízia Dohody z Cotonou by nakoniec mala zabezpečiť zvýšenie pomoci a financovania pre krajiny AKT s cieľom pomôcť im prijať potrebné opatrenia na boj proti zmene klímy.

Nirj Deva, v mene skupiny ECR. – Vážený pán predseda, je to dookola to isté. Neustále hovoríme o znížení chudoby. Toto je už 10. ERF. Do tzv. zníženia chudoby sme vložili už asi 350 miliárd EUR, odkedy vieme, že jej miera stúpla.

Čím to je, že v krajinách AKT máme politiky a programy, ktoré sme v priebehu našej vlastnej európskej histórie nikdy nemali? Provincie Bruselu alebo Brabantska nezbohatli ani neodstránili chudobu pomocou toho, čo sa snažíme vykonať v krajinách AKT. Priniesli sme do Európy bohatstvo tým, že sme ho vytvorili. Ako to však urobíme v krajinách AKT?

Pani Jolyová veľmi zaujímavým spôsobom uviedla, že existuje únik kapitálu. Hovorí, že odchádza osemnásobok toho, čo prichádza do týchto krajín. Prečo sa tento kapitál nepoužije v týchto krajinách? Prečo nevytvárame podmienky na to, aby tento kapitál ostal v krajine a vytváral pracovné miesta a prosperitu? Kým nenájdeme odpoveď na tieto otázky, míňame peniaze daňových poplatníkov bez toho, aby sme skutočne zbavili chudoby aspoň jedného človeka.

Gabriele Zimmer, v mene skupiny GUE/NGL. – (DE) Vážený pán predseda, naša skupina podporuje správu pani Jolyovej. Žiadame, aby sa okrem iného zohľadnili nasledujúce problémy: zahrnutie následkov zmeny klímy a potrebných adaptačných opatrení pre krajiny AKT; obava krajín AKT, že regionálne rokovania EÚ so skupinami krajín AKT oslabia solidaritu v rámci spoločenstva AKT; a možnosť podpory nevyhnutných investícií do oblasti verejných služieb a verejnej infraštruktúry prostredníctvom úverov investičnej banky na základe Dohody z Cotonou. Zároveň sme proti zahrnutiu kvót pre návrat migrantov z EÚ do krajín AKT do týchto rokovaní.

Prvá revízia Dohody z Cotonou dosiahla politický rozmer. Tentoraz ide o parlamentný rozmer, na základe ktorého považujeme myšlienku zníženia zasadnutí Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT – ES na jedno zasadnutie do roka za nepochopiteľnú.

Krisztina Morvai (NI). – (HU) Bola som šokovaná, keď som počas konferencie o potravinách videla v rukách africkej delegácie transparent s nápisom: Nezásobujte Afriku potravinami. Mali by sme si uvedomiť, že Afrika nepotrebuje pomoc, ale potravinovú sebestačnosť. Je zaujímavé, že africké obyvateľstvo a poľnohospodári majú rovnaké záujmy ako postkomunistickí poľnohospodári a obyvateľstvo východnej Európy, alebo, ak by sme chceli zájsť do extrém, francúzski poľnohospodári a obyvatelia, konkrétne nevyhnutnosť miestnych poľnohospodárov prijať rozhodnutie, čo chcú produkovať, ako to chcú produkovať a predávať na miestnom trhu. Záujmom miestneho obyvateľstva je preto jesť miestne zdravé potraviny dobrej kvality. Myšlienky liberalizovaného, globálneho voľného trhu na jednej strane a potravinovej sebestačnosti na strane druhej patria medzi dva odlišné systémy logiky. Mali by sme sa rozhodujúcejším spôsobom zasiať za myšlienku potravinovej sebestačnosti.

Filip Kaczmarek (PPE). – (PL) Vážený pán predseda, pán komisár, druhá revízia Dohody z Cotonou prichádza vo veľmi zaujímavom čase, pretože poskytuje analýzu ustanovení tejto dohody v súvislosti s rýchlo sa meniacou realitou. Od predchádzajúcej revízie z roku 2005 sa toho veľa udialo: kríza v oblasti hospodárstva, potravín, energie a financií a zmeny vyplývajúce z klimatických rokovaní a ich vplyv na rozvojové krajiny.

To, čo však poslancov Európskeho parlamentu musí zaujímať, je úloha Spoločného parlamentného zhromaždenia a prípadné snahy o obmedzenie jeho zasadnutí a jeho úlohy. Veľmi vítam vyhlásenie pána

komisára, že Európska komisia nemá takýto zámer. Je to dôležité, pretože ani Európsky parlament, ani Spoločné parlamentné zhromaždenie či parlamenty krajín AKT sa nezúčastnili na rozhodovacom procese, ktorého výsledkom boli zmeny tejto dohody.

Ďalšou dôležitou záležitosťou je regionalizácia vzťahov medzi Európskou úniou a krajinami AKT, a najmä charakter tejto regionalizácie. Nie som proti regionalizácii, ale som presvedčený, že regionálne zasadnutia Spoločného parlamentného zhromaždenia nemusia nahradiť plenárne zasadnutia. Mimochodom, bolo by pravdepodobne oveľa prirodzenejšie, keby rozhodnutia o štruktúrach a zásadách práce Spoločného parlamentného zhromaždenia prijímalo samotné zhromaždenie a nie zmluvné strany dohody.

Podporujem zámer vyjadrený v správe, ktorým je posilnenie národných parlamentov. Pán Michel o tom hovoril. Boli by sme radi, keby v budúcnosti všetci zástupcovia krajín AKT, ktorí sa zúčastňujú na činnosti Spoločného parlamentného zhromaždenia, boli poslancami vo svojich vlastných parlamentoch a nie zástupcami svojich vlád.

Takisto je dôležité, aby národné parlamenty krajín AKT mohli zohrávať významnú úlohu v rámci spolupráce na rozvoji, pri príprave a realizácii programov a pri monitorovaní a hodnotení prijatých opatrení. Tým sa vysvetľuje potreba prístupu k strategickým dokumentom. Okrem toho som, samozrejme, proti duplicite funkcií a súhlasím s tým, že komplementarita a synergia medzi dohodami o hospodárskom partnerstve a Spoločným parlamentným zhromaždením je veľmi dôležitá.

Véronique De Keyser (S&D). – (FR) Vážený pán predsedajúci, článok 13 Dohody z Cotonou nebol zrevidovaný od roku 2000. Týka sa citlivej záležitosti: dialógu medzi Európskou úniou a krajinami AKT o prisťahovalectve, spravodlivom zaobchádzaní s prisťahovalcami, zásadách týkajúcich sa zákazu núteného vrátenia, prvotných príčinách prisťahovalectva a nakoniec boji proti nezákonnému prisťahovalectvu a readmisii, pretože na tieto dva aspekty sa Európska únia najviac zameriavala.

Poľutovaniahodná neexistencia spoločnej prisťahovaleckej politiky, ktorá by bola v súlade s hodnotami, ktoré Európa požaduje, zvyšuje riziko posilnenia aspektu represie a stíhania nezákonných prisťahovalcov v plánovanej revízii článku 13. Nezdá sa, že tragický príklad bilaterálnej dohody medzi Talianskom a Líbyou, ktorá viedla k neúnosnej humanitárnej situácii, odradil tých, ktorí chcú sprísniť článok 13 s cieľom posilniť časť týkajúcu sa boja proti nezákonnému prisťahovalectvu.

Okrem toho, v niektorých regiónoch, pričom mám na mysli Kalábriu, sú nezákonní prisťahovalci otvorene a bez škrupúl prenasledovaní. Namiesto toho, aby sme konali na základe obáv, ktoré vyvolala súčasná kríza, musíme zdôrazniť synergiu, ktorú je potrebné vytvoriť medzi problematikou prisťahovalectva a rozvoja.

Ak krajiny AKT potrebujú pomoc, aby naštartovali svoj hospodársky rast, my sami budeme potrebovať prisťahovalectvo, aby sme dokázali čeliť kríze, ktorá nás postihuje. Z tohto dôvodu by sme sa mali zamerať na legálne prisťahovalectvo a mobilitu. Sú to jediné záruky voči atmosfére nenávisti, ktorá sa potajme zakoreňuje v našich vlastných krajinách.

Niccolò Rinaldi (ALDE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, dámy a páni, ako liberálni demokrati chceme využiť výhody revízie Dohody z Cotonou a potvrdiť myšlienku modernosti, ktorú podporujú aj krajiny AKT, a keď hovorím o modernosti, mám na mysli predovšetkým uplatňovanie politik, ktoré budú schopné zdôrazniť a pripustiť väčšiu mieru slobody.

Táto sloboda by v prvom rade mala predstavovať oslobodenie od byrokracie, ktorá je v krajinách AKT čoraz väčšia a je neustálou prekážkou hospodárskeho rastu. Táto sloboda by mala predovšetkým predstavovať možnosť pre študentov študovať v zahraničí a domnievam sa, že by sme mali využiť príležitosť, ktorú poskytuje táto revízia a uskutočniť ambiciózne program na poskytovanie študijných grantov. Táto sloboda by mala existovať aj v oblasti šírenia nových IT technológií, aby sa najmä internet stal široko dostupnou komoditou.

Nakoniec by sa mala zabezpečiť aj sloboda pohybu pracovníkov tak, aby sa vyriešili vážne prípady zasahovania, o ktorých sa zmienila pani De Keyserová, keď hovorila o bilaterálnych zmluvách. Dohoda z Cotonou, ktorá je priamym pokračovaním Dohody z Lomé a Dohody z Yaoundé, má dlhú históriu; svojho času ukazovala cestu a ak bude schopná riešiť nové problémy, znovu bude zohrávať prvoradú úlohu.

Mariya Nedelcheva (PPE). – (FR) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, v prvom rade by som rada zablahoželala pani Jolyovej ku kvalitnej správe.

Revízia Dohody z Cotonou však musí byť príležitosťou na konečnú inventarizáciu a predloženie riešení na zlepšenie jej vykonávania, platnosti a vplyvu, a to na základe získaných skúseností. V tejto súvislosti je mimoriadne dôležité jasne stanoviť priority.

Chcela by som zdôrazniť tri body. V prvom rade musíme objasniť obsah politického dialógu. Nesmieme zabúdať na upevnenie mieru, predchádzanie konfliktom a na ich urovnanie, pričom zavedenie existujúcich nástrojov do praxe a pridanie odkazov týkajúcich sa boja proti obchodovaniu s ručnými zbraňami a drogami sú úlohami, ktoré keď zdoláme, budú mať pozitívny vplyv z politického, hospodárskeho aj sociálneho hľadiska.

Po druhé, uzatvorenie pružných a vyvážených dohôd o hospodárskom partnerstve, ktoré zohľadňujú regionálny rozvoj, je takisto mimoriadne dôležité. Mali by sa lepšie zohľadniť kľúčové sektory, ako sú poľnohospodárstvo, obnoviteľné energie a zamestnanosť mladých ľudí. Pravidelný dialóg s miestnym obyvateľstvom umožní reálne úpravy.

Napokon je dôležitý aj inštitucionálny rámec. Je absolútne nevyhnutné zabezpečiť lepšiu súdržnosť medzi rôznymi piliermi tejto dohody. Posilnenie moci Spoločného parlamentného zhromaždenia a národných parlamentov automaticky povedie k lepšej demokratickej kontrole a najmä k oveľa väčšej transparentnosti.

Aby som to zhrnula, každý nástroj, či už nový, alebo prepracovaný, musí zachovať základné zásady a ducha tejto dohody a predovšetkým nesmieme stratiť zo zreteľa hlavný cieľ, ktorým je odstránenie chudoby, a zároveň prispieť k udržateľnému rozvoju a postupnej integrácii krajín AKT do svetového hospodárstva.

Michael Cashman (S&D). – Vážený pán predsedajúci, stručnosť je dušou dôvtipu. Blahoželám vám, pani Jolyová, ako aj vám, pán komisár. Parlament si v týchto rokovaniach kladie za úlohu posilniť zásadu doložiek o neodňateľných ľudských právach a stanoviť sankcie v prípade nerešpektovania týchto doložiek týkajúcich sa, okrem iného, diskriminácie na základe pohlavia, rasového alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, ako aj diskriminácie voči ľuďom, ktorí žijú s AIDS a HIV.

Pán komisár, bolo mi povedané, že niektoré členské štáty si túto zmenu, ktorá je pre Parlament taká dôležitá, neželajú. Ako dobre viete, ľudské práva sa často obmedzujú a toto obmedzovanie sa deje v prvom rade z dôvodu získania straníckopolitického prospechu. Ochrana základných práv je prvoradým záujmom Európskej únie, a preto by mala byť aj hlavným záujmom a stredobodom našich vzťahov so všetkými krajinami AKT.

Pán komisár, toto je pravdepodobne poslednýkrát, keď k nám prichádzate v tejto funkcii, preto by som vám chcel v mene Parlamentu úprimne poďakovať. Boli ste neochvejným zástancom ľudských práv a hodnôt EÚ a vo vašej novej funkcii vám želim veľa úspechov. Ďakujem vám.

Maria Da Graça Carvalho (PPE). – (PT) Táto revidovaná verzia Dohody z Cotonou zavádza kľúčové záležitosti zamerané na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja a postupné začlenenie krajín AKT do svetového hospodárstva. Otázky ako zmena klímy, energetická bezpečnosť, odborná príprava a vzdelávanie sú pre rozvoj v týchto krajinách veľmi dôležité.

Globálne otepľovanie však môže zároveň predstavovať príležitosť. Ceny obnoviteľných zdrojov energie, ktoré majú tieto krajiny k dispozícii, sú dôležité pre ich hospodársky a sociálny rast a umožňujú im napredovať smerom k dosiahnutiu energetickej nezávislosti tak, aby mohli čeliť globálnej kríze.

Investície do vzdelávania a odbornej prípravy sú rovnako dôležité v boji proti chudobe, nezamestnanosti, emigrácii a úniku mozgov a pomôžu vybudovať hospodárstvo v týchto krajinách.

Na záver by som sa chcela zmieniť najmä o malých ostrovných krajinách, ktoré sú osobitne zraniteľné a krehké. V tejto súvislosti by sa pri vykonávaní Dohody z Cotonou mala zohľadniť stratégia pre Maurícius a akčný plán pre Barbados, ktoré obsahujú množstvo opatrení na pomoc rozvojovým ostrovným krajinám v snahe o dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja.

Diogo Feio (PPE). – (PT) Vážený pán predsedajúci, Parlament sa zišiel práve v tomto čase, aby rozhodol o druhej revízii Dohody z Cotonou.

Dovoľte mi však poukázať na problémy, ktorým v súčasnosti čelí Haiti. Táto situácia si vyžaduje medzinárodnú solidaritu, konanie a pozornosť. Samozrejme, súcitím s tými, ktorí prišli o život, a tými, ktorí sa nachádzajú v skutočne zúfalej situácii.

Pokiaľ ide o tému, o ktorej hovoríme, vieme, že cieľom Dohody z Cotonou je vytvoriť rámec pre spoluprácu, ktorý nahradí spoločnú reakciu AKT – ES na globalizáciu, prispeje k mieru a bezpečnosti a posilní atmosféru politickej demokracie.

Revízia z roku 2005 predstavovala niekoľko krokov správnym smerom. Ešte však toho treba veľa urobiť. Celosvetová hospodárska a finančná kríza, otázky týkajúce sa zmeny klímy a zvýšené ceny potravín a energie sú dôvodmi pre novú revíziu súčasnej verzie.

Už nebudem hlasovať za to, aby Európska únia udržala a v prípade potreby zvýšila úroveň pomoci vyčlenenej pre krajiny AKT. Súhlasím s argumentom, že národné parlamenty týchto krajín sa musia zapojiť do procesu revízie dohody teraz aj v budúcnosti, a znovu zdôrazňujem potrebu vyzvať ich, aby tak urobili.

Mario Mauro (PPE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, jedným z cieľov, ktoré by sa mali v rámci druhej revízie dohody o partnerstve stanoviť, je rozhodne podpora kultúry zodpovednosti. Bez pomoci organizácií občianskej spoločnosti, neštátnych subjektov, ako aj bez parlamentov to bude veľmi ťažké dosiahnuť. V skutočnosti si nemyslím, že je možné disponovať politikami, ktoré v plnej miere spĺňajú skutočné potreby daných spoločenských skupín.

Druhým kľúčovým aspektom je humanitárna pomoc. Pomoc vo výške 300 miliárd USD, ktorá bola poskytnutá v priebehu posledných 40 rokov, nemala žiadny efekt, keď zväzíme, že rast afrického kontinentu počas tohto obdobia bol menší ako 0,2 % ročne.

Je to apokalyptický scenár a je potrebné, aby to začalo chápať aj medzinárodné spoločenstvo. Musí sa konečne zaoberať otázkou rozvojových krajín ako problémom, ktorý nám skutočne leží na srdci a ktorý sa týka nás, teda každodenného života našich spoločenských skupín. Tento problém sa musí riešiť postupne spolu s miestnymi inštitúciami, ktoré bojujú o každý náznak legitimacy.

Nakoniec mi dovoľte zdôrazniť, že investície do ľudského kapitálu sú snahou o pochopenie toho, že najväčším zdrojom obnovy sú ľudia, ktorí čelia zložitej situácii. Sú to oni, ktorí nesú zodpovednosť za to, aby tento kontinent neskončil na dne priepasti, a preto musíme venovať pozornosť problémom týchto krajín s jasným cieľom: spoločné dobro, ktoré je nielen v záujme krajín AKT, ale aj v našom vlastnom záujme, a budúcnosť našich občanov.

Mali by sme sa zaujímať viac o ľudí ako o peniaze, o podstatu než o reklamu. To nám umožní využiť naše stratégie tým najefektívnejším spôsobom.

Zuzana Roithová (PPE). – (CS) Vážený pán komisár, dámy a páni, opakovane kritizujem, že do rozhodovania o rozvojovej pomoci nie sú zahrnuté národné parlamenty a mimovládne organizácie rozvojových krajín a že nemajú prístup k strategickým dokumentom. Pri novej revízii Dohody z Cotonou sa to musí napraviť. Takisto sa musia do dohody zahrnúť aj záväzky vlád a parlamentov, že vo svojich krajinách vybudujú funkčné daňové systémy. Je to dôležité pre obe zmluvné strany. Krajiny AKT potrebujú konečne štandardnú daňovú správu, teda plánované príjmy z daní pre svoje rozvojové ciele. Únii to zas pomôže v boji proti zneužívaniu daňových rajov, daňovým únikom a nezákonnému úniku kapitálu.

Ako podpredsedníčka zodpovedná za ľudské práva žiadam, aby medzinárodné dohody obsahovali aj doložky o ľudských právach, a to nielen pre krajiny Afriky, Karibiku a Tichomoria. Je mi ľúto, že správa pani Jolyovej, inak dobrá správa, neobsahuje takúto požiadavku. Žiadam Komisiu a španielske predsedníctvo, aby to napravili.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE). – (RO) Správa, o ktorej sme dnes rokovali, sa týka mnohých problémov v oblasti potravinovej bezpečnosti v krajinách AKT. Domnievam sa, že nemôžeme hovoriť o tomto probléme bez toho, aby sme zohľadnili niektoré skutočnosti európskeho poľnohospodárstva.

Európska únia môže a dokonca by mala zohrávať úlohu regulátora na globálnych trhoch. Ak Európa zníži svoju poľnohospodársku produkciu, nárast dovozu potravín vo veľkej miere prispeje k celosvetovému nárastu cien potravín. Z tohto dôvodu musíme zachovať potravinovú výrobu Európskej únie na nezmenenej úrovni v prospech Európanov, ako aj v prospech občanov krajín AKT a ostatných štátov.

Preto sa domnievam, že tieto aspekty týkajúce sa potravinovej bezpečnosti chudobnejších krajín sú úzko prepojené aj s budúcnosťou európskej spoločnej poľnohospodárskej politiky.

Isabelle Durant (Verts/ALE). – (FR) Vážený pán predsedajúci, rada by som vyjadrila svoju podporu tejto veľmi dobrej správe kolegyne pani Jolyovej. Partnerstvo AKT – ES je oveľa potrebnéjšie ako kedykoľvek

predtým, a tragédia, ktorá sa odohrala na Haiti, poukazuje na mieru, do akej je partnerstvo AKT – ES potrebné, a z tohto dôvodu je nevyhnutné ho posilniť.

Je nezvyčajné hovoriť o tom pánovi komisárovi, ktorý je dnes zodpovedný za rozvoj, pričom zajtra to bude oblasť obchodu, a práve z tohto dôvodu by som vám rada predložila tri návrhy.

Po prvé, ako to povedali už niektorí predo mnou, pokiaľ ide o parlamentnú kontrolu a zhromaždenie, mali by sa aj naďalej uskutočniť dve zasadnutia ročne a nemali by sa znížiť na jedno.

Po druhé, prečo nie sú v prípade krajín AKT predmetom parlamentnej kontroly dohody o hospodárskom partnerstve namiesto toho, aby boli predmetom prísne obchodnej logiky, aby sa aj v tomto prípade mohli parlamenty zapájať a aby mohli byť v tejto súvislosti zodpovedné za kontrolu vplyvu dohôd o hospodárskom partnerstve na obyvateľstvo a ochranu ich záujmov?

João Ferreira (GUE/NGL). – (PT) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, dámy a páni, revízia Dohody z Cotonou by mala byť stimulom pre politiku Európskej únie v oblasti spolupráce a rozvojovej pomoci. Táto politika by mala byť zameraná na skutočnú spoluprácu a solidaritu a mala by pomáhať podporovať autonómny a zvrchovaný rozvoj v krajinách AKT.

Existujú nespočetné mechanizmy, ktoré v súčasnosti zabezpečujú, aby mnohé z týchto krajín boli aj naďalej pod nadvládou a útlakom. Ťaživé zahraničné dlhy, ktoré sú niekoľkonásobne preplatené a stále stúpajú, zohrávajú pri vytváraní tohto druhu vzťahov kľúčovú úlohu.

Tlak z Európskej únie na vykonávanie dohôd o hospodárskom partnerstve – najmä dohôd o voľnom obchode – odráža súčasné priority Európskeho rozvojového fondu, ktoré je potrebné zrevidovať, a zároveň je ukazovateľom cesty, po ktorej sa ubera. Je to cesta, ktorá sa snaží prinútiť tieto krajiny nadviazať nové vzťahy založené na závislosti od nadnárodných korporácií a v záujme týchto korporácií, čo vedie k zneužívaniu ich zdrojov tak, aby slúžili záujmom, ktoré sú však cudzie ich občanom.

Rozvojová pomoc nesmie byť podmienkou vykonávania dohôd o hospodárskom partnerstve. Obavy a námietky krajín AKT sa musia rešpektovať v súlade s prioritami, ktoré stanovila.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Vážený pán predsedajúci, prejdem rovno k veci: domnievam sa, že odsek 31 súčasného návrhu druhej revízie dohody je nezmyselný. Som takisto proti štafetovému behu, ktorý je výsledkom rôznych readmisných dohôd pre migrantov, na základe ktorých sú dané osoby presúvané z jednej krajiny do druhej. V tejto súvislosti je nevyhnutne potrebné lepšie regulovať tieto reťazové dohody na medzinárodnej úrovni. Považujem za oveľa dôležitejšie, aby už k takýmto situáciám vôbec nedochádzalo. Z tohto dôvodu sa domnievam, že myšlienka zjednodušenia vydávania viacnásobných víz pre osoby pochádzajúce z krajín AKT je nesprávnou cestou. Podporujeme namiesto toho svojpomoc. Podporujeme sebestačnosť. Umožnime tým, ktorí žijú z podpory iných, aby sa stali výrobcami s pocitom vlastnej hodnoty. Tým by sa určite zamedzilo sociálnej emigrácii a úteku pred sociálnou chudobou.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Vážený pán predsedajúci, dnes popoludní sa konala rozprava o rozsiahlej a nepredstaviteľnej katastrofe na Haiti a o tom, ako môže Európa pomôcť obetiam. Táto rozprava by nám mala pripomenúť – a z tohto dôvodu som sa ujal slova počas tohto večerného zasadnutia –, že musíme uzavrieť dohody s krajinami, ktoré čelia vážnym hospodárskym problémom a ktoré sú osobitne zraniteľné voči prírodným katastrofám, ako to ukázala tragédia na Haiti, ale ktoré by mali celkom iný charakter ako ostatné hospodárske dohody, ktoré Európska únia uzatvorila. Hovoríme o krajinách, ktoré sú vystavené chudobe, nedostatku a chorobám. Hovoríme o krajinách, v ktorých sa humanitárna kríza stáva pravidlom.

Je preto našou zodpovednosťou, našou povinnosťou, naším krédom a základným kameňom Európskej únie postaviť ľudský život nad všetko ostatné, ako aj nad technický alebo hospodársky rozmer. Z tohto dôvodu všetky problémy, o ktorých sme dnes rokovali, ako byrokracia a technické otázky, musíme čo najskôr vyriešiť.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Vážený pán predsedajúci, keď si pomyslím na Karibik, vynoria sa mi dva obrazy: súčasná obrovská katastrofa na Haiti a, ak ste v tomto Parlamente pracovali mnoho rokov, aj luxus na zasadnutiach Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT – ES.

Po tejto dlhšej rozprave, v ktorej bolo povedané veľa dôležitého, by hľadám bolo možné vyslať veľmi konkrétny signál a vzhľadom na situáciu na Haiti sa zaoberať bez nadchádzajúcich jedného alebo dvoch zasadnutí Spoločného parlamentného výboru AKT – ES v týchto krajinách a namiesto toho použiť čistý zisk v prospech

obetí. Bola by to síce iba kvapka v mori, ale bolo by to symbolické gesto, ktoré by v praxi ukázalo, že mnohé veľké slová, ktoré odznali v tomto Parlamente, myslíme skutočne vážne.

Crescenzo Rivellini (PPE). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, zhromaždenie AKT je veľmi dôležité v tejto politickej situácii, v rámci ktorej globalizácia vo väčšej alebo menšej miere rozdelila svet na krajiny produkujúce výrobky a krajiny produkujúce myšlienky, čo malo za následok migráciu pracovníkov a, samozrejme, aj tovaru.

V stredobode tohto procesu sa nachádza Stredozemie, skutočná os medzi Európou a krajinami AKT. Pravidlá z Dohody v Cotonou sa preto musia prispôbiť tejto novej situácii, a preto na žiadosť prezidenta Talianskej republiky Giorgia Napolitana, ktorý tento návrh oficiálne podporuje, navrhujem, aby sa decentralizovaný úrad alebo fixné výročné zasadnutia zhromaždenia AKT zasadili do najmultietnickejšieho, najeurópskejšieho mesta Stredozemia, ktoré má blízko aj ku krajinám AKT: do Neapola.

Preto opakujem, a to znovu na žiadosť prezidenta Talianskej republiky, že odporúčam prerokovať tento návrh v nových dohodách. Jeho výhodou je aj to, že priblíži Európu k jej občanom a k občanom južného Talianska, ktoré je skutočnou logistickou základňou Európy, pokiaľ ide o krajiny ležiace v Stredozemí.

Janusz Wojciechowski (ECR). – (PL) Vážený pán predsedajúci, dovoľm si požiadať o slovo po vypočutí prejavu pána Niculescu, a rád by som dôrazne podporil myšlienku, ktorú vyjadril, že v našich hospodárskych vzťahoch s ostatnými krajinami vrátane krajín AKT by sme nemali prehliadnuť potravinovú bezpečnosť európskej spoločnosti. Pokiaľ ide o vzťahy s krajinami AKT, môžem vám pripomenúť reformu trhu s cukrom, ktorá sa uskutočnila pod impozantným heslom podpory týchto krajín, ale ktorá v skutočnosti len zhoršila situáciu Európskej únie, našich poľnohospodárov a spotrebiteľov a krajinám AKT veľmi nepomohla. Vždy musíme mať na pamäti potravinovú bezpečnosť a spoločnosť, ktorá túto bezpečnosť potrebuje.

Karel De Gucht, člen Komisie. – V prvom rade, pokiaľ ide o systémy GSP a GSP+, nemáme v zásade nič proti tomu, aby sa zahrnuli do Dohody z Cotonou, no musíme si uvedomiť, že systémy GSP a GSP+ sú jednostranné a Dohoda z Cotonou je zmluvná. Domnievam sa, že je preto veľmi ťažké zahrnúť ich do Dohody z Cotonou, ale možno nájdeme spôsob, ktorý toto prepojenie ešte viac skomplikuje.

(FR) Demokratická kontrola: niekoľko rečníkov žiadalo, aby sa aj naďalej konali dve plenárne zasadnutia ročne. Komisia je pripravená opätovne zvážiť svoje stanovisko v tejto veci, no možno by sme napriek tomu mali súhlasiť s tým, aby sa regionálne zasadnutia konali súbežne s jedným alebo dvoma plenárnymi zasadnutiami, pretože mám dojem, že všetky zasadnutia Európskeho parlamentu spolu so zasadnutiami ostatných inštitúcií prispievajú k ich nadmernému počtu. Z tohto dôvodu v zásade súhlasím s myšlienkou konania dvoch plenárnych zasadnutí, skúsme ich však priblížiť regionálnym zasadnutiam.

Niekoľko rečníkov sa zmienilo o charaktere dohôd o hospodárskom partnerstve. S týmto bodom súhlasíme, no v skutočnosti by sme mali hovoriť z hľadiska dohôd o rozvojovom partnerstve a domnievam sa, že sa tým uľahčí rokovanie s krajinami AKT. Myslím si, že by bolo vhodné, keby bola táto rozprava o niečo otvorejšia. V každom prípade, ak bude Európsky parlament súhlasiť s novou Komisiou, ktorej som členom, urobím všetko, čo bude v mojich silách, pre to, aby boli tieto dohody úspešné a aby boli predložené na zasadnutiach Spoločného parlamentného zhromaždenia.

Bolo položených niekoľko otázok týkajúcich sa daňových záležitostí. Myslím, že už som sa o tomto bode zmienil na začiatku, a skutočne sa domnievam, že je dôležité, aby sa stal kľúčovým prvkom našich rokovaní s krajinami AKT, ale aj medzi nami, pretože ak máme byť úprimní – a viem, že španielske predsedníctvo sa o túto záležitosť takisto veľmi zaujíma –, ak chceme skutočne niečo urobiť, musíme mať odvahu naliehať na európske spoločnosti v týchto rozvojových krajinách. Nie je to však samotný problém, ale problém vo všeobecnosti, a dokonca by som povedal, že je to problém partnerstva medzi Európou a jej vlastnými spoločnosťami a priemyselnými odvetvami v rozvojových krajinách. Je to proces, ktorý prebieha, a domnievam sa, že španielske predsedníctvo v tejto súvislosti takisto prevezme iniciatívu.

Migrácia.

Pokiaľ ide o článok 13, obe strany si želajú aktualizovať tému migrácie. Komisia v článku 13 predložila vyvážený a koherentný návrh, ktorý je založený na troch pilieroch spolupráce v oblasti migrácie a rozvoja, zákonnej migrácie a nezákonnej migrácie a readmisii. Všetky aspekty, ktoré predkladá správa, boli náležité zohľadnené. Všetky oblasti si zaslúžia rovnakú pozornosť. Rokovania neustále prebiehajú a sme optimistickí, že dosiahneme dohodu za predpokladu, že sa medzi týmito tromi piliermi zachová rovnováha.

Pán Cashman uviedol pripomienku v súvislosti s diskrimináciou. Pán Cashman tu momentálne nie je, no myslím si, že má úplnú pravdu. Sexuálna orientácia bola súčasťou návrhov, ktoré Komisia predložila a ktorým prikladáme veľký význam, no mali by ste si rovnako ako Komisia uvedomiť, že v niektorých krajinách AKT je homosexualita zo zákona zakázaná. Nedávno sme protestovali u burundského prezidenta, ako aj u prezidenta Ugandy, pretože zaviedli diskriminačné zákony, ale je to veľmi citlivá záležitosť a myslím si, že sa ňou bude možné zaoberať neskôr. Buď budete trvať na tom, aby bol text veľmi jasný, a v tejto súvislosti preto pravdepodobne nedosiahneme dohodu: to je prvá možnosť; druhá možnosť je, že možno použijeme jazyk, ktoré bude menej konkrétny. Jazyk OSN je menej konkrétny, no zahŕňa aj sexuálnu orientáciu. Táto skutočnosť by sa mala v priebehu rokovaní podrobnejšie prediskutovať. Myslím, že som reagoval na väčšinu bodov, aj keď to znamená, že som hovoril príliš dlho.

Eva Joly, spravodajkyňa. – (FR) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, dámy a páni, odkedy Dohoda z Cotonou nadobudla platnosť, miera chudoby neklesla. To znamená, že naša rozvojová misia zlyhala. Na základe tejto druhej revízie sa preto niektoré veci musia zmeniť.

S potešením vám môžem povedať, že sa dosiahol široký konsenzus v súvislosti s opatreniami, ktoré navrhujem, a domnievam sa, že jedným z opatrení, ktoré môžeme použiť na odstránenie chudoby, je skutočný boj proti daňovým rajom, ako aj použitie tohto nástroja na to, čo môžeme urobiť. V rámci Európskej únie a v regióne AKT môžeme prinútiť nadnárodné spoločnosti, aby v jednotlivých krajinách zverejnili sumy, ktoré zarobili, a uvádzali, aké dane zaplatili.

Je to tiež medzinárodná požiadavka. Prejde však ešte veľa rokov, kým sa táto požiadavka splní na medzinárodnej úrovni. Využime preto príležitosti, ktoré nám dáva táto dohoda, a zavedme toto pravidlo v Európe. Preto vás žiadam, aby ste zamietli predložený pozmeňujúci a doplňujúci návrh k odseku 16, a zachovali pôvodné znenie, ktoré vyzýva, aby sme si pozametali pred vlastným prahom.

Rovnako môžeme prinútiť vlastnú investičnú banku, aby konala v súvislosti s daňovými rajmi. Mali by sme zakázať, aby Európsky rozvojový fond investoval do spoločností, ktoré nevytvárajú zisk v krajinách, v ktorých fungujú, ale uprednostňujú vytvárať zisky v daňových rajoch.

To je napríklad prípad Zambie, v rámci ktorej bolo pre bane Mopani vyčlenené veľké množstvo investícií vo výške takmer 46 miliónov USD. Pre zlepšenie života obyvateľov Zambie sa neurobilo nič; zlepšili sa skôr životné podmienky akcionárov, ktorí profitovali z tejto pomoci. Táto pomoc je preto celkom kontraproduktívna. Je to v našej kompetencii. Môžeme zmeniť mandát banky. Urobme preto všetko, čo môžeme, a neodkladajme nič na zajtra. Musíme v tejto súvislosti konať.

Ďalej existujú zásady, ktoré by sme mali plne dodržiavať: ľudské práva a práva migrantov, a preto vás vyzývam, aby ste zachovali znenie článku 31, ktoré som navrhla, a nenamietali proti bilaterálnym dohodám, ktoré v skutočnosti predstavujú outsourcing migračných tokov.

(potlesk)

Predsedajúci. - Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra (v stredu 20. januára 2010).

Písomné vyhlásenia (článok 149)

Corina Crețu (S&D), písomne. – (RO) Druhá revízia Dohody z Cotonou predstavuje príležitosť na vyhodnotenie oblastí, ktoré boli vystavené nesprávnym alebo neúčinným zmenám, a preto nastal čas upraviť túto dohodu v súlade s vývojom v globalizačnom procese. Existuje množstvo problémov, ktorým musíme čeliť a ktoré sú výsledkom hospodárskych a sociálnych udalostí, ako je hospodárska a finančná kríza a ozbrojené konflikty, ako aj problémy, ktoré majú negatívny vplyv na zdravie obyvateľstva, ako to dokazuje nárast počtu osôb infikovaných prenosnými chorobami (tuberkulóza, AIDS, malária) a nárast počtu obetí násillia alebo prírodných katastrof. Existujú aj problémy vyvolané zmenou klímy, ktoré sa oveľa ťažšie kontrolujú, a všetky tieto problémy smerujú k naliehavej potrebe zabezpečiť, aby sa obyvateľstvo rozvojových krajín stalo odolnejšie voči systematickým sociálnym nedostatkom. Takisto sa predpokladá, že ponuka rozvojovej spolupráce by sa mala zameriavať skôr na kľúčové prvky v oblasti verejného zdravia a vzdelávacích systémov. Na základe toho sa domnievam, že je dôležité riešiť tieto aspekty s väčšou transparentnosťou skonsolidovaním hlavy I – Rozvojové stratégie – v časti 3 tejto dohody.

Martin Kastler (PPE), písomne. – (DE) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, budem hlasovať za túto správu, pretože sa domnievam, že je dôležité prehĺbiť spoluprácu medzi Európskou úniou a krajinami AKT v rámci

dohôd o partnerstve. V tejto súvislosti by som rád poukázal na to, že táto správa obsahuje znenie „ochrana sexuálneho a reprodukčného zdravia“. Čo sa však skrýva za touto frázou? Znamená to v prvom rade zabezpečiť fyzické a duševné zdravie osôb v súvislosti so všetkým oblasťami ľudskej sexualita a reprodukcie, napríklad prostredníctvom boja proti sexuálnemu násiliu a mrzačeniu pohlavných orgánov? Znamená to, po druhé, prístup k informáciám o tom, čo sa nazýva rodičovské plánovanie? Alebo to, po tretie, zahŕňa aj interrupcie? Komisia a Rada v minulosti v súvislosti s týmito otázkami poslancov Európskeho parlamentu jasne naznačili, že „sexuálne a reprodukčné zdravie“ nezahŕňa interrupcie. Presne takto to vidím ja. Z tohto dôvodu sa domnievam, že je dôležité stanoviť, aby sa termín „sexuálne a reprodukčné zdravie žien“ nedával do súvislosti s interrupciami, a preto navrhujem objasniť na tento účel text tejto dohody.

Siiri Oviir (ALDE), písomne. – (ET) Dnes zavádzame druhú revíziu Dohody z Cotonou podpísanej v roku 2000 a cieľom tejto revízie je zapracovať do tejto dohody množstvo zmien, ktoré nám pomôžu dosiahnuť ciele stanovené v tejto dohode: odstránenie chudoby, hospodársky rozvoj a postupné začlenenie skupiny štátov Afriky, Karibiku a Tichomorí do svetového hospodárstva. Treba poznamenať, že od poslednej revízie Dohody z Cotonou v roku 2005 došlo k rôznym tendenciám vo vývoji celosvetovej situácie (napr. finančná kríza, zmena klímy, nárast cien potravín a energií atď.), pričom každá má priamy vplyv na krajiny v Afrike, Karibiku a Tichomorí. Plne súhlasím so stanoviskom spravodajkyne, že tieto tendencie v celosvetovej situácii, ku ktorým došlo, by v prípade, že sa nebudú primerane riešiť v procese revízie tejto dohody, sťažili dosiahnutie cieľov Dohody z Cotonou a rozvojových cieľov tisícročia stanovených do roku 2015. Ako dobre vieme, EÚ a krajiny AKT dnes schválili oblasti a články, ktoré sa majú v Dohode z Cotonou zrevidovať, v rámci ktorej je potrebné zohľadniť aj vyššie uvedené skutočnosti. Žiaľ, znamená to, že Európsky parlament, Spoločné parlamentné zhromaždenie AKT – ES a parlamenty členských štátov a krajín AKT sa nezapojili do rozhodovacieho procesu, čo má významný vplyv na transparentnosť a vierohodnosť revízie tejto dohody. Domnievam sa, že na zvýšenie demokratickej legitímnosti a zodpovednosti by sa v procese revízie tejto dohody mala posilniť úloha Európskeho parlamentu, Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT – ES a parlamentov členských štátov a krajín AKT.

9. Procesné práva v trestnom konaní (rozprava)

Predsedaajúci. – Ďalším bodom programu je rozprava na tieto témy:

– otázka na ústne zodpovedanie o procesných právach v trestnom konaní, ktorú Rade predkladajú Sarah Ludfordová, Elena Oana Antonescová, Carmen Romerová Lópezová, Heidi Hautalová a Rui Tavares v mene Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (O-0155/2009 – B7-0343/2009),

– otázka na ústne zodpovedanie o procesných právach v trestnom konaní, ktorú Komisii predkladajú Sarah Ludfordová, Elena Oana Antonescová, Carmen Romerová Lópezová, Heidi Hautalová a Rui Tavares v mene Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (O-0156/2009 – B7-0344/2009).

Sarah Ludford, autorka. – Vážený pán predsedaajúci, otvorene a plne uznávam, že tieto dve otázky na ústne zodpovedanie, ktoré boli predložené 1. decembra minulého roka, boli zatienené inými udalosťami. Táto rozprava má však stále zmysel, aby sa potvrdilo, že téma procesných práv je po poľutovaniahodnej niekoľkoročnej absencii znova aktuálna, a aby sa zdôraznila naliehavosť a priorita tohto programu.

Európsky parlament sa posledných desať rokov neustále sťažoval, že sa procesným zárukám a právam obžalovaných nedostáva toľko pozornosti a už vôbec nie praktických opatrení, ako opatreniam na urýchlenie a zefektívnenie vyšetrovania a stíhania. Podporovali sme ich, pretože vďaka nim sa podarí chytiť viacerých zločincov. Tí, ktorí zo zásady odmietajú európsky zatykač, sú zástancami mafiánskych zločincov a unikajúcich zločincov, sexuálnych násilníkov a teroristov. Ide však o otázku vyváženej a získania takzvaného rozšíreného európskeho zatykača a tým aj spravodlivosti pre všetkých prostredníctvom procesných záruk, ktoré doplnia zjednodušené cezhraničné stíhanie. Odporcovia európskeho zatykača však, prirodzene, nechcú ani opatrenia EÚ v oblasti práv, ale iba takzvaný zúžený európsky zatykač.

Využívanie európskeho zatykača bez primeraných procesných záruk však v niektorých prípadoch viedlo k odopretiu spravodlivosti, pretože vzájomné uznávanie nešlo ruka v ruku s pevným základom pre vzájomnú dôveru. Jeden z takýchto príkladov predstavuje aj prípad môjho voliča Andrewa Symeoua. Andrew sa už šesť mesiacov nachádza v gréckom väzení a čaká na začatie procesu vo veci zabitia, ktorý sa podľa všetkého zakladá na pomýlenej totožnosti a musím povedať, že aj na policajnej brutalite voči svedkom. Som presvedčená, že európsky zatykač bol zneužitý. V roku 2002, keď bol európsky zatykač prijatý, sa všetky strany zhodli na tom, že po tomto opatrení, ktoré umožnilo, aby sa s občanmi EÚ konal proces a aby boli väznení v inom členskom štáte EÚ než v ich domovskom štáte, budú onedlho nasledovať opatrenia, ktoré

by im zaručili právo na spravodlivý proces a ktoré by zabezpečili, aby neprichádzalo k justičným omylom. Členské štáty nedodržiali tento sľub, keď v roku 2004 neprijali návrh Komisie týkajúci sa primerane širokého rámcového rozhodnutia o procesných právach. Najlepší možný prístup je teraz krok po kroku. Som rada, že švédske predsedníctvo obnovilo túto tému, ale je to iba plán riešenia jedného kroku po druhom.

Musíme sa presvedčiť, že je pohár spolovice plný, a byť optimistickí, aj keď ma mrzí, že Rada, žiaľ, iba sľubuje, že zváži, a nie že prijme právny predpis o európskej kaucii, ktorý by bol pomohol Andrewovi Symeouovi, ktorému kauciu jednoznačne zamietli, pretože je cudzinec. V súčasnosti sú sudcovia žiadaní o vykonanie rozsudkov a príkazov súdov z iných členských štátov bez toho, aby preskúmali fakty, a budú čeliť čoraz väčšej kritike a neistote verejnosti, ak sa v celej EÚ nebudú dodržiavať minimálne procesné záruky a práva obhajoby pri vyšetrovaní trestných činov a stíhaní. Nedostatočnej záruky práv sa obávajú nielen občania – odrádza od spolupráce aj sudcov, políciu a žalobcov.

Som presvedčená o tom, že zaručenie ľudských práv v európskom zatykači by malo byť výslovnou podmienkou vydávania osôb, aj keď sa to Komisii veľmi prieči. Zásluhou liberálnych demokratov hovorí legislatíva Spojeného kráľovstva vykonávajúca toto opatrenie, že súd musí overiť, či nebol porušený Európsky dohovor o ľudských právach. Prekvapujúco sa javí, že britské súdy sa obávajú uplatňovať túto doložku, aby blokovali odovzdávanie osôb. Ak by všetky členské štáty skutočne dodržiavali svoje záväzky v zmysle Európskeho dohovoru o ľudských právach, nepotrebovali by sme opatrenia na úrovni EÚ. Problém nepredstavuje nedostatok noriem, ale ich nedostatočné dodržiavanie v praxi, za čo sú mnohé členské štáty na súde v Štrasburgu. Je to hanebné a neprijateľné, keďže Zmluva o Európskej únii a teraz aj Zmluva o fungovaní Európskej únie zaväzujú členské štáty k dodržiavaniu Európskeho dohovoru o ľudských právach. Takže potrebujeme na úrovni EÚ vykonávací mechanizmus, ktorým bude odteraz právomoc Komisie v oblasti porušovania predpisov a dohľad Európskeho súdneho dvora. Opatrenia EÚ teda musia byť v súlade s Európskym dohovorom o ľudských právach a nekolidovať s ním ani ho nepodkopávať a súčasne musia pridávať hodnotu v zmysle posilňovania jeho uplatňovania v praxi.

Dúfam, že Komisia aj Rada súhlasia s tým, že úroveň smerníc zaručujúcich základné práva by mala byť vysoká. Iniciatíva členských štátov o tlmočení a preklade, ktorej navrhované znenie Rada schválila minulý rok v októbri, je menej ambicióznou než text Komisie a treba ju vylepšiť. Máme teda obavy, že prvé opatrenie nemá najvyššiu úroveň. Dúfam, že budeme ambicioznejší a vytvoríme precedens pre nasledujúce kroky zavádzania procesných práv, pri ktorých po tlmočení a preklade nasledujú ďalšie opatrenia, ako sú právne poradenstvo, právo na informácie, právo na komunikáciu s konzulárnymi úradmi a tak ďalej. Preto by som od Rady a Komisie chcela znovu dostať ubezpečenie, že opatrenia uvedené v pláne budú spustené dostatočne rýchlo na to, aby si udržali rýchlosť na ceste k skutočnému dosiahnutiu práv pri spravodlivých procesoch, ktoré sme mali mať už dávno.

Diego López Garrido, úradujúci predseda Rady. – (ES) Som rád, že barónka Ludfordová, ktorá práve dohovorela, pani Antonescová, pani Romerová, pani Hautalová a pán Tavares predložili túto otázku, pretože skutočne stojíme pred mimoriadne závažnou záležitosťou týkajúcou sa procesných záruk v trestnom konaní. V tejto súvislosti by som rád povedal, že súhlasíme s tým, aby sa veci, na ktorú ste nás upozornili, venovala väčšia pozornosť, a tiež súhlasíme s potrebou jej harmonizácie na úrovni EÚ.

Vo svojej otázke ste hneď na začiatku povedali, že švédske predsedníctvo dosiahlo výrazný pokrok. Švédske predsedníctvo v tejto oblasti skutočne dosiahlo významný pokrok. V októbri dosiahla Rada dohodu o všeobecných usmerneniach týkajúcich sa textu o práve na tlmočenie a na preklad v trestnom konaní a o mesiac neskôr, v novembri, v reakcii na výzvu barónky Ludfordovej na činnosť prijala Rada plán s cieľom dosiahnuť pokrok v oblasti ďalších opatrení týkajúcich sa procesných záruk. Barónka Ludfordová, niektoré z nich ste sama spomenuli, napríklad právo na informácie o právach – opakujem to zámerne – a povinnostiach osôb v každom trestnom konaní, o pomoci, o právnom poradenstve, o komunikácii s rodinnými príslušníkmi a konzulárnymi úradmi alebo o špeciálnych zárukách, ktoré treba vytvoriť, a o ochrane zraniteľných obvinených osôb. Toľko by som povedal k Rade počas švédskeho predsedníctva.

Teraz by ste mohli povedať: To je síce fajn, ale existuje nejaká dohoda s Európskym parlamentom, že sa s touto otázkou bude naďalej zaobchádzať ako s prioritou? Môžeme vám povedať: Áno, pre nás je prioritou pokračovať v tomto prístupe. Ako? Pomocou akých iniciatív?

Prvá vec, ktorú španielske predsedníctvo urobí, bude, že sa v spolupráci s Európskym parlamentom pokúsi zabezpečiť prijatie smernice o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní, ktorú navrhlo 13 členských štátov. Nebolo možné pokračovať s návrhom Komisie, preto 13 členských štátov túto iniciatívu nahradilo. Chceme, aby bola táto iniciatíva schválená, a to, samozrejme, v spolupráci s Európskym parlamentom. Okrem toho dúfame, že Komisia predloží vhodné iniciatívy pre zostávajúce aspekty procesných záruk. Boli

by sme radi, keby sa to podarilo čo najskôr, aby sme mohli spustiť proces ich prijímania, a to znovu v spolupráci s Radou a Parlamentom.

Na záver by som vám chcel povedať, že španielske predsedníctvo, Komisia a Akadémie európskeho práva plánujú v marci zorganizovať v Madride seminár na tému spoločných noriem procesných záruk. Barónka Ludfordová, dokazuje to, že z celého srdca súhlasíme s vami a so všetkými, ktorí podporili naliehavosť regulovania týchto záležitostí, ich harmonizovania v celej Európe a, samozrejme, aj nepretržitého informovania Európskeho parlamentu o pokračovaní prác.

Jacques Barrot, *podpredseda Komisie*. – (FR) Ďakujem vám za otázku. Viete, ako vysoko si cením tieto procesné záruky. Je pravda, že Komisia už roky bojuje za zabezpečenie riadneho uplatňovania minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa práva obhajoby vo všetkých trestných konaniach v Európe. Je to predpokladom súdnej spolupráce a tiež podmienkou nevyhnutnej vzájomnej dôvery členských štátov. Komisia neúnavne pracovala na zabezpečení prijatia európskych právnych predpisov v tejto oblasti. Okrem toho je pravda, že vďaka švédskemu predsedníctvu prijala Rada 30. novembra 2009 plán, čo predstavuje zásadný krok vo vytváraní európskych právnych predpisov o minimálnych procesných právach. Prostredníctvom tohto aktu sa členské štáty zhodli na rozsahu týchto právnych predpisov a na prioritnej potrebe ich prijatia v plnej spolupráci s Európskym parlamentom. Aj ja som si vypočul pána Lópeza Garrida, ktorý veľmi dobre vysvetlil, ako je španielske predsedníctvo tiež naklonené prijatiu týchto úvodných opatrení, ktoré nám poskytnú viacero minimálnych záruk.

Je pravda, že postupný prístup uvedený v pláne sa nám na záver zdal ako dobré riešenie. Tento prístup nám umožní dosiahnuť vytýčený cieľ. Postupný prístup nám umožní dôkladnejšiu analýzu každého práva v kontexte legislatívneho návrhu a aj individuálne preskúmanie každého práva počas rokovaní. Umožní nám to vyhnúť sa vyjednávaniu medzi sektormi, čím sa niekedy vyznačujú príliš široko koncipované texty právnych predpisov a čo umožňuje niektorým členským štátom zablokovat rokovania s cieľom získať výhodu v nejakom konkrétnom bode. Takže som si istý, pani Ludfordová, že nová Komisia bude pracovať čo najrýchlejšie na tom, aby predložila všetky legislatívne návrhy definované v pláne a aby ich bolo možné prijať pri najbližšej príležitosti.

Pokiaľ ide o právo na tlmočenie a preklad, ktoré je obsiahnuté v prvom ustanovení plánu, Komisia vzala na vedomie iniciatívu predloženú viacerými členskými štátmi. Musím povedať, že táto iniciatíva je založená na návrhu Komisie z júla 2009 a na rokovaníach s Radou, ktoré sa uskutočnili v druhej polovici roka 2009. Iniciatíva členských štátov však skutočne nie je úplne v súlade s Európskym dohovorom o ľudských právach a s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva.

Iniciatíva členských štátov, ktorá obmedzuje právo na komunikáciu obvineného a advokáta, ktorá sa odohráva pred policajnými orgánmi a počas procesu, nenadväzuje úplne na starý návrh Komisie, podľa ktorého bolo tlmočenie počas stretnutí obvineného a advokáta povinné. Starý návrh Komisie navyše obsahoval právo na preklad, a teda komplexnejšie právo v texte Komisie.

Európsky parlament a Rada musia v tejto oblasti, samozrejme, ešte spoločne vykonať množstvo práce a myslím si, že sa nám podarí získať ambiciózny text o procesných právach. Je to nevyhnutné, ak chceme vytvoriť skutočný európsky súdny priestor. Zabezpečíme tiež, aby text zodpovedal normám uvedeným v Európskom dohovore o ľudských právach, judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva a v Charte základných práv. Preto som si istý, že v tejto súvislosti budeme môcť počítať s Parlamentom a opäť hovorím, že beriem na vedomie, že budeme mať aj podporu španielskeho predsedníctva.

Elena Oana Antonescu, *v mene skupiny PPE*. – (RO) V oblasti vzájomného uznávania rozhodnutí v trestných veciach sa síce podarilo dosiahnuť určitý pokrok, v oblasti zaručenia a zabezpečenia práv podozrivých a obvinených osôb bol však dosiahnutý iba nepatrný pokrok.

Význam spoločných noriem je nevyhnutnou podmienkou presadenia vzájomnej dôvery v právne systémy členských štátov. Nedostatočná rovnováha medzi právami podozrivých a obvinených osôb a nástrojmi, ktoré má k dispozícii obžaloba, môže ohroziť zásadu vzájomného uznávania rozhodnutí. Iniciatíva švédskeho predsedníctva z júla 2009 o predstavení plánu na konsolidáciu procesných práv podozrivých a obvinených osôb preto predstavuje veľmi dôležitý krok.

Pokiaľ ide o právo na preklad a tlmočenie, 1. decembra bol nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy zavedený nový inštitucionálny rámec. Návrh rámcového rozhodnutia, ktoré sa nachádzalo vo Výbore pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, musel byť zmenený na návrh smernice, aby bolo možné pokračovať v práci na tomto dokumente.

Mali sme obavy o časový rámec a rozsah uplatnenia budúcich iniciatív o procesných právach. Preto sme sa rozhodli predložiť tieto otázky Komisii a Rade. Krátko po ich predložení v decembri predstavilo 13 členských štátov vrátane Rumunska iniciatívu na prijatie smernice Európskeho parlamentu a Rady. Verím, že v rámci celého procesu sa nám podarí tento text vylepšiť v oblasti rozsahu jeho uplatňovania a dosiahnuť, aby zaručil integritu procesov a kvalitu prekladu a tlmočenia.

Pokiaľ ide o ostatné opatrenia stanovené v pláne, sme presvedčení, že majú zaručiť prístup k právam, k právnomu poradenstvu a pomoci, aby sa vytvorili zvláštne záruky pre podozrivé alebo obvinené osoby, ktoré sú zraniteľné, a aby sa im poskytli informácie o ich právach a príslušných nákladoch. Boli by sme radi, keby Rada a Komisia prijali jasné záväzky, aby boli návrhy nariadenia predložené čo najrýchlejšie.

Súčasný rozdiel medzi členskými štátmi vyžadujú urýchlené prijatie spoločných noriem.

Carmen Romero López, *v mene skupiny S&D*. – (ES) Chcela by som privítať španielske predsedníctvo a zdôrazniť, že ide o prvú iniciatívu o procesných právach. O tejto téme sme síce už viedli rozpravu, ale po skončení švédskeho predsedníctva sme akosi zaspali.

Návrh iniciatívy sa už nachádza v Parlamente a prvá rozprava sa už konala. Preto sme presvedčení, že táto záležitosť je a aj naďalej bude pre dôležitosť jej témy relevantná. V tejto oblasti sú zlepšenia v každom prípade možné a dúfame, že sa v rôznych štádiách, ktorými bude iniciatíva prechádzať, podarí dosiahnuť pokrok.

Ako povedal pán Barrot, návrh Komisie je jednoznačne ambicióznejší, a preto musíme vylepšiť súčasný text nachádzajúci sa v Parlamente. V žiadnom prípade však nejde o nový text, pretože už sa o ňom viedla rozprava v Parlamente a v Komisii, pričom členské štáty nedospeli k dohode.

Švédske predsedníctvo sa svojím plánom pokúsilo uviesť veci znova do pohybu, napriek tomu je však situácia pre členské štáty naďalej ťažká. Situácia sa jednoznačne zmenila po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy, pretože teraz Parlament prijíma rozhodnutia. Preto sme presvedčení, že Komisia a Rada musia opätovne preskúmať procesné práva z pohľadu súčasného nového usporiadania.

Boli by sme radi, keby sa tieto procesné práva chápali ako celok. Je nemožné uznať právo na preklad a zároveň neuznať právo na právnu pomoc alebo právo na informácie. Zámer Komisie predkladať tieto práva naďalej rok čo rok treba preto podľa nášho názoru urýchliť, aby bolo možné posúdiť túto tému čo najskôr.

Právne predpisy v oblasti boja proti terorizmu síce menia záruky, ale ak chceme vybudovať priestor spravodlivosti a slobody, musíme dôverovať svojim hodnotám, aby sme ich vedeli preniesť aj do európskeho projektu.

Graham Watson, *v mene skupiny ALDE*. – Vážený pán predsedajúci, tento Parlament navrhol vytvorenie európskeho zatykača 6. septembra 2001. Ak by sa o päť dní neskôr neodohrali v New Yorku tragické udalosti, náš návrh by ešte stále kdesi zapadal prachom. Usáma bin Ládin nám pomohol, aby sa návrh stal skutočnosťou, a ja som mal tú česť sprevádzať toto opatrenie našim Parlamentom.

Parlament vtedy nástojil na tom, že by mali byť zároveň vytvorené minimálne procesné záruky v trestnom konaní. Komisia predložila svoje návrhy v roku 2002 a zaviazala sa k rýchlemu konaniu. Ale prečo boli až donedávna založené na stole Rady? Prečo sa Komisia plne nezasadila za schválenie všetkých svojich návrhov namiesto schvaľovania návrhov po jednom?

Európsky zatykač nahradil vydávanie osôb a výrazne skrátil čas potrebný na odovzdanie osôb. Podporil priamy kontakt medzi súdnymi orgánmi členských štátov. Vylúčil rozhodnutia založené na účelových politických prostriedkoch do takej miery, že členské štáty vydávajú svojich vlastných občanov.

Európsky zatykač výrazne posilnil zásady právneho štátu na našom kontinente, zakladá sa však na vzájomnej dôvere a je priveľa prípadov, v ktorých naši občania túto dôveru spochybňujú.

Dvaja moji voliči sa momentálne nachádzajú vo väzbe v Maďarsku a čakajú na začatie procesu. Napriek tomu, že sme o ich vydanie žiadali pred viac než rokom, a napriek tomu, že tam sú dva mesiace, ešte neboli obvinení a môže trvať ešte celé mesiace, kým sa ich proces začne. Jeden z nich prišiel o prácu a jeho rodina o hlavný zdroj príjmu. Nemajú spoločnosť svojich milovaných. Napriek tomu však možno nie sú vinní zo zločinov, z ktorých sú obvinení.

Takéto prípady robia európskej súdnej spolupráci zlé meno. Pre takéto prípady padá tieň hanby na nečinnosť vlád v Rade. Autori tejto otázky na ústne zodpovedanie vyžadujú naliehavú pozornosť Európy a majú pravdu.

(Rečník přijal otázku podľa postupu zdvihnutia modrej karty v súlade s článkom 149 ods. 8)

Predseda júci. – Ďakujem vám, pán Watson. Chcel som vás nazvať krstným otcom európskeho zatykača, ale obával som sa, že by sa to dalo nesprávne pochopiť.

William (The Earl of) Dartmouth (EFD). – Pán Watson, spomenuli ste Usámu bin Ládina a 11. september ako príčiny, ktoré pripravili cestu pre prijatie európskeho zatykača. Takže podľa vášho názoru by sa mal európsky zatykač používať iba v prípade teroristov, vrahov a závažných násilných trestných činov?

Graham Watson, v mene skupiny ALDE. – Vážení pán predseda júci, ak dovoľíte, nepovedal som, že Usáma bin Ládin bol príčinou procesu, povedal som, že nám ho pomohol urýchliť. Európsky zatykač sa nikdy nemal vzťahovať iba na teroristické zločiny, ale na všetky závažné zločiny. Odporcovia jeho využívania sú tí, ktorí sú zároveň proti zásadám právneho štátu na našom kontinente a proti ochrane, ktorú poskytuje európsky zatykač našim občanom.

Heidi Hautala, v mene skupiny Verts/ALE. – (FI) Vážení pán predseda júci, pán Watson má úplnú pravdu, keď hovorí, že Európsky parlament od začiatku trval na tom, aby sa s európskym zatykačom spájali jasné minimálne procesné normy v trestnom konaní. Teraz jasne vidíme problémy, ktoré majú mnohé členské štáty, pretože európsky zatykač bol postavený na piesku. Samozrejme, že stojí na piesku, predpokladá sa totiž, že členské štáty sa budú môcť navzájom spoľahnúť na svoje právne systémy – že právny štát a normy týkajúce sa spravodlivého procesu sú skutočnosťou v rôznych členských štátoch.

Rovnako ako niekoľkí rečníci predtým by som vám mohla rozprávať príklady príbehov o tom, že to nie je pravda a že je naliehavo potrebné, aby Komisia konala, ako pred chvíľou navrhol náš kolega. Musíme vytvoriť komplexný systém, v ktorom budú minimálne práva v trestnom konaní v popredí. Som presvedčená, že aj Lisabonská zmluva nám poskytne túto možnosť, pretože teraz je Parlament kompetentným zákonodarným orgánom rovnocenným s Radou a rada som si vypočula vyjadrenie pána Barrota, že dôveruje tomuto partnerstvu Komisie a Parlamentu. Komisia a Parlament musia teraz vytvoriť osily, ktorá skutočne premôže odpor tých členských štátov, ktoré nechceli v tejto záležitosti urobiť pokrok.

Sľúbila som vám príbeh o tom, čo sa stane, ak sa dodržiava európsky zatykač, ale zásady právneho štátu nie. V súčasnosti je vo Fínsku zadržávaný čečenský pár – Hadižat a Malik Gatajevovi. Pricestovali z Litvy, kde roky prevádzkovali sirotinec pre deti, ktoré osireli v dôsledku vojny v Čečensku. Ukázalo sa, že bezpečnostná polícia v Čečensku prerušila ich činnosť pod zámienkou akéhosi možného drobného násillia v rodine, ktoré sa možno vzťahovalo najmä na rodinu a ktoré sa v skutočnosti ani zďaleka nepodobalo napríklad na skutočný útok. Títo dvaja ľudia sa teraz nachádzajú vo Fínsku, žiadajú o azyl a Litva požaduje ich vydanie. Budúci pondelok sa prípadom bude zaoberať helsinský okresný súd.

Neviem si predstaviť, čo sa má urobiť v takejto situácii, keď sa z princípu predpokladá, že Fínsko by sa malo spoľahnúť na to, že proces tohto manželského páru v Litve bude spravodlivý. Máme veľmi závažné dôkazy toho, že to tak nebolo, a povedala by som, že dennodenne existuje množstvo príkladov takýchto prípadov, keď bol európsky zatykač prakticky bezvýznamný. V tejto záležitosti sa nám musí podariť dosiahnuť pokrok, v opačnom prípade bude totiž úplne nemožné, aby sme budovali dôveru medzi členskými štátmi, ktorá bude nevyhnutne potrebná v prípade, ak máme nadviazať súdnu spoluprácu.

Janusz Wojciechowski, v mene skupiny ECR. – (PL) Vážení pán predseda júci, aj ja uvediem jeden príklad ako pani Hautalová. Istý mladý Poliak bol vo Veľkej Británii odsúdený na doživotný trest odňatia slobody za znásilnenie, pričom súdny proces bol založený na nepriamych dôkazoch, konal sa pod vplyvom masívnej očierňovacej kampane v tlači a podľa niektorých pozorovateľov v žiadnom prípade nespĺňal poľské normy pre spravodlivý proces. Tento muž si teraz odpykáva svoj doživotný trest v poľskom väzení, aj keď poľské právo ukladá doživotný trest iba za vraždu a nie za znásilnenie. Znásilnenie sa trestá maximálne 12 rokmi odňatia slobody. Takže máme situáciu, že sa v poľskom väzení nachádza človek, ktorý dostal trest v rozpore so zásadami poľského práva.

Tento príklad som uviedol na objasnenie problému a ako argument pre naliehavú potrebu vytvorenia určitých všeobecných noriem, a to v oblasti trestných postupov a podľa mňa aj v oblasti pravidiel vykonávania trestov. Čoraz častejšie totiž dochádza k situácii, keď sa proces s páchatelmi trestných činov koná v jednej krajine a trest si odpykávajú v inej krajine. Preto podporujem myšlienku noriem a myšlienku smernice.

Rui Tavares, v mene skupiny GUE/NGL. – (PT) Vážení pán predseda júci, Európska únia potrebuje dve nohy na to, aby mohla chodiť: jednu nohu predstavujú členské štáty a druhú ich občania, ktorých v tomto Parlamente zastupujú ich zvolení zástupcovia.

Často sa stáva, že po tom, ako si členské štáty vyriešia svoje problémy, uzavrujú svoje súdne systémy, a po tom, ako umožnia komunikáciu svojich politických systémov, zabudnú sa postarať o všetko ostatné a zabudnú položiť základy vytvorením dôvery medzi občanmi Európskej únie. Toto je jeden z takých prípadov.

Európsky mandát veci jednoznačne urýchľuje a uľahčuje fungovanie súdnych systémov v Európskej únii. Ale iné práva, ako napríklad právo na preklad a tlmočenie (je nám cťou, že môžeme na ňom pracovať s našou kolegyňou poslankyňou Ludfordovou) sú nevyhnutné, ak majú európski občania s dôverou rokovať so súdnymi systémami v iných členských štátoch.

Rád sa pridávam ku kolegom a žiadam, aby sa Komisia a Rada poponáhľali a vytvorili texty, ktoré v spolurozhodovacom postupe posunú tento proces vpred v oblasti iných procesných práv v trestnom konaní.

William (The Earl of) Dartmouth, *v mene skupiny EFD*. – Dnes večer vystupujem v rozprave, lebo, ako už bolo povedané, dvaja moji voliči, Michael Turner a Jason McGoldrick, sú uväznení v jednotke 2 vo väznici v centre maďarskej Budapešti. Vo väzbe sa nachádzajú od 3. novembra a proces majú ešte pred sebou. Termín procesu v skutočnosti nie je stanovený. Podmienky väzby sú ťažké. Sú oddelení a nemajú vzájomný kontakt. O malú celú sa delia s tromi ďalšími väzňami. V celách trávajú 23 hodín denne. Povolené majú tri telefonáty a jednu sprchu týždenne a jednu návštevu rodiny mesačne.

Takže, v skratke povedané, sú izolovaní. Jazyková bariéra ich izoláciu ešte zhoršuje. Sú obžalovaní zo spáchania hospodárskej kriminality. Nie sú vrahovia ani teroristi a vo väzení sú iba pre európsky zatykač.

Európsky zatykač obratom ruky zmietol záruky proti zatknutiu, ktoré v Británii existovali vyše tisíc rokov. Len krúťte hlavou, pán Watson, ale mali by ste sa radšej ospravedlniť. Pomýlenie totožnosti a krádež identity znamenajú, že to, čo sa stalo Jasonovi a Michaelovi, sa kedykoľvek môže stať ktorémukoľvek občanovi Británie.

Labouristická strana, liberálni demokrati a konzervatívna strana hlasovali za európsky zatykač. Budem citovať Zolu: „*J'accuse*“ – obviňujem – vedúce strany britskej politickej scény. Ich podpora európskemu zatykaču vystavila všetkých občanov Veľkej Británie riziku svojvoľného zatýkania.

Krisztina Morvai (NI). – (HU) Ako Maďarka a právnička v oblasti trestného práva by som sa dnes mala hanbiť, pretože tu v Európskom parlamente pri téme o nedostatku procesných záruk v trestnom konaní spomenuli dvaja kolegovia poslanci, ktorí inak zastupujú rozdielne politické názory, Maďarsko ako jasný príklad. Hanbím sa síce, ale musím s nimi súhlasiť, lebo mám podobné skúsenosti. Žiadam ich a aj vás všetkých, tých niekoľko poslancov, ktorí sú ešte prítomní na rozprave o tejto dôležitej téme, aby sa zamysleli nad tým, že keď sa dozvedeli o takomto vážnom porušení práva v prípade cudzincov, ktorí sú pre maďarský štát a maďarskú vládu dosť bezvýznamní, aký môže byť osud osôb, ktoré oponujú maďarskej vláde, napríklad preto, že sú jej politickými protivníkmi.

V celách predbežného zadržania sa momentálne nachádza 15 osôb, ktoré sa pokúsili postaviť proti korupčným praktikám maďarskej vlády. Na odplatu bolo proti nim začaté trestné konanie na základe vymyslených obvinení z terorizmu. Do dnešného dňa nebol predložený jediný dôkaz a orgány ani nepociťujú povinnosť poukázať na nejaké dôkazy. Títo ľudia sa nachádzajú vo väzbe za podmienok, ktoré boli práve opísané, odrezaní od svojich rodín, verejnej mienky a aj od tlače. Prosím vás, spojme sa a urobme niečo pre znormlizovanie situácie v Maďarsku, aby nebolo možné využiť nedostatok procesných záruk v trestnom konaní, a to najmä z politických dôvodov. Maďarsko musí zaviesť takéto záruky.

Carlos Coelho (PPE). – (PT) Vážený pán predsedajúci, pánovi Lópezovi Garridovi určite nebude prekážať, ak adresujem svoje prvé slová pánovi podpredsedovi Barrotovi. Neviem, či budeme mať príležitosť stretnúť sa s ním na plenárnom zasadnutí pred ustanovením novej Komisie, preto by som mu pre istotu chcel poďakovať za jeho úsilie, múdrosť a úžasnú spoluprácu s Parlamentom v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí.

Pridávam sa k tým, ktorí považujú túto oblasť za veľmi dôležitú. Nechceme vybudovať iba bezpečnú Európu. Chceme vybudovať aj spravodlivú Európu, takže je každá iniciatíva, ktorá má vplyv na procesné práva, veľmi dôležitá.

Musíme prijať opatrenia na podporu obetí a rešpektovania práv občanov postavených pred súd. Myslím si, že tento odkaz obsahuje dve veľmi jasné výzvy, z ktorých jedna je určená Rade, a vyslovil ich pán Watson, ktorý ich vo svojom príspevku vyjadril oveľa lepšie než ja.

Je absurdné, že sa po ôsmich rokoch stále nachádzame v tomto štádiu procesu a berieme do úvahy iba určité druhy práv. Musíme byť efektívnejší a rýchlejší. Toto je úloha pre Radu a Parlament a komisár Barrot by tiež mal svojím vplyvom prispieť a vyvinúť v tomto zmysle tlak na svojho kolegu budúceho komisára a na budúcu Komisiu.

Komisia musí prevziať iniciatívu vo všetkých ostatných oblastiach týkajúcich sa procesných práv, nie iba v oblastiach týkajúcich sa jazykov a prekladov.

Monika Flašíková Beňová (S&D). – (SK) Problematika základných procesných práv v trestno-právnych procesoch je jednou z tých dôležitých tém, ktoré by mali rezonovať v oblasti spravodlivosti a vnútorných vzťahov.

V zásade bola v návrhu právneho rámca stanovená skupina základných procedurálnych práv v rámci trestno-právnych procesov, a to právo na právnu pomoc, právo na tlmočenie, interpretáciu a preklad, právo na zvláštnu pozornosť v citlivých oblastiach či právo na komunikáciu a konzulárnu spoluprácu. Tento výpočet základných práv by sa mal považovať za striktné demonštratívny, nakoľko úlohou Európskej únie je zabezpečiť v rámci členských štátov rešpektovanie čo najširšieho okruhu základných práv, a to aj s ohľadom a odkazom na členstvo členských štátov v Rade Európy a jej dohovor.

Našou snahou by malo byť presadenie takých prostriedkov regulácie procesno-právnych vzťahov v trestných veciach, ktoré by zabezpečili spomínané práva všetkým subjektom trestného konania, či už obetiam a poškodeným alebo páchatelom trestných činov, a to s ohľadom na dosiahnutie spravodlivého a demokratického súdneho rozhodnutia, ktoré plnohodnotne naplní účel, prípadne uloženého trestu, ktorým nie je len represia, ale aj resocializácia a edukácia.

Gerard Batten (EFD). – Výbor vyzýva Radu, aby pokračovala v práci na zavádzaní spoločných európskych procesných práv v trestných veciach. Existujúci spoločný proces vo forme európskeho zatykača odstránil záruky proti nespravodlivému zatknutiu a uväzneniu, ktorým sa Angličania tešili po celé stáročia. Nie je to akademický argument. Európsky zatykač ničí životy nevinných ľudí. Môj volič Andrew Symeou je iba jedným človekom z narastajúceho počtu ľudí vydaných bez toho, aby mal niektorý anglický súd právomoc zhodnotiť jasné dôkazy proti nim a zabrániť nespravodlivému vydaniu. Vydávanie osôb sa zredukovalo na obyčajnú byrokratickú formalitu. Pán Symeou je už šesť mesiacov v známom väzení Korydallos bez možnosti prepustenia na kauciu a bez vyhliadok na proces. Politický cynizmus britských liberálnych demokratov skutočne vyraža dych. Teraz prelievajú v Londýne krokodílie slzy nad osudom pána Symeoua napriek tomu, že sú v skutočnosti zodpovední za spoločné postupy, ktoré ho spôsobili, a medzitým tu vytvárajú ďalšie právne predpisy rovnakého druhu. Spoločné procesy znižujú úroveň európskych právnych noriem namiesto toho, aby ju zvyšovali.

Dovoľte mi jeden návrh. Ak chcete vyššiu úroveň európskeho trestného konania, prijmite ako spoločné európske normy habeas corpus, proces pred porotou a hlavné ustanovenia Magny charty a Listiny základných práv z roku 1689.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Vážení pán predsedajúci, je dôležité, aby sme čo najskôr dosiahli pokrok vo vytváraní spoločného európskeho referenčného rámca pre procesné práva pri vykonávaní spravodlivosti. Základnou koncepciou je koncepcia dôvery. Chceme, aby si európski občania, ktorí sa obrátia na spravodlivosť, mohli byť istí, že ich základné práva budú chránené. Žiadame aj vzájomnú dôveru členských štátov v oblasti spolupráce a maximálnu spravodlivosť pre všetky osoby, ktoré sa majú zodpovedať za svoje činy. A napokon potrebujeme dôveru zo strany nás všetkých v oblasti vykonávania spravodlivosti. Či sa nám to páči alebo nie, pokiaľ sa nám nepodarí na európskej úrovni podporovať tieto spoločné rámce, z času na čas sa objavia zločiny, ktoré odhalia nedostatky, a napokon nedosiahneme také vykonávanie spravodlivosti, o aké sa snažíme, a to presne preto, lebo neexistujú vhodné rámce.

Diego López Garrido, úradujúci predseda Rady. – (ES) Po vypočutí vašich prejavov by som chcel vyjadriť svoju radosť z toho, že mnohí poslanci EP z rozličných skupín sa zhodnú na potrebe harmonizácie procesných záruk na európskej úrovni a na potrebe vytvoriť skutočné európske právo o procesných zárukách.

Všetci rečníci a všetky parlamentné skupiny sa zhodnú na potrebe vytvorenia skutočného európskeho práva o procesných zárukách. Dokazuje to význam a potrebu európskeho integračného procesu a dôležitosť Európy občanov, európskeho súdneho priestoru a potrebu vykonávania Lisabonskej zmluvy. Nevyhnutnosť smerovania k harmonizovaným procesným zárukám je stredobodom programu španielskeho predsedníctva na nasledujúcich šesť mesiacov a nespochybniteľne ju podporili rečníci vo všetkých prejavoch, ktoré som počul, množstvom argumentov z rôznych uhlov pohľadu.

Chcel by som zdôrazniť aspekt, ktorý spomenula pani Flašíková Beňová a ktorý je podľa mňa veľmi dôležitý: potrebu vykonať tento krok práve v období, keď sa Európska únia v zmysle Lisabonskej zmluvy chystá podpísať Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Vážený pán predsedajúci, na záver by som chcel vyhlásiť, že Rada a španielske predsedníctvo sa budú snažiť o to, aby boli všetky tieto procesné záruky zavedené do praxe prostredníctvom smerníc, ktoré Európska komisia včas predloží, a aj prostredníctvom smernice, na ktorej sa už pracuje a ktorá vychádza z iniciatívy 13 členských štátov, ak si dobre pamätám.

Chcel by som uviesť ešte posledný bod o európskom zatykači. Európsky zatykač podľa všetkého vznikol iba na to, aby sa stal terčom kritiky. Chcel by som povedať, že európsky zatykač je základným príkladom Európskej únie a spolupráce proti organizovanému zločinu v Európskej únii. Mám právo vykričať to do celého sveta, keďže pochádzam zo Španielska, z krajiny, ktorú stále sužuje terorizmus a pre ktorú predstavuje európsky zatykač veľmi dôležitú zbraň v boji proti nemu.

Jacques Barrot, *podpredseda Komisie*. – (FR) Vážený pán predsedajúci, pán minister má pravdu a pán Coelho to už veľmi dobre vyjadril, keď hovoril o bezpečnej a spravodlivej Európe. Áno, pán Watson, európsky zatykač je veľmi účinný a veľmi nám pomáha, aj keď je pravda, že zároveň musíme vytvoriť európsky súdny priestor a zabezpečiť jeho fungovanie. Presne v tejto oblasti musíme pracovať v záujme spravodlivej Európy, aby občania skutočne dôverovali spôsobu vykonávania spravodlivosti v Európe.

V tejto súvislosti by som chcel opäť poďakovať autorom otázky a znova im povedať, že na základe textu z 23. októbra 2009, ktorý odráža všeobecný prístup Rady, sa Komisia s pomocou Európskeho parlamentu a španielskeho predsedníctva postará o to, aby bol tento text kvalitnejší než súčasné znenie. Ešte chcem dodať, že sa budeme, samozrejme, veľmi snažiť sformulovať všetky potrebné legislatívne návrhy včas tak, aby už neboli potrebné žiadne iniciatívy zo strany členských štátov.

Komisia už pracuje na návrhu listiny práv. Komisia sa bude snažiť o prijatie všetkých opatrení uvedených v pláne čo najskôr. Odhadované ročné obdobie na presadenie každého opatrenia je iba orientačné. Ak to rokovania umožnia, Komisia, samozrejme, rada zvýši rýchlosť.

Pevne verím, že sa názory zmenili a že podľa viacročného Štokholmského programu máme skutočne povinnosť dosahovať výsledky v tejto oblasti. Okrem toho, keďže to bola moja úloha, chcem povedať, že som urobil všetko, čo bolo v mojich silách, pre dosiahnutie pokroku v oblasti procesných záruk, a napriek tomu, že sme zvolili postupný prístup, som presvedčený, že ideme správnou cestou. Chcel by som sa poďakovať Európskemu parlamentu a španielskemu predsedníctvu, pretože som presvedčený, že Európa spravodlivosti dosiahne v roku 2010 výrazný pokrok.

Predseda júci. – Ďakujem, pán komisár. Som si istý, že aj mimo Parlamentu je veľa ľudí, ktorí by sa radi pripojili k vyjadreniu pána Coelho a poďakovali vám za vašu obetavosť a úsilie vo funkcii komisára v tomto období. Ďakujem veľmi pekne.

Rozprava sa skončila.

10. Obchodovanie s ľuďmi (rozprava)

Predseda júci. – Ďalším bodom programu je rozprava na tieto témy:

– otázka na ústne zodpovedanie o obchodovaní s ľuďmi (O-0148/2009 – B7-0341/2009), ktorú Rade predložili Anna Hedhová a Edit Bauerová v mene Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci a v mene Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť, a

– otázka na ústne zodpovedanie o obchodovaní s ľuďmi (O-0149/2009 – B7-0342/2009), ktorú Komisii predložili Anna Hedhová a Edit Bauerová v mene Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci a v mene Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť.

Anna Hedh, *autorka*. – (SV) Všetci dobre vieme, že obchodovanie s ľuďmi je jedným z najzávažnejších a najohavnejších zločinov na svete. Som preto veľmi sklamaná, že rozprava o tejto dôležitej otázke prebieha tak neskoro večer pred prázdnyim Parlamentom, bez poslucháčov a novinárov.

V roku 1850 bolo v celej Európe oficiálne zakázané otroctvo. A predsa státisíce ľudí o takmer 200 rokov neskôr postihuje moderná forma otroctva, ktorou je obchodovanie s ľuďmi v Európe. Európsky parlament

a ďalšie európske inštitúcie nesú obrovskú zodpovednosť za boj proti modernému otroctvu a za jeho zastavenie. Moderné otroctvo má mnoho rozličných foriem: ide napríklad o nútenú prácu, sexuálne otroctvo, obchodovanie s orgánmi, adopciu a žobranie.

Preto som rada, že dnes večer diskutujeme o tejto dôležitej otázke. Chcela by som využiť príležitosť a poďakovať vám za doterajšiu dobrú spoluprácu. Verím, že napokon spolu dokážeme dospieť k spoločnému uzneseniu. Taktiež dúfam, že nová Komisia čo najskôr predloží smernicu o obchodovaní s ľuďmi – smernicu, ktorá bude rozhodnejšia a bude presahovať návrh, ktorý predložila stará Komisia a ktorý bol sám osebe dobrý.

Na riešenie problému obchodovania s ľuďmi potrebujeme súhrnné hľadisko, ktoré zohľadní všetky dotknuté politiky, to znamená nielen trestné právo, ale aj migráciu. Taktiež musíme zaviesť vhodné sankcie, ktoré budú naozaj vyjadrovať závažnosť tohto zločinu a skutočne postihnú tých, ktorí profitujú z obchodovania s ľuďmi. Musíme zabezpečiť, aby sa obetiam dostávalo lepšej pomoci a ochrany a aby sa mimoriadne ohľad bral na maloleté obeť. V rámci inštitúcií EÚ potrebujeme lepšiu koordináciu.

Ak však máme naozaj porozumieť problému obchodovania s ľuďmi a začať ho riešiť, musia všetky členské štáty vynaložiť značné úsilie na preventívne opatrenia, čo do veľkej miery znamená obmedziť dopyt po službách poskytovaných obeťmi obchodovania s ľuďmi, ktorý v našich krajinách existuje. Ak dokážeme obmedziť dopyt, potom poklesne aj ponuka služieb.

Na záver sa na Radu, Komisiu, Európsky parlament, členské štáty a ďalšie inštitúcie EÚ obraciam so žiadosťou: prejavme jednotu a skončujme s obchodovaním s ľuďmi v Európe, ktoré predstavuje modernú formu otroctva.

Edít Bauer, autorka. – (HU) Neexistuje lepší dôkaz závažnosti problému obchodovania s ľuďmi ako skutočnosť, že mu dokonca aj v Európe každoročne padnú za obeť státisíce ľudí. Je to možno natoľko neuveriteľné, že tlmočníci povedali stovky namiesto státisíce. Aj verejnosť je viac-menej tohto názoru. Má pocit, že ide o okrajový problém, a podceňuje jeho dôsledky aj závažnosť samotného javu. Som presvedčená, že Európa je povinná zintenzívniť boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Chcela by som sa vyjadriť k dvom veciam. Prvou je ochrana obetí a druhou je odstránenie dopytu. Komisia prisľúbila do roku 2009 prehodnotiť právny predpis Európskeho spoločenstva týkajúci sa ochrany obetí. Bohužiaľ, napriek tomu, že táto smernica č. 2004/81 naozaj potrebuje aktualizáciu, doteraz nedošlo k žiadnemu prehodnoteniu, pričom sa s väčšinou obetí zaobchádza ako so spolupáchateľmi zločinu a sú ďalej viktimizované. Všetci taktiež vieme, že bez pomoci obetí je nemožné pozatýkať zločinecké gangy, čo potvrdilo aj vedenie Europolu.

Pozornosť by som chcela upriamiť na legislatívny proces týkajúci sa druhej záležitosti, konkrétne odstránenia dopytu. Obchodovanie s ľuďmi má svoj vlastný trh. Zákony ponuky a dopytu tu platia rovnako ako na iných trhoch. Spravidla sa zaoberáme stranou ponuky a viac-menej zabúdame na stranu dopytu alebo sa ňou nechceme zaoberať. Kým sa nám však nepodarí odstrániť ponuku, naše úsilie o boj proti obchodovaniu s ľuďmi pravdepodobne vyjde naprázdno. Okrem toho by som chcela zdôrazniť potrebu koordinácie politík. Zistili sme, že určité generálne riaditeľstvá v rámci Komisie vlastne nekoordinujú svoje politiky a že tok informácií medzi týmito riaditeľstvami je nedostatočný. Domnievam sa, že práca na nás čaká aj v tomto ohľade.

Diego López Garrido, úradujúci predseda Rady. – (ES) Vážená pani Hedhová, vážená pani Bauerová, absolútne schvaľujem iniciatívu, otázku a rozpravu, ktorú ste dnes v Parlamente podnikli. Som presvedčený, že obchodovanie s ľuďmi je najväčšou pliaga ľudstva. Ide preto o jeden z najväčších problémov, proti ktorému musíme bojovať, proti ktorému musíme bojovať spolu. Ide o ďalší príklad významu spoločného úsilia na európskej a mimoeurópskej úrovni s cieľom odstrániť tento závažný problém.

V úvode svojej otázky hovoríte o tom, či by mal byť prístup Európskej únie orientovaný na ľudské práva, či by mal byť holistický a zameriavať sa na návrat a reintegráciu, sociálne veci a sociálne začlenenie. Odpoveď znie „áno“. Absolútne súhlasíme s tým, že toto je ten správny prístup. Súhlasíme aj s primerane prísnyimi trestami – čo je ďalší bod, ktorý ste vo svojej otázke predniesli – a s potrebou ďalších opatrení na ochranu obetí. Poukázali ste na to – a ja s vami plne súhlasím –, že ak chceme bojovať proti obchodovaniu s ľuďmi, je nevyhnutné zabezpečiť ochranu obetí, a že súhlas bezbrannej obeť alebo dieťaťa s vykorisťovaním je absolútne nepodstatný; nepodstatný musí byť aj pri trestaní takéhoto vykorisťovania.

Myslím si, že dôležitá je aj vaša myšlienka týkajúca sa témy dopytu. Ide o mimoriadne dôležitú myšlienku, ktorú je potrebné dotiahnuť do konca. To isté platí pre otázku jurisdikcie.

Pokiaľ ide o druhú časť vašej otázky, sme presvedčení, že absolútne nevyhnutná je koordinácia informácií. Z tohto dôvodu súhlasíme s návrhom v tejto otázke, ktorý vnímame ako nanajvýš primeraný.

Položili ste nám aj otázku týkajúcu sa preventívnych opatrení. K tejto otázke môžem uviesť, že Európska únia na takýchto preventívnych opatreniach pracuje. Rada v tejto súvislosti už v roku 2005 prijala plán, ktorý by bolo potrebné účinne vykonávať. Ako taktiež viete, obchodovanie s ľuďmi je aj súčasťou mnohých dohôd medzi Európskou úniou a tretími krajinami, napríklad strategického partnerstva Afrika – Európska únia. Ide taktiež o jednu z priorít dohôd o stabilizácii a pridružení uzavretých medzi Európskou úniou a krajinami západného Balkánu. Chcel by som upozorniť aj na to, že dôležitou súčasťou boja proti obchodovaniu s ľuďmi je aj pomoc so školením a zvyšovaním informovanosti osôb, ktoré by mohli prísť do kontaktu s obeťami. Typickým príkladom takýchto osôb je hraničná polícia, policajti a príslušníci bezpečnostných zložiek v tretích krajinách.

Na záver by som chcel uviesť, že španielske predsedníctvo bude v tomto smere pracovať a bude sa špeciálne zaoberať problematikou detí postihnutých obchodovaním s ľuďmi, ktorá je jednou z hlavných priorít španielskeho predsedníctva. Okrem iných podnetov sme Komisiu vyzvali, aby na začiatku roku 2010 predložila akčný plán týkajúci sa maloletých osôb bez sprievodu, ktoré vstupujú do Európskej únie.

A napokon, pán predsedajúci, španielske predsedníctvo sa počas svojho šesťmesačného funkčného obdobia bude dožadovať bezodkladnej rozpravy o smernici určenej na boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Som presvedčený, že nová Komisia ju okamžite predloží. Keď Komisia vypracuje svoj návrh, španielske predsedníctvo začne s diskusiami v Rade a s Parlamentom. Môžete to vnímať ako prejav nášho odhodlania bojovať proti tejto modernej forme otroctva, ako obchodovanie s ľuďmi výstižne pomenovali predchádzajúce rečnícky.

Jacques Barrot, podpredseda Komisie. – (FR) Vážený pán predsedajúci, pán minister práve vysvetlil, prečo je obchodovanie s ľuďmi naozaj druhom otroctva. Chcel by som sa pani Hedhovej a pani Bauerovej poďakovať za to, že túto otázku predniesli.

Musíme navrhnuť holistický, multidisciplinárny prístup, ktorý sa nebude obmedzovať na represívne opatrenia, ale bude zjednocovať medzinárodnú spoluprácu s tretími krajinami. Tento integrovaný prístup bol prijatý Komisiou po návrhu na rámcové rozhodnutie zverejnené v marci 2009. Toto rámcové rozhodnutie vychádza z Dohovoru Rady Európy z roku 2005 o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, avšak tento dohovor presahuje.

Pochopiteľne, ako práve uviedol pán minister, nový právny základ, ktorý ponúka Lisabonská zmluva, využijeme na to, aby sme čo najskôr predložili návrh smernice, ktorá zohľadní diskusie, ktoré sa uskutočnili pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy. Veríme, že pomocou tohto nového návrhu smernice dokážeme zachovať vysokú úroveň ambícií.

Zdá sa nám, že Európsky parlament musí zohrávať kľúčovú úlohu a že jeho odhodlanie je mimoriadne dôležité z hľadiska ďalšieho posilnenia európskeho právneho rámca opatrení na boj proti obchodovaniu s ľuďmi. V reakcii na obsah otázky vám preto poskytnem určité informácie.

Po prvé, k téme pokút: obchodovanie s ľuďmi predstavuje veľmi závažný trestný čin, ktorý musí byť primerane potrestaný. Tresty musia byť prísne a musí pokračovať harmonizácia maximálnych trestných sadzieb. Maximálne výšky trestov sa v jednotlivých členských štátoch značne líšia: od troch do dvadsiatich rokov za základné trestné činy a od desiatich rokov po doživotné odňatie slobody v prípade príťažujúcich okolností.

Hoci uznávam, že v jednotlivých členských štátoch sa môže líšiť spôsob udeľovania trestov, takýto obrovský nesúlad v trestných sadzbách je v európskom kontexte neospravedlniteľný. Takže do nového návrhu plánujeme začleniť mimoriadne vysoké tresty.

Teraz prejdem k pomoci a ochrane poskytovanej obeťami. Nevyhnutná je pomoc, podpora a ochrana poskytovaná obeťami obchodovania s ľuďmi, predovšetkým pokiaľ ide o ubytovanie, zdravotnú a psychologickú pomoc, poradenstvo, informačné a tlmočnické služby a právne zastupovanie.

Keďže ide očividne o cieľ španielskeho predsedníctva, zvážime aj konkrétne opatrenia pre detské obeť obchodovania s ľuďmi s poskytovaním vyššej miery ochrany. Systém právnej pomoci a zastupovania by mal byť bezplatný, najmä v prípade detí.

Komisia nakoniec v priebehu roku 2010 zverejní svoju prvú správu o vykonávaní smernice týkajúcej sa povolení na pobyt vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami obchodovania s ľuďmi a spolupracujú s príslušnými orgánmi. Po tejto správe uvidíme, či bude vhodné smernicu doplniť a zmeniť.

Pokiaľ ide o opatrenia zamerané na potlačanie dopytu, Komisia plánuje do svojho budúceho návrhu smernice začleniť doložku, ktorá členským štátom uloží povinnosť vyvíjať iniciatívu v tejto oblasti a ktorá ich bude podporovať pri trestnom stíhaní využívania sexuálnych služieb alebo práce v prípade, ak je príjemcovi služby alebo práce známe, že daná osoba je alebo bola obeťou obchodovania s ľuďmi.

Pokiaľ ide o jurisdikciu, musíme zvýšiť schopnosť jednotlivých členských štátov trestne stíhať nielen vlastných štátnych príslušníkov, ale aj ľudí, ktorí sa zdržiavajú na ich území a v zahraničí boli uznaní vinnými z obchodovania s ľuďmi. Je to nevyhnutné v boji proti javu takzvaných nových mafií, teda zločineckých organizácií tvorených osobami s rozličnými štátnymi príslušnosťami, ktorých zločinecké záujmy sa sústreďujú v určitej krajine Európskej únie, ktorá je tak miestom ich obvyklého pobytu.

Ďalej prejdem k zberu údajov. Komisia vynaložila veľké investície na vypracovanie spoločných ukazovateľov pre zber údajov. Európska únia musí mať k dispozícii spoľahlivé a porovnateľné štatistické údaje. Realizovalo sa niekoľko významných projektov a výsledky týchto iniciatív je nutné vhodným spôsobom ďalej spracúvať, čo umožní vypracovanie modelu ukazovateľov, ktorý bude spoločný pre Eurostat a agentúry Európskej únie, Europol, Eurojust, Frontex a Agentúru pre základné práva.

Na záver sa vyjadrím k prevencii. Máme k dispozícii finančný program „Prevencia a boj proti trestnej činnosti“, ktorý bude v roku 2010 zahŕňať cieľnú výzvu týkajúcu sa boja proti obchodovaniu s ľuďmi. Štokholmský program následne zabezpečí konkrétne kroky, ktoré sa v dokumente so všeobecnými usmerneniami, ktorý prijala Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci, týkajú opatrení na posilnenie spolupráce s tretími krajinami.

Tvar tak nadobúda komplexnejšia politika na boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Ako som uviedol, Komisia už čoskoro predloží návrh smernice. Som rád, že španielske predsedníctvo ohlásilo rozpravu, ktorá vám umožní obohatiť návrh Komisie, ktorý je podľa mňa dobre načasovaný vzhľadom na to, že tento jav rozhodne nie je na ústupe a v členských štátoch stále naberá na intenzite. Je preto načase reagovať a reagovať energicky.

Roberta Angelilli, v mene skupiny PPE. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, najskôr by som chcela pani Hedhovej a pani Bauerovej poďakovať za iniciatívu.

Ako už viacerí povedali, obchodovanie s ľuďmi je mimoriadne závažný trestný čin spojený so sexuálnym vykorisťovaním a nelegálnym zamestnávaním. Tieto zločiny páchajú bezohľadní ľudia, ktorí svoje obete získavajú prostredníctvom násilia alebo podvodov, možno príslubom poctivej, dobre platenej práce alebo prostredníctvom vyhrážok namierených nielen voči obetiam, ale aj voči ich deťom alebo príbuzným.

Bohužiaľ, často na to najviac doplácajú ženy a deti. Odhaduje sa, že na celom svete sú takmer tri milióny obetí obchodovania s ľuďmi a takmer 90 % z nich tvoria ženy a deti. Európsky parlament v roku 2008 prvou európskou stratégiou týkajúcou sa práv detí deklaroval, že obchodovanie s deťmi má mnohé zločinné zábery: obchodovanie s orgánmi, nelegálne adopcie, prostitúcia, nelegálna práca, nútené uzatváranie manželstiev, zneužívanie na pohlavné žobranie a sexuálna turistika, aby som uviedla len pár príkladov.

V tomto dokumente bolo obchodovanie s ľuďmi popísané ako skutočne závažný problém v rámci Európskej únie. Uvádza sa v ňom, že boj proti obchodovaniu s ľuďmi a vykorisťovaniu sa preto musia stať prioritou budúceho programu Európskej únie, predovšetkým prostredníctvom prijatia všetkých naliehavých legislatívnych opatrení potrebných na zabezpečenie úplnej ochrany a pomoci obetiam. Nedávny Štokholmský program sa taktiež zmieňoval o obchodovaní s maloletými osobami a o ich vykorisťovaní.

Na záver: vzhľadom na dnešnú večernú rozpravu a z uvedených dôvodov dúfame, že Komisia a Rada dodržia svoje záväzky a že Komisia vypracuje nový návrh smernice, ktorý veľmi starostlivo posúdime.

Claude Moraes, v mene skupiny S&D. – Vážený pán predsedajúci, pani Hedhovej a pani Bauerovej sa dnes napriek veľmi neskorej hodine, ako uviedla pani Hedhová, podarilo dosiahnuť, že od odchádzajúceho pána komisára Barrota a nového španielskeho predsedníctva počujeme slová ako „odhodlaný“ a „ambiciózny“ na adresu komisára. Oplatilo sa počkať na neskorú hodinu a vypočuť si to, pretože v Parlamente je dnes veľa ľudí vrátane autoriek otázok, ktorí rozumejú zložitosti tohto brutálneho moderného javu, avšak rozumejú aj tomu, že občania od EÚ očakávajú, že sa týmto závažným problémom bude zaoberať.

Pán Barrot hovoril o potrebe nových právnych predpisov. Veríme, že návrh Komisie uvidíme už čoskoro. Dnes ráno sme boli na vypočutí kandidátky na post komisárky pani Malmströmovej svedkami pozitívnej reakcie na náš návrh na zriadenie úradu koordinátora EÚ na boj proti obchodovaniu s ľuďmi.

Ak si poskladáte rozličné časti obrazu, môžeme povedať, že prinajmenšom napredujeme, avšak celý rozsah problému, ktorý pani Anna Hedhová popísala, znamená, že slová skutočne musíme premeniť na činy. Keďže

obchodovanie s ľuďmi je taký zložitý jav, ktorý sa dotýka mnohých veľmi rozličných oblastí, ako je nútená práca, organizovaný zločin, sexuálne vykorisťovanie a zneužívanie detí, naša odpoveď musí mať viacero rovín a musí byť holistická. Pán Barrot uviedol veľa vecí, ktorých realizáciu by sme uvítali, a ak sa tieto veci v rámci EÚ zoskupia do balíka, budeme disponovať rozhodnou politikou, ktorú budú občania EÚ vnímať ako akčný plán. Občania EÚ momentálne rozumejú závažnému problému obchodovania s ľuďmi, nevidia však celostný prístup a nechápu, čo robí EÚ ako celok.

Som rád, že kandidátka na post komisárky pani Malmströmová dnes zdôraznila svoj záväzok čoskoro predložiť nový legislatívny návrh, a taktiež som rád, že španielske predsedníctvo upozornilo nielen na boj proti obchodovaniu s ľuďmi, ale aj na súvisiace otázky, ako je násilie voči ženám. Je dôležité, aby sa obe strany spojili a v tomto návrhu preukázali skutočné odhodlanie a empatiu. Napriek tomu, že je neskoro, teraz potrebujeme, aby sa slová premenili na činy. Autorky pre nás dnes vykonali dobrú prácu.

Nadja Hirsch, v mene skupiny ALDE. – (DE) Váženy pán predsedajúci, najskôr by som sa chcela poďakovať spravodajkyňam za ich odhodlanie a vynikajúcu spoluprácu, pretože naozaj ide o dôležitú problematiku. Ako sme už uviedli, obchodovanie s ľuďmi je asi najhorším druhom zločinu. Údaje Europolu uvedené v otázke ukazujú, že v tejto oblasti nedošlo k žiadnemu zlepšeniu. V skutočnosti je opak pravdou. Konkrétne v oblasti nútenej práce čísla vzrástli, zatiaľ čo údaje v oblasti obchodovania so ženami zostávajú bezo zmeny. Je preto absolútne zrejmé, že sú naliehavo potrebné predovšetkým dôsledné opatrenia.

Aby boli takéto kroky úspešné, v prvom rade je potrebné prijať jednotný prístup v najrozličnejších oblastiach. Absolútne nevyhnutnou súčasťou tohto prístupu je zvyšovanie informovanosti – vrátane informovanosti obyvateľstva v rámci Európy – o tom, že obchodovanie s ľuďmi sa odohráva priamo v Európe, v každej krajine. V tejto súvislosti musíme pracovať predovšetkým na vzdelávaní, ako sme to urobili napríklad pri majstrovstvách sveta vo futbale v Nemecku, s cieľom upriamiť pozornosť verejnosti na problém nútenej prostitúcie a ukázať, že k nej dochádza naozaj všade, a taktiež s cieľom vyvolať diskusiu medzi obyvateľmi, ktorá zvýši ich informovanosť a povedie k pomoci obetiam.

Moja druhá pripomienka sa týka ochrany obetí. Práve pri záchrane ľudí z takýchto dramatických situácií musia aj členské štáty zabezpečiť obetiam zdravotnú a psychologickú starostlivosť, aby ich podporili pri návrate do krajiny ich pôvodu alebo im prípadne umožnili získanie azylu alebo ponúkli podobné možnosti nájsť nový domov a začať nový život.

Judith Sargentini, v mene skupiny Verts/ALE. – (NL) Holandské noviny dnes zverejnili správu o pestovateľke špargle, ktorá bola vzatá do väzby, pretože bola podozrivá z obchodovania s ľuďmi a využívania Rumunov, inak povedané európskych občanov, ako otrockej pracovnej sily. Obchodovanie s ľuďmi nie je niečo, čo sa deje iba občanom krajín mimo Únie, ale aj občanom krajín Únie. Vhodne integrovaná politika na boj proti obchodovaniu s ľuďmi sa nemôže obmedzovať iba na vzatie páchatel'ov, ako bola spomínaná pestovateľka, do väzby a na masívne zásahy proti páchatel'om takýchto zločinov, ale musí sa náležite zameriavať na obeť. Najvyššou prioritou musia byť ich práva a budúcnosť. Obete obchodovania s ľuďmi by nikdy nemali nadobudnúť pocit, že sú osamotené, alebo vydané napospas svojej situácii. Musíme ich podporovať všetkými spôsobmi: právne, zdravotnou starostlivosťou, sociálne a v komunitách a tiež finančne. Za určitých okolností by sme ich mali aj odškodniť. Rozhodujúcou súčasťou akejkoľvek novej smernice bude možnosť týchto obetí vziať svoje práva do vlastných rúk a využívať príležitosti v súlade s našou legislatívou. V tejto súvislosti som od pána Lópeza Garrida a pána Barrota počula pozitívne správy.

Pán komisár taktiež uviedol, že ľudia, ktorí využívajú služby obetí obchodovania s ľuďmi, by mali čeliť prísnejším trestom. Prísnejšie postihy za takéto aktivity podľa mňa určite nie sú zlé, avšak rozmýšľam, ako pomôžeme obetiam, ak budeme ich pôsobenie, ich prácu ešte viac kriminalizovať – pretože i keď ide o otrockú prácu, stále je to práca. Ako pomôže obetiam, ak sa budú musieť obávať, že práca, ktorú v danom čase vykonávajú, bude ešte viac kriminalizovaná? Uvítala by som odpoveď na túto otázku.

Podľa programu Skupiny zelených/Európskej slobodnej aliancie musia mať obeť obchodovania s ľuďmi právo na udelenie povolenia na pobyt a za určitých okolností povolenia na trvalý pobyt, aby sa zabezpečilo, že sa nebudú musieť obávať vrátenia do krajín, kde sa ich problémy začali, a že budú schopné vzniesť obvinenia voči páchatel'ovi, pretože si budú isté svojím bezpečným pobytom v krajine. Takéto právo je odôvodnené tým, že nesmie existovať ani najmenšia možnosť, že by daná osoba bola vrátená do krajiny a tam bola vystavená opätovnému kontaktu s obchodníkom s ľuďmi. Pán komisár a pán úradujúci predseda Rady, vaša nová rámcová smernica musí zaručiť viac práv obetiam. Musí im poskytnúť práva a novú budúcnosť. Bola by som rada, keby sa to naplnilo.

Zbigniew Ziobro, *v mene skupiny ECR*. – (PL) Vážený pán predsedajúci, je mimoriadne zahanbujúce, že moderná Európa, ktorá sa teší slobode a dodržiavaniu ľudských práv, sa stala miestom útlaku a zneužívania takého veľkého počtu ľudí. Šokuje to o to viac, pretože sa to často týka žien a detí, ktoré sú zvlášť ohrozené a bezmocné.

Ako poľský minister spravodlivosti a generálny prokurátor som dozeral na mnohé vyšetrovania, pri ktorých sa zistilo, že takéto veci sa v Európe dejú, že presahujú hranice jednotlivých krajín a že sú vo svojej podstate mimoriadne brutálne. Hlavným cieľom obchodovania s ľuďmi je sexuálne vykorisťovanie alebo nútená otrocká práca. Aby sa účinne predchádzalo týmto javom a aby sa tieto javy odstraňovali, je nevyhnutné, aby v jednotlivých členských štátoch EÚ existovali profesionálne orgány činné v trestnom konaní, ktoré by boli v ideálnom prípade centralizované a zaručovali by rozhodné a účinné kroky, ako aj dobrú medzinárodnú spoluprácu. Hlavnú úlohu by mali zohrávať inštitúcie Európskej únie, najmä pokiaľ ide o posledný bod.

Okrem toho sú tu dve ďalšie otázky. Jednotlivé krajiny, vedomé si skutočnosti, že za obchodovaním s ľuďmi neraz stoja organizované zločinecké gangy, by mali zaručovať dostatočne prísne sankcie za takéto závažné zločiny, ktoré by páchatel'ov odrádzali a izolovali, vrátane sankcií vo forme zadržania majetku, ktoré by narušili ekonomické dôvody ich činnosti.

Cornelia Ernst, *v mene skupiny GUE/NGL*. – (DE) Vážený pán predsedajúci, obchodovanie s ľuďmi je naozaj pliaga súčasnosti, ktorú živí chudoba a nevedomosť. Jej najhoršou formou je obchodovanie s deťmi, ktoré je neraz spojené so sexuálnym zneužívaním. Naša Konfederatívna skupina Európskej zjednotenej ľavice – Nordická zelená ľavica je presvedčená, že sú naliehavo potrebné kroky zo strany Komisie. Jedným z najdôležitejších predpokladov úspešného boja proti obchodovaniu s ľuďmi je posilnenie práv obetí. Iba v prípade úspešného posilnenia práv obetí – a nielen prostredníctvom trestných opatrení – možno vôbec bojovať proti obchodovaniu s ľuďmi. Vyžaduje si to veľmi jasné pravidlá, ktoré nepovedú k sankciám pre obeť obchodovania s ľuďmi. Jednou z vecí, ktoré obeť potrebujú, je účinná ochrana a podpora pred, počas a aj po trestných konaniach, v ktorých obeť vystupujú ako svedkovia. Táto otázka musí mať vysokú prioritu konkrétne v obdobíprehodnocovania, ako aj v prípadoch odvolania svedectva. Naliehavo potrebné sú dlhodobé programy na ochranu svedkov.

Ďalšou vecou, ktorá je podľa mňa dôležitá, je poskytovanie bezplatného poradenstva všetkým obetiam obchodovania s ľuďmi, nielen deťom. Pokiaľ ide o deti – vrátim sa k tomuto bodu –, je taktiež potrebné, aby bolo možné využívať právnikov špecializujúcich sa na deti. Sú potrebné bezodkladné opatrenia na posilnenie prevencie, ako sú školenia právnikov, polície, sudcov a poradcov. Som rada, že španielske predsedníctvo sa plánuje touto otázkou zaoberať.

Mario Borghezio, *v mene skupiny EFD*. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, dnes som bol počas vypočutia kandidátky na post komisárky svedkom veľmi konkrétneho záväzku týkajúceho sa boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

Potešil ma jednomyselný postoj, ktorý bol na tejto pôde vyjadrený. Rovnaká jednota nezaznela pred mnohými rokmi, keď niektorí poslanci – vrátane mňa – odsúdili nebezpečenstvá, ku ktorým by viedlo hromadné nezákonné prisťahovalectvo, okrem iného išlo o výrazné posilnenie zločineckých organizácií, ktoré túto pracovnú silu využívajú, a o hrozbu obchodovania s ľuďmi a dokonca obchodovania s orgánmi. V súčasnosti sú s týmto javom oboznámení všetci a z jednomyselného záväzku sa môžeme iba tešiť.

Je však dôležité, aby sme si uvedomili, že príčina zostáva stále rovnaká. Dôvod, pôvod, živná pôda tohto obchodovania s ľuďmi má iba jeden menovateľ či hlavné meno, hlavnú príčinu: rozsah nezákonného prisťahovalectva a úlohu, ktorú v ňom zohrávajú lokálne, európske a aj mimoeurópske zločinecké organizácie, pretože dnes vidíme aj obchodovanie s ľuďmi, ktoré jednoducho riadia organizácie mimo Európy.

Považujme to teraz za východiskový bod. Mali by sme zaujať rozvážny postoj, podľa ktorého je tento mimoriadne závažný a hanebný jav poddruhom alebo sekundárnym dôsledkom hromadného nezákonného prisťahovalectva, ktoré nebolo náležite regulované. Európa by mala mať odvahu nazývať veci pravými menami.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Vážený pán predsedajúci, tiež by som sa chcel pridať k blahoželaniám autorkám tejto veľmi dôležitej otázky. Žijeme v moderných časoch, v ktorých by sa dalo predpokladať, že obchodovanie s ľuďmi bolo zo spoločnosti odstránené. Avšak, bohužiaľ, údaje to vyvracajú. Napríklad: odhaduje sa, že každý rok sa obeťou obchodovania s ľuďmi stane viac ako 1 800 000 detí a mladých ľudí po celom svete. Podľa údajov OSN pripadá na Európsku úniu 270 000 obetí. Len v Grécku sa odhadovaný

počet obetí obchodovania s ľuďmi na účely prostitúcie zvýšil na 40 000 za rok vrátane žien a detí, avšak bez zarátania iných foriem obchodovania s ľuďmi.

Bez toho, aby som bral na ľahkú váhu význam ďalších parametrov, chcel by som upozorniť na dva základné parametre. Po prvé, európsky inštitucionálny rámec na boj proti tomuto zločinu, ktorý je cezhraničný a prehlbovaný nezákonným prisťahovalectvom, je – ako už bolo správne povedané – nedostatočný. Z tohto dôvodu musíme prikladať väčší význam celostnému prístupu a približovať sa k nemu a ako už bolo správne povedané, smernica, ktorú očakávame, je v tomto rámci mimoriadne dôležitá.

Po druhé, v ochrane obetí sa zistil špecifický nedostatok, najmä pokiaľ ide o podporné štruktúry. Preto je potrebné – a som rád, že som to počul od španielskeho predsedníctva –, aby boli sprístupnené prostriedky a infraštruktúry s cieľom zlepšiť všetky existujúce a vytvoriť nové infraštruktúry a, samozrejme, poskytnúť pracovníkov, ktorí dokážu zabezpečiť takéto školenie týkajúce sa podpory.

Táto moderná forma obchodu s otrokmi nemôže a nesmie mať miesto v Európskej únii založenej na zásade dodržiavania ľudských práv a úcty k ľudskej dôstojnosti.

Sílvia Costa (S&D). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, chcela by som vyjadriť veľkú spokojnosť s tým, že sa dnes zaoberáme takouto problematikou prostredníctvom dôležitej otázky, za ktorú autorkám srdečne ďakujem. Chcela by som poďakovať aj za vysokú úroveň spolupráce, ktorú sme zaznamenali medzi všetkými politickými stranami a dvoma výbormi.

Taktiež sa teším, že som bola svedkom veľmi dôležitých záväzkov zo strany Komisie a aj španielskeho predsedníctva, a naozaj verím, že bude čoskoro predložená nová smernica v zmysle zásad, ktoré sa vo svojej podstate, ako sa zdá, tešia širokému konsenzu.

Domnievam sa, že sme si vedomí toho, že údaje v tejto oblasti sa veľmi zložito analyzujú, avšak v kocke hovoríme o takmer 300 000 osobách, ktoré sa v našej civilizovanej Európe každý rok stanú obeťami obchodovania s ľuďmi, pričom 79 % z nich tvoria ženy a mnohé z týchto osôb sú maloleté. Bohužiaľ, v posledných rokoch dochádza k nárastu týchto údajov. Aj z tohto dôvodu musíme dosiahnuť značný pokrok, pokiaľ ide o nové oblasti zodpovednosti Európskej únie a aj pokiaľ ide o to, čo sme už schválili v Štokholmskom programe s cieľom zaviesť určité inovácie.

Bol to obrovský krok vpred, keď sme na úrovni EÚ schválili predpis – ktorý napríklad v Taliansku platí už od roku 1998 – umožňujúci vydávať obetiam humanitárne povolenia na pobyt. Pokrok však musíme dosiahnuť aj pri zabezpečovaní obetí z hľadiska ich ochrany, sociálnej a pracovnej reintegrácie, možnosti predchádzať tomu, aby existovali zákazníci – o čom musíme veľmi dôkladne uvažovať – a z hľadiska možnosti závažnejších a účinnejších opatrení týkajúcich sa sankcií, ktoré je potrebné harmonizovať na úrovni EÚ, ako ste už uviedli, pán komisár.

Vzhľadom na rozšírené vydieranie za takýchto okolností v prvom rade žiadame, aby bol súhlas obetí s vykorisťovaním považovaný za irelevantný.

Na záver len veľmi stručne dodám: potrebujeme nielen špeciálnu ochranu pre maloleté osoby, ale predovšetkým aj formy podpory pre osoby, ktoré si už pred príchodom do Európy, počas cesty, pred dosiahnutím nášho pobrežia a území, vytrpeli iné, ešte dlhšie a tragickejšie druhy obchodovania.

Antonyia Parvanova (ALDE). – (BG) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, aj ja by som chcela zablahoželať spravodajkyniam, Komisii a španielskemu predsedníctvu za ich odvalu, ktorá nám umožnila, aby sme konečne našli dôležité riešenie tohto problému. Keď hovoríme o obchodovaní s ľuďmi, je mimoriadne dôležité, aby sme uvážili ustanovenie trvalej politiky na úrovni Európskej únie. Takáto politika prispeje ku koordinovanejšiemu prístupu a umožní, aby mali opatrenia členských štátov väčší dosah z hľadiska presadzovania práva a z hľadiska ochrany a pomoci poskytovaných obetiam tejto formy obchodovania s ľuďmi.

Vymenovanie koordinátora Európskej únie pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi, ktorý bude pracovať pod priamym dohľadom komisára zodpovedného za spravodlivosť, základné práva a občianstvo, zaručí, že všetky členské štáty budú pri boji proti tomuto závažnému zločinu využívať jednotný, koherentný politický prístup. Úlohou koordinátora bude identifikovať problémy a zdroje obchodovania s ľuďmi, vykonávať preventívne opatrenia, navrhovať a presadzovať stratégie na európskej úrovni vrátane aktívnej spolupráce a konzultácií s organizáciami občianskej spoločnosti, ako aj organizovať informačné kampane a zavádzať opatrenia na zvýšenie ochrany obetí a poskytovanie pomoci pre ne a taktiež na ich podporu v procese reintegrácie.

Na úspešné riešenie tohto globálneho, nadnárodného problému je potrebná koordinovaná stratégia na európskej úrovni, ktorá bude členské štáty usmerňovať a podporovať pri ich spoločnom úsilí o účinný boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Ďakujem vám veľmi pekne za vašu pozornosť.

Marína Yannakoudakis (ECR). – Osoba, ktorá je majetkom inej osoby a bezbrannou, ovládanou obeťou – možno vám prepáčiť, ak si myslíte, že to je definícia obchodovania s ľuďmi. V skutočnosti je to definícia otroctva.

Súčasným otroctvom je obchodovanie s ľuďmi. Obchodovanie s ľuďmi, či už ide o ženy, mužov alebo deti, je trestným činom a vo všetkých členských štátoch je na vzostupe. K základným príčinám obchodovania s ľuďmi prispievajú extrémna chudoba, rozpad rodiny a domáce násilie. V Spojenom kráľovstve odhady hovoria o približne 5 000 obetiach, z toho ide v 330 prípadoch o deti.

Skupina ECR túto rozpravu oceňuje. Národné vlády, orgány činné v trestnom konaní a úrady zodpovedné za kontrolu hraníc musia spolupracovať. Mechanizmy na podporu obetí vyžadujú posilnenie. Iniciatívy musia byť masívne, riadené členskými štátmi a podporované Európskou úniou.

Eva-Britt Svensson (GUE/NGL). – (SV) Ak by neexistoval dopyt po vykorisťovaní ľudí ako lacnej pracovnej sily, ak by neexistoval dopyt po orgánoch, ak by neexistoval dopyt po sexuálnych službách – v takomto svete by sa potom nevyskytovalo ani obchodovanie s ľuďmi.

Dopyt je kľúčové slovo, pokiaľ ide o boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Ďalším dôležitým faktorom je skutočnosť, že ľudia v mnohých častiach sveta žijú v chudobe a neľudských podmienkach, čo vedie k tomu, že sa stávajú ľahkou korisťou pre tých, ktorí chcú predávať a kupovať ľudí.

Z týchto dôvodov potrebujeme nielen úsilie na obmedzenie dopytu, ale, samozrejme, aj preventívne opatrenia vo forme zlepšovania životných podmienok mnohých ľudí v tých častiach sveta, kde sa obeť získavajú.

Spolu s kolegami z Konfederatívnej skupiny Európskej zjednotenej ľavice – Nordickej zelenej ľavice by som chcela poďakovať pani Hedhovej a pani Bauerovej a ich kolegom z Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci a z Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť. Uvítala by som však nejaké diferencované návrhy spôsobov, akými môžeme podporiť obeť obchodovania s ľuďmi. Obeť nútenej práce potrebujú iné opatrenia a podporu ako obeť obchodovania so sexuálnymi otrokmi.

Teresa Jiménez-Becerril Barrio (PPE). – (ES) Podľa správy Organizácie Spojených národov v roku 2009 sa obeťmi obchodovania s ľuďmi v rámci Európskej únie stalo približne 270 000 osôb. Vzhľadom na tento počet musíme zabezpečiť, aby opatrenia Európskej únie vychádzali predovšetkým z ochrany obetí a aby sa špeciálna pozornosť venovala situácii žien a detí, ktoré sú najzraniteľnejšie.

Nemôžeme sa ďalej nečinne a ľahostajne prizerať predvádzanej hre, vedľajšej „atrakcii“ sexuálneho vykorisťovania, ktorá sa nám odvíja pred očami. Z tohto dôvodu plne podporujem požiadavky Parlamentu na bezpodmienečnú ochranu obetí a prijatie ráznejších metód a prísnejších trestov, ako pred chvíľou uviedol pán Barrot.

V tejto súvislosti by som chcela španielske predsedníctvo, Európsku komisiu a Radu vyzvať, aby na ochranu obetí obchodovania s ľuďmi využili všetky existujúce aj budúce európske právne predpisy, ktoré majú k dispozícii. Myslím si, že navrhovaný európsky systém na ochranu obetí, ktorý som od španielskeho predsedníctva osobne požadovala počas diskusií o Štokholmskom programe a ktorý sa bude konečne realizovať, bude účinným nástrojom na boj proti takýmto zločinom. Verím v rázne konanie španielskeho predsedníctva, ktoré sme už videli a ktoré zabezpečí, aby tento systém ponúkol obetiam špeciálne ochranné opatrenia účinné v rámci celej Európskej únie.

Dúfam, že my, ktorí sme zodpovední za realizáciu opatrení proti najzávažnejším problémom v našej spoločnosti, reálne a zásadne zareagujeme na tento mimoriadne závažný problém obchodovania s ľuďmi a že naše slová nebudú len prázdnymi sľubmi. Skutočne to dlhujeme všetkým obetiam.

Monika Flašíková Beňová (S&D). – (SK) V prvom rade mi dovoľte, prosím, vysloviť uznanie kolegyniam pani Hedhovej a pani Bauerovej, pretože skutočne v rámci toho vymedzeného priestoru, ktorý mali k dispozícii, túto tému pojali veľmi komplexne.

Podporujem znenie otázky a dovoľte mi, aby som pridala pár vecných postrehov a poznámok. Bežní ľudia nemajú spravidla predstavu o tom, aký obrovský je rozsah obchodovania s ľuďmi. Ide ale o tretí najlukratívnejší nelegálny obchod na svete. Tento obrovský biznis je o to nehumánnejší, že sa v prevažnej

väčšine týka najmä žien, a aj detí. Odpoveď voči nemu musí byť masívna a koncentrovaná. Boj musí byť rovnako účinný na všetkých bodoch trojuholníka obchodovania, musí zasiahnuť stranu ponuky, dopytu a samotných obchodníkov. Ponuka vzniká vo svete najmä tam, kde sú neľudské podmienky, chudoba a jej feminizácia, nezamestnanosť, násilie voči ženám či celkový útlak a nestabilita, ktoré plodia zúfalé ľudské bytosti. Preto by sme mali spraviť všetko, čo je v našich silách, aby sme prispeli k dôstojnejšiemu životu ľudí, z ktorých sa stávajú obeť zločinného obchodovania ako v Únii, tak mimo nej.

Na strane dopytu by bolo na mieste zaviesť tvrdé sankcie. Tí, ktorí v rámci šedej ekonomiky profitujú z vykorisťovania zúfalých alebo zmanipulovaných ľudí, tak nesmú konať beztrestne. Poskytovatelia i vedomí užívatelia takýchto služieb by mali čeliť postihom.

No a exemplárne tresty si zaslúžia samotní prevádzkovatelia obchodu, organizovaný zločin v tejto oblasti musí byť prioritným cieľom organizácií ako je EUROJUST, EUROPOL či FRONTEX.

Cecilia Wikström (ALDE). – (SV) Ako už upozornili viacerí poslanci Parlamentu, otroctvo ešte nebolo zrušené. Moderné otroctvo nadobúda formu sexuálneho obchodu a odohráva sa tu a teraz. Telá žien, dievčat a chlapcov sa predávajú ako kusy mäsa, ako hociktorý iný tovar, a deje sa to neustále.

Ľudia sú olúpení o svoje najzákladnejšie ľudské práva a v rozličných členských štátoch sa stávajú otrokmi dneška. Mali by sme to pokladať za najväčšie zlyhanie a chybu Európy a riešiť by sa to malo pomocou obmedzenia a odstránenia ponuky aj dopytu.

V mojej vlasti, vo Švédsku, pred desiatimi rokmi nadobudol platnosť zákon, podľa ktorého je nezákonné platiť za sexuálne služby. Tento zákon je dôležitý, pretože spoločnosť prostredníctvom neho signalizuje, že žiaden človek nie je na predaj. Obchod s otrokmi bol v Amerike postavený mimo zákona v roku 1807, avšak dochádza k nemu naďalej priamo tu, v Európe. Je načase, aby sme ho poslali do tmavých hlbín histórie. Je na nás a v našej zodpovednosti, aby sme urobili všetko, čo je v našich silách, a ja obom autorkám, pani Hedhovej a pani Bauerovej, ďakujem za vynikajúcu prácu v prospech nás všetkých.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Vážený pán predsedajúci, zástupkyňa Strany zelených pred pár minútami veľmi správne upozornila na to, že táto problematika – obchodovanie s ľuďmi alebo predaj živých ľudí – nie je vonkajším problémom, ktorý bol do Európskej únie dovezený. Ide aj o vnútorný problém. Občania našej krajiny sú taktiež predávaní prinajmenšom do niekoľkých členských štátov Európskej únie. Ide o veľmi významný a závažný problém. Som presvedčený, že v tejto otázke sú potrebné rôzne a jednotné kroky, nielen zo strany inštitúcií EÚ, ale aj zo strany jednotlivých členských štátov. Teraz pripomeniem prípad, ktorý sa stal pred niekoľkými rokmi, keď talianska polícia a administratíva zareagovali na určité informácie pochádzajúce z Poľska a skoncovali s prípadmi obchodovania s ľuďmi, pri ktorých boli v Taliansku nelegálne zamestnávaní poľskí robotníci. Toto je tiež obchodovanie s ľuďmi a nesmieme ho prechádzať mlčaním.

Zuzana Roithová (PPE). – (CS) Dámy a páni, každý rok je viac ako jeden milión osôb zneužitých na otrocké práce a 90 % z nich je zneužitých na účely sexuálnych služieb. Napriek tomu, že v celej Európskej únii sa to posudzuje ako trestný čin, iba 3 000 obetí dostalo pomoc a len 1 500 prípadov sa dostalo na súd. Štúdie ukázali, že zisky z obchodovania s ľuďmi sú vyššie ako zisky z pašovania narkotík a z obchodovania s nimi. Tento druh organizovaného zločinu narastá s rozširovaním Únie na východ. A predsa ešte stále nemáme spoločnú stratégiu a neexistuje koordinácia opatrení, ktoré podnikajú rozličné inštitúcie a členské štáty, ktoré by sa nemali brániť harmonizácii svojej legislatívy, aj keď to nie je zakotvené v zmluvách.

Obraciam sa preto na španielske predsedníctvo, aby dokončilo rokovania s členskými štátmi o spoločných definíciách trestov a sankcií. Chcela by som zdôrazniť, že nová smernica, na ktorú čakáme, by mala taktiež účinnejšie bojovať proti dopytu po nelegálnych sexuálnych službách, je totiž alarmujúce, že zneužívanie najmä detí je na vzostupe. V prípade detí sa tento údaj blíži k 20 percentám. Chýba aj účinná prevencia a vzdelávanie zamerané rovnako na deti, ako aj rodičov. Viete, že iba 4 % rodičov zneužívaných detí pripustili, že ich deti boli na schôdzku vylákané cez internet? V roku 2008 bolo objavených 1 500 webových stránok, na ktorých sú deti pohlavne zneužívané. To, čo nepochybne dlžíme občanom Európskej únie, je nový, koordinovaný prístup a harmonizácia právnych predpisov aj na boj proti dopytu a, samozrejme, proti samotnému obchodovaniu s ľuďmi. Žiadam preto Komisiu, aby predložila Európskemu parlamentu komplexný legislatívny návrh na účinnejší boj proti obchodovaniu s ľuďmi, a to v čo najkratšom termíne.

Britta Thomsen (S&D). – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, rada by som poďakovala autorkám za túto dôležitú iniciatívu, pretože EÚ stojí pred obrovským problémom predchádzania obchodovaniu s ľuďmi a boja proti nemu. Obchodovanie s ľuďmi je rýchlo rastúci, lukratívny biznis, a príťažlivý je preto,

že v porovnaní s inými výnosnými formami organizovaného zločinu, ako je obchodovanie s narkotikami a zbraňami, sú trestné sadzby mierne. Páchateľov, ktorí za ním stoja, teda musíme prísne trestať.

Obete obchodovania s ľuďmi sú najzraniteľnejšie a najbezbrannejšie a potrebujú našu ochranu. Nesmieme ich poslať späť do rúk obchodníkov s ľuďmi. Musia dostať ponuku povolenia na pobyt. Okrem toho sa musíme zamerať aj na dopyt po službách, ktoré obete poskytujú, a realizovať rozličné opatrenia, ako je trestné stíhanie klientov prostitúcie a zvyšovanie sankcií pre tých, ktorí využívajú nútenú pracovnú silu. Preto som rada, že Komisia zvažuje trestne stíhať zneužívanie obetí obchodovania s ľuďmi.

Vilija Blinkevičiūtė (S&D). – (LT) Nedávne udalosti v Litve, pri ktorých bol zatknutý organizovaný gang za to, že zarábala na obchodovaní s ľuďmi, znovu preukázala, že tento zločin je rozšíreným javom, ktorý sa počas hospodárskej a finančnej krízy ešte stupňuje. V súčasnosti takmer 90 % obetí obchodovania s ľuďmi tvoria ženy a deti, pričom väčšina z nich padne za obeť z dôvodov chudoby, pri hľadaní ciest, ako prežiť. Obchodovanie s ľuďmi je obľudný zločin a extrémna potupa ľudskej dôstojnosti, neexistuje nič horšie ako byť predaný do otroctva. Preto je veľmi dôležité posilniť spoluprácu medzi členskými štátmi a s tretími krajinami, a tak zabezpečiť dialóg s mimovládnyimi organizáciami, a vyzvať Komisiu, aby zriadila post európskeho koordinátora pre tieto otázky. Taktiež je potrebné zaistiť bezpečnosť obetí obchodovania s ľuďmi a ich úplnú integráciu. Nesmieme dopustiť, aby sa spolupáchatelia, organizátori alebo ochrancovia tohto strašného zločinu vyhli zodpovednosti.

Miroslav Mikolášik (PPE). – (SK) Chcel by som zablahoželať predkladateľkám tejto otázky, pani Hedhovej a pani Bauerovej. A chcem povedať, že obchodovanie s ľuďmi je jednou z najvýnosnejších foriem medzinárodného organizovaného zločinu, ktorého svetový rozsah sa odhaduje podľa rôznych údajov a zdrojov nad 700 tisíc až 2 milióny, niektorí vravia viac, pričom 300 tisíc až 500 tisíc osôb sa stáva jeho obeťou v Európskej únii samotnej.

Súčasný právny rámec sa javí nedostačujúci, preto plne podporujem, aby boli v blízkej dobe prijaté účinné opatrenia posilňujúce prevenciu aj represiu obchodovania s ľuďmi. Prísnejšie sankcie by mali postihnúť nielen priamych páchateľov vrátane právnických osôb, ale aj využívatel'ov služieb poskytnutých obeťami. Na druhej strane som presvedčený, že je nutné poskytnúť obeťami vysoký stupeň ochrany bez ohľadu na to, v ktorom členskom štáte sa nachádzajú alebo v ktorom bol čin spáchaný, a tiež spravodlivé a primerané odškodnenie. Poskytnutá ochrana podpory a pomoc nesmie viesť k sekundárnej viktimizácii a chcem povedať, že špeciálnu úpravu si zasluhuje ustanovenie týkajúce sa neplnoletých osôb, ktoré sa vzhľadom na svoju zraniteľnosť a dôverčivosť ľahko stávajú obeťami.

Na záver chcem povedať, že obchodovanie s ľuďmi sa koná často aj za účelom odoberania orgánov.

Karin Kadenbach (S&D). – (DE) Vážený pán predsedajúci, je veľmi dôležité, že tu dnes diskutujeme o problematike obchodovania s ľuďmi, pretože ide o problematiku, ktorá zostáva tabuizovaná, a pretože v našej vysoko rozvinutej spoločnosti sú, bohužiaľ, veľmi často obeťami takéhoto obchodovania predovšetkým ženy. Mám na mysli najmä prostitúciu, ale aj deti. Veľmi často to nechceme vidieť. Aby bol program proti obchodovaniu s ľuďmi úspešný, musíme ako prioritu chápať vzdelávanie, zvyšovanie informovanosti a neskôr na to budeme potrebovať finančné prostriedky. Už od začiatku by sme to mali zohľadňovať pri svojich úvahách, pretože účelom nemôže byť iba zatknutie páchateľov a vymáhanie spravodlivého trestu – musíme sa usilovať aj o ochranu obetí, aby sa obeť nestali obeťami aj po druhý raz, aj o to, aby sme mali k dispozícii prostriedky na ich reintegráciu do spoločnosti. Naším cieľom musí byť zmiernenie traumy, ktorú zažívajú deti, a hlavnou prioritou integrácia žien do sveta legálnej práce.

Catherine Bearder (ALDE). – Vážený pán predsedajúci, európske opatrenia v tejto oblasti prichádzajú so značným oneskorením, takže som veľmi rada, že som počula pripomienky pána Lópeza Garrida týkajúce sa detí, pripomienky pána komisára a dnes ráno vyjadrenie kandidátky na post komisárky pani Malmströmovej, že plánuje ako prioritu predložiť novú smernicu v tejto oblasti.

Radu aj Komisiu chcem vyzvať, aby sa venovali systémom podpory obetí, predovšetkým špecifickým potrebám detských obetí, ktoré sa veľmi líšia od potrieb dospelých obetí. V Spojenom kráľovstve bolo len za minulý rok 325 detí identifikovaných ako pravdepodobné obeť obchodovania s ľuďmi. Mnohé z nich boli občanmi Spojeného kráľovstva, s ktorými sa obchodovalo v rámci našej krajiny, nie z vonkajších zdrojov, ak smiem použiť tento výraz.

V našom regióne sa vyskytujú deti, ktoré boli predané, avšak zisťujeme, že dokonca aj po zaregistrovaní do systému sociálnych služieb mnohé obeť jednoducho zmiznú, pretože zostávajú pod kontrolou obchodníkov s ľuďmi. Pre nich je príliš jednoduché s týmito deťmi znova obchodovať. Dochádza k tomu po celej EÚ

a musíme s tým skoncovať. Hlas obetí obchodovania s ľuďmi nepočuť, obeť sú zraniteľné a spoliehajú sa na Európsku úniu, že bude hovoriť za ne, že tento odporný zločin zastaví a postará sa o ne.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Vážený pán predseda, žobranie, prostitúcia, krádeže a vlámania – obchodníci s ľuďmi a gangy zamerané na pašovanie ľudí potrebujú osoby, v prvom rade ženy a deti, na tieto a ďalšie, podobné neprijateľné činnosti. Hovoríme tu o trestných činnostiach, ktoré sa ťažko monitorujú, s veľmi vysokým počtom nenahlásených prípadov. Na tomto mieste by som chcel upozorniť, že ako populárna tranzitná krajina, ale aj ako populárna cieľová krajina je zvlášť postihnutá naša krajina Rakúsko. Preto si musíme byť vedomí toho, že prevažná väčšina gangov zameraných na pašovanie ľudí presúva osoby z východnej a juhovýchodnej Európy do strednej Európy a že obeť sa nezískavajú iba v tretích krajinách, ale pochádzajú aj zo samotných členských štátov. Je faktom, že bol zaznamenaný nárast takýchto prípadov a že kontroly našich vonkajších hraníc sotva fungujú.

Čo sa týka tohto vývoja a preukázateľnej skutočnosti, že tieto cesty sa často podnikajú v autobusoch – ide o „kriminálny cestovný ruch“ – , treba si položiť otázku, či by za týchto okolností okrem vypracúvania správ Europolom, Frontexom a ďalšími agentúrami nemalo zmysel opätovne zaviesť kontroly hraníc v príslušných pohraničných oblastiach a tam, kde je to potrebné, na obmedzené obdobie pozastaviť Schengenský systém.

Anna Záborská (PPE). – (SK) Gratulujem autorkám ku predloženej otázke i Vám, pán komisár, k odpovedi.

Chcem podčiarknuť jeden z mnohých problémov, ktoré sa dotýkajú tejto témy. V návrhu rezolúcie sa konštatuje, že obzvlášť zraniteľné sú deti a hrozí im teda väčšie riziko, že sa stanú obeťmi obchodovania. Zároveň sa uvádza, že 79 % zistených obetí tvoria ženy a dievčatá. Neuvádza sa ale, že pri ochrane detí pred obchodovaním by rodičia mali zohrať prvotnú úlohu. Tí mnohokrát ani nevedia, čo hrozí ich deťom, alebo sa vôbec nezaujímajú, ako ich deti trávia voľný čas. V rámci prevencie opakovane navrhujem celoeurópsku kampaň pod názvom: „Viete, kde je teraz vaše dieťa?“ Táto kampaň by mala upozorniť rodičov na nebezpečenstvá, ktoré ohrozujú ich deti. Som presvedčená, že deti môžeme pred obchodovaním uchrániť len v spolupráci s rodičmi. Bohužiaľ, rodičia sa v celom návrhu rezolúcie nespomínajú.

Artur Zasada (PPE). – (PL) Vážený pán predseda, v súvislosti s dnešnou rozpravou je potrebné upriamiť pozornosť na tri záležitosti, ktoré si vyžadujú mimoriadnu pozornosť. Príliš málo zločincov sa dostane pred súd. Napriek nárastu v počte trestných konaní zahŕňajúcich obchodovanie s ľuďmi je tento počet ešte stále oveľa nižší ako počet spáchaných zločinov.

Obeť nedostávajú primeranú pomoc, prístrešie, ani odškodné. Pri uvážení odhadovaného rozsahu obchodovania s ľuďmi v Európe by sa malo poukázať na to, že iba niekoľko krajín podniklo opatrenia, ktoré možno označiť za skutočnú reakciu.

Po tretie, situácia nie je dostatočne monitorovaná. Je zjavné, že tento problém nepostihuje iba Európsku úniu. Kľúčový význam má preto ešte užšia spolupráca Únie s príslušnými medzinárodnými organizáciami pri vytváraní novej normy boja proti tomuto nevysslovne nebezpečnému javu.

Diego López Garrido, úradujúci predseda Rady. – (ES) Verím, že táto rozsiahla rozprava poslúžila na vyzdvihnutie skutočnosti, že čelíme obrovskému problému, problému, ktorý predstavuje obrovskú výzvu. Som rád, že táto rozprava sa uskutočnila v deň, keď som po prvý raz vystúpil pred Európskym parlamentom, čo je pre mňa nepochybne česť. Som rád, že k tomu došlo pri týchto dvoch dôležitých rozpravách, ktoré dnes v tomto významnom a vplyvnom Parlamente prebehli.

Domnievam sa, že o tomto obrovskom probléme sa nestačí iba zmieniť alebo o ňom uvažovať. Musí sa riešiť zo všetkých síl, pretože ide o veľmi závažný problém a nepriatelia, ktorým čelíme, sú veľmi silní. Ak ho chceme vyriešiť, potrebujeme teda ohromnú politickú vôľu. Dnes večer sa táto ohromná politická vôľa prejavila, a ešte ako! Môžem vás ubezpečiť, že španielske predsedníctvo spolu so všetkými ostatnými európskymi inštitúciami čoskoro ukáže, čo má na mysli pod riešením tejto otázky.

Verím, že môžeme povedať aj to, že ide o problém, ktorý je nutné riešiť z európskeho hľadiska. Veľmi jasne ste opísali, ako k takýmto veciam v Európe dochádza; pani Hirschová na to zrozumiteľne poukázala a pán Papanikolaou a pani Parvanová hovorili o cezhraničnom charaktere tejto otázky. Tento jav sa odohráva v Európe a v rámci Európy sa s ním musíme vyrovnávať. Bolo to veľakrát povedané a teraz to zopakujem: je dôležité, aby Komisia čo najskôr navrhla smernicu, ktorá by tento problém riešila z tohto uhla pohľadu. Domnievam sa, že pani Roithová to veľmi stručne a výstižne uviedla vo svojom prejave.

Som presvedčený, že tri hlavné aspekty, ktoré musí pokrývať a vyzdvihovať nariadenie, ktoré Európa vydá, a opatrenia, ktoré Európa uskutoční, musia byť nasledovné. Prvým aspektom je ochrana obetí. Ochrana

obetí je ústredným aspektom, o ktorom sa tu dnes večer najviac diskutovalo. Autorky otázky, pani Sargentiniová, pani Ernstová, pani Thomsenová a ďalší rečníci naznačili význam ochrany obetí, ktorá sa za normálnych okolností týka predovšetkým žien a detí – najzraniteľnejších osôb. Pani Jiménezová-Becerrilová Barriová, pani Kadenbachová a pani Bearderová taktiež výstižne vyjadrili potrebu zaviesť systém na ochranu obetí, ktorý je základným nástrojom a prioritou španielskeho predsedníctva.

Ochrana obetí je teda na prvom mieste; po druhé, musíme vytrvalo trestne stíhať a prísne trestať obchodníkov s ľuďmi – pán Ziobro to vo svojom prejave vyjadril veľmi energicky; a po tretie, musíme uvažovať otázku dopytu po týchto službách. Proti tomuto dopytu sa bojuje veľmi ťažko, ide však o súčasť problému, a preto verím, že ako taký ho treba zahrnúť vo forme jedného z troch hlavných aspektov, na ktorých má byť podľa mňa globálny prístup založený. Ako som už uviedol, dámy a páni, španielske predsedníctvo je a bude absolútne oddané veci, ktorá má taký prvoradý význam ako tento problém.

Jacques Barrot, podpredseda Komisie. – (FR) Vážený pán predsedajúci, domnievam sa, že táto rozprava bola mimoriadne užitočná pri objasňovaní príprav budúcej smernice a pána ministra môžem, samozrejme, ubezpečiť, že Komisia ju plánuje predložiť na jar.

Chcel by som zopakovať pripomienky pána Moraes, že na boj proti tejto pliage, ktorá sa často realizuje s použitím najmodernejších metód, musíme využívať moderné prostriedky a že musíme bojovať proti všetkým formám vykorisťovania.

Pán minister, práve ste povedali, že existujú tri piliere: obeť, tvrdosť trestov a potom problém dopytu. Chcel by som trochu vyzdvihnúť otázku obetí a ochrany obetí, pretože v rámcovom rozhodnutí sme sa už dohodli na bezpodmienečnej podpore pre všetky obeť, trestnoprávnej imunity a práve na právnu pomoc. V budúcej smernici plánujeme navyše riešiť otázky ubytovania, zdravotnej a psychologickkej starostlivosti, poradenstva a poskytovania informácií v jazyku, ktorému obeť rozumie, a potom aj otázky všetkých druhov doplnujúcej podpory.

V odpovedi pani Záborskej by som chcel dodať, že pokiaľ ide o detské obeť obchodovania s ľuďmi, Komisia sa bude v akčnom pláne o situácii maloletých osôb bez sprievodu určite zaoberať otázkami týkajúcimi sa predchádzania tomuto závažnému problému, ako aj ochrane, návratu a reintegrácii týchto detí. Mimochodom, pán minister, takúto požiadavku dôrazne nastolilo španielske predsedníctvo.

Preto tento akčný plán, ktorý kolégium prijme na jar roku 2010, predložíme tak, aby ho Rada a Európsky parlament mohli preskúmať. Akčný plán navrhne niekoľko oblastí krokov na boj proti hlavným problémom, ktoré so sebou prináša tento jav postihujúci maloleté osoby bez sprievodu prichádzajúce do Európskej únie v rozličných súvislostiach. Akčný plán sa bude riadiť najlepším záujmom dieťaťa.

Ako ste povedali, pán minister, v Európskom parlamente skutočne existuje politická vôľa. Som presvedčený, že Komisia už vykonala kus dobrej práce pri príprave tohto návrhu smernice. V krátkom čase ho predloží a ja by som chcel Európskemu parlamentu poďakovať za to, že ponúkol nielen svoju plnú podporu, ale aj celý rad veľmi zaujímavých nápadov, ktoré sa vynorili počas tejto rozpravy. Ešte raz by som sa chcel poďakovať všetkým rečníkom. Naozaj verím, že Európsky parlament musí zohrávať rozhodujúcu úlohu v boji proti tejto pliage.

Predseda júci. – Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční na prvom februárovom zasadnutí.

Písomné vyhlásenia (článok 149)

Liam Aylward (ALDE), písomne. – (GA) Ľudia, ktorí sa podieľajú na obchodovaní s ľuďmi, vôbec nerozlišujú medzi mužmi, ženami alebo deťmi, ak na obchodovaní s nimi môžu zarobiť. V najväčšom nebezpečenstve sa často nachádzajú deti. Podľa Medzinárodnej organizácie práce (MOP) sa detská práca v súčasnosti týka zhruba 218 miliónov detí. Jednoznačný počet sa nedá uviesť, pretože tieto deti sú zatiahnuté do prostitúcie, otroctva, nútenej práce a tak ďalej, teda do oblastí, pre ktoré nie sú k dispozícii presné údaje. EÚ musí bezodkladne riešiť obchodovanie s ľuďmi na trhu práce. Podľa môjho názoru je povzbudivé, že táto otázka je prioritou španielskeho predsedníctva, a dúfam, že členovia Rady budú spolupracovať na tom, aby sa otázky súvisiace s obchodovaním s ľuďmi a detskou prácou dostali do základov právnych predpisov EÚ, a predovšetkým dúfam, že tieto otázky sa budú riešiť v kontexte obchodných dohôd. V dôsledku svojho významného postavenia v otázkach globálneho obchodu a svojich záväzkov v oblasti ochrany ľudských práv nesie EÚ zodpovednosť za boj proti obchodovaniu s ľuďmi a detskej práci.

Nessa Childers (S&D), písomne. – Obchodovanie s ľuďmi je odsúdeniahodné všade na svete, avšak vzhľadom na našu vysokú úroveň vnútornej spolupráce a prostriedky je mimoriadne hanebné v Európskej únii. Najmä obchodovanie s mladými ženami na účely sexuálneho obchodu je pozostatkom roztrieštenej európskej minulosti a musí sa stať stránkou v európskej histórii. V tejto súvislosti sa Únia musí zaviazat, že v priebehu päťročného funkčného obdobia nastupujúcej Komisie zvýši bezpečnosť hraníc a národné vlády prinúti, aby intenzívnejšie riešili sexuálny obchod, najmä ak sa týka mladých žien, ktoré boli predané z inej krajiny. V súčasnosti vo väčšine krajín síce existujú zákony, ale jednoducho sa nedodržiavajú.

Vasilica Viorica Dăncilă (S&D), písomne. – (RO) Rýchlosť, s akou sa táto rozprava začala po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy, je nielen príhodná z legislatívneho hľadiska, ale je aj absolútne nevyhnutná vzhľadom na situáciu zhoršenú hospodárskou krízou. Chudoba, zánik pracovných miest, nedostatok vyhládok pre mladých ľudí, chýbajúce presné informácie o súvisiacich rizikách a neexistujúca čo i len minimálna úroveň sexuálnej výchovy sú niektorými z faktorov, ktoré výrazne prispievajú k ohrozeniu potenciálnych obetí. Domnievam sa, že na zlepšenie účinnosti preventívnych opatrení je potrebná pôsobivá informačná kampaň, predovšetkým medzi maloletými osobami zo znevýhodnených oblastí a skupín. Nemôžeme hovoriť konkrétne o boji proti obchodovaniu so ženami bez toho, aby sme zvážili dôrazné opatrenia na boj proti trestným činnostiam a sieťam, ktoré tento obchod, mimoriadne aktívny v oblasti Balkánu a Stredozemia, ovládajú. Chcem zdôrazniť, že na znížovanie úrovne dopytu po prostitúcii, čo je tá najpriamejšia cesta, sú potrebné opatrenia spolu s prijatím krokov na potrestanie klientov. Mala by som sa zmieniť o tom, že programy zamerané na boj proti obchodovaniu s ľuďmi vyžadujú aj lepšie financovanie. Vyzývam na prijatie tvrdých trestnoprávných predpisov a užšiu spoluprácu medzi členskými štátmi a splnomocnenými európskymi inštitúciami: Europolom, Frontexom a Eurojustom.

Kinga Göncz (S&D), písomne. – (HU) Napriek tomu, že obchodovaním s ľuďmi a jeho obeťami sa v súčasnosti zaoberajú dva európske právne predpisy, členské štáty Európskej únie tieto osoby v praxi neraz považujú za nezákonných prisťahovalcov. Je veľmi dôležité, aby sme tieto dve skupiny rozlišovali. Nezákonní prisťahovalci svoju krajinu musia často opustiť pre určité finančné alebo sociálne okolnosti a na európske územie prichádzajú nezákonne, i keď v dôsledku vlastného rozhodnutia. Obete obchodovania s ľuďmi neuskutočnili žiadne slobodné, informované rozhodnutie. Treba s nimi zaobchádzať výhradne ako s obeťami.

Členské štáty EÚ musia obeťami poskytnúť primeranú ochranu. Mali by mať zaručenú nielen právnu a fyzickú ochranu, ale aj lekársku a psychologickú pomoc, spoločenskú rehabilitáciu a tým osobám, ktoré spolupracujú s orgánmi, by malo byť udelené povolenie na pobyt na obdobie trvania vyšetrovania daného prípadu obchodovania s ľuďmi. Je taktiež dôležité, aby Komisia využívala informačné kampane, a tak zabezpečila, aby si ohrozené skupiny boli vedomé svojich práv, príležitostí a nebezpečenstiev v rámci EÚ aj v tretích krajinách, a aby vykonala všetko, čo sa dá, s cieľom zabezpečiť, že členské štáty budú náležite transponovať a vykonávať príslušné európske právne predpisy. Vzhľadom na to, že problematika obchodovania s ľuďmi patrí do kompetencie niekoľkých komisárov vrátane komisára pre spravodlivosť, slobodu a bezpečnosť, komisára pre vonkajšie vzťahy a komisára pre zamestnanosť, sociálne veci a rovnaké príležitosti, za zváženie by stálo vymenovanie koordinátora portfólia, ktorý by účinne nadväzoval spoluprácu s cieľom zabezpečiť náležité riešenie tohto problému.

Zita Gurmai (S&D), písomne. – Ženy a deti sú hlavnými obeťami obchodovania s ľuďmi. Pri vypracúvaní nového rámcového rozhodnutia Rady týkajúceho sa obchodovania s ľuďmi sa do centra záujmu musia dostať ženy a deti. Z tohto dôvodu súhlasím s názormi, podľa ktorých je potrebné v rámci celej Európskej únie čo najskôr zozbierať údaje o rodovo podmienenom násilí. Ochrana obetí je nákladná a tieto finančné prostriedky, ktoré zachraňujú životy, by mali byť využité rozvážne. Mali by sme mať na pamäti, že bez hodnoverných a porovnateľných údajov nebudeme schopní náležitým spôsobom prideliť prostriedky na príslušné miesta. Taktiež si musíme byť vedomí skutočnosti, že rozličné členské štáty a najmä rozličné kultúry k problému pristupujú odlišne. V niektorých členských štátoch, napríklad v Španielsku, je ochrana obetí dobre zorganizovaná a dostupná pre všetkých, v iných členských štátoch táto ochrana takmer nie je témou. To znamená, že ak chceme riešiť problém latentnosti a tam, kde je to potrebné, upriamiť pozornosť na túto otázku, nepotrebujeme len rozvážne pridelovať prostriedky, ale musíme ponúknuť aj praktické a štatistické riešenia (menovite aspoň s minimálnou európskou normou).

Jim Higgins (PPE), písomne. – Problém obchodovania s ľuďmi je tu prítomný dlhý čas, avšak namiesto toho, aby sa tento problém podarilo zvládať, sú členské štáty obviňované z toho, že ani jednotlivci, ani kolektívne nedokázali vyriešiť vykorisťovanie a ponižovanie žien. Hoci voľný pohyb uľahčuje obchodovanie s ľuďmi, pokiaľ ide o odstránenie hraničných kontrol, na druhej strane by sme mohli predpokladať, že problém by mala dokázať vyriešiť vyššia miera policajnej spolupráce. Je zjavné, že v tejto otázke neexistuje politická vôľa. „Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi“ z mája 2005 ratifikovalo iba deväť krajín

a hoci dve tretiny žien predaných na prostitúciu pochádzajú z východnej Európy, krajiny, ako je Česká republika a Estónsko, tento dohovor nepodpísali. Okrem toho, že absentuje politická vôľa, chýba aj vôľa polície. Počet prípadov odsúdenia je z hľadiska rozmerov problému zanedbateľný, polícia nevníma obchodovanie s ľuďmi ako zločin.

Marian-Jean Marinescu (PPE), písomne. – (RO) Organizácia Spojených národov odhadla, že v Európskej únii bolo v roku 2009 približne 270 000 obetí obchodovania s ľuďmi. Európska únia sa musí v bezprostrednej budúcnosti zaviazat, že navrhne legislatívne nástroje, ktoré pokryjú predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi a boj proti nemu, ako aj ochranu práv obetí. Budúce európske zákonodarstvo bude musieť úroveň sankcií pre obchodníkov s ľuďmi zrevidovať tak, aby sadzby zodpovedali závažnosti trestného činu. Medzinárodná súdna spolupráca, spolupráca medzi všetkými agentúrami na ochranu maloletých osôb a agentúrami obhajujúcimi ľudské práva, zriadenie špecifických fondov na poskytovanie odškodného a účinná ochrana obetí, to sú všetky oblasti, ktoré musíme posilniť. Navyše mám pocit, že sa v boji proti obchodovaniu s ľuďmi a v ochrane obetí, ako aj pri zbere údajov a zostavovaní štatistík týkajúcich sa tohto javu musia viac angažovať agentúry Eurojust, Europol a Frontex.

11. Program rokovania na nasledujúci deň: pozri zápisnicu

12. Skončenie rokovania

(Rokovanie sa skončilo o 24.00 hod.)